

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

POLISH ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE OF GEOGRAPHY AND SPATIAL ORGANIZATION

**RYNEK PRACY
WARSZAWY I WOJEWÓDZTWA WARSZAWSKIEGO
1990-1993**

Andrzej Gawryszewski

Nr 32

1995

ZESZYTY

INSTYTUTU GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

PAN

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
POLISH ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE OF GEOGRAPHY AND SPATIAL ORGANIZATION

**RYNEK PRACY
WARSZAWY I WOJEWÓDZTWA WARSZAWSKIEGO
1990-1993**

Andrzej Gawryszewski

Nr 32

1995

W publikacji wykorzystano wyniki badania wykonanego przez
Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

ZESZYTY

INSTYTUTU GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

PAN

Redaguje zespół w składzie:

Teresa Kozłowska-Szczęśna (redaktor),

Jerzy Grzeszczak (zastępca redaktora),

Marek Degórski

Bronisław Czyż (sekretarz)

Opiniował do druku:

prof. dr hab. Piotr Korcelli

Adres redakcji:

00-927 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 30,

tel. 26 19 31, 26 83 29; telefax 48 22 267 267

Skład i łamante:

Autor

Opracowanie komputerowe rycin:

Janusz Książak

Abstract. The paper presents changes on the labour force market of Warszawa voivodship in 1990 - 1993, that is during the first phase of economy transformation. Information about unemployment is gathered by the district Works Offices (353 offices, among them 7 in Warszawa voivodship) opened in 1989 as territorial agents of the Ministry of Works and Social Welfare.

Key words: unemployment, structure of employment

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Podstawy gospodarcze miasta	7
1.1. Produkcja i pracujący w głównych działach gospodarki	7
1.2. Rozwój i zmiany strukturalne gospodarki Warszawy	8
2. Uwarunkowania demograficzne przemian rynku pracy	13
2.1. Rozwój liczby ludności Warszawy	13
2.2. Struktura ludności	15
2.3. Aktualne i przyszłe zasoby pracy	18
3. Zatrudnienie	19
3.1. Struktura zatrudnienia	19
3.2. Kierunki kształcenia zawodowego młodzieży	20
4. Bezrobotni	22
4.1. Liczba bezrobotnych oraz ich rozmieszczenie	22
4.2. Bezrobotni według stanowisk oraz osoby dotychczas nie pracujące	23
4.3. Bezrobotni absolwenci szkół ponadpodstawowych	25
4.4. Bezrobotni zwolnieni z ustawy i bez prawa do zasiłku	26
4.5. Bezrobotni według wieku, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia	26
4.6. Bezrobotni według ostatniego miejsca pracy	28
4.7. Bezrobotni według okresu pozostawania bez pracy	29
4.8. Bezrobotni bez prawa do zasiłku	31
4.9. Bezrobotni według zawodów	32
4.10. Oferty pracy	35
4.11. "Napływ" i "odpływ" bezrobotnych	36
5. Podsumowanie	37
Tabele 1-22	41
Ryciny 1-70	61
Wykaz gmin objętych działaniem rejonowych urzędów pracy	131

Wprowadzenie

Rozpoczęte w 1990 r. przekształcenia gospodarki kraju uruchomiły mechanizmy gospodarki konkurencyjnej, zmieniając w zasadniczy sposób sytuację na rynku pracy. W ciągu krótkiego okresu rynek pracy w Polsce, charakteryzujący się dotychczas pełnym zatrudnieniem i chronicznym niedoborem siły roboczej (ogółem 254 tys. wolnych miejsc pracy w 1989 r., w tym 32 tys. w stołecznym województwie warszawskim), przekształcił się, w sytuacji kryzysu gospodarczego, w rynek nadmiernego popytu na pracę, na którym liczba poszukujących pracy jest wielokrotnie wyższa od liczby ofert pracy.

Niniejsze opracowanie prezentuje przekształcenia rynku pracy województwa warszawskiego w pierwszej fazie transformacji gospodarki (1990-1993), z charakterystycznym gwałtownym wzrostem liczby bezrobotnych, do 27 tys. osób w końcu 1990 r. i 52 tys. osób w końcu 1991 r., po ustabilizowaniu się bezrobocia, od września 1993 r., na poziomie 80-82 tys. osób. W okresie tym występuje jeszcze ciągłość metodologiczna informacji statystycznych, która została zaburzona z wprowadzeniem do praktyki polskiej standardów międzynarodowych, w tym Europejskiej Klasyfikacji Działalności obowiązującej od 1 stycznia 1994 r.

Informacje o bezrobociu zbierane są przez rejonowe urzędy pracy (353 urzędy, w tym 7 w woj. warszawskim), powołane w 1989 r. jako terenowe organy Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej. Ich zadaniem jest rejestracja bezrobotnych, pośrednictwo pracy oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych. Od czasu ich utworzenia zakres informacji o bezrobociu stopniowo rozszerzano o dodatkowe cechy demograficzno-społeczne bezrobotnych, które prezentowane są według rejonów (początkowo według województw) w wydawanej co kwartał publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. "Bezrobocie rejestrowane w Polsce".

Według ustawy z 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu¹, obowiązującej od 1 grudnia 1991 r., pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę zdolną do pracy i gotową do jej podjęcia w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, pozostającą bez pracy i nie uczącą się w szkole (z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w cytowanej ustawie), zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zamieszkania rejonowym urzędzie pracy, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat (z wyjątkiem przypadków wymienionych w cytowanej Ustawie),
- b) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat,
- c) nie nabyła prawa do emerytury,

¹ Dziennik Ustaw Nr 106, poz.457 z późniejszymi zmianami.

- d) osoba ta ani jej współmałżonek nie jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych,
- e) nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej lub nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu innej działalności,
- f) będąc osobą niepełnosprawną może podjąć pracę, co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, jeżeli jest to uzasadnione sytuacją zdrowotną.

Należy wyjaśnić, że przyjęty w opracowaniu, za statystyką pracy, termin "bezrobotni zwolnieni z ustawy" odnosi się do zwolnionych z pracy na podstawie "Ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw" (Dz.U. nr 4 z 1990 r.). Ustawa ta regulowała tzw. zwolnienia grupowe (z przyczyn ekonomicznych) i była jedną z tzw. ustaw gospodarczych tworzących podwaliny gospodarki rynkowej.

Praca składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym zarysowano strukturę gospodarki Warszawy oraz zachodzące przekształcenia według głównych działów, rodzajów działalności i gmin-dzielnic. W drugim przedstawiono rozwój i strukturę demograficzną Warszawy według wieku i wykształcenia oraz strukturę wieku ludności, ruch naturalny (urodzenia, zgony, przyrost naturalny) i migracyjny (napływ, odpływ, saldo) w układzie przestrzennym według miast i gmin województwa jako elementy uwarunkowań demograficznych rynku pracy. Rozdział trzeci zawiera zarys przemian struktury zatrudnienia w woj. warszawskim według działów i poziomu wykształcenia oraz kierunków kształcenia studentów. Najlepiej udokumentowany, stąd i najobszerniejszy jest rozdział czwarty. Przedstawia on rozwój rejestrowanego bezrobocia w województwie warszawskim w pierwszym okresie przekształceń ustroju gospodarczego kraju (lata 1990-1993), jego strukturę oraz rozkłady przestrzenne według wszystkich cech rejestrowanych przez rejonowe urzędy pracy. Z uwagi na stopniowe rozszerzanie zakresu zbieranych informacji nie wszystkie cechy mogą być analizowane w jednakowo długim okresie czasu.

Szczegółowe materiały o rejestrowanym bezrobociu według miast i gmin pochodzą ze specjalnego badania przeprowadzonego w końcu 1993 r. przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, któremu pragnę serdecznie podziękować za współpracę i udostępnienie opracowanych materiałów źródłowych.

1. Podstawy gospodarcze miasta

1.1. Produkcja i pracujący w głównych działach gospodarki

Podstawy gospodarcze Warszawy, określające jakby jej główne "specjalności", przedstawiono w niniejszym opracowaniu w oparciu o wielkość przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą według działów gospodarki oraz na podstawie liczby pracujących w tych jednostkach w sierpniu 1993 r. (tab.1, ryc.1). Dane te nie obejmują sprzedaży i pracujących w tzw. jednostkach małych, zatrudniających mniej niż 5 osób. Zrezygnowano z określania podstaw gospodarczych miasta na podstawie wyników finansowych przedsiębiorstw według działów z uwagi na występujące ujemne salda w wyniku zadłużeń w spłacie dywidendy, podatków i kredytów bankowych.

Dominującym działem gospodarki Warszawy jest nadal przemysł, którego sprzedaż stanowiła 47,3% ogółu sprzedaży wyrobów i usług w Warszawie i zarazem 7% produkcji sprzedanej w kraju. Na drugim miejscu znajduje się łączność z 19,5% ogólnej kwoty sprzedaży. Kolejne miejsca według wielkości sprzedaży zajmują: budownictwo (14,5%), handel (9,5%) i transport (7,4%). Sprzedaż wyrobów i usług tych pięciu działów stanowi 98% produkcji sprzedanej Warszawy.

Nieco mniej dominująca jest rola przemysłu w świetle liczby pracujących w przedsiębiorstwach według działów gospodarki. Spośród 668,0 tys. osób pracujących w Warszawie 238,6 tys. pracowało w przemyśle czyli 35,7% pracujących w przedsiębiorstwach, w łączności 25,8%, w budownictwie 11,9%, w handlu 22,2% i w transporcie 3,2%. Łącznie w tych pięciu działach pracuje 98,8% pracujących w sektorze przedsiębiorstw Warszawy. Nie mamy możliwości określenia efektów zachodzącej restrukturalizacji gałęziowej przemysłu, gdyż z uwagi na inną metodologię statystyki pracy wcześniejsze dane przedstawiają zatrudnionych w gałęziach przemysłu dla dawnego sektora państwowego i bez sektora prywatnego w obecnym jego znaczeniu.²

W sierpniu 1993 r. w sektorze prywatnym w Warszawie pracowało 236,5 tys. osób czyli 35% spośród 668 tys. pracujących w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą. Niskie udziały pracujących w sektorze prywatnym występowały w przemyśle (40%), kulturze

² Faktyczna liczba pracujących jest wyższa jeśli uwzględni się pracujących w zakładach małych zatrudniających do 5 pracowników; według badania przeprowadzonego w 1991 r., w zakładach małych woj. warszawskiego pracowało 217,3 tys. osób (w przemyśle 71,9 tys.) z czego znaczna część w Warszawie. (Podstawowe dane statystyczne o działalności gospodarczej jednostek małych zatrudniających do 5 pracowników, Informacje statystyczne GUS, Warszawa, maj 1992, tab. 6).

fizycznej, turystyce i wypoczynku (36%), transporcie (29%) i gospodarce komunalnej (15%). Działami szczególnie zdominowanymi przez sektor publiczny jest łączność (99,3% pracowało w sektorze publicznym), kultura i sztuka (96,3%) oraz gospodarka komunalna (84,7%). Natomiast przewaga pracujących w sektorze prywatnym występowała w działach (kolejno według liczby pracujących): - handel (56,8 tys. pracowało w sektorze prywatnym czyli 52%), - budownictwo (56,8 tys.; 71%), - pozostałe działy usług niematerialnych (14,0 tys.; 96%), tzn. w reklamie, rzeczoznawstwie, dozorcze mienia, usługach fryzjerskich, kosmetycznych i fotograficznych, - pozostałych gałęziach produkcji materialnej (11,6 tys.; 72%), tzn. w usługach wydawniczych, filmowych i informatycznych oraz w - gospodarce mieszkaniowej (8,4 tys.; 78%).

W strukturze gałęziowej przemysłu Warszawy główną rolę odgrywa przemysł elektromaszynowy, w którym w sierpniu 1993 r. pracowało 90,1 tys. osób oraz przemysł paliwowo-energetyczny zatrudniający 55,7 tys. osób. Kolejne gałęzie pod względem wielkości zatrudnienia to przemysł spożywczy (30,1 tys.), chemiczny (20,5 tys.) i lekki (13,3 tys.).

Opierając się na istniejącej statystyce w uproszczeniu można stwierdzić, że gospodarka miasta jest zdominowana przez cztery działy: przemysł (wysoka sprzedaż i zatrudnienie), łączność (wysokie zatrudnienie) oraz handel i budownictwo (mniejsza sprzedaż ale wysokie zatrudnienie po restrukturyzacji).

1.2. Rozwój i zmiany strukturalne gospodarki Warszawy

Analizę przekształceń gospodarczych Warszawy, a ściślej przekształceń własnościowych, przeprowadzono na podstawie liczby i zmian strukturalnych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Natomiast analiza przemian strukturalnych na podstawie zatrudnienia zostanie zarysowana w rozdziale III.

Proces przekształceń własnościowych gospodarki narodowej dokonuje się przez prywatyzację istniejących przedsiębiorstw państwowych oraz powstawanie i rozwój firm prywatnych, zarówno tych mających osobowość prawną (głównie w postaci spółek prawa handlowego) i zarejestrowanych w systemie REGON, jak i tworzonych przez osoby fizyczne, do niedawna zgłaszające tylko działalność w wydziałach handlu i urzędach skarbowych, a obecnie podlegających rejestracji w systemie REGON.

Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych toczy się powoli z uwagi na nieuregulowaną sytuację prawną majątku przedsiębiorstw, brak woli politycznej i toczące się od trzech lat dyskusje w sprawie ustalenia metod, zakresu i skali prywatyzacji powszechnej.

W ciągu dwu lat (1991-1992) liczba przedsiębiorstw państwowych w Warszawie nie uległa większym zmianom i w końcu 1992 r. było ich prawie 1000 (tab.2). W wyniku przekształceń znacznie wzrosła liczba przedsiębiorstw komunalnych z 48 do 123 oraz spółek skarbu państwa z 43 do 181. Nie uległa prawie żadnym zmianom liczba spółek z udziałem państwowych osób prawnych. Choć wydawałoby się, że liczba przedsiębiorstw w sektorze publicznym uległa porównywalnie niewielkim zmianom (wzrost o 20%) to w wyniku tych przekształceń (restrukturalizacja, likwidacja), w takim samym stopniu zmalało zatrudnienie - w województwie warszawskim z 624 tys. w 1990 r. do 496 tys. w końcu 1992 r. (por. tab.11).

Od kilku lat obserwujemy szybki rozwój sektora prywatnego. W ciągu dwu lat (1991-1992) liczba podmiotów gospodarczych w tym sektorze, działających w Warszawie, wzrosła 4-krotnie: z 14886 do 57220 (tab.2). Najwyższym tempem wzrostu charakteryzowały się spółki joint-ventures (korzystając z przywileju tzw. wakacji podatkowych) oraz podmioty-osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą podwajała się z roku na rok i wzrosła z 10,6 tys. w końcu 1990 r. do 44,5 tys. w 1992 r. Nieco niższe było tempo przyrostu spółek prywatnych, których liczba wzrosła z 2355 do 7803.

W wyniku wprowadzenia podatku VAT (od 4 lipca 1993 r.) i powszechnej rejestracji podmiotów w systemie REGON, statystyka i struktura podmiotów gospodarczych w końcu 1992 r. i w 1993 r. przedstawia się nieco inaczej (tab.3). Podmioty gospodarcze, w tym i osoby fizyczne, działające poprzednio bez rejestracji w systemie REGON, chcąc korzystać z odpisu podatku VAT muszą figurować w tym rejestrze. Nastąpił gwałtowny wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, co oznacza nie tyle burzliwy wzrost przedsiębiorczości, ale w większości wzrost czysto statystyczny, należy bowiem sądzić, że podmioty te w większości działały już wcześniej bez numeru REGON. Według tej statystyki liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ciągu trzech kwartałów 1993 r. wzrosła z 36,6 tys. do 97,4 tys.

Analizę struktury działowej przeprowadzono na podstawie: - liczby zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w latach 1990-1992 (tab. 4, ryc. 2), - liczby zakładów zarejestrowanych w systemie REGON w okresie grudzień 1992 - wrzesień 1993 (tab.5, ryc.3) oraz - liczby zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne według sprawozdawczości Ministerstwa Finansów (tab. 6).

W świetle tej analizy można stwierdzić, że w sferze drobnej przedsiębiorczości, w zakładach prowadzonych przez osoby fizyczne, dominują zakłady handlowe, których udział zmalał z 66% w 1990 r. do 51% w 1992 r., oraz zakłady przemysłowe, których udział nieznacznie wzrósł z 15% do 17%. Przy trwającej dominacji handlu nastąpił szybki przyrost zakładów

wykonujących usługi pozamaterialne (wzrost udziału z 5,7% do 13,6%) oraz zakładów budowlanych, których udział wzrósł z 4,4% do 9,4%.

Bardziej korzystnie przedstawia się struktura działowa według liczby zakładów, publicznych i prywatnych, zarejestrowanych w systemie REGON (tab.5, ryc.3). Dominującą, ale malejącą, rolę handlu (ponad 40% zakładów zarejestrowanych w Warszawie) uzupełniają zakłady przemysłowe (16%), budowlane (10%) oraz zakłady prowadzące działalność w sferze poza produkcją materialną (20%). Wysoką dynamikę wzrostu wykazuje liczba zakładów transportowych oraz wykonujących prace w zakresie gospodarki komunalnej, ale ich udział w ogólnej liczbie zakładów w mieście nie przekracza 5%.

Nieco inaczej prezentuje się struktura zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w świetle sprawozdawczości Ministerstwa Finansów, ale w tym zakresie dysponujemy tylko danymi dla całego województwa, i dlatego też w tab. 6 zestawiono je z danymi Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego dla całego województwa.

Według sprawozdawczości Ministerstwa Finansów udział liczby zakładów handlowych w latach 1990-1992 był rosnący i ostatnio stanowiły one 36% ogółu zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w woj. warszawskim. Natomiast według danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego udział ten był malejący i ostatnio stanowiły one 50% ogółu zakładów osób fizycznych. Według danych Ministerstwa Finansów udział zakładów przemysłowych był malejący (z 34% do 25%), podczas gdy dane WUS wskazują na stabilizację udziału tych zakładów na poziomie ok. 20%. Według danych MF udział zakładów budowlanych był dość stabilny, na poziomie ok. 10%, natomiast w świetle danych WUS udział ten w latach 1990-1992 podwoił się z 4,5% do 8,9%. Bardzo duża rozbieżność występuje między danymi w zakresie dynamiki liczby zakładów: według MF wzrost nastąpił w liczbie zakładów handlowych (o 75%) i budowlanych (o 26%), natomiast w świetle danych WUS dynamika liczby zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w woj. warszawskim wynosiła od 328% (handel) do 814% (budownictwo).

Niewątpliwie oba źródła są poprawne ale oparte na innej metodyce. Wyciągane z nich wnioski prowadzą do różnych interpretacji rynku pracy i podważają ich użytkową wiarygodność. Wskazuje to na konieczność uporządkowania metodyki sprawozdawczości statystyki pracy.

Rozkład przestrzenny działalności gospodarczej według form organizacyjno-prawnych i działów gospodarki na obszarze woj. warszawskiego, na podstawie danych z 30 czerwca 1992 roku (tab.7, ryc.4), podkreśla dominującą rolę Warszawy w gospodarce województwa. Z 40,1 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, zarejestrowaną w systemie REGON, 76% działa w Warszawie, 16% w pozostałych miastach województwa i tylko 8% w

gminach wiejskich. Podobny rozkład mają zarejestrowane spółki osobowe. Z 8,0 tys. spółek zarejestrowanych w województwie 78% znajduje się w Warszawie, 15% na terenie innych miast województwa i 7% w gminach wiejskich. Jeszcze wyższy jest stopień koncentracji w Warszawie spółek prywatnych z o.o. Spośród 13,0 tys. spółek 88% ma siedzibę w Warszawie, 8% w innych miastach województwa i 4% w gminach wiejskich.

Poza Warszawą rejonami o największej liczbie zarejestrowanych firm są rejony: Pruszków (6,7% firm osób fizycznych zarejestrowanych w województwie, 3,2% spółek osobowych i 2,9% spółek prywatnych z o.o.), Piaseczno (odpowiednio: 6,2%, 3,4% i 2,7%) oraz Otwock (3,5%, 2,1% i 1,3%). Obszary te od kilkadziesiąt lat charakteryzują się znacznie wyższą aktywnością gospodarczą (dawniej rzemieślniczą) niż pozostałe rejony województwa.

Struktura działowa firm osób fizycznych, spółek osobowych i prywatnych spółek z o.o. w województwie warszawskim przedstawia się następująco:

		Ogółem	Przemysł	Budownictwo	Handel	Pozostałe
Woj. warszawskie	ogółem	100%	19,8	9,2	50,5	20,5
	miasta	100%	18,7	9,4	50,9	21,0
	wieś	100%	35,1	6,4	44,2	14,3
M.st. Warszawa		100%	16,6	9,5	51,3	22,6
Pozostałe miasta		100%	30,3	9,0	48,8	12,1

Główną działalnością firm sektora prywatnego w miastach jest handel. Działalność przemysłowa uwidacznia się na terenie gmin wiejskich (35% firm), z uwagi na niską rentę gruntową, oraz w miastach (bez m.st. Warszawy), gdzie działalność taką prowadzi 30% zarejestrowanych firm. Należy sądzić, że w większości są to firmy dawnego sektora prywatnego, kontynuujące swą działalność, niekiedy w zmienionej formie organizacyjno-prawnej, bądź wywodzące się ze spółdzielczości pracy.

Pod względem liczby zarejestrowanych firm prywatnych w Warszawie według dzielnic na czoło wysuwa się Mokotów i Śródmieście (po 21% zarejestrowanych firm w mieście). Mniej licznie występują na Woli (16%) i Pradze Południe (13%). Najmniej firm ma swoje siedziby na Żoliborzu (11%), Ochocie (10%) i Pradze Północ (8%).

Struktura działowa firm prywatnych w Warszawie według dzielnic przedstawia się następująco (stan 30 czerwca 1992 r.):

	Warszawa	Mokotów	Ochota	Praga Płd.	Praga Płn.	Śródm.	Wola	Żoliborz
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
przemysł	16,6	14,9	17,7	19,6	19,0	13,8	17,8	16,5
budownictwo	9,5	10,9	9,2	9,2	9,9	7,2	10,0	10,8
transport	2,4	2,1	2,7	1,8	3,1	1,4	3,4	3,1
handel	51,3	50,6	53,0	54,1	54,1	50,5	49,9	49,3
sfera poza prod. mater	10,1	10,4	8,8	7,2	6,3	14,8	8,9	10,3

Z rozkładu przestrzenno-działowego firm prywatnych w Warszawie wynika, że przynajmniej połowa z nich, w każdej z dzielnic Warszawy, to firmy handlowe. Jedynie dzielnice prawobrzeżne wyróżniają się nieco wyższym udziałem firm przemysłowych (19-20%), natomiast Śródmieście wyższym udziałem firm usługowych sfery pozamaterialnej (15%). Przedstawiona wyżej analiza działalności gospodarczej, głównie firm prywatnych, została podjęta w celu: a) bliższego określenia podstaw gospodarczych miasta, choć dostępne materiały dotyczą jedynie liczby podmiotów a nie osób pracujących w nich oraz b) wyznaczenia zarówno głównych sfer działalności prywatnej jak i działań pozostających poza kręgiem zainteresowania, możliwości, firm prywatnych. Do tej ostatniej należy zaliczyć całą sferę usług pozamaterialnych, w której działa obecnie tylko 10% zarejestrowanych firm prywatnych w Warszawie. Wydaje się, że wielkie miasto powinno stanowić dość chłonny rynek dla takich usług.

Łączna informacja o różnych formach prywatnej działalności gospodarczej, odniesiona do liczby ludności w wieku produkcyjnym (liczba osób fizycznych, spółek osobowych i prywatnych spółek z o.o. prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowaną w systemie REGON 30 czerwca 1992 r. przeliczona na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym) pozwala na statystyczną ocenę stopnia aktywności gospodarczej ludności i jej zróżnicowań według miast i gmin (ryc.5). Miernik ten odzwierciedla bardziej preferencje lokalizacyjne niż faktyczny poziom aktywności gospodarczej mieszkańców.

Przeciętnie w woj. warszawskim na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym było zarejestrowanych 46 firm prywatnych. Wysokim poziomem aktywności charakteryzował się rejon Warszawy, w którym na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 48 firm prywatnych. Znacznie niższa aktywność występowała w rejonach Piaseczno, Pruszków i Otwock (po 28-29 firm/1000) oraz Wołomin (26) i Legionowo (22), zaś najslabszą aktywnością cechował się rejon Nowego Dworu Maz. (17 firm/1000).

Wysokie zróżnicowania aktywności gospodarczej występują zarówno w samej Warszawie, jak i pozostałych gminach województwa. W Warszawie najslabszy poziom aktywności gospodarczej obserwuje się na Pradze Płn. (26 firm/1000). W pozostałych dzielnicach poziom aktywności waha się od 40 (Praga Płd.) do 51 firm na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (Wola). Oczywiście najwyższy poziom aktywności występuje w Śródmieściu, gdzie na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada 119 zarejestrowanych firm prywatnych, co oczywiście nie oznacza, że co 8 mieszkańiec Śródmieścia w wieku produkcyjnym jest aktywnym podmiotem gospodarczym.

Z bardzo wysoką aktywnością w dzielnicy śródmiejskiej Warszawy konkuruje gmina Łomianki, ze 115 firmami prywatnymi na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wysoką aktywnością charakteryzują się również: miasto Łomianki (83 firmy/1000), miasto Podkowa

Leśna (77), gmina Michałowice (66), miasto Józefów (61) oraz gmina Raszyn (57) i Stare Babice (53). Bardzo niskim poziomem aktywności cechują się gminy położone na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego (np. w gminie Leoncin 3 firmy/1000) oraz gminy: Pomiechówek, Zakroczym i Serock (po 7-8 firm/1000). Niski poziom aktywności gospodarczej w gminach pogranicznych województwa wskazuje na mocno ograniczone możliwości znalezienia pracy na miejscowym rynku.

2. Uwarunkowania demograficzne przemian rynku pracy

2.1. Rozwój liczby ludności Warszawy

W końcu 1992 r. mieszkało w Warszawie 1644,5 tys. osób, to znaczy 68% ludności województwa ogółem, 77,5% ludności miejskiej województwa i 7% ludności miejskiej kraju.

Od kilkunastu lat, po gwałtownym przyroście ludności miasta w okresie powojennym i znacznie słabszym w drugiej połowie lat 70., liczba ludności Warszawy ma charakter ustabilizowany z coraz wyraźniej zarysowującą się od 1987 r. tendencją spadku liczby ludności (tab. 8).

Przeciętne roczne tempo rozwoju ludności Warszawy przedstawiało się następująco (w %):

Lata	%	Lata	%
1946-1950	14,3	1971-1975	1,6
1951-1955	4,3	1976-1980	2,2
1956-1960	2,8	1981-1985	0,8
1961-1965	2,2	1986-1990	0,04
1966-1970	1,0	1991-1992	0,0

Na przyrost rzeczywisty ludności składają się trzy czynniki: a) przyrost naturalny (urodzenia-zgony), b) saldo migracji (napływ-odpływ) oraz c) saldo zmian administracyjnych (przyrost lub ubytek administracyjny ludności w wyniku zmian granic miasta).

Ubytek rzeczywisty ludności Warszawy wynika z przewagi zgonów nad urodzeniami (ubytek naturalny) oraz niskiego salda migracji, które nie równoważy ubytku naturalnego (ryc. 9). Ubytek naturalny przybiera coraz większe rozmiary - przede wszystkim w Śródmieściu w wyniku szczególnie niekorzystnej struktury ludności według wieku - a saldo migracji jest malejące (z wyjątkiem 1992 r.) i rozłożone bardzo nierównomiernie, co prezentuje poniższe zestawienie sumaryczne dla lat 1988-1992:

Dzielnice	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Przyrost rzeczywisty
Mokotów	-2765	3001	236
Ochota	-2575	1385	-1190
Praga Płd.	-3779	7484	3705
Praga Płn.	-1744	6096	4352
Śródmieście	-6565	2034	-4531
Wola	-3564	5572	2008
Zoliborz	-2290	527	-1763

Obok Śródmieścia największy ubytek naturalny występował na Pradze Południe, ale z nadwyżką był on równoważony wysokim saldem migracji, oraz na Pradze Północ.

Sytuacja demograficzna Warszawy, jak i większości dużych miast, wynika z kilku czynników. Po pierwsze, z niekorzystnej struktury wieku ludności czyli rosnącego udziału ludzi w starszym wieku, co szczególnie uwidacznia się w dzielnicach centralnych. Po drugie, przeciętny wiek osób zawierających związki małżeńskie jest wyższy niż kilkanaście lat temu a, zarazem coraz powszechniejszy staje się w miastach model rodziny małodziejnej, co nie zapewnia nawet prostej reprodukcji ludności. Po trzecie, migracje do miast uległy bardzo znacznemu ograniczeniu. Początkowo było to spowodowane kryzysem w budownictwie mieszkaniowym. Obecnie, mieszkanie stało się towarem i ze względu na cenę stało się niemal nieosiągalne dla ludzi młodych; tym samym przestało działać jako czynnik przyciągający migracje. Po czwarte, znalezienie pracy, która jest głównym czynnikiem przyciągającym migrację, przy jej małej podaży i dużej liczbie bezrobotnych, nie jest łatwe.

Zarysowane tu tendencje podkreślają, że rozwój - czy nawet stabilizacja - liczby ludności Warszawy jest uzależniona od wielkości migracji. Zysk migracyjny Warszawy (w 1991 r. 3432 osoby) w 15% pochodzi z województwa warszawskiego, w 55% z województw sąsiadujących i w 30% z innych województw. W tym sensie Warszawa jest demograficznie związana ze swoim województwem i regionem.

Rozkład przestrzenny natężenia ruchu naturalnego (urodzenia, zgony, przyrost naturalny na 1000 mieszkańców) i migracji (napływu, odpływu i salda migracji na 1000 mieszkańców) według miast i gmin województwa warszawskiego prezentują załączone ryciny (ryc. 10 - 15).

Poza Warszawą ubytkiem naturalnym charakteryzuje się również rejon Pruszków, a z bardziej szczegółowego ujęcia wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat (1990-1992) ubytek naturalny występuje w gminach pasma pruszkowskiego oraz: m.Góra Kalwaria, miście i gminie Konstancin-Jeziorna, m.Łomianki, m.Otwock, gm.Józefów i m.Radzymin (ryc. 12).

Dodatnie saldo migracji, poza Warszawą, ma rejon Piaseczno i Pruszków, ale w układzie według miast i gmin (ryc. 15) większość jednostek charakteryzuje się ubytkiem migracyjnym (38 miast i gmin) i tylko w 21 występuje saldo dodatnie. Do tych ostatnich zaliczają się obszary bardziej atrakcyjne pod względem ekologicznym, z rozwiniętą infrastrukturą, i na tyle

dobrze skomunikowane z Warszawą, że mogą stać się - czy nawet stają się - lokalnymi ośrodkami rozwoju małych i średnich firm prywatnych (gminy Piaseczno, Lesznowola, Michałowice).

2.2. Struktura ludności

Struktura wieku ludności województwa warszawskiego różni się od struktury wieku ludności kraju ogółem (stan 31 XII 1992 r.):

		Ogółem	0-17 lat	18-29 lat	18-39 lat	18-59 lat	60 lat i >
Polska		100%	29,1%	16,3%	32,6%	55,5%	15,4%
	miasta	100%	28,2%	15,9%	33,1%	57,7%	14,1%
	gminy	100%	30,6%	17,0%	31,8%	51,9%	17,5%
Woj. warszawskie		100%	23,6%	14,4%	31,4%	57,9%	18,5%
	miasta	100%	23,0%	14,3%	31,2%	58,3%	18,7%
	gminy	100%	28,7%	15,7%	33,1%	54,9%	16,4%
M.st. Warszawa		100%	21,9%	14,0%	30,8%	58,3%	19,8%

Ludność województwa warszawskiego, na tle kraju, charakteryzuje się niższymi udziałami grupy przedprodukcyjnej i ludności w wieku produkcyjnym oraz wyższymi udziałami ludności w wieku 60 lat i więcej. Szczególnie wyraźnie różnice te występują w Warszawie (ryc. 16).

Niskie udziały grupy przedprodukcyjnej występują zarówno w Warszawie, jak i w miastach i gminach południowo-zachodniej części województwa oraz na obrzeżach Warszawy (ryc. 17). Wysokimi udziałami dzieci i młodzieży cechuje się gmina Łomianki, w której grupa ta stanowi 39% ludności gminy, oraz pięć gmin rozrzuconych na obrzeżach województwa, poczynając od gminy Celestynów, poprzez Wołomin, Radzymin i Serock, po gminę Zakroczym, w których dzieci i młodzież stanowią od 31 do 33% ludności gminy.

Również udział grupy ludności w najbardziej mobilnym wieku produkcyjnym (18-29 lat) jest najniższy w Warszawie (w Śródmieściu 12% ludności), z wyjątkiem Ochoty i Pragi Płn., gdzie grupy te stanowią prawie po 16% ludności dzielnicy (ryc. 18). Dość niskie są udziały tej grupy ludności w gminach położonych wzdłuż linii sochaczewskiej i grodziskiej oraz trzech gminach na północy województwa (Leoncin, Pomiechówek i Tułowice). Ponad przeciętne udziały ludności w młodszym wieku produkcyjnym, sięgające 18% ogółu ludności, występują w 13 gminach wiejskich i 6 miejskich (Otwock, Piaseczno, Radzymin, Serock, Ząbki, Zielonka).

Słabiej, niż na pozostałym obszarze województwa, jest reprezentowana w Warszawie grupa ludności w wieku 18-39 lat (ryc. 19), której udział waha się w granicach 30-32% ludności, podobnie jak w pięciu gminach zachodnich województwa, sześciu miastach na linii

południowo-zachodniej (od Piastowa po Grodzisk Maz.) oraz czterech nadwiślańskich gminach południowo-wschodnich (Józefów, Karczew, Konstancin, Góra Kalwaria). Wysokim udziałem ludności w tej grupie wieku charakteryzują się: m. Łomianki, m. Nowy Dwór Maz., miasto i gmina Serock oraz gminy Lesznowola, Ożarów Maz. i Skrzyszew.

Natomiast dzielnice Warszawy, z wyjątkiem Ochoty i Śródmieścia, wyróżniają się wysokimi udziałami niemobilnej grupy produkcyjnej (40-59 lat), rzędu 26-30% ogółu ludności dzielnicy (ryc. 20). Podobnie wysokie udziały ludności w tej grupie wieku występują w miastach: Pruszków, Legionowo, Piastów i Zielonka (od 27,3% do 26,8%) oraz Piaseczno, Podkowa Leśna i Otwock (nieco ponad 26%). Południowe, a szczególnie północne gminy województwa charakteryzują się niskimi udziałami ludności w wieku 40-59 lat.

Stosunkowo wysokimi udziałami ludności w wieku 60 lat i więcej (ryc. 21) charakteryzują się na ogół obszary ze względnie niskimi udziałami ludności w wieku przedprodukcyjnym, czyli znaczna część gmin w rejonie Warszawy, Pruszkowa i Nowego Dworu Maz. Najwyższe udziały ludności w wieku 60 lat i więcej występują na Ochocie (22,7% ludności), w Podkowie Leśnej (22,7%) oraz w Śródmieściu, Brwinowie, Milanówku, Konstancinie i gminie Leoncin (20,1-20,4%).

Dla syntetycznej oceny struktury ludności według wieku stosuje się współczynnik obciążenia demograficznego (w przypadku przyjęcia ekonomicznych grup wieku jest nazywany współczynnikiem obciążenia zawodowego) pokazującego relację między liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (tutaj 0-17 lat i 60 lat i więcej) do grupy ludności w wieku produkcyjnym (tutaj 18-59 lat); pokazuje on ile osób w wieku przed- i poprodukcyjnym musi utrzymywać grupa w wieku produkcyjnym (ryc. 22).

Wśród 1644,5 tys. mieszkańców Warszawy ludność w wieku 18-59 lat stanowi 58,3%, ludność w wieku 0-17 lat 21,9% mieszkańców i ludność w wieku 60 lat i więcej 19,8% ogółu mieszkańców (tab. 9).

Strukturę demograficzną województwa i Warszawy według dzielnic charakteryzują znaczne różnicowania co pokazuje poniższe zestawienie współczynników obciążenia demograficznego.

Na 100 mieszkańców w wieku 18-59 lat przypada osób w wieku:			
	0-17 lat	60 lat i >	0-17 i 60 lat i >
Woj. warszawskie	41	32	73
miasta	39	32	72
wieś	63	36	99
M.st. Warszawa	37	34	71
Mokotów	37	31	68
Ochota	34	39	73
Praga Płd.	40	33	73
Praga Płn.	39	25	64
Śródmieście	36	61	97
Wola	39	32	71
Żoliborz	34	33	67

Do dzielnic demograficznie młodych należą dzielnice prawobrzeżne oraz Wola. Natomiast dzielnicą demograficznie "starą" jest przede wszystkim Śródmieście oraz w znacznym stopniu Ochota. Ze szczegółowego rozkładu struktury ludności według wieku i dzielnic (tab. 9, ryc. 16) wynika, że znaczne zasoby ludności w wieku mobilnym (18-39 lat) ma Mokotów (22% ogółu mieszkańców Warszawy w tej grupie wieku) oraz kolejno dzielnice: Praga Południe (16%), Praga Północ i Wola (po 15%), Żoliborz (13%), Ochota (11%) i Śródmieście (8%).

Pod względem stopnia obciążenia demograficznego wyjątkowo niekorzystna sytuacja występuje w gminie Zakroczym, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat) przypadają 102 osoby w wieku nieprodukcyjnym, oraz w dzielnicy śródmiejskiej Warszawy, w której przypada 97 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (ryc. 22).

Poziom wykształcenia ludności Warszawy jest znacznie wyższy niż przeciętny w kraju. Wykształcenie ponadpodstawowe ma 75% ludności Warszawy w wieku 15 lat i więcej, podczas gdy średnia krajowa wynosi 55%. Warszawa skupia 14% ludności kraju w wieku 15 lat i więcej z wykształceniem wyższym, 8% ludności z wykształceniem średnim oraz po 3% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym ukończonym.

Struktura ludności Warszawy w wieku 18-59K/64M lat według poziomu wykształcenia i dzielnic w 1988 r.³ przedstawiała się następująco (w %):

	O g ó ł e m		wyższe	śr. zawodowe	śr. ogół.	zas. zaw.	podstawowe
M.st. Warszawa	1028,1 tys.	100%	21,9	35,3	10,8	16,0	15,3
Mokotów	232,2 tys.	100%	28,4	36,2	11,2	13,1	12,4
Ochota	111,0 tys.	100%	18,9	37,1	11,6	16,0	15,9
Praga Płd.	158,3 tys.	100%	20,7	36,1	10,5	16,5	15,4
Praga Płn.	147,5 tys.	100%	11,3	34,2	9,5	23,0	21,1
Śródmieście	91,4 tys.	100%	30,2	32,8	12,8	10,9	12,1
Wola	156,5 tys.	100%	20,3	36,5	10,6	16,4	15,5
Żoliborz	131,2 tys.	100%	22,6	34,6	11,4	15,6	15,2
Pozostałe miasta	288,2 tys.	100%	8,8	30,9	8,4	25,7	24,6
Wieś	61,7 tys.	100%	4,9	20,9	4,4	30,3	35,6

³ Jedynym źródłem danych o poziomie wykształcenia ludności są spisy ludności.

Wysokim udziałem ludności z wykształceniem wyższym i średnim zawodowym charakteryzują się dwie dzielnice Warszawy: Mokotów, gdzie 65% ludności w wieku produkcyjnym ma ten status wykształcenia, oraz Śródmieście (63%). Znacznie niższy jest poziom wykształcenia mieszkańców Pragi Północ, gdzie tylko 46% ludności w wieku produkcyjnym ma wykształcenie wyższe i średnie zawodowe, 23% wykształcenie zasadnicze zawodowe i 21% tylko podstawowe.

Poziom edukacji mieszkańców jest miernikiem kwalifikacji zawodowych co powinno znaleźć odzwierciedlenie w strukturze bezrobotnych według wykształcenia i dzielnic.

2.3. Aktualne i przyszłe zasoby pracy

Wielkość zasobów siły roboczej zależy, poza wzrostem liczby osób w wieku produkcyjnym, od poziomu aktywności zawodowej ludności. Ten natomiast wynika z polityki społecznej państwa, warunków bytowych ludności oraz stanu i struktury gospodarki.

Współczynniki aktywności zawodowej w miastach, na podstawie dwóch ostatnich spisów ludności, przedstawiały się następująco:

	Liczba czynnych zawodowo na 1000 osób danej grupy wieku	
	M i a s t a	
	1978 r.	1988 r.
Ogółem	492	462
w tym w wieku		
15-17 lat	330	170
18-59/64 lata	771	751
18-44 lata	799	796
45-59/64 lata	701	643
60/65 lat i więcej	92	119

W latach 80. nastąpił spadek poziomu aktywności zawodowej i jak wskazują wyniki reprezentatywnych badań aktywności ekonomicznej ludności prowadzone przez GUS (maj 1993) stan ten trwa nadal.

W świetle prognozy GUS (tab. 10) liczba ludności miejskiej w województwie warszawskim do 1995 r. utrzyma się na obecnym poziomie i choć spodziewany jest nieznaczny wzrost liczby ludności w wieku 15-18 lat (o 7 tys.) i dość znaczny przyrost ludności w wieku 19-24 lat (o ok. 22 tys.) to ludność w wieku produkcyjnym wzrośnie tylko o 5 tys. osób z uwagi na wkraczanie starszych roczników w wiek poprodukcyjny.

W związku z trudną sytuacją ekonomiczną dużej części gospodarstw domowych aktywność zawodowa ludności będzie miała tendencję rosnącą, której wielkość jest wyznaczana przez możliwości gospodarki. Stąd można przedstawić jedynie hipotetyczne zasoby pracy w miastach województwa opierając się na poziomie aktywności zawodowej ludności miejskiej w 1988 r. Na tej podstawie można określić, że przyrost zasobów pracy w miastach województwa warszawskiego wyniesie 0,8 tys. osób w 1993 r., 2 tys. osób w 1994 r. i niecały tysiąc osób w 1995 r.

Jeżeli przyjmiemy, że $\frac{3}{4}$ przyrostu zasobów pracy (taka jest relacja między ludnością w wieku produkcyjnym w Warszawie i miastach województwa razem), to okaże się, że w ciągu najbliższych 3 lat zasoby pracy w Warszawie pozostaną praktycznie na obecnym poziomie ok. 760 tys. osób. Przy przyjęciu wyższego wzorca aktywności zawodowej, z czym należy się liczyć, zasoby pracy będą wyższe.

3. Zatrudnienie

3.1. Struktura zatrudnienia

W ciągu trzech lat (1990-1992) liczba pracujących w województwie warszawskim (bez rolnictwa indywidualnego) zmniejszyła się z 1093 tys. osób do 899 tys. czyli o 18% (tab. 11). O ile jednak w końcu 1989 r. w sektorze prywatnym pracowało 38% to w końcu 1992 r. udział ten wzrósł do 45%. Liczba pracujących w sektorze publicznym spadła o 27%, natomiast w sektorze prywatnym o 3%.

Głównym miejscem pracy pozostają działy produkcji materialnej, a przede wszystkim przemysł, budownictwo i handel, w których pracujący w sektorze prywatnym stanowią 63% spośród 453 tys. osób pracujących w tych działach. W sferze poza produkcją materialną pracuje 312 tys. osób, a działem o największej dynamice zatrudnienia są finanse i ubezpieczenia. Największy spadek liczby pracujących nastąpił w nauce i rozwoju techniki; w ciągu 1992 r. liczba pracujących zmalała z 37 tys. osób do 32 tys.

Spośród 670 tys. osób pracujących (bez pracujących w jednostkach tzw. małych, zatrudniających do 5 pracowników, oraz pracujących w rolnictwie indywidualnym) w województwie warszawskim, 544 tys. miejsc pracy czyli 81% znajduje się w Warszawie (tab. 12). Warszawa stanowi główny rynek pracy województwa warszawskiego (ryc. 23). Drugim pod względem liczby pracujących jest rejon Pruszkowa (6% miejsc pracy województwa) oraz rejon Piaseczna (3%).

W Warszawie najwięcej osób pracuje w przemyśle i budownictwie (32% pracujących w Warszawie). Na Pradze Południe (45% pracujących w tej dzielnicy) a przede wszystkim na Pradze Północ (52%) występuje dominacja zatrudnionych w przemyśle i budownictwie, natomiast w Śródmieściu przewaga pracujących w sferze poza produkcją materialną. Ponadto przewaga pracujących w przemyśle i budownictwie występuje w rejonie Wołomina i Piaseczna.

W strukturze pracowników pełnozatrudnionych w woj. warszawskim według poziomu wykształcenia (brak danych dla m.Warszawy) nastąpiły w ciągu ostatnich siedmiu lat (1985-1992) znaczne przekształcenia (tab. 13). O ile w 1985 r. główną grupę stanowili pracownicy z wykształceniem podstawowym ukończonym i niepełnym (29% pełnozatrudnionych), to w 1992 roku podstawową grupę stanowili pracownicy z wykształceniem średnim zawodowym (30%), a udział pracowników z wykształceniem podstawowym spadł do 19%. Drugą pod względem liczebności grupą zatrudnionych są pracownicy z wykształceniem zasadniczym zawodowym (22% pełnozatrudnionych), a dopiero następną pracownicy z wykształceniem wyższym (20%). Pracownicy z wykształceniem średnim ogólnym stanowią 8% pełnozatrudnionych w woj. warszawskim.

Stopień przekształceń struktury zatrudnienia według poziomu wykształcenia ilustruje dynamika spadku zatrudnienia w ostatnich 4 latach (1989-1992), która przedstawia się następująco (w %):

		ogółem	wyższe	średnie zaw.	śred. ogól.	zas. zaw.	podstawowe
Polska	ogółem	-26	-3	-17	-27	-22	-45
Woj. Warszawskie	ogółem	-17	-4	-11	-14	-10	-38
	mężczyźni	-18	-8	-14	-16	-8	-36
	kobiety	-16	0	-8	-13	-14	-40

Wskazuje to, iż najczęściej tracą pracę pracownicy bez wykształcenia zawodowego lub niskim statusie zawodowym (wykształcenie średnie ogólne i zasadnicze zawodowe), z tym że częściej tracą pracę kobiety niż mężczyźni o niskich kwalifikacjach, a wśród posiadających średnie i wyższe wykształcenie częściej mężczyźni niż kobiety.

3.2. Kierunki kształcenia zawodowego młodzieży

Z uwagi na przemiany w strukturze zatrudnienia według poziomu wykształcenia przeprowadzono wstępną analizę kierunków kształcenia młodzieży w województwie warszawskim i Warszawie na podstawie dostępnych materiałów statystycznych (tab. 14) przedstawiając je w sposób bardziej czytelny w postaci wykresów (ryc. 24 - 27).

W ostatnich pięciu latach liczba uczniów szkół ogólnokształcących dla niepracujących w Warszawie wzrosła o 49%, liczba uczniów średnich szkół zawodowych dla niepracujących (bez

artystycznych i policealnych) wzrosła o 20%. Zmalało natomiast zainteresowanie zasadniczymi szkołami zawodowymi, w których liczba uczniów spadła o 13%, oraz szkołami policealnymi dla niepracujących (spadek o 21%). W tym samym czasie liczba ludności Warszawy w wieku 15-18 lat wzrosła o 19% (w woj. warszawskim o 18%). Wskazuje to na dokonujące się zmiany w wyborze kierunków kształcenia. Młodzież coraz częściej wybiera licea ogólnokształcące lepiej przygotowujące do studiów⁴, odkładając tym samym czas wkroczenia na rynek pracy, niż szkoły zawodowe, szczególnie niepełne średnie, po których ukończeniu narażają się na status potencjalnego bezrobotnego.

Podjęcie w badaniu rynku pracy tematu kształcenia młodzieży wynika z hipotezy, iż - pomimo trwających od czterech lat przekształceń struktury gospodarki - kierunki kształcenia zawodowego młodzieży nie ulegają zmianie, a szkoły wypuszczając kolejne roczniki absolwentów, z zawodami na które nie ma zapotrzebowania, powiększają grupę młodych bezrobotnych.

Dla sprawdzenia tej hipotezy wykorzystano statystykę uczniów szkół zawodowych w Warszawie według kierunków szkolenia w latach 1988/1989-1992/1993. Przeprowadzona analiza regresji i korelacji między kolejnymi latami szkolnymi według 59 kierunków szkolenia i liczby uczniów wykazała, iż nie następują żadne dostrzegalne zmiany w kierunkach szkolenia zawodowego. Współczynniki korelacji w zależności od korelowanych serii czasowych i typu szkół (średnie zawodowe, zasadnicze zawodowe, ogółem) zawierają się od 0,97 do 0,99. Wyniki te w pełni potwierdzają wysuniętą hipotezę o trwałości kierunków szkolenia zawodowego.

W ostatnich czterech latach (1989/1990-1992/1993) nastąpił bardzo wyraźny wzrost liczby studentów szkół wyższych w Warszawie (ryc. 27). Ogółem liczba studentów wzrosła o 28%, z tym że na studiach dziennych o 23%, a na zaocznych o 32%. Zmalało zainteresowanie studiami rolniczymi, medycznymi i artystycznymi. Natomiast wzrosło zainteresowanie studiami prawno-ekonomicznymi (na studiach zaocznych o 60% więcej studentów, na dziennych o 50% więcej), matematyczno-przyrodniczymi (na studiach dziennych o 40%) i technicznymi (na studiach zaocznych o 55%). Wskazuje to na racjonalizację wyboru kierunku studiów pod wpływem wymogów przekształcającej się gospodarki oraz możliwości uzyskania dobrze płatnej pracy.

Należy tu podkreślić, że obecny poziom skolaryzacji w Polsce, gdzie uczniowie szkół średnich stanowią 53% swojej grupy wiekowej, a studenci 9,5% swojej grupy wiekowej, nie zapewnia rozwoju gospodarczego kraju. Polska, ze 143 studentami na 10000 mieszkańców, znajduje się w szóstej dziesiątce krajów świata, za Portugalią (153 studentów), Japonią (218) i pierwszym na tej liście USA, z 561 studentami na 10000 mieszkańców.

⁴ Studenci z roku akademickiego 1992/1993 w 65% rekrutowali się z absolwentów liceów ogólnokształcących, w 24% ze szkół średnich zawodowych i w 11% ze szkół policealnych.

4. Bezrobotni

Rozpoczęte w 1990 r. przekształcenia gospodarcze kraju uruchomiły mechanizmy gospodarki rynkowej, zmieniając w zasadniczy sposób sytuację na rynku pracy. Dominujący od kilkudziesięciu lat rynek pracobiorcy, charakterystyczny dla gospodarki nakazowo-rozdzielczej, przekształca się w typowy dla gospodarki konkurencyjnej rynek pracodawcy. Praktycznie w województwie warszawskim wyraziło się to w przejściu od sytuacji pełnego zatrudnienia, z 32 tys. wolnych miejsc pracy w 1989 r. (26 tys. na stanowiskach robotniczych i 6 tys. na stanowiskach nierobotniczych), do sytuacji, w której liczba poszukujących pracy jest zawsze wyższa od liczby ofert pracy.

4.1. Liczba bezrobotnych oraz ich rozmieszczenie

Pod koniec pierwszego kwartału wprowadzania gospodarki rynkowej zarejestrowano w rejonie Warszawy 3,1 tys. bezrobotnych. W ciągu trzech kwartałów 1990 r. liczba bezrobotnych w rejonie Warszawy zwiększyła się prawie 6-krotnie, do 17,5 tys. osób (tab. 15, ryc. 28). Wysoka dynamika wzrostu liczby bezrobotnych trwała do końca 1990 r.: w drugim kwartale nastąpił wzrost o 115%, w trzecim o 79% i czwartym o 45%. W ciągu następnych kwartałów, do końca września 1993 r., dynamika wzrostu liczby bezrobotnych kształtowała się na poziomie kilku procent, z wyjątkiem okresów lipiec-wrzesień, kiedy znacznie wzrasta (ostatnio do 14%) w wyniku rejestracji zgłaszających się bezrobotnych absolwentów szkół ponadpodstawowych.

Począwszy od czwartego kwartału 1990 r. w rejonie Warszawy występuje powolny spadek udziału bezrobotnych, którzy utracili pracę z tytułu zwolnień grupowych. We wrześniu 1990 roku stanowili oni 43% ogółu bezrobotnych, w końcu 1991 r. 28%, pod koniec 1992 r. 23% a we wrześniu 1993 r. tylko 18% zarejestrowanych bezrobotnych. Spadek udziału bezrobotnych ze zwolnień grupowych jest spowodowany dwoma nakładającymi się na siebie przyczynami. Po pierwsze pogarszającą się sytuacją finansową zakładów, które z tytułu zwolnień grupowych są zobowiązane do wypłaty odprawy pieniężnej w wysokości od jednego do trzech miesięcznych uposażeń, w zależności od stażu pracy. Można również przypuszczać, że w pierwszym okresie silniejsze było poczucie solidarności ze zwalnianymi i szerzej stosowano zwolnienia grupowe niż obecnie, gdy przeważa poczucie zagrożenia pogarszającą się sytuacją finansową zakładu pracy. Drugim, bardziej zasadnym wyjaśnieniem jest rosnący udział zwolnień z sektora prywatnego (43% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w rejonie Warszawy we wrześniu 1993 r.), stroniącego od zwolnień grupowych.

Równocześnie, od początku 1991 r., z kwartału na kwartał, wzrastał udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku, poczynając od 6% w pierwszym kwartale 1991 r. do 56% we wrześniu 1993 r.

Zbierane od 1992 r. informacje o bezrobotnych według gmin umożliwiają przedstawienie bezrobocia w stosunku do liczby ludności w wieku 18-59 lat. Odnosząc z konieczności liczbę bezrobotnych do liczby ludności w wieku 18-59 lat należy zaznaczyć, że tak otrzymana stopa bezrobocia jest niższa od stopy obliczanej do liczby zawodowo czynnych.

Najniższą stopą bezrobocia w czerwcu 1992 r. charakteryzowały się dzielnice Warszawy i kilka sąsiadujących z nią gmin (ryc. 29-31). Najwyższa stopa bezrobocia występowała w gminach, których ludność była zawodowo związana z pobliskimi ośrodkami przemysłowymi (Pruszków, Piaseczno) bądź z zakładami warszawskimi, skąd częściej zwalniano pracowników zamiejscowych niż miejscowych. Do czerwca 1993 r. zasięg obszarów o wyższym bezrobociu uległ rozszerzeniu obejmując większość gmin w rejonie Pruszkowa, Piaseczna oraz wokół Nowego Dworu Maz.. W grupie gmin o najniższym poziomie bezrobocia pozostały Marki. Stopa bezrobocia wzrosła o 4 punkty tylko w kilku gminach (ryc. 31). Natomiast minimalny spadek bezrobocia nastąpił w Podkowie Leśnej, Wołominie i Serocku.

4.2. Bezrobotni według stanowisk oraz osoby dotychczas nie pracujące

W całym województwie warszawskim liczba bezrobotnych wzrosła z 26,9 tys. osób w końcu 1990 r. do 81,2 tys. we wrześniu 1993 r. (tab. 15). W pierwszym okresie, do końca 1991 r., udział bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk robotniczych był znacznie niższy niż bezrobotnych ostatnio pracujących na stanowiskach nierobotniczych i wynosił 33% ogółu bezrobotnych. W ciągu 1992 r. wzrósł do 45%, a ostatnio robotnicy stanowili 47% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W Warszawie udział robotników wśród bezrobotnych wzrósł z 36% w czerwcu 1992 r. do 43% we wrześniu 1993 r. Poza Warszawą udział bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk robotniczych zmalał z 63% w końcu 1990 r. do 55% w grudniu 1991 r. i utrzymał się na tym poziomie do września 1993 r. (53%).

Ogólne zmiany w wielkości i poziomie bezrobocia według cech społecznych bezrobotnych w woj. warszawskim prezentuje poniższe zestawienie.

Stan na koniec miesiąca	Bezrobotni ogółem	Robotnicy	Nierobotnicy	Dotychczas nie pracujący	Absolwenci ogółem	Zwolnieni z ustawy	Bez prawa do zasiłku
w liczbach bezwzględnych							
VI 1991	37 806	12 380	25 426	-	4 236	9 374	4 302
VI 1992	55 157	24 932	17 582	12 643	1 229	12 894	16 475
VI 1993	73 577	35 619	20 929	17 029	1 444	14 719	37 764
IX 1993	81 245	38 501	21 307	21 437	5 389	14 326	44 754
w % ogółu ludności w wieku 18-59 lat *							
VI 1991	2,7	0,9	1,8	-	1,2	0,7	0,3
VI 1992	3,9	1,8	1,3	0,9	0,3	0,9	1,2
VI 1993	5,3	2,6	1,5	1,2	0,4	1,1	2,7
IX 1993	5,8	2,8	1,5	1,5	1,5	1,0	3,2

* Dla absolwentów w % ogółu ludności w wieku 18-29 lat. Do obliczeń przyjęto liczbę ludności według wieku na koniec roku poprzedniego.

Dla przedstawienia zróżnicowań przestrzennych w poziomie bezrobocia, według przyjętych w statystyce bezrobocia cech społecznych, przyjęto tutaj jako miernik natężenia relację liczby bezrobotnych do wielkości populacji w wieku produkcyjnym (tutaj do grupy w wieku 18-59 lat). W układzie wojewódzkim wielkości te przedstawia powyższe zestawienie, natomiast w układzie przestrzennym szereg map (ryc. 32-43) pokazujących poziom bezrobocia w odstępie 15 miesięcy (30 czerwiec 1992 - 30 wrzesień 1993).

W ostatnich dwóch latach poziom bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk robotniczych, ogółem w województwie, wzrósł z 0,9% w czerwcu 1991 r. do 2,8% we wrześniu 1993 r. W czerwcu 1992 r. (ryc. 32) najniższy poziom bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk robotniczych (poniżej 4%) występował w gminach Warszawy (poniżej 2%) i w większości gmin województwa, z wyjątkiem kilku gmin w rejonie Piaseczna, Nowego Dworu i w gminie Tułowice (6-9%). We wrześniu 1993 r. do gmin z poziomem bezrobocia poniżej 4% zaliczały się tylko gminy-dzielnice Warszawy i kilka gmin podwarszawskich. W pozostałych gminach poziom bezrobotnych robotników znacznie wzrósł, szczególnie w gminach zachodniej i północnej części województwa.

Natomiast poziom bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk nierobotniczych od dwóch lat jest prawie taki sam, rzędu 1,5%, i ostatnio stanowi połowę poziomu bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk robotniczych; w czerwcu 1991 r. sytuacja była odwrotna. W czerwcu 1992 r. (ryc. 34) ponad przeciętnym poziomem bezrobotnych nierobotników charakteryzowało się pięć miast (Pruszków, Podkowa Leśna, Milanówek, Grodzisk Maz. oraz Piaseczno), w których zredukowano zatrudnienie w podupadających zakładach przemysłu elektromaszynowego. Wpłynęło to na wyższy poziom bezrobocia wśród nierobotników w gminach sąsiadujących z tymi ośrodkami (rejon Pruszkowa i Piaseczna). Jesienią 1993 r. (ryc. 35) ponad przeciętny poziom bezrobotnych zwolnionych ze stanowisk nierobotniczych utrzymywał się w czterech miastach rejonu Pruszkowa, wystąpił w m. Nowy Dwór Maz. i w gminie Piaseczno. Wzrósł poziom bezrobocia w Śródmieściu i na Woli oraz kilku gminach na obrzeżach województwa.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych dotychczas nigdzie nie pracujących wzrósł w województwie warszawskim z 0,9% w czerwcu 1992 r. do 1,2% w połowie 1993 r. i 1,5% we wrześniu 1993 r. W połowie 1992 r. najwyższe udziały bezrobotnych dotychczas nigdzie nie pracujących występowały w gminach rejonu Pruszkowa, Wołomina i Nowego Dworu Maz. (ryc. 36), nie przekraczając jednak 4% ludności gminy w wieku 18-59 lat. Najniższym udziałem bezrobotnych charakteryzowały się gminy w rejonie Warszawy, z wyjątkiem Pragi Północ. We wrześniu 1993 r. (ryc. 37) gminy warszawskie nadal miały najniższy wskaźnik. Poprawiła się sytuacja w części gmin rejonu Pruszkowa, natomiast znacznie wzrósł udział tej grupy bezrobotnych w mieście Góra Kalwaria oraz gminie Piaseczno (z 1,7% do 5,4%), w której liczba zarejestrowanych wzrosła ze 129 do 402 osób.

4.3. Bezrobotni absolwenci szkół ponadpodstawowych

Liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadpodstawowych w województwie warszawskim waha się od ok. 5 tys. w końcu grudnia do około 1,5 tys. w końcu czerwca (tab. 15). W Warszawie w tym samym czasie liczba ta waha się od 1,5 tys. do 0,5 tys.. W końcu września 1993 r. w Warszawie było zarejestrowanych 2,2 tys. bezrobotnych absolwentów, z tego 7% stanowili absolwenci szkół wyższych, 17% liceów ogólnokształcących, 46% średnich szkół zawodowych i 30% absolwenci zasadniczych szkół zawodowych.

Strukturę bezrobotnych absolwentów możemy prześledzić na przykładzie danych z rejonu Warszawy, dla którego istnieje dłuższy horyzont obserwacji niż dla samej Warszawy. Udział bezrobotnych absolwentów, według rodzajów szkół, w ogólnej liczbie bezrobotnych absolwentów w rejonie Warszawy przedstawiał się następująco (w %):

	Ogółem	wyższe	śr. ogól.	śr. zaw.	zas. zaw.
31 XII 1990	100%	22	19	37	22
31 XII 1991	100%	12	3	26	25
31 XII 1992	100%	4	20	41	25
30 IX 1993	100%	6	17	46	31

Struktura jest bardzo podobna do występującej w całym województwie. Wyniki te nawiązują do poczynionych wyżej uwag na temat kierunków szkolenia zawodowego nieodpowiadającego potrzebom rynku pracy.

W układzie przestrzennym za miernik poziomu bezrobocia absolwentów szkół ponadpodstawowych przyjęto ich udział wśród grupy ludności w wieku 18-29 lat, z uwagi na brak danych o liczbie ludności w wieku 18-24 lat według gmin. Należy tu zwrócić uwagę, że poziom zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów w województwie warszawskim jest trzykrotnie wyższy po zakończeniu roku szkolnego (np. we wrześniu 1993 r. wynosił 1,5%) niż przed jego upływem (w czerwcu 1993 r. wynosił 0,4%). Bardzo niskim poziomem bezrobotnych absolwentów, zarówno w końcu, jak i na początku roku szkolnego, charakteryzują się gminy-dzielnice Warszawy (ryc. 38 i 39) Natomiast ponad przeciętny poziom bezrobotnych absolwentów występuje w podwarszawskich gminach rejonu Pruszkowa (Brwinów, Błonie, Ożarów), Piaseczna (Góra Kalwaria, Piaseczno) oraz w gminie Łomianki i Wołomin. Te różnicowania mogą wskazywać zarówno na różnice w możliwościach znalezienia pracy, jak i na różnice w stopniu upowszechnienia szkolnictwa ponadpodstawowego (w tym według kierunków kształcenia).

4.4. Bezrobotni zwolnieni z ustawy i bez prawa do zasiłku

Udział bezrobotnych zwolnionych z ustawy (wyjaśnienie terminu patrz str. 6) wyraźnie maleje: w połowie 1991 r. stanowili oni 24,8% ogółu bezrobotnych, w czerwcu 1993 r. 20,0%, a we wrześniu 1993 r. 17,6%. Świadczy to, przy rosnącym bezrobociu, o spadku liczby zwolnień grupowych i osłabieniu tempa restrukturyzacji w dużych zakładach.

Bezrobotni zwolnieni z ustawy ogółem w województwie warszawskim stanowią ostatnio około 1 % ludności w wieku 18-59 lat. W czerwcu 1992 r. wyższym udziałem tej grupy bezrobotnych charakteryzowały się gminy rejonu Piaseczno i Nowy Dwór Maz. oraz miasto i gmina Błonie (ryc. 40). Niskie udziały występowały w gminach rejonu Warszawy. Ponad rok później, we wrześniu 1993 r., nadal wysoki udział tej grupy bezrobotnych utrzymywał się w czterech gminach: Piaseczno, Prażmów, Pomiechówek, Tułowice oraz znacznie wzrósł w m.Serock (ryc. 41).

Dynamika przyrostu bezrobotnych bez prawa do zasiłku jest znacznie wyższa od dynamiki przyrostu bezrobotnych ogółem i tym samym stale rośnie udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych. W czerwcu 1991 r. bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 11,4% ogółu bezrobotnych, w połowie 1992 r. 29,9%, w czerwcu 1993 r. już 51,3% a we wrześniu 1993 r. 55,1% ogółu bezrobotnych.

W czerwcu 1991 r. bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 0,3% ludności w wieku 18-59 lat, rok później 1,2% a we wrześniu 1993 r. 3,2% tej grupy ludności. W czerwcu 1992 r. do obszarów o ponad przeciętnym poziomie bezrobotnych bez prawa do zasiłku zaliczały się gminy w rejonie Pruszkowa, Wołomina oraz część gmin w rejonie Piaseczna i Legionowa (ryc. 42). Rok później, we wrześniu 1993 r., do obszarów o ponad przeciętnym poziomie bezrobotnych bez prawa do zasiłku zaliczała się znaczna część gmin rejonu Pruszkowa, Legionowa i Wołomina, wszystkie gminy w rejonie Piaseczna i Nowego Dworu Maz. (ryc. 43). Natomiast najkorzystniejszą sytuacją przedstawiała się w gminach rejonu Warszawy i Otwocka, zarówno w połowie 1992 r. jak jesienią 1993 r.

4.5. Bezrobotni według wieku, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia

Zanim przedstawimy wnioski wynikające ze struktury bezrobotnych w Warszawie według wieku i wykształcenia (tab. 16) pokrótce zarysujemy zróżnicowania według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy.

Staż pracy	30 VI 1992		30 VI 1993		30 IX 1993	
	Województwo warszawskie					
Bezrobotni ogółem	55 157	100,0%	73 577	100,0%	81 245	100,0%
w tym:						
absolwenci	1298	2,4%	1445	2,0%	5407	6,7%
do 5 lat	19092	34,6%	25413	34,5%	26827	33,0%
5-10 lat	6901	12,5%	8853	12,0%	9189	11,3%
10-20 lat	15624	28,3%	20708	28,1%	21743	26,8%
20 lat i więcej	11878	21,5%	17158	23,3%	18079	22,3%
	M. st. Warszawa					
Bezrobotni ogółem	25 213	100,0%	38 277	100,0%	43 399	100,0%
w tym:						
absolwenci	408	1,6%	463	1,2%	2223	5,1%
do 5 lat	7584	30,1%	12096	31,6%	13461	31,0%
5-10 lat	2610	10,4%	3980	10,4%	4281	9,9%
10-20 lat	7413	29,4%	10820	28,3%	11722	27,0%
20 lat i więcej	7198	28,5%	10912	28,5%	11712	27,0%

Najlicniejszą grupę wśród bezrobotnych w Warszawie, w czerwcu 1993 r., według stażu pracy stanowili pracownicy o stażu nie przekraczającym 5 lat, ale ich udział wśród ogółu bezrobotnych, wynoszący 32%, niewiele się różni od udziału bezrobotnych ze stażem 10-20 lat (28%) czy 20 lat i więcej (29%). Najmniej wśród bezrobotnych jest pracowników ze stażem pracy 5-10 lat (10%). 1% stanowili bezrobotni absolwenci. Struktura z czerwca 1993 r. nie różni się od struktury występującej rok wcześniej. W grupie bezrobotnych ze stażem pracy nie przekraczającym 5 lat najliczniej uczestniczą bezrobotni z wykształceniem podstawowym (9,4% ogółu bezrobotnych) i zasadniczym zawodowym (7,3%) oraz średnim zawodowym (7,0%). W obu grupach ze stażem pracy powyżej 10 lat (10-20, 20 i więcej) najliczniej i prawie w równym stopniu występują pracownicy wykształceniem podstawowym i średnim zawodowym (po około 8% ogółu bezrobotnych w każdej z grup według stażu i wykształcenia).

W czerwcu 1993 r. według czasu pozostawania bez pracy w każdym następnym przedziale czasu (do 3 miesięcy, 4-6 miesięcy, 7-12 miesięcy, pow. 12 miesięcy) pojawia się coraz liczniejsza grupa bezrobotnych poczynając od 19% (do 3 miesięcy), przez 22% i 25% dla dwu następnych przedziałów, po 34% ogółu bezrobotnych pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy. W ciągu roku nastąpił wzrost udziału bezrobotnych o najdłuższym oczekiwaniu na pracę i spadek udziału bezrobotnych pozostających bez pracy przez kilka miesięcy, co prezentuje poniższe zestawienie (w % ogółu bezrobotnych):

Czas pozostawania bez pracy	30 VI 1992		30 VI 1993		30 IX 1993	
	Województwo warszawskie					
Bezrobotni ogółem	55 157	100,0%	73 577	100,0%	81 245	100,0%
w tym:						
do 3 miesięcy	11 569	21,0%	14 040	19,1%	18 151	22,3%
4-6 miesięcy	11 881	21,5%	14 401	19,6%	12 488	15,4%
7-12 miesięcy	15 884	28,8%	18 666	25,3%	20 562	25,3%
pow. 12 miesięcy	15 459	28,0%	26 470	36,0%	30 044	37,0%
	M. st. Warszawa					
Bezrobotni ogółem	25 213	100,0%	38 277	100,0%	43 399	100,0%
w tym:						
do 3 miesięcy	5 783	22,9%	7 452	19,5%	9 559	22,0%
4-6 miesięcy	6 436	25,5%	8 320	21,7%	6 702	15,4%
7-12 miesięcy	7 054	28,0%	9 646	25,2%	11 881	27,4%
pow. 12 miesięcy	5 940	23,6%	12 859	33,6%	15 257	35,2%

Strukturę bezrobotnych według wieku i wykształcenia analizowano nie na wielkościach bezwzględnych, ale na bardziej poprawnych metodycznie wartościach standardyzowanych, tzn. liczbach bezrobotnych według wieku i wykształcenia przeliczonych na liczbę mieszkańców Warszawy według wieku i wykształcenia. Z konieczności przyjęto za podstawę standardyzacji ludność według wieku i wykształcenia z ostatniego spisu ludności NSP 1988 zakładając, że w ciągu ubiegłych 5 lat nie nastąpiły zmiany w strukturze ludności mogące zafałszować otrzymany obraz. Tak wystandardyzowane współczynniki bezrobotnych w Warszawie zawiera tab.16 oraz ryc. 44.

Wyniki tej analizy bezrobocia w Warszawie według wieku i wykształcenia pozwalają na poczynienie uogólnień, a mianowicie, że:

- bezrobocie w każdej grupie wieku i wykształcenia ludności stale rośnie, ale tempo przyrostu jest uzależnione od poziomu wykształcenia i wieku ludności. Jedyne odstępstwa od tej "reguły" występują wśród ludności z wyższym wykształceniem. W ciągu ostatnich pięciu kwartałów tylko 14-16 osób na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym z wyższym wykształceniem to osoby bezrobotne; w wieku 25-54 lat 16-18 osób na 1000, a w wieku powyżej 55 lat 8-10 osób na 1000.
- wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie bezrobociem;
- zagrożenie bezrobociem maleje w coraz wyższych grupach wiekowych;
- najbardziej zagrożona rosnącym bezrobociem jest ludność z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym w wieku 35-44 lat (do 150 bezrobotnych na 1000 mieszkańców) oraz ludność z wykształceniem zasadniczym zawodowym w wieku 18-34 lat (do 100 bezrobotnych na 1000 mieszkańców).

Poczynionych uogólnień nie należy odczytywać dosłownie, gdyż na przykład występują również okresowe spadki bezrobocia, co miało miejsce w czerwcu 1993 r. wśród ludności w wieku 18-24 lat z wykształceniem wyższym. Zamieszczone w tabeli 16 częściowe współczynniki bezrobocia umożliwiają bardziej drobiazgowo rozważania, których w tym miejscu nie podejmujemy.

4.6. Bezrobotni według ostatniego miejsca pracy

Rejestracja bezrobotnych według ostatniego miejsca pracy pozwala na określenie sektora i działu gospodarki z którego zostali zwolnieni (tab. 17, ryc. 45 i 46). Sposobem poprawniej odzwierciedlającym "pochodzenie" bezrobotnych byłoby odnoszenie liczby zwolnionych do liczby zatrudnionych w dziale i sektorze, co nie jest możliwe z uwagi na brak wiarygodnych danych o zatrudnieniu.

W województwie warszawskim, od czerwca 1992 r. do września 1993 r., liczba bezrobotnych poprzednio pracujących wzrosła o 41%, w tym poprzednio pracujących w:

przemysłu o 16%, w handlu o 71%, w budownictwie o 67%, w pozostałych działach produkcji materialnej o 26%.

W związku z rosnącym udziałem w gospodarce sektora prywatnego nastąpiło wyraźne przesunięcie "ostatniego miejsca pracy" w kierunku sektora prywatnego, co dokumentuje poniższe zestawienie.

Bezrobotni w woj. warszawskim według ostatniego miejsca pracy

		O g ó ł e m		z tego z sektora	
		l. bezwzgl.	%	publicznego	prywatnego
Ogółem	VI 1992	42 514	100%	62%	38%
	IX 1993	59 808	100%	53%	47%
w tym z działu: przemysł	VI 1992	15 148	100%	65%	35%
	IX 1993	17 645	100%	52%	48%
handel	VI 1992	6 626	100%	39%	61%
	IX 1993	11 355	100%	32%	68%
budownictwo	VI 1992	3 928	100%	56%	44%
	IX 1993	6 559	100%	41%	59%
pozostałe działy prod. materialnej	VI 1992	4 042	100%	36%	64%
	IX 1993	5 113	100%	30%	70%

Należy sądzić, że świadczy to również o przeżywanym regresie w sektorze prywatnym, szczególnie w budownictwie, gdzie wzrost udziału bezrobotnych ostatnio pracujących w tym sektorze i dziale jest największy (z 44% do 59%).

4.7. Bezrobotni według okresu pozostawania bez pracy

Wyżej przedstawiono rozkład bezrobotnych w województwie i m.st. Warszawie ogółem według czasu pozostawania bez pracy w okresie od 30 czerwca 1992 r. do 30 września 1993 r.. W tym dziale prezentujemy strukturę przestrzenną bezrobotnych według płci i okresu pozostawania bez pracy w dniu 30 września 1993 r.

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych w woj. warszawskim ogółem są pozostający bez pracy 6 miesięcy i krócej. Stanowią oni 37,6% ogółu bezrobotnych województwa (patrz poniższa tabela). W układzie przestrzennym najniższymi udziałami bezrobotnych pozostających bez pracy 6 miesięcy i krócej charakteryzują się gminy w rejonie Legionowa, gminy Piaseczno i Tarczyn oraz Milanówek i Grodzisk Maz. (ryc. 47). Ponad przeciętny poziom bezrobotnych pozostających bez pracy przez 6 miesięcy i krócej występuje w gminach rejonu Otwocka i Wołomina oraz gminach: Kampinos, Radzymin, Raszyn i Nadarzyn. Na układ przestrzenny ogółem składają się zróżnicowania udziału tego samego okresu pozostawania bez pracy według płci (ryc. 48 i 49), które w układzie według gmin są znacznie większe niż 2% różnica między mężczyznami (17,8%) i kobietami (19,8%) w województwie ogółem. Znacznie

ponad przeciętne udziały mężczyzn pozostających bez pracy przez 6 miesięcy i krócej występują w gminie Celestynów i Kampinos, natomiast kobiet w gminach: Karczew (miasto i gmina), Kampinos, Halinów, m.Ząbki i Radzymin (miasto i gmina).

Czas pozostawania bez pracy	Woj. warszawskie			M.st. Warszawa		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem (30 IX 1993)	81 245	35 191	46 054	43 498	18 757	24 741
w tym:						
do 6 miesięcy	30 591	14 467	16 124	16 309	7 960	8 349
7-12 miesięcy	20 598	8 926	11 672	11 924	4 858	7 66
pow. 12 m-cy	30 056	11 798	18 258	15 265	5 939	9 326
Bez prawa do zasiłku	44 754	19 469	25 285	24 640	10 698	13 942
Ogółem (30 IX 1993)	100,0	43,3	56,7	100,0	43,1	56,9
w tym:						
do 6 miesięcy	37,6	17,8	19,8	37,5	18,3	19,2
7-12 miesięcy	25,4	11,0	14,4	27,4	11,2	16,2
pow. 12 m-cy	37,0	14,5	22,5	35,1	13,6	21,4
Bez prawa do zasiłku	55,1	24,0	31,1	56,6	24,6	32,0

Dość niski jest udział bezrobotnych pozostających bez pracy 7-12 miesięcy (25,4% ogółu bezrobotnych), w tym mężczyźni stanowią 11,0% ogółu bezrobotnych, a kobiety 14,4%. W układzie przestrzennym ogółem (ryc. 50) ponad przeciętnym udziałem tej grupy bezrobotnych wyróżniają się gminy rejonu Warszawy, a szczególnie gmina Stare Babice i Łomianki (miasto i gmina) oraz m.Sulejówek. Występują znamienne różnice przestrzenne według płci bezrobotnych. Ponad przeciętnymi udziałami mężczyzn pozostających 7-12 miesięcy bez pracy charakteryzują się (ryc. 51): gmina Stare Babice (17,2% ogółu bezrobotnych), miasto i gmina Łomianki (16,9%), gmina Tułowice (14,8%) oraz miasto Sulejówek, gmina Leszno, miasto i gmina Błonie, miasto i gmina Góra Kalwaria (od 14,3 do 14,1%). Natomiast wysokie udziały kobiet pozostających bez pracy 7-12 miesięcy (ryc. 52) występują w Kobyłce (21,1%), gminie Stare Babice (19,8%) i Podkowie Leśnej (19,4%). Na dość znaczne udziały tej grupy bezrobotnych w Warszawie w większym stopniu składa się znacznie bardziej niekorzystna sytuacja kobiet - stanowią 16,2% tej grupy bezrobotnych - niż mężczyzn (11,2% ogółu bezrobotnych).

Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią 37,0% ogółu bezrobotnych województwa, ale zróżnicowania przestrzenne są bardzo wysokie (ryc. 53). Najbardziej niekorzystnie przedstawia się sytuacja w gminach o wysokim udziale pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a mianowicie w mieście Legionowo, gdzie ta grupa bezrobotnych stanowi 54,6% ogółu bezrobotnych, Milanówku (53,0%), Serocku (51,8%), Grodzisku Maz. (51,6%), Nieporęcie (49,4%), Jabłonie (47,8%), Prażmowie (44,7%), Piasecznie, Górze Kalwarii, Skrzyszewie (po 43,5%) oraz Tułowicach, Konstancinie-Jeziornej i Tarcynie (po ok. 41%). Najkorzystniej przedstawia się sytuacja w gminach o niskim udziale bezrobotnych

pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a szczególnie w Łomiankach (21,3% ogółu bezrobotnych), Raszynie (22,4%), Starych Babicach (22,7%) oraz Radzyminie (25,2%).

Ponad przeciętne udziały bezrobotnych mężczyzn pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy (ryc. 54) występują w gminach Serock (22,5% ogółu bezrobotnych w gminie), Prażmów (22,2%), Grodzisk Maz. (22,0%), Legionowo (21,3%), Milanówek (20,4%) i Pomiechówek (20,2%). Najniższymi udziałami bezrobotnych mężczyzn pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy charakteryzują się gminy Łomianki i Raszyn (po 7,7% ogółu bezrobotnych w tych gminach) oraz Radzymin (8,7%).

W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy sytuacja kobiet stale pogarsza się, o czym świadczy powiększający się, z 2% do 8%, średni rozstęp między odpowiednimi udziałami mężczyzn i kobiet; bezrobotni mężczyźni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią 14,5% ogółu bezrobotnych w województwie, natomiast kobiety 22,5%. Najwyższe udziały bezrobotnych kobiet pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy (ryc. 55) występują w gminach: Legionowo, gdzie stanowią one 33,3% ogółu bezrobotnych w gminie, Milanówek (32,6%), Jabłonna (30,8%), Grodzisk Maz. (29,7%), Serock, Nieporęt (po 29,3%), Skrzyszew, Kampinos i Piaseczno (po ok. 26%). Natomiast najniższymi udziałami kobiet pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy charakteryzują się trzy gminy: Stare Babice (10,9%), Łomianki (13,6%) i Raszyn (14,7%).

4.8. Bezrobotni bez prawa do zasiłku

Jak już wspomniano, dynamika przyrostu bezrobotnych bez prawa do zasiłku jest znacznie wyższa od dynamiki przyrostu bezrobotnych ogółem, tym samym szybko wzrasta udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych. W ostatnich trzech latach liczby te przedstawiały się następująco:

	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni bez prawa do zasiłku	
	w liczbach bezwzględnych		w % ogółem
Woj. warszawskie			
VI 1991	37 806	4 302	11,4%
VI 1992	55 157	16 475	29,9%
VI 1993	73 577	37 764	51,3%
IX 1993	81 245	44 754	55,1%
M. st. Warszawa			
VI 1991	-	-	-
VI 1992	25 213	8 823	35,0%
VI 1993	38 277	20 188	52,7%
IX 1993	43 399	24 585	56,6%

W rozkładzie przestrzennym bezrobotnych bez prawa do zasiłku w % ogółu bezrobotnych występują znaczne zróżnicowania, w stosunku do przeciętnego udziału w województwie

wynoszącego 55,1%. Najwyższym udziałem bezrobotnych ogółem bez prawa do zasiłku (ryc. 56) charakteryzują się gminy w rejonie Pruszkowa, szczególnie miasto Milanówek w którym 66,4% bezrobotnych stanowią bezrobotni bez prawa do zasiłku, i Grodzisk Maz. (62,2%) oraz gminy: Leszno (61,4%), Góra Kalwaria (60,7%), Warszawa-Śródmieście (60,0%) i Praga Północ (59,6%). Natomiast najniższe udziały bezrobotnych ogółem bez prawa do zasiłku występują w gminie Łomianki (35,9%), Raszyn (36,4%), Stare Babice (43,0%) i Leoncin (43,3%).

We wrześniu 1993 r. bezrobotni mężczyźni bez prawa do zasiłku stanowili 24,0% ogółu bezrobotnych w województwie. Najwyższymi udziałami bezrobotnych mężczyzn bez prawa do zasiłku (ryc. 57) charakteryzują się gminy rejonu Pruszkowa - szczególnie Piastów (30,4% ogółu bezrobotnych), Ożarów Maz. (29,4%), Brwinów (29,2%) i Pruszków (28,0%) - ponadto kolejno gminy: Góra Kalwaria (28,2%), Zakroczym, Warszawa-Śródmieście, Jabłonna (po 27%) oraz Serock i Warszawa-Praga Północ (po 26%). Natomiast najniższe udziały bezrobotnych mężczyzn bez prawa do zasiłku występowały w gminie Raszyn, gdzie stanowili oni 13,1% ogółu bezrobotnych w gminie, Kobyłka (14,8%), Kampinos (14,9%), Łomianki (15,2%), Zielonka i Leoncin (po 16%).

Bezrobotne kobiety bez prawa do zasiłku stanowiły we wrześniu 1993 r. 31,1% ogółu bezrobotnych w województwie. Ponadto rozkład przestrzenny udziału bezrobotnych kobiet w % ogółu bezrobotnych jest bardziej równomierny (ryc. 58) niż to ma miejsce w przypadku bezrobotnych mężczyzn. Znacznie ponad przeciętnym udziałem kobiet bez prawa do zasiłku charakteryzowały się trzy gminy: miasto Milanówek (38,8%), Kampinos i Leszno (po 36%). Ponad przeciętne udziały kobiet występowały w większości gmin rejonu Warszawy, w tym w gminach-dzielnicach Warszawy i Piaseczna. Natomiast najniższymi udziałami charakteryzowały się cztery gminy: Łomianki (20,7%), Nadarzyn (22,3%), Raszyn (23,4%) i Stare Babice (24,2%).

4.9. Bezrobotni według zawodów

W statystyce bezrobocia Rejonowe Urzędy Pracy rejestrują bezrobotnych według 57 grup zawodowych na podstawie "schematu klasyfikacji według grup dużych" (kody od 01 do 80) opracowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w 1982 r.

Dla celów tego opracowania wybrano bezrobotnych, o różnym poziomie wykształcenia, zaklasyfikowanych do następujących 10 zawodowych grup dużych (tab. 19):

- 01 - inżynierowie w zawodach technicznych,
- 21 - technicy w zawodach technicznych,
- 23 - technicy ekonomiści i pokrewni,
- 30 - pracownicy obsługi administracyjno-biurowej i pokrewni,
- 37 - robotnicy obróbki metali,

- 38 - maszyniści urządzeń umiejscowionych, mechanicy, monterzy i operatorzy urządzeń w produkcji metalowej (bez urządzeń elektrycznych i precyzyjnych) i pokrewni,
 40 - Robotnicy w produkcji, eksploatacji i remontach urządzeń elektrotechnicznych, elektronicznych, teletechnicznych i pokrewni,
 52 - robotnicy budowlani i pokrewni,
 60 - sprzedawcy,
 80 - robotnicy niewykwalifikowani
 reprezentujących blisko 2/3 (dokładnie 62,2%) ogółu bezrobotnych.

Celem tego etapu badania jest, z jednej strony, przedstawienie zróżnicowań przestrzennych według zawodów bezrobotnych, a z drugiej strony, pokazanie zróżnicowań w nasileniu zjawiska bezrobocia w zależności od zawodów i wiążącego się z nimi poziomu wykształcenia i zapotrzebowania.

Bezrobotni inżynierowie, stanowiący 2,0% ogółu bezrobotnych w województwie, występują (ryc. 59) w większym nasileniu w południowych dzielnicach Warszawy (na Mokotowie stanowią oni 4,8% ogółu bezrobotnych dzielnicy, w Śródmieściu 3,9%) oraz w Podkowie Leśnej (4,6%) i Sulejówku (2,5%), ale bezwzględne wielkości bezrobotnych inżynierów na Mokotowie (372 osoby) i w Podkowie Leśnej (5 osób) nie przystają do siebie. Słabsze, poniżej przeciętnego, nasilenie bezrobotnych inżynierów występuje w gminach stanowiących do niedawna znaczące ośrodki przemysłowe województwa (Pruszków, Piaseczno).

Bezrobotni technicy w zawodach technicznych stanowili we wrześniu 1993 r. 11,8% ogółu bezrobotnych województwa (w Warszawie 13,1% ogółu bezrobotnych w mieście). Do gmin o znacznie ponad przeciętnym poziomie bezrobotnych techników (ryc. 60) należą gminy z dużymi restrukturyzowanymi zakładami przemysłowymi (Pruszków, Piaseczno) i sąsiadujące z nimi obszary oraz gminy-sypialnie (Sulejówek, Ząbki), z których dojeżdżano do pobliskich ośrodków.

Bezrobotni technicy w zawodach ekonomicznych stanowili 6,1% ogółu bezrobotnych województwa (w Warszawie 7,1%). Gminami wyróżniającymi się wyższym nasileniem bezrobotnych techników-ekonomistów (ryc. 61) są gminy: Raszyn, Ząbki (po 8,2%), i Warszawa-Żoliborz (8,1%). Wyższy od przeciętnego poziom bezrobotnych ekonomistów występuje w zurbanizowanym paśmie południowo-zachodnim, południowym i północno-wschodnim.

Bezrobotni pracownicy obsługi administracyjno-biurowej, będący jedną z dwu najliczniejszych grup zawodowych, stanowili przeciętnie w województwie 9,2% ogółu bezrobotnych (w Warszawie 11,5%). Do gmin wyraźnie przekraczających ten poziom bezrobocia zaliczały się (ryc. 62): Podkowa Leśna (15,7%), Pruszków (12,1%) i Milanówek

(10,9%), a z gmin-dzielnic Warszawy: Mokotów (13,8%), Żoliborz (13,0%) i Śródmieście (12,5%).

Cechą charakterystyczną rozkładu przestrzennego wyżej omówionych grup zawodowych bezrobotnych zaliczanych do tzw. zawodów umysłowych jest ich układ dośrodkowy, tzn. poziom bezrobocia jest na ogół wyższy w ośrodkach miejsko-przemysłowych i maleje w miarę oddalania się od nich. Natomiast cechą rozkładu przestrzennego bezrobotnych w zawodach robotniczych jest układ odśrodkowy, tzn. poziom bezrobocia w ośrodkach miejsko-przemysłowych jest niższy i wzrasta w miarę oddalania się od nich.

Bezrobotni robotnicy obróbki metali stanowili 5,1% ogółu bezrobotnych w województwie (w Warszawie 4,4%). Najniższym udziałem tej grupy bezrobotnych charakteryzowały się gminy (ryc. 63): Nieporęt (0,3% ogółu bezrobotnych w gminie), Kampinos (2,0%), Serock (2,6%), Podkowa Leśna i Michałowice (po 2,8%) oraz Mokotów (3,4%) i Śródmieście (3,7%). Natomiast najwyższe udziały tej grupy bezrobotnych występowały w gminie Zakroczym (10,0%), Leoncin (9,9%), Celestynów (9,5%) i Grodzisk Maz. (8,2%).

Przeciętny udział bezrobotnych mechaników i monterów w województwie warszawskim wynosił 4,8% ogółu bezrobotnych (w Warszawie 3,7%). Najniższym udziałem tej grupy zawodowej (ryc. 64) charakteryzowały się dzielnice Warszawy, szczególnie Śródmieście i Mokotów (po 3,1% ogółu bezrobotnych w dzielnicy). Wysokie udziały bezrobotnych mechaników i monterów występowały w gminach Kampinos (11,9%), Ożarów Maz. (9,7%), Leszno (9,5%), Skrzyszew (9,0%) oraz Góra Kalwaria i Błonie (po niecałe 9%).

Robotnicy remontowi urządzeń elektrotechnicznych stanowili 3,6% ogółu bezrobotnych w województwie warszawskim (w Warszawie 3,3%). Najkorzystniejsza sytuacja występowała w kilku gminach rejonu Pruszkowa, w których udział tej grupy wśród ogółu bezrobotnych wahał się około 1%, oraz w trzech gminach na północy województwa (Zakroczym, Pomiechówek, Skrzyszew), gdzie nie przekraczał 2% ogółu bezrobotnych w gminie (ryc. 65). Znacznie ponad przeciętne udziały występowały w gminach rejonu Wołomina, Otwocka i Piaseczna, w tym najwyższymi udziałami charakteryzowały się trzy gminy: Celestynów (7,6%), Tarczyn (7,5%) i Prażmów (7,1%).

Robotnicy budowlani są najmniej liczną grupą zawodowa wśród bezrobotnych i stanowili 1,8% ogółu bezrobotnych w województwie (w Warszawie 1,3%). Brak jest bezrobotnych robotników budowlanych w dwu gminach (Podkowa Leśna i Kampinos), w gminie Leszno i Nieporęt jest po jednym bezrobotnym w tym zawodzie, a w Jabłonnie dwóch (0,7% ogółu bezrobotnych). W Piastowie, Warszawie-Śródmieściu i na Ochocie udział bezrobotnych robotników budowlanych nie przekracza 1% ogółu bezrobotnych (ryc. 66). Znaczące odsetki bezrobotnych robotników budowlanych występują w gminach: Leoncin (8,2%) Tułowice

(7,1%), Góra Kalwaria (6,5%) oraz Tarczyn (5,6%), Pomiechówek (5,3%), Nowy Dwór Maz. (4,7%), Czosnów (4,5%) i Zakroczym (4,4%).

Bezrobotni sprzedawcy stanowili 5,1% ogółu bezrobotnych w województwie (w Warszawie 4,5%). Do jednostek o najniższym udziale bezrobotnych sprzedawców (ryc. 67) należą gminy: Podkowa Leśna (2,8%), Brwinów (2,9%), Kampinos i Warszawa Śródmieście (po 3,0%). Natomiast znacznie ponad przeciętne udziały bezrobotnych sprzedawców występują w gminach: Leoncin (13,4% ogółu bezrobotnych w tej gminie), Halinów (11,0%), Pomiechówek (9,7%), Nowy Dwór Maz. (9,5%) i Wiązowna (9,3%).

Bezrobotni robotnicy niewykwalifikowani, ostatnia z rozpatrywanych grup zawodowych, są najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych i stanowią 12,7% bezrobotnych województwa warszawskiego (w Warszawie 1,6%; na Pradze Północ 2,2%). Najniższe udziały bezrobotnych robotników niewykwalifikowanych występują w gminach (ryc. 68): Radzymin (0,8%), Warszawa-Śródmieście (1,1%), Warszawa-Żoliborz (1,3%), Warszawa-Wola (1,3%) i Żąbki (1,6%). Bardzo wysokimi udziałami bezrobotnych robotników niewykwalifikowanych charakteryzują się cztery gminy: Jabłonna, w której stanowią oni 41,4% ogółu bezrobotnych, Grodzisk Maz. (38,7%), Leszno (37,8%) i Nadarzyn (36,9%).

Przedstawiona analiza bezrobotnych według zawodów i gmin pozwala określić nasilenie bezrobocia według dużych grup zawodowych, pokazać ich zróżnicowania przestrzenne oraz zlokalizować obszary o niskim i wysokim natężeniu zjawiska.

4.10. Oferty pracy

Liczba ofert pracy w rejonie Warszawy w początkowym okresie wprowadzania gospodarki rynkowej była bardzo wysoka i w końcu 1990 r. było ich 12,1 tys. (tab. 20 i 21, ryc. 69). W miarę wkraczania w mechanizmy gospodarki konkurencyjnej liczba ofert bardzo szybko spadła do 3,7 tys. w czerwcu 1992 r.. Następnie stopniowo rosła do czerwca 1993 r. (3,9 tys. ofert) i w końcu trzeciego kwartału ich liczba prawie podwoiła się do 6,6 tys.. W 2/3 są to oferty pracy na stanowiska robotnicze.

Składane oferty pracy charakteryzuje, z jednej strony, oferowanie w 2/3 miejsc pracy na stanowiska robotnicze, z drugiej, iż w 60% a ostatnio nawet w 80% pochodzą one z sektora prywatnego. Ponadto co najmniej w 80% oferowano miejsca pracy w rejonie Warszawy. Pomimo rosnącej liczby ofert liczba bezrobotnych przypadająca na 1 ofertę pracy nadal jest dość wysoka. W ciągu ostatnich trzech lat wskaźnik ten w Warszawie kształtował się następująco:

	1990	1991	1992	1993
czerwiec	-	3,0	7,3	10,5
grudzień	1,6	7,0	8,6	7,1 (wrzesień)

4.11. "Napływ" i "odpływ" bezrobotnych

Wprowadzona niedawno statystyka napływu i odpływu bezrobotnych umożliwiła określenie przyczyn wyrejestrowania bezrobotnych z ewidencji Rejonowych Urzędów Pracy (tab. 22, ryc. 70).

Liczba bezrobotnych wyłączonych z ewidencji w rejonie Warszawy, we wrześniu 1993 r., objęła 5,4 tys. osób spośród 41,5 tys. zarejestrowanych czyli 13%. W końcu 1992 r. udział ten był znacznie wyższy i wynosił 22% (7,3 tys. wyrejestrowanych przy 33,4 tys. zarejestrowanych w końcu poprzedniego miesiąca).

Společnie i gospodarczo najważniejszą z przyczyn wyrejestrowania jest podjęcie stałej pracy i w rejonie Warszawy taki był powód wyrejestrowania 43% ogółu wyłączonych z ewidencji we wrześniu 1993 r. (47% w końcu 1992 r.). Drugim głównym powodem wyrejestrowania jest nie potwierdzenie gotowości do pracy co było przyczyną wyłączenia z ewidencji 36% wyrejestrowanych w końcu 1992 r. i 33% we wrześniu 1993 r.. Trzecim ważniejszym powodem jest dobrowolna rezygnacja, a udział tej grupy wzrósł z 9% w końcu 1992 r. do 19% we wrześniu 1993 r.

W strukturze osób wyłączonych z ewidencji według rejonów dostrzega się stosunkowo niskie i stałe w czasie udziały poszczególnych przyczyn wyłączenia z ewidencji w rejonie Warszawy i Pruszkowa. Natomiast w pozostałych rejonach, szczególnie Legionowa, Wołomina i Piaseczna, począwszy od drugiego kwartału 1993 r. nastąpił gwałtowny i stabilizujący się na wysokim poziomie udział wyłączenia z ewidencji z powodu nie potwierdzenia gotowości do pracy (w Wołominie i Legionowie po 71% wyłączonych z ewidencji).

Natomiast w Piasecznie w pierwszym kwartale 1993 r. 69% wyłączonych z ewidencji stanowili bezrobotni, którzy otrzymali stałą pracę. Mniej optymistyczne jest to, że dotyczyło to tylko 191 osób a z ewidencji wyrejestrowano 275 osób, a w ewidencji nadal pozostawało 5,7 tys. osób. Z tego punktu widzenia wydaje się, że posługując się statystyką "odpływu" należy odnosić przyczyny wyrejestrowania do liczby bezrobotnych w końcu poprzedniego miesiąca, a nie do liczby wyłączonych z ewidencji, aby nie stwarzać zbyt optymistycznych akcentów.

5. Podsumowanie

1. W sektorze przedsiębiorstw, według danych z końca 1992 r., dominującym działem gospodarki Warszawy i województwa nadal jest przemysł, głównie elektromaszynowy. W sektorze prywatnym pracuje blisko 40% ogółu zatrudnionych w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą (bez rolnictwa indywidualnego).

2. W ciągu trzech lat (1990-1992) nastąpił szybki rozwój sektora prywatnego; liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz spółek prywatnych wzrosła 4-krotnie. Główną sferą działania sektora publicznego w województwie warszawskim, według liczby pracujących, jest przemysł, w którym pracuje 12,3% ogółu pracujących w województwie, transport (3,7%) i handel (3,1%). W sektorze prywatnym przeważają pracujący w przemyśle (14,3% ogółu pracujących w województwie) i handel (11,2%) oraz budownictwo (6,4%). Natomiast według liczby zarejestrowanych zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w województwie warszawskim dominują zakłady handlowe (51%) natomiast zakłady przemysłowe stanowią 21% zarejestrowanych zakładów osób fizycznych. Z przeprowadzonej próby oceny stopnia aktywności gospodarczej wynika znaczna, względna, koncentracja firm prywatnych w centrum Warszawy i na Woli oraz w kilku gminach podwarszawskich (Łomianki, Michałowice, Raszyn i Józefów).

3. W ciągu ostatnich pięciu lat (1989-1993) liczba ludności województwa warszawskiego zmniejszyła się o 0,9% i tendencja ta utrzyma się zapewne do końca lat 90. Liczba ludności Warszawy jest ustabilizowana z zarysowującą się tendencją spadkową w wyniku coraz niższego salda migracji, które nie równoważy ubytku naturalnego.

4. Strukturę ludności Warszawy i województwa według wieku cechują znaczne różnicowania według gmin (dzielnic). Dzielnicą demograficznie "starą" jest przede wszystkim Śródmieście oraz w znacznym stopniu Ochota oraz szereg gmin na obrzeżach województwa. W Warszawie wysokim udziałem ludności z wykształceniem wyższym i średnim zawodowym charakteryzują się dwie dzielnice: Mokotów i Śródmieście.

5. Wielkość zasobów siły roboczej w województwie warszawskim nie ulegnie większej zmianie do połowy lat 90. (wzrost o ok. 5 tys. osób), przy założeniu, że utrzyma się obecny poziom aktywności zawodowej ludności. Tempo przyrostu ludności w wieku produkcyjnym będzie wyższe pod koniec lat 90.

6. W latach 1990-1992 nastąpił wyraźny wzrost liczby uczniów szkół ogólnokształcących i studentów (o 28%) i w mniejszym stopniu uczniów średnich szkół zawodowych (o 9%). W

kierunkach kształcenia zawodowego na poziomie średnim nie nastąpiły dostrzegalne zmiany, co pozwala sądzić, że kolejne roczniki absolwentów, z zawodami na które nie ma zapotrzebowania, zasilają szeregi młodych bezrobotnych.

7. Na tle kraju województwo warszawskie, a szczególnie Warszawa, charakteryzuje się niską, choć rosnącą, stopą bezrobocia. Najniższy poziom bezrobocia 30 września 1993 r. występował w Warszawie (np. na Mokotowie 3,6% ludności w wieku 18-59 lat), najwyższy w gminie Piaseczno (21,2%), mieście i gminie Grodzisk Maz. (14-15%) i gminie Zakroczym (14,0%). Wśród bezrobotnych mieszkańców województwa przeważają bezrobotni: - robotnicy (47% ogółu bezrobotnych), - o stażu pracy do 5 lat (33% ogółu), - w wieku 35-44 lat (31%). Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych są pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy (37%). Stopniowo rośnie udział bezrobotnych, których ostatnim miejscem pracy był sektor prywatny (w województwie ostatnio 34% ogółu bezrobotnych, a w Warszawie 43%). Liczba ofert pracy powoli rośnie ale nadal na jedną ofertę przypada kilku bezrobotnych. Niski jest również "odpływ" bezrobotnych z ewidencji (ostatnio 15%).

8. Z uwagi na zmianę systemu gospodarczego i zmiany w metodologii statystyki pracy brak wiarygodnych informacji o zatrudnieniu, jednorodnych metodycznie, zarówno dla krótkiej retrospekcji, jak i dla oceny stanu aktualnego, szczególnie w ujęciu działowo-sektorowym dla podstawowych jednostek podziału administracyjnego kraju. Utrudnia to prowadzenie w pełni wiarygodnych analiz dla tych jednostek.

9. Struktura kształcenia zawodowego w szkołach średnich oraz struktura bezrobotnych według zawodów wymaga bliższego zbadania. Obie klasyfikacje nie przystają do siebie, choć są oparte na klasyfikacji zawodów i specjalności z 1982 r. (2610 zawodów i specjalności). Stosowana obecnie skrócona wersja międzynarodowej klasyfikacji zawodów ISCO'88 jest rozwiązaniem tymczasowym, gdyż trwają prace nad jej dostosowaniem do krajowej specyfiki. Tym niemniej, już obecnie należałoby podjąć próbę porównania obu struktur i wykorzystania wyników do zmiany profilu kształcenia młodzieży.

Labour market of Warszawa town and Warszawa voivodship, 1990-1993

Summary

The labour market has been basically changed after 1990 when national economy transformations have initiated the mechanisms of competition. The paper presents changes on the labour force market of Warszawa voivodship in 1990-1993, that is during the first phase of economy transformation. The evaluation of the economy transformation was prepared on the base of the data published by Voivodship Statistical Office in Warszawa. Information about unemployment is gathered by the district Works Offices (353 offices, among them 7 in Warszawa voivodship) opened in 1989 as territorial agents of the Ministry of Works and Social Welfare. Also the detailed results of unemployment investigations carried out on the end of 1993 by the Voivodship Office of Works in Warszawa were used, by towns and communities of Warszawa voivodship.

1. In the sector of enterprises the dominant branch in Warszawa, both town and voivodship, continues to be the industry, mainly electro-machinery. Private sector employment represents ca 40% of the total in economic enterprises (without individual farming).
2. Private sector was rapidly developed in three years, 1990-1992, the number of persons running business and the number of private companies have increased 4 times (table 2 and 6, figs 2 and 3). The main sphere of activity of the public sector in Warszawa voivodship, according to number of employed (table 1, fig. 1) is industry, employing 12.3% of the total employed in the voivodship, then transportation (3.7%), commerce (3.1%). In private sector dominate those employed in industry (14.3%) of the total employed in voivodship, commerce (11.2%) and construction (6.4%). According to the number of registered enterprises run by individual persons - in Warszawa voivodship dominate commercial enterprises (51%) and manufacturing enterprises (21%). The sample test of the degree of economic activity (figs 4 and 5) revealed that a relative significant concentration of private firms occur in the centre of Warszawa and in the district called Wola, along with some suburban localities (Łomianki, Michałowice, Raszyn, Józefów).
3. During the recent five years (1989-1993) the number of population of Warszawa voivodship decreased for 0.9% and such a trend will continue until the end of the 1990th decade. The number of Warszawa population is almost constant with negligible trend to decrease as result of lowering balance of migration which does not compensate the loss of vital statistics (table 8, figs 9-15).

4. The population of Warszawa town and Warszawa voivodship by age (figs 16-22) is considerably differentiated by districts and communities. The "old", by age of inhabitants, town district of Warszawa is the Centre (Śródmieście) and district Ochota, along with several communities located on the outer ring of voivodship. Two Warszawa town districts: the Centre and Mokotów are characterized by the high share of the population with higher and secondary vocational education.
5. The size of labour force in Warszawa voivodship will be not visibly changed during 1994-1995 (increase ca 5 thousand persons), assuming the continuation of the actual level of the economic activity of population. The rate of increase of the population in productive age will be higher by the end of the decade 1990s.
6. The considerable increase in the number of students and those attending secondary schools (+28%) was observed in 1990/1991-1992/1993. In lesser degree rised the number of those learning in secondary vocational (+9%); table 14, figs 24-27. Training orientation in secondary vocational schools did not changed visibly what justify the assumption that consequent graduates, representing professions of little demand - will add to the amount of young unemployed.
7. The Warszawa voivodship and especially Warszawa town, on the background of the whole country, is characterized by the low, though growing, rate of unemployment (table 15, figs 28-31). The lowest rate of unemployment among population aged 18-59 was observed in Warszawa (Mokotów district - 3.6%) on September 1993, while the highest in Piaseczno community (21.2%), in the town and community Grodzisk Mazowiecki (14%-15%), and in community Zakroczym (14%). Among the unemployed inhabitants of the Warszawa voivodship dominate the following categories: workers (47% of total unemployed), those with employment period up to 5 years (33%), aged 35-44 (31%). Most numerous group among unemployed are those without employment over 12 months (37%). Gradually increases the share of unemployed whose recent place of work was within the private sector of economy (in voivodship recently 34% of all unemployed, in Warszawa town 43%). Number of employment offers increases but all the same for one offer there are few applications. The "outflow of unemployed" from the register is low (recently 15%).

Detailed data and spatial distribution of unemployment present tables and figures.

Tabela 1. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług oraz pracujący w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą zatrudniających ponad 5 osób; województwo warszawskie, wrzesień 1993 r.

Incomes from sold products and services, and workers in economic enterprises employing more than 5 persons, Warszawa voivodship, September 1993

	Przychody ze sprzedaży w mld zł			Pracujący		
	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
WOJ. WARSZAWSKIE - IX 1993						
Ogółem	20348.9	11132.7	9262.2	766775	451826	314949
Przemysł	10971.4	6024.2	4947.2	304041	162448	141593
Budownictwo	3273.2	526.4	2746.8	96789	24973	71816
Rolnictwo	25.3	5.1	20.2	1224	734	490
Leśnictwo	15.8	15.7	0.1	1468	1383	85
Transport	1365.3	968.2	397.1	24135	16011	8124
Łączność	3020.1	2950	70.1	171986	170799	1187
Handel	1612.5	541.1	1071.4	161957	71156	90801
Pozostałe gał. prod. mater.	892.9	250.4	642.5	16481	4508	11973
Gospodarka komunalna	152.4	122.8	29.6	7867	6439	1428
Gospodarka mieszkaniowa	449.3	69.9	379.4	12469	2417	10052
Nauka i rozwój techniki	2.6	-	2.6	185	55	130
Kultura i sztuka	620.2	597.9	22.3	10726	10307	419
Ochrona zdrowia i op. społ.	0.3	-	-	31	-	-
Kultura fiz., turystyka, wypocz.	726.3	483.8	242.5	22153	15048	7105
Pozostałe gałęzie usług niemiat.	477.1	27.6	449.5	14529	581	13948
M. ST. WARSZAWA - VIII 1993 r.						
Ogółem	16486.3	10327.7	6158.6	667968	431497	236471
Przemysł	7803.4	4882.6	2920.8	238625	144125	94500
Budownictwo	2390.1	552.3	1837.8	79707	22927	56780
Rolnictwo	6.7	-	-	908	-	-
Leśnictwo	13.2	-	-	1066	-	-
Transport	1224.8	965.6	259.2	21297	15203	6094
Łączność	3211.2	3170.6	40.6	172621	171426	1195
Handel	1560.9	490.4	1070.5	148030	71301	76729
Pozostałe gał. prod. mater.	702.1	182.5	519.6	16168	4566	11602
Gospodarka komunalna	295.9	266.2	29.7	7688	6515	1173
Gospodarka mieszkaniowa	396.7	68	328.7	10742	2377	8365
Nauka i rozwój techniki	4.1	-	-	213	-	-
Kultura i sztuka	469.7	450.3	19.4	10768	10365	403
Kultura fiz., turystyka, wypocz.	577.3	326.8	250.5	23684	15266	8418
Pozostałe gałęzie usług niemiat.	497.3	22.9	474.4	14513	553	13960

Źródło: Przegląd Statystyczny. Województwo Warszawskie, wrzesień 1993 r. Informacje, Opracowania Statystyczne, rok XIX, nr 9, WUS, Warszawa, tab. 10; Przegląd Statystyczny. Warszawa, sierpień 1993. Seria: Informacje i Opracowania Statystyczne, Rok II, nr 8, WUS, Warszawa, tab. 1.

Tabela 2. Liczba wybranych grup podmiotów gospodarczych w woj. warszawskim, 1990-1992
 Number of chosen groups of economic units in Warszawa voivodship, 1990-1992

Jednostki	1990	1991	1992	
	Stan w dniu 31.XII			1990=100
	Ogółem			
OGÓLEM	28451	54366	88805	312.1
SEKTOR PUBLICZNY	1500	1639	1804	120.3
Przedsiębiorstwa	1304	1392	1452	111.3
komunalne	220	305	338	153.6
państwowe	1084	1087	1114	102.8
Spółki Skarbu Państwa	43	93	191	444.2
Spółki z udziałem państwowych osób prawnych	153	154	161	105.2
SEKTOR PRYWATNY	19452	42564	73381	377.2
Spółki prywatne	2755	6425	9087	329.8
Spółki joint-ventures	587	1676	3673	625.7
Spółdzielnie	1674	1777	1832	109.4
Zakłady fundacji	129	182	293	227.1
Zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości	197	190	188	95.4
Osoby fizyczne	14110	32314	58308	413.2
	w tym Warszawa			
RAZEM	21614	40115	66159	306.1
SEKTOR PUBLICZNY	1082	1187	1312	121.3
Przedsiębiorstwa	911	973	997	109.4
komunalne	48	118	123	256.2
państwowe	863	855	874	101.3
Spółki Skarbu Państwa	43	89	181	420.9
Spółki z udziałem państwowych osób prawnych	128	125	134	104.7
SEKTOR PRYWATNY	14886	32628	57220	384.3
Spółki prywatne	2355	5521	7803	331.3
Spółki joint-ventures	495	1467	3268	660.2
Spółdzielnie	1257	1342	1402	111.5
Zakłady fundacji	51	73	127	249.0
Zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości	121	117	114	94.2
Osoby fizyczne	10607	24108	44506	419.6

Zródło: "Sprawozdanie statystyczne o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa za 1991 r.", Rok XVIII, Nr 1, WUS, Warszawa, tab 1(4):
 "Przegląd Statystyczny. Województwo Warszawskie", Grudzień 1992, Rok XIX, nr 12, WUS, Warszawa, tab. 1

Tabela 3. Liczba wybranych grup podmiotów gospodarczych w woj. warszawskim zarejestrowanych w systemie REGON, 31 XII 1992 r. i 30 IX 1993 r.
Numbers of chosen groups of economic units in Warszawa volvodship registered in REGON system, 31 December 1992, and 30 September 1993

Jednostki	31 XII 1992	30 IX 1993	30 IX 1993 31 XII 1992=100
		OGÓŁEM	
OGÓŁEM	83687	191755	229.1
SEKTOR PUBLICZNY	3956	4017	101.5
w tym:			
Przedsiębiorstwa	506	489	96.6
komunalne	68	62	91.2
państwowe	438	427	97.5
Spółki Skarbu Państwa	117	118	100.9
Spółki z udziałem państwowych osób prawnych	299	299	100.0
SEKTOR PRYWATNY	79731	187738	235.5
w tym:			
Spółki prywatne	22081	35342	160.1
Spółki joint-ventures	2361	3552	150.4
Spółdzielnie	1685	1715	101.8
Zakłady fundacji	128	130	101.6
Zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości	170	172	101.2
Osoby fizyczne	48906	141528	289.4
		w tym Warszawa	
RAZEM	65523	137597	210.0
SEKTOR PUBLICZNY	2835	2852	100.6
w tym:			
Przedsiębiorstwa	415	406	97.8
komunalne	65	61	93.8
państwowe	350	345	98.6
Spółki Skarbu Państwa	111	111	100.0
Spółki z udziałem państwowych osób prawnych	283	283	100.0
SEKTOR PRYWATNY	62688	134745	214.9
w tym:			
Spółki prywatne	18353	27609	150.4
Spółki joint-ventures	2158	3279	151.9
Spółdzielnie	1337	1364	102.0
Zakłady fundacji	122	122	100.0
Zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości	103	103	100.0
Osoby fizyczne	36587	97434	266.3

Zródło: Przegląd Statystyczny, Województwo Warszawskie, wrzesień 1993. Informacje , Opracowania Statystyczne, WUS, Warszawa, Rok XIX, nr 9, tab. 1.

Tabela 4. Liczba zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w woj. warszawskim i Warszawie według działów gospodarki narodowej, 1990-1992 (stan w dniu 31.XII.)
 Number of private enterprises in Warszawa voivodship and in Warszawa according to branches of national economy, 1990-1992 (as on 31 December)

Jednostki	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1992	
	liczba			w procentach			(1990=100)	
OGÓŁEM	14110	32314	58316	100.0	100.0	100.0	413.3	
Przemysł	2666	6342	11947	18.9	19.6	20.5	448.1	
Budownictwo	637	2156	5185	4.5	6.7	8.9	814	
Rolnictwo	228	345	505	1.6	1.1	0.9	221.5	
Leśnictwo	4	6	13	0.0	0.0	0.0	325	
Transport	266	822	1747	1.9	2.5	3.0	656.8	
Łączność	9	59	88	0.1	0.2	0.2	977.8	
Handel	8915	18646	29251	63.2	57.7	50.2	328.1	
Pozostałe usługi materialne	293	769	1517	2.1	2.4	2.6	517.8	
Gospodarka komunalna	409	734	1349	2.9	2.3	2.3	329.8	
Sfera poza produkcją materialną	683	2435	6714	4.8	7.5	11.5	983	
				OGÓŁEM				
RAZEM	10607	24108	45748	100.0	100.0	100.0	431.3	
				w tym WARSZAWA				
Przemysł	1593	3786	7732	15.0	15.7	16.9	485.4	
Budownictwo	470	1643	4296	4.4	6.8	9.4	914	
Rolnictwo	90	130	212	0.8	0.5	0.5	235.6	
Leśnictwo	3	6	11	0.0	0.0	0.0	183.3	
Transport	160	516	1228	1.5	2.1	2.7	767.5	
Łączność	7	48	81	0.1	0.2	0.2	1157.1	
Handel	7047	14467	23264	66.4	60.0	50.8	330.1	
Pozostałe usługi materialne	264	702	1440	2.5	2.9	3.1	545.5	
Gospodarka komunalna	367	648	1227	3.5	2.7	2.7	334.3	
Sfera poza produkcją materialną	606	2162	6257	5.7	9.0	13.6	1032.5	

Zródło: Sprawozdanie statystyczne o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa z a1991 r. Rok XVIII, nr 1, WUS, Warszawa, tab. 3(6); Przegląd Statystyczny, Województwo Warszawskie, Grudzień 1992, Rok XIX, nr 12, WUS, Warszawa, tab. 3.

Tabela 5. Liczba zakładów zarejestrowanych w systemie REGON w woj. warszawskim według działów gospodarki narodowej.

31 XII 1992 r. i 30 IX 1993 r.

Number of enterprises registered in REGON system in Warszawa voivodship according to branches of national economy,

31 December 1992 and 30 September 1993

Jednostki	31 XII 1992	30 IX 1993	30 IX 1993	31 XII 1992	30 IX 1993	31 XII 1992	30 IX 1993
	w liczbach bezwzględnych		31 XII 1992 = 100	w procentach		w procentach	
	OGÓŁEM						
OGÓŁEM	83687	191755	229.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Przemysł	15471	38780	250.7	18.5	20.2	x	x
Budownictwo	7448	19431	260.9	8.9	10.1	x	x
Rolnictwo	754	1189	157.7	0.9	0.6	x	x
Leśnictwo	92	258	280.4	0.1	0.1	x	x
Transport	2190	8009	365.7	2.6	4.2	x	x
Łączność	181	122	67.4	0.2	0.1	x	x
Handel	37218	80428	216.1	44.4	41.9	x	x
Pozostałe usługi materialne	2843	4252	149.6	3.4	2.2	x	x
Gospodarka komunalna	1503	7727	514.1	1.8	4.0	x	x
Sfera poza produkcją materialną	15987	31559	197.4	19.1	16.5	x	x
	w tym WARSZAWA						
RAZEM	65523	137597	210.0	100.0	100.0	78.3	71.8
Przemysł	10099	23125	229.0	15.4	16.8	12.1	12.1
Budownictwo	6019	13773	228.8	9.2	10.0	7.2	7.2
Rolnictwo	303	487	160.7	0.5	0.4	0.4	0.2
Leśnictwo	80	180	225.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Transport	1478	4893	331.1	2.3	3.6	1.8	2.6
Łączność	162	114	70.4	0.2	0.1	0.2	0.1
Handel	29659	58566	197.5	45.3	42.6	35.4	30.5
Pozostałe usługi materialne	2641	3862	146.2	4.0	2.8	3.1	2.0
Gospodarka komunalna	1294	6550	506.2	2.0	4.8	1.5	3.4
Sfera poza produkcją materialną	13788	26047	188.9	21.0	18.9	16.5	13.6

Tabela 6. Zakłady prowadzone przez osoby fizyczne w woj. warszawskim według działów gospodarki narodowej, 1990-1992 (dane WUS^a oraz Ministerstwa Finansów^b); stan w dniu 31 XII
 Private enterprises in Warszawa voivodship according to branches of national economy, 1990-1992 (data from Voivodship Statistical Office and Ministry of Finance), as on 31 December

Działy gospodarki	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1992
	stan w dniu 31.XII			w procentach			1990=100
Zakłady prowadzone przez osoby fizyczne ^{a)}	14110	32314	58316	100.0	100.0	100.0	413.3
w tym:							
przemysł	2666	6342	11947	18.9	19.6	20.5	448.1
budownictwo	637	2156	5185	4.5	6.7	8.9	814.0
transport	266	822	1747	1.9	2.5	3.0	656.8
handel	8915	18646	29251	63.2	57.7	50.2	328.1
Zakłady prowadzone przez osoby fizyczne ^{b)}	108296	135028	146902	100.0	100.0	100.0	135.6
w tym:							
przemysł	36666	37678	36401	33.9	27.9	25.0	100.1
budownictwo	11948	13301	15118	11.0	9.9	10.3	126.5
transport	4111	4533	4483	3.8	3.4	3.0	109.0
handel	30215	48017	52890	27.9	35.6	36.0	175.0

a) Sprawozdanie statystyczne o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa za 1991 r., Rok XVIII, nr 1, WUS, Warszawa, tab. 3(6); Przegląd Statystyczny, Województwo Warszawskie, Grudzień 1992, Rok XIX, nr 12, WUS, Warszawa, tab. 3.

b) Dane ze sprawozdania MF-2Ps. Za: Statystyczna Panorama Województwa Warszawskie. GUS, WUS, Warszawa, wrzesień 1993, str.15

Tabela 7. Osoby fizyczne, spółki osobowe i spółki z o.o. (prywatne) prowadzące działalność gospodarczą w miastach i gminach województwa warszawskiego zarejestrowane w systemie REGON, 30 VI 1992 r.
 Individuals, companies, companies limited (private) carrying on economic activities in towns and townships of Warszawa voivodship registered in REGON system, 30 June 1992

	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą				Spółki osobowe				Spółki z o.o. (prywatne)			
	ogółem	w tym:			ogółem	w tym:			ogółem	w tym:		
		przemysł	budow- nictwo	handel		przemysł	budow- nictwo	handel		przemysł	budow- nictwo	handel
WOJEWÓDZTWO	40091	8221	3360	20930	8028	1609	587	4345	12960	2261	1688	5549
MIASTA	37052	7182	3176	19591	7476	1385	565	4078	12447	2085	1632	5340
GMINY	3039	1039	184	1339	552	224	22	267	513	176	56	209
REJONY												
Legionowo	833	170	68	460	126	32	15	67	155	34	24	70
Nowy Dwór Maz.	267	75	12	143	46	15	3	23	52	14	6	29
Otwock	1169	441	93	529	217	77	15	110	164	46	26	75
Piaseczno	1293	361	110	623	272	103	16	135	273	80	27	121
Pruszków	2678	734	194	1412	501	143	32	259	456	134	70	167
Warszawa	32933	6157	2774	17372	6703	1186	494	3684	11770	1920	1517	5054
Wołomin	918	282	109	391	163	62	12	67	90	33	18	33

Źródło: Osoby fizyczne, spółki osobowe i przedstawicielstwa zagraniczne prowadzące działalność gospodarczą w województwie warszawskim 1992, WUS, Warszawa, tab. 3;
 Spółki prawa handlowego, kapitałowe i z o.o. prowadzące działalność gospodarczą w województwie warszawskim 1992, WUS, Warszawa, tab. 6

Tabela 8. Rozwój ludności Warszawy, 1980-1992
The development of Warszawa population 1980-1992

Lata	Ludność w tys. stan 31 XII	Urodzenia na 1000 ludności	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji w osobach	
		na 1000 ludności				
1980	1596.1	13.8	10.6	3.2	9.1	14437
1981	1611.6	13.4	10.2	3.2	8.4	13444
1982	1628.9	13.2	10.1	3.1	7.6	12336
1983	1641.3	14.3	10.7	3.6	3.6	5878
1984	1649.1	13.6	11.1	2.5	2.3	3725
1985	1659.1	12.6	11.5	1.1	1.1	1678
1986	1664.7	11.5	11.5	0.0	3.2	5309
1987	1671.4	10.3	11.4	-1.1	5.1	8493
1988	1651.2	10.1	11.3	-1.2	3.7	6247
1989	1651.2	9.2	11.8	-2.6	2.6	4344
1990	1655.7	9.0	11.7	-2.7	3.0	5014
1991	1653.3	8.6	12.4	-3.8	2.3	3817
1992	1644.5	8.1	12.1	-4.0	3.9	7307

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Warszawskiego

Tabela 9. Ludność^a województwa warszawskiego według wieku i rejonów; 31 XII 1992 r.
The population of Warszawa voivodship according to age and regions, 31 December 1992

Gminy	w wieku lat:							
	Ogółem	0-14 lat	15-17 lat	18-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60 i więcej
OGÓLEM	2409047	465285	104307	348607	407897	367890	269179	445882
Miasta	2138741	400312	91581	306010	360999	333468	244924	401447
w tym: M.st. Warszawa	1644515	291973	68035	229657	276970	259420	193067	325393
Gminy	270306	64973	12726	42597	46898	34422	24255	44435
REJONY								
Legionowo	83462	19608	4616	12691	14855	13291	7428	10973
Nowy Dwór Maz.	59070	14710	2836	9105	10559	7697	5302	8861
Otwock	90894	20397	4226	14530	15250	12572	9342	14577
Piaseczno	107885	23912	5262	17358	17804	15025	10441	18083
Pruszków	212993	44996	9380	31490	36036	31381	22453	37237
Warszawa	1778523	323384	74235	251066	300142	277162	206432	346102
Wotomin	76220	18278	3752	12367	13231	10762	7781	10049

a) Dane szacunkowe

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Warszawie i obliczenia własne

Tabela 10. Ludność według grup wieku w woj. warszawskim, 1988-2000 (stan w dniu 31 XII; w tys.)
Population according to age in Warszawa voivodship 1988-2000 (as on 31 December, in thousands)

	Liczba ludności			Prognoza GUS					
	6 XII 1988	1990 ^{a)}	1992 a)	1990	1992	1993	1994	1995	2000
OGÓŁEM	2416.3	2421.6	2409.0	2421.5	2423.9	2424.6	2425.0	2425.7	2454.1
0 - 6 lat	223.0	203.9	181.7	203.7	181.4	174.3	170.1	166.9	177.2
7-14	275.6	283.6	283.6	283.5	284.2	280.0	272.7	264.4	211.6
15-18	115.9	127.3	136.4	125.9	137.4	141.5	144.0	145.0	146.8
19-24	169.4	173.1	179.2	171.9	183.1	189.7	198.1	206.8	237.1
0-17 lat	586.3	584.6	569.6	583.4	570.5	561.3	550.4	540.7	498.8
18-59/64	1478.0	1471.5	1458.8	1472.6	1471.4	1473.5	1477.3	1479.6	1525.1
60/65 i >	349.2	365.5	380.6	365.6	382.0	389.8	397.3	405.4	430.2
MIASTA	2135.5	2150.9	2138.7	2150.9	2151.4	2151.0	2150.5	2150.1	2172.0
0 - 6 lat	189.9	173.8	153.6	173.8	153.8	147.4	143.6	140.7	149.5
7-14	238.7	246.9	246.7	246.8	246.6	242.5	235.6	227.9	180.2
15-18	101.1	112.1	119.7	110.6	120.5	124.1	126.3	127.0	127.4
19-24	147.8	152.2	158.1	151.1	161.7	167.8	175.4	183.2	210.0
0-17 lat	505.3	506.1	491.9	504.9	492.4	483.8	473.4	464.3	425.2
18-59/64	1316.3	1316.7	1304.4	1317.8	1315.5	1316.5	1319.1	1320.2	1357.5
60/65 i >	311.4	328.1	342.4	328.2	343.5	350.7	357.9	365.6	389.3
w tym:									
M.st. Warszawa	1655.3		1644.5						
0 - 6 lat	139.9		109.6						
7-14	177.6		182.4						
15-18	74.6		89.1						
19-24	112.4		120.8						
0-17 lat	374.0		360.0						
18-59/64	1028.1		1007.3						
60/65 i >	251.3		277.2						
WIEŚ	280.8	270.7	270.3	270.6	272.5	273.5	274.5	275.6	282.1
0 - 6 lat	33.1	30.1	28.0	29.9	28.7	27.6	26.9	26.2	27.7
7-14	36.9	36.7	37.0	36.7	37.6	37.5	37.1	36.6	31.4
15-18	14.8	15.3	16.6	15.3	16.9	17.3	17.7	18.0	19.4
19-24	21.6	21.0	21.1	20.9	21.4	22.0	22.7	23.5	27.1
0-17 lat	81.0	78.5	77.7	78.4	78.1	77.6	77.0	76.4	73.6
18-59/64	161.7	154.8	154.4	154.8	155.9	156.9	158.2	159.4	167.5
60/65 i >	37.8	37.4	38.2	37.4	38.5	39.0	39.3	39.8	41.0

a) Dane szacunkowe

Źródło: Ludność. Warunki mieszkaniowe. NSP 6.XII.1988. Województwo stołeczne warszawskie. M.st. Warszawa, GUS, Warszawa, 1990; Ludność według płci, wieku, województw, miast i gmin w 1990 r.. Stan w dniu 31.XII. Informacje statystyczne, GUS, Warszawa, 1991; Dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego dla Warszawy w 1992 r.; Prognoza ludności Polski według województw na lata 1990-2010. Wersja pomigracyjna. Materiały i opracowanie Statystyczne, GUS, Warszawa, 1991

Tabela 11. Pracujący według działów gospodarki narodowej (bez rolnictwa indywidualnego) w woj. warszawskim, 1990-1992
 Employed according to branches of national economy (without individual agriculture) in Warszawa voivodship, 1990-1992

Działy gospodarki narodowej	1989			1990			1991			1992		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor		ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	w tysiącach											
OGÓŁEM	1093.3	679.0	414.3	1028.2	623.9	404.3	972.7	492.0	480.7	898.6	496.1	402.5
Sfera produkcji materialnej	774.0	413.7	360.3	701.8	360.2	341.6	673.3	275.2	398.1	586.4	251.6	334.8
Przemysł	376.5	186.6	189.9	322.7	163.7	159.0	282.5	124.4	158.1	238.7	110.6	128.1
Budownictwo	115.2	67.1	48.1	102.4	53.0	49.4	103.0	35.2	67.8	85.4	28.2	57.2
Rolnictwo	18.8	15.2	3.6	15.7	12.9	2.8	12.7	10.1	2.6	8.9	4.3	4.6
Leśnictwo	1.1	1.1	0.0	1.0	1.0	0.0	0.9	0.8	0.1	0.8	0.8	0.0
Transport	45.9	38.3	7.6	44.1	36.0	8.1	39.6	29.2	10.4	47.2	33.4	13.8
Łączność	14.5	14.5	0.0	14.5	14.4	0.1	14.5	14.1	0.4	17.0	15.7	1.3
Handel	146.1	51.9	94.2	129.9	39.5	90.4	159.4	29.2	130.2	128.6	28.3	100.3
Pozostałe gałęzie prod. mat.	26.4	13.5	12.9	27.3	12.1	15.2	27.8	7.1	20.7	19.0	6.5	12.5
Gospodarka komunalna	29.5	25.5	4.0	44.2	27.6	16.6	32.9	25.1	7.8	40.7	23.6	17.1
Sfera poza produkcją materialną	319.3	265.3	54.0	326.4	263.7	62.7	299.4	216.8	82.6	312.1	244.4	67.7
Gospodarka mieszkaniowa							21.6			19.2	8.5	10.7
Nauka i rozwój techniki							37.3			31.9	31.1	0.8
Oświata i wychowanie							72.9			75.5	72.4	3.1
Kultura i sztuka							16.6			18.3	14.6	3.7
Ochrona zdrowia i opieka społeczna							60.9			60.4	53.0	7.4
Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek							11.1			10.9	5.9	5.0
Pozostałe branże usług niematerialnych							26.9			26.2	3.6	22.6
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości							25.6			30.3	29.6	0.7
Finanse i ubezpieczenia							22.4			33.8	25.8	8.0
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne							4.1			5.6	0.0	5.6

a) oraz niematerialne usługi komunalne

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Warszawskiego, 1991, tab.2; 1992, tab. 2, 2(74) oraz dane WUS w Warszawie

Tabela 12. Pracujący w gospodarce narodowej w jednostkach zatrudniających powyżej 5 pracowników (bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i bez osób pracujących w tych zakładach) według działów - poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, 31 XII 1992
 Employed in national economy in undertaking employing more than 5 workers (omitted individuals - owners and workers - engaged in private economy activity), according to branches (besides individual farm in agriculture), 31 December 1992

Gminy	Ogółem	w tym:			Pozostałe	Ogółem	w tym:			Pozostałe
		Przemysł i budownictwo	Handel	Oświata, wychowanie, służba zdrowia i opieka społeczna			Przemysł i budownictwo	Handel	Oświata, wychowanie, służba zdrowia i opieka społeczna	
		(w liczbach bezwzględnych)				(w procentach)				
POLSKA 1991	9062934	3845421	729885	1891749	2595879	100	42.4	8.1	20.9	28.6
Województwo 1991	689260	235557	71337	129648	252718	100	34.2	10.3	18.8	36.7
1992	670926	228226	69931	130130	242639	100	34.0	10.4	19.4	36.2
w tym:										
M.st. Warszawa	544296	174716	59329	100963	209208	100	32.1	10.9	18.5	38.5
Warszawa-Mokotów	81629	25396	8461	17443	30329	100	31.1	10.4	21.4	37.1
Warszawa-Ochota	64961	21343	5349	13605	24664	100	32.9	8.2	20.9	38.0
Warszawa-Praga Płd.	60823	27534	5190	11214	16885	100	45.3	8.5	18.4	27.8
Warszawa-Praga Płn.	72452	37649	4465	10866	19472	100	52.0	6.2	15.0	26.8
Warszawa-Śródmieście	155556	23114	22801	24987	84654	100	14.9	14.7	16.1	54.3
Warszawa-Wola	69172	25086	8385	11666	24035	100	36.3	12.1	16.9	34.7
Warszawa-Żoliborz	39703	14594	4678	11182	9249	100	36.8	11.8	28.2	23.2
REJONY										
Legionowo	9359	3327	680	2153	3199	100	35.5	7.3	23.0	34.2
Nowy Dwór Maz.	7839	2142	1059	2074	2564	100	27.3	13.5	26.5	32.7
Otwock	16524	4203	1387	6342	4592	100	25.4	8.4	38.4	27.8
Piaseczno	23117	12264	1507	3531	5815	100	53.1	6.5	15.3	25.1
Pruszków	40317	17434	2700	8619	11564	100	43.2	6.7	21.4	28.7
Warszawa	559912	181352	61336	104751	212473	100	32.4	11.0	18.7	37.9
Wołomin	13858	7504	1262	2660	2432	100	54.1	9.1	19.2	17.6

Źródło: "Statystyczna panorama Województwa, Warszawskie", GUS, WUS, W-wa wresień 1993, tab 3 i obliczenia własne

Tabela 13. Pracownicy pełnozatrudnieni według poziomu wykształcenia, 1985-1992 (w tys.)
Full-time workers according to level of education 1985-1992 (in thousands)

Wyszczególnienie	Ogółem	z wykształceniem					
		wyższym	policealne i średnie zawodowe	średnim ogólnym	zasadniczym zawodowym	podstawowym i niepełnym podstawowym	
Polska	1985	11206.4	1057.5	2630.8	714.3	2990.7	3813.1
	1988	10717.5	1037.4	2621.8	679.6	3045.5	3333.2
	1990	8843.7	958.6	2290.8	558.6	2567.3	2468.4
	1992	7888.4	1003.7	2178.3	498.7	2387.7	1820.0
woj. warszawskie Ogółem	1985	838.7	144.7	226.9	65.7	160.9	240.5
	1988	768.8	135.1	217.6	59.8	156.2	200.1
	1990	621.7	115.4	183.3	48.0	128.8	146.2
	1992	639.0	129.2	194.5	51.5	140.2	123.6
Mężczyźni	1985	428.8	77.7	95.7	16.6	106.6	132.2
	1988	384.4	71.7	89.0	14.3	101.3	108.1
	1990	300.6	57.7	70.5	10.4	84.4	77.6
	1992	315.7	65.9	76.2	12.0	92.7	68.9
Kobiety	1985	409.9	67.0	131.2	49.1	54.3	108.3
	1988	384.4	63.4	128.6	45.5	54.9	92.0
	1990	321.1	57.7	112.8	37.6	44.4	68.6
	1992	323.3	63.3	118.3	39.5	47.5	54.7

a) Bez pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo. W latach 1985, 1988 i 1990 dane obejmują jednostki państwowe, spółdzielnie i jednostki organizacji społecznych, politycznych i związków zawodowych. Od 1988 r. bez jednostek tzw. małych

Źródło: Praca 1990, GUS, tab. 6(91); Zatrudnienie w gospodarce narodowej 1991, GUS, tab. 5(7); Stan i ruch zatrudnionych w gospodarce narodowej w 1992 r., GUS, tab. 5; Roczniki Statystyczne Województwa Warszawskiego: 1989, tab. 5(57), 1991, tab. 5(71) oraz dane WUS w Warszawie

Tabela 14. Uczniowie liceów ogólnokształcących dla niepracujących
(bez specjalnych) według klas, 1988-1992
Secondary schools (for those not employed) attendance
(without special schools), according to classes, 1988-1992

Wyszczególnienie	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92	1992/93
Województwo Warszawskie					
Razem	31147	33280	36629	41876	41270
Klasy:					
I	8890	9879	11225	13179	13012
II	8258	8727	9716	11339	11090
III	7286	7836	8321	9374	9723
IV	6713	6838	7367	7984	7895
Absolwenci ^{a)}	6211	6482	6686	7232	7835
w tym: m.st. Warszawa					
Razem	26341	28047	30723	35147	39133
Klasy:					
I	7478	8274	9371	11020	11477
II	6969	7361	8160	9526	10533
III	6214	6623	6995	7887	9351
IV	5680	5789	6197	6714	7701
Absolwenci ^{a)}	5266	5463	5651	6077	6582

a) Z poprzedniego roku szkolnego

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Warszawskiego

Tabela 15. Zarejestrowani bezrobotni według rejonów w województwie warszawskim,
marzec 1990-wrzesień 1993
Number of registered unemployed in Warszawa voivodship according to regions,
March 1990-September 1993

Rejony	Ogółem	Robotnicy	Nierobotnicy	Dotychczas niepracujący	Absolwenci ogółem	Zwolnieni z ustawy	Bez prawa do zasiłku	
WOJEWÓDZTWO	31XII90	26888	9056	17832	-	4918	7784	2567
	30VI91	37806	12380	25426	-	4236	9374	4302
	31XII91	52061	21865	30196	-	5184	12307	7715
	30VI92	55157	24932	17582	12643	1299	12894	16475
	31XII92	65146	29047	18412	17687	4294	14536	27332
	30VI93	73577	35619	20929	17029	1444	14719	37764
	30IX93	81245	38501	21307	21437	5389	14326	44754
REJON Warszawa	31XII90	17462	3055	14407	-	3332	5863	1725
	30VI91	21488	3984	17504	-	2236	6669	2231
	31XII91	27594	8378	19216	-	2404	7697	4806
	30VI92	27132	10087	10906	6139	444	6701	9553
	31XII92	35171	12543	11674	10954	1812	8081	15896
	30VI93	41464	17701	13867	9896	506	8577	21549
	30IX93	47308	20400	14236	12672	2485	8729	26407
REJON Legionowo	31XII90	971	583	388	-	210	223	-
	30VI91	2276	1163	1113	-	163	255	485
	31XII91	3399	2058	1341	-	319	388	637
	30VI92	4003	1916	805	1282	128	660	1092
	31XII92	4356	2005	879	1472	305	678	1910
	30VI93	4552	2185	904	1463	119	381	2265
	30IX93	4857	2216	939	1702	398	668	2684
REJON N.Dwór Maz.	31XII90	1485	1057	428	-	152	212	108
	30VI91	1728	703	1025	-	88	277	73
	31XII91	2635	1188	1447	-	354	340	28
	30VI92	2798	1777	458	563	121	717	126
	31XII92	3876	2293	576	1007	382	959	1394
	30VI93	3714	2165	643	906	154	802	1822
	30IX93	3978	2278	672	1028	340	774	2106
REJON Otwock	31XII90	1444	1280	164	-	250	649	124
	30VI91	2112	991	1121	-	191	587	167
	31XII91	2768	1738	1030	-	381	733	234
	30VI92	3056	1716	801	539	155	794	636
	31XII92	3412	1993	824	595	373	843	1037
	30VI93	3780	2156	819	805	136	836	1670
	30IX93	4123	2199	850	1074	453	768	1976
REJON Piaseczno	31XII90	1961	1360	601	-	332	297	-
	30VI91	3274	2084	1190	-	546	471	98
	31XII91	5307	3644	1663	-	585	1278	112
	30VI92	5483	3593	1159	731	150	1554	1020
	31XII92	5923	3652	1261	1010	577	1630	2301
	30VI93	6616	3932	1379	1305	108	1640	3472
	30IX93	6369	3522	1196	1651	581	1321	3560
REJON Pruszków	31XII90	2659	1254	1405	-	503	335	501
	30VI91	5167	2494	2673	-	884	845	945
	31XII91	7503	3812	3691	-	828	1390	1265
	30VI92	9255	4125	2822	2308	211	1800	2505
	31XII92	9106	4771	2556	1779	652	1805	3383
	30VI93	10186	5640	2640	1906	311	1697	5512
	30IX93	11092	5947	2741	2404	857	1574	6378
REJON Wołomin	31XII90	906	467	439	-	139	205	109
	30VI91	1761	961	800	-	128	270	303
	31XII91	2855	1047	1808	-	313	481	633
	30VI92	3430	1718	631	1081	90	568	1243
	31XII92	3302	1790	642	870	193	540	1411
	30VI93	3265	1840	677	748	110	486	1474
	30IX93	3518	1939	673	906	275	492	1643

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 16. Zarejestrowani bezrobotni w Warszawie według wieku i wykształcenia, czerwiec 1992 - wrzesień 1993
Registered unemployed in Warszawa, according to age and education, 30 June 1992-30 September 1993

Gminy	Ogółem	w tym z wykształceniem:					Ogółem	w tym z wykształceniem:					
		wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnym	zasadniczym zawodowym	podstawowym i bez		wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnym	zasadniczym zawodowym	podstawowym i bez	
		(w liczbach bezwzględnych)					na 1000 ludności według wieku i wykształcenia ^a						
30.VI.1992													
Ogółem	25213	3163	8500	3180	5044	5326	24.5	14.0	23.4	28.5	30.7	32.8	
w wieku:													
18-24 lat	4202	35	1279	1006	1281	601	32.2	14.0	19.4	44.5	52.4	21.3	
25-34	5624	1035	2191	549	1041	808	21.3	17.5	19.8	23.6	21.0	38.8	
35-44	8630	1086	3174	845	1827	1698	31.1	14.8	32.5	31.6	35.6	59.4	
45-54	5131	689	1496	663	726	1557	26.0	13.6	24.5	31.1	29.9	38.9	
55-59/64	1575	318	359	117	160	621	9.9	8.0	8.6	6.7	10.9	13.9	
31.XII.1992													
Ogółem	32573	3643	10599	4693	6687	6951	31.7	16.2	29.2	42.1	40.7	43.6	
w wieku:													
18-24 lat	5981	68	1749	1394	1992	778	45.9	27.3	33.7	61.6	81.5	27.5	
25-34	6889	1110	2586	933	1267	993	26.1	18.7	23.3	40.0	25.6	47.7	
35-44	10956	1282	3913	1255	2270	2236	39.4	17.5	40.1	47.0	44.2	78.2	
45-54	6667	823	1888	954	919	2083	33.8	16.3	31.0	11.7	37.8	52.1	
55-59/64	2037	360	463	157	234	823	12.8	9.1	11.1	9.0	15.9	18.4	
30.VI.1993													
Ogółem	38277	3527	10467	5333	7919	11031	37.2	15.7	28.8	47.8	48.2	67.9	
w wieku:													
18-24 lat	6056	27	1522	1278	1934	1295	46.4	10.8	29.3	56.5	79.1	45.8	
25-34	7777	994	2397	1184	1544	1658	29.5	16.8	21.6	50.8	31.2	79.7	
35-44	13241	1239	3887	1534	2940	3641	47.7	16.9	39.8	57.4	57.3	127.3	
45-54	8430	878	2095	1110	1208	3139	42.8	17.4	34.4	52.0	49.7	78.5	
55-59/64	2753	389	566	227	281	1290	17.3	9.8	13.5	12.9	19.1	28.8	
30.IX.1993													
Ogółem	43399	3537	12110	5489	9238	13025	42.2	15.7	33.3	49.2	56.2	80.2	
w wieku:													
18-24 lat	8074	40	2265	1482	2668	1619	61.9	16.0	43.7	65.5	109.2	57.3	
25-34	8379	971	2614	1128	1709	1957	31.7	16.4	23.6	48.4	34.5	94.0	
35-44	14383	1210	4290	1484	3140	4259	54.8	16.5	44.0	55.6	61.2	148.9	
45-54	9361	902	2298	1171	1320	3670	47.5	17.8	37.8	54.9	54.4	91.8	
55-59/64	3065	414	641	224	283	1503	19.3	10.4	15.3	12.8	19.3	33.6	

a) liczba ludności według wieku i wykształcenia według NSP1988

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 17. Zarejestrowani bezrobotni wg ostatniego miejsca pracy (działu sektora), 30 czerwiec 1992-30 wrzesień 1993
Registered unemployment according to recent place of employment (sector branche), 30 June 1992-30 September 1993

	Ogółem	Dotychczas nie pracuj	Pracujący ostatnio w dziale																	
			Ogółem	Przemysł	Budownictwo	Rolnic. i leśnic.	Transport	Łączność	Handel	Poz. gosp.m.	Gosp. komun.	Gosp. mieszk.	Nauka i rozwój	Oświata i wych.	Kultura i sztuka	Och. zdr. i o. społ.	Pozo. usługi N.	Adm. państwo.	Finan. i ubezpie.	Org. politycz.
Województwo Warszawskie																				
Razem																				
30.VI.92	55157	12643	42514	15148	3922	1543	1434	277	6626	4042	653	741	973	1452	669	1166	173	1558	344	1305
30.VI.93	73577	17029	56548	16655	6231	1632	1883	414	10539	4937	1073	1365	1501	2198	771	2037	929	2082	567	1065
30.IX.93	81245	21437	59808	17645	6559	1631	2012	452	11355	5113	1304	1335	1208	2274	770	2274	1152	2158	598	1186
Sek.publ.																				
30.VI.92	x		26517	9817	2205	851	1046	257	2597	1471	562	488	931	1398	558	1123	9	1491	299	990
30.VI.93	x		30658	9007	2705	730	1303	359	3232	1454	921	873	1454	2124	646	1986	129	2008	471	797
30.IX.93	x		31872	9223	2717	699	1348	380	3639	1519	1131	835	1232	2185	637	2209	189	2096	488	871
Sek.prywat																				
30.VI.92	x		15997	5331	1717	692	388	20	4029	2501	91	253	42	54	111	43	164	67	45	315
30.VI.93	x		25890	7648	3526	902	580	55	7307	3483	152	492	47	74	125	51	800	74	96	268
30.IX.93	x		27936	8422	3842	932	664	72	7716	3594	173	500	48	89	133	65	963	62	110	315
w tym: rejon Warszawa																				
Razem																				
30.VI.92	27132	6139	20993	6620	2043	245	622	88	3435	2676	300	466	634	668	424	492	0	668	192	1148
30.VI.93	41464	9896	31568	7571	3663	302	994	191	6314	3228	649	1050	1101	1393	565	1209	639	1008	337	909
30.IX.93	47308	12672	34636	8557	4085	331	1141	224	7074	3343	872	1024	893	1430	543	1427	799	1042	342	1021
Sek.publ.																				
30.VI.92	x		14333	5006	1238	131	471	80	1627	1264	259	307	605	632	366	466	0	609	169	907
30.VI.93	x		18506	4700	1681	133	705	163	2264	1187	575	655	1069	1348	489	1180	88	960	290	710
30.IX.93	x		19700	5003	1716	135	770	192	2601	1275	785	614	860	1375	464	1381	121	1007	295	781
Sek.prywat																				
30.VI.92	x		6660	1614	805	114	151	8	1808	1412	41	159	29	36	58	26	0	59	23	241
30.VI.93	x		13062	2871	1982	169	289	28	4050	2041	74	395	32	45	76	29	551	48	47	199
30.IX.93	x		4936	3554	2369	196	371	32	4473	2068	87	410	33	55	79	46	678	35	50	240

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie.

Tabela 18. Zarejestrowani bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy według płci i rejonów,
30.IX.1993 r.
Registered unemployment according to time without employment, sex and regions,
30 September 1993

Gminy, Rejony	Bezrobotni ogółem	czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)						Bez zasiłku
		do 1	1-3	4-6	7-9	10-12	pow. 12	
OGÓŁEM								
Województwo	81245	6511	11578	12502	12211	8387	30056	44754
Rejony								
Warszawa	47308	3939	6592	7335	7935	5075	16432	26407
Pruszków	11092	782	1512	1586	1481	1138	4593	6378
Legionowo	4857	293	612	610	449	346	2547	2684
Nowy Dwór Mazowiecki	3978	286	608	678	516	459	1431	2106
Otwock	4123	416	743	757	560	418	1229	1976
Piaseczno	6369	456	901	916	759	621	2716	3560
Wołomin	3518	339	610	621	511	330	1107	1643
MĘZCZYŹNI								
Województwo	35191	2917	5457	6093	5442	3484	11798	19469
Rejony								
Warszawa	20093	1728	3048	3576	3390	1944	6407	11439
Pruszków	5070	335	719	788	747	543	1938	2991
Legionowo	2026	132	267	272	194	155	1006	1111
Nowy Dwór Mazowiecki	1730	143	299	314	233	222	519	833
Otwock	1864	199	354	394	300	200	417	844
Piaseczno	2987	234	476	448	372	296	1161	1599
Wołomin	1421	146	294	301	206	124	350	652
KOBIETY								
Województwo	46054	3594	6121	6409	6769	4903	18258	25285
Rejony								
Warszawa	27215	2211	3544	3759	4545	3131	10025	14968
Pruszków	6022	447	793	798	734	595	2655	3387
Legionowo	2831	161	345	338	255	191	1541	1573
Nowy Dwór Mazowiecki	2248	143	309	364	283	237	912	1273
Otwock	2259	217	389	363	260	218	812	1132
Piaseczno	3382	222	425	468	387	325	1555	1961
Wołomin	2097	193	316	320	305	206	757	991

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 19. Zarejestrowani bezrobotni według wybranych grup zawodów w m.st.Warszawie i rejonach woj.warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployment in Warszawa voivodship according to professional groups and regions, 30 September 1993

Gminy Rejony	Bezrobotni ogółem	w tym w zawodach:										
		razem	inżynier. w zaw. tech.	technicy w zaw. tech.	technicy ekon. i pok.	prac. obsl. adm.-biur.	robotnicy obr. metali	mechanicy, monterzy	robot. rem. urz. el.-te.	robotnicy budowlani	sprze- dawcy	robotnicy niewykwal.
Województwo	81245	50526	1606	9587	4973	7501	4153	3880	2916	1423	4183	10304
M.st.Warszawa:												
Warszawa-Mokotów	7830	4463	372	1163	593	1083	269	241	235	90	299	118
Warszawa-Ochota	3978	2212	124	594	308	460	182	163	103	37	177	64
Warszawa-Praga Płd.	6838	3550	184	797	444	732	367	271	262	76	291	126
Warszawa-Praga Płn.	8821	4335	120	951	522	829	447	346	303	160	462	195
Warszawa-Śródmieście	3480	1755	135	447	206	435	128	107	110	44	106	37
Warszawa-Wola	7426	4104	210	1093	586	781	314	278	256	101	371	114
Warszawa-Żolibórz	5125	2756	89	649	416	665	205	194	170	60	239	69
Rejony:												
Warszawa	47308	25087	1369	6041	3266	5274	2107	1803	1569	645	2169	844
Pruszków	11092	8976	113	1444	498	1047	717	731	255	148	476	3547
Legionowo	4857	3417	49	464	248	325	189	264	168	51	264	1395
Nowy Dwór Mazowiecki	3978	2746	8	219	150	269	311	236	101	204	356	892
Otwock	4123	2949	15	465	212	97	249	206	249	84	283	1089
Piaseczno	6369	4860	35	519	343	438	411	447	356	245	446	1620
Wołomin	3518	2491	17	435	256	51	169	193	218	46	189	917

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 20. Lista ofert pracy według rejonów woj. warszawskiego, 30 VI 1992 - 30 IX 1993
 The list of employment offers in Warszawa voivodship according to regions,
 30 June 1992-30 September 1993

	Ogółem			z sektora publicznego			z sektora prywatnego		
	Ogółem	robotnicze	nierobotnicze	ogółem	robotnicze	nierobotnicze	ogółem	robotnicze	nierobotnicze
Województwo									
30.VI.1992	4726	4070	656	1653	1560	93	3073	2510	563
31.XII.1992	4710	4212	498	1763	1654	109	2947	1558	389
30.VI.1993	5055	4151	904	1430	1275	155	3625	2876	749
30.IX.1993	8265	5845	2420	1493	1370	123	6772	4475	2297
Rejony									
Warszawa									
30.VI.1992	3714	3137	577	1418	1374	44	2296	1763	533
31.XII.1992	4077	3712	365	1581	1488	93	2496	2224	272
30.VI.1993	3946	3168	778	1187	1094	93	2759	2074	685
30.IX.1993	6642	4441	2201	1192	1110	82	5450	3331	2119
Pruszków									
30.VI.1992	13	10	3	5	3	2	8	7	1
31.XII.1992	41	26	15	15	8	7	26	18	8
30.VI.1993	127	79	48	29	12	17	98	67	31
30.IX.1993	241	191	50	63	50	13	178	141	37
Legionowo									
30.VI.1992	158	126	32	103	73	30	55	53	2
31.XII.1992	226	142	84	108	103	5	118	39	79
30.VI.1993	215	184	31	65	48	17	150	136	14
30.IX.1993	456	367	89	2	2	-	454	365	89
Nowy Dwór Maz.									
30.VI.1992	104	98	6	36	36	-	68	62	6
31.XII.1992	125	120	5	41	38	3	84	82	2
30.VI.1993	82	67	15	18	5	13	64	62	2
30.IX.1993	141	117	24	39	27	12	102	90	12
Otwock									
30.VI.1992	390	385	5	12	11	1	378	374	4
31.XII.1992	68	59	9	14	14	-	54	45	9
30.VI.1993	94	87	7	15	10	5	79	77	2
30.IX.1993	170	148	22	153	142	11	17	6	11
Piaseczno									
30.VI.1992	151	132	19	47	35	12	104	97	7
31.XII.1992	142	130	12	2	2	-	140	128	12
30.VI.1993	217	199	18	24	17	7	193	182	11
30.IX.1993	232	218	14	29	27	2	203	191	12
Wołomin									
30.VI.1992	196	182	14	32	28	4	164	154	10
31.XII.1992	31	23	8	2	1	1	29	22	7
30.VI.1993	374	367	7	92	89	3	282	278	4
30.IX.1993	383	363	20	15	12	3	368	351	17

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 21. Zarejestrowani bezrobotni i oferty pracy według grup zawodów w woj. warszawskim i rejonie Warszawa, 30 IX 1993.

Registered unemployed and employment offers according to professional groups in Warszawa voivodship and Warszawa region, 30 September 1993

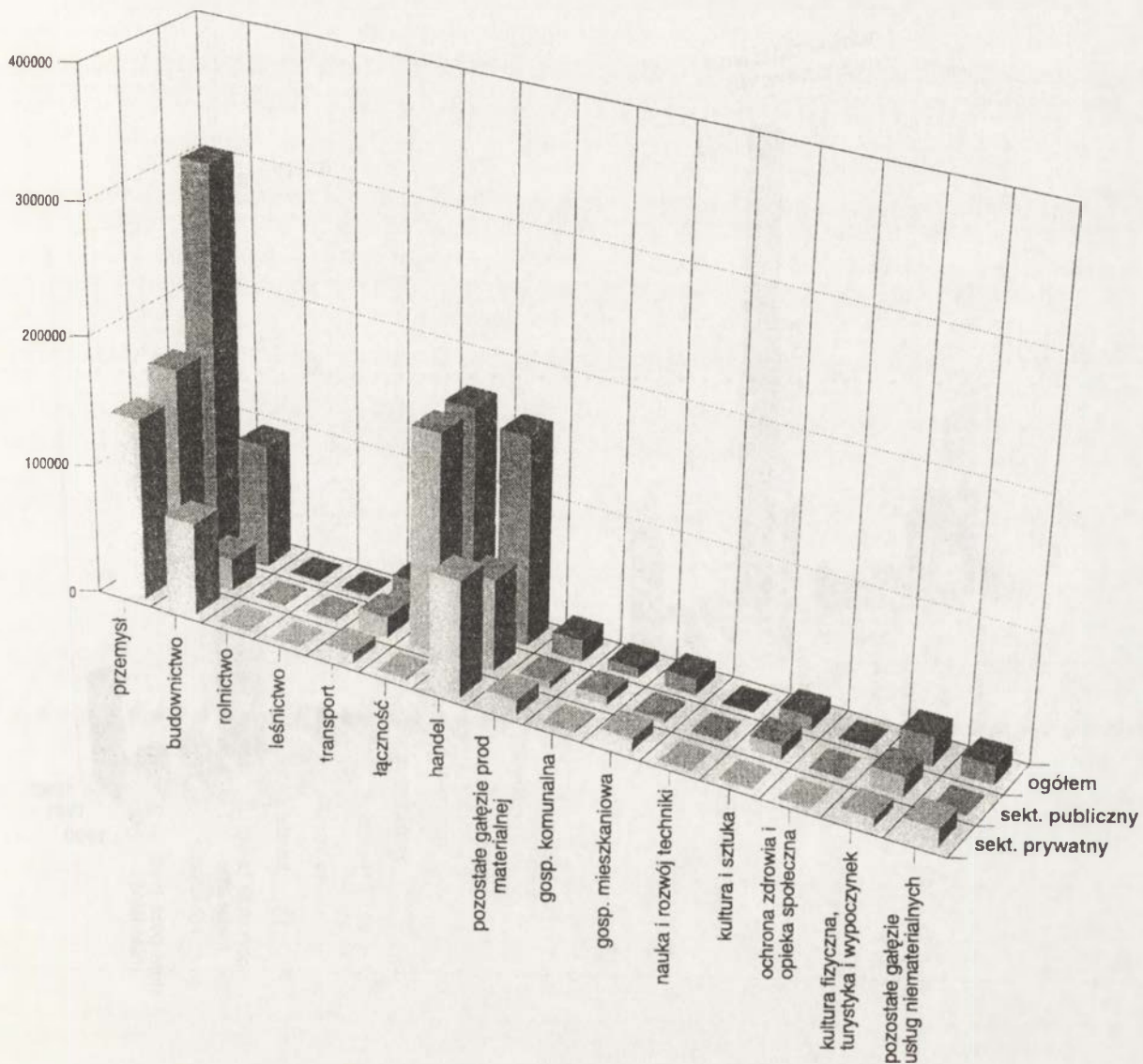
Zawody	Województwo		w tym: Warszawa		Zawody	Województwo		w tym: Warszawa	
	Bezrobotni	Oferty pracy	Bezrobotni	Oferty pracy		Bezrobotni	Oferty pracy	Bezrobotni	Oferty pracy
Inż. w zaw. technicznych	1606	372	1369	363	Robotn. w prod. chem.	283	12	68	-
Inż. rol., leś., lek. wet.	506	7	394	6	Robot. w prod. mat.bud.	194	11	86	-
Ekonomiści i pokrewni	664	194	490	183	Drzewiarze	562	262	275	180
Prawnicy i pokrewni	133	77	110	75	Robot. w prod. włókien.	637	45	301	-
Spec. nauk ścisł. i przyr.	311	31	242	24	Robot. w prod. odzieży	1889	239	979	152
Spec. medycyny i pokr.	66	22	44	22	Robot. obróbki skóry	452	34	313	32
Spec. nauk humanist.	689	132	585	132	Robot. przetw. spożyw.	851	90	350	46
Dziennikarze, literaci	120	6	104	6	Robotnicy poligraficzni	652	64	506	54
Spec. kult. fiz. i turyst.	71	4	60	4	Robot. prod. instr. muz.	14	-	6	-
Spec. kultury i sztuki	210	13	171	12	Robot. prod. opakowań	6	6	3	-
Piloci, nawig. w lotnict.	9	-	7	-	Robot. obsługi suwnic	128	3	105	-
Oficer. ochrony i pokr.	2	-	1	-	Robotnicy budowlani	1423	840	645	608
Tech. w zawod. techn.	9587	839	6041	817	Robot. rob. ziem.- drog.	119	7	40	-
Tech. rolnictwa i leśnic.	893	17	292	14	Rolnicy, ogrodn., rybacy	1040	19	223	18
Tech. ekonomiści i pok.	4973	320	3266	316	Robot. leśni, flisacy	27	-	4	-
Tech. w zaw. usługow.	550	21	368	12	Robotn. taboru kolejow.	31	-	17	-
Tech. obs. bibl., archiw.	209	13	156	12	Robotn. taboru drogow.	886	257	543	134
Pracow. socjal. i pokr.	360	30	30	28	Marynarze i pokrewni	27	-	11	-
Tech. medyczni, pielęgn.	976	80	558	75	Maszynistki, robot. łącz.	101	17	70	14
Tech. w zaw. kult. i szt.	166	8	136	8	Sprzedawcy	4183	502	2169	408
Nauczyc. z wyk. średnim	338	27	166	6	Robot. w pomoc. st. zdr.	48	2	18	2
Prac. obsł. adm.-biur.	7501	1356	5274	1326	Kełnerzy, kucharze	1624	151	783	140
Prac. dział. polit. i społ.	22	1	9	-	Fotogr., fryzjerzy, kosm.	454	34	228	25
Górnicy i pokrewni	33	2	12	-	Strażacy, strażnicy	15	1	7	-
Hutnicy i pokrewni	79	1	44	-	Wytwórcy wyr. galanter.	20	-	12	-
Robotn. obróbki metali	4153	605	2107	482	Laboranci	141	-	42	-
Mechanicy, monterzy	3880	489	1803	405	Robotnicy niewykwalif.	10304	672	844	403
Robotn. prod. wyr. prec.	302	15	195	-	Inne zawody	13809	228	13057	82
Robot. remont.urz. elek.	2916	87	1569	16	OGÓŁEM	81245	8265	47308	6642

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

Tabela 22. Rozliczenie "wpływu" i odpływu" bezrobotnych według rejonów woj. warszawskiego, 1992-1993
Balance of "in-flowing" and "out-flowing" unemployed in Warszawa voivodship according to regions, 1992-1993

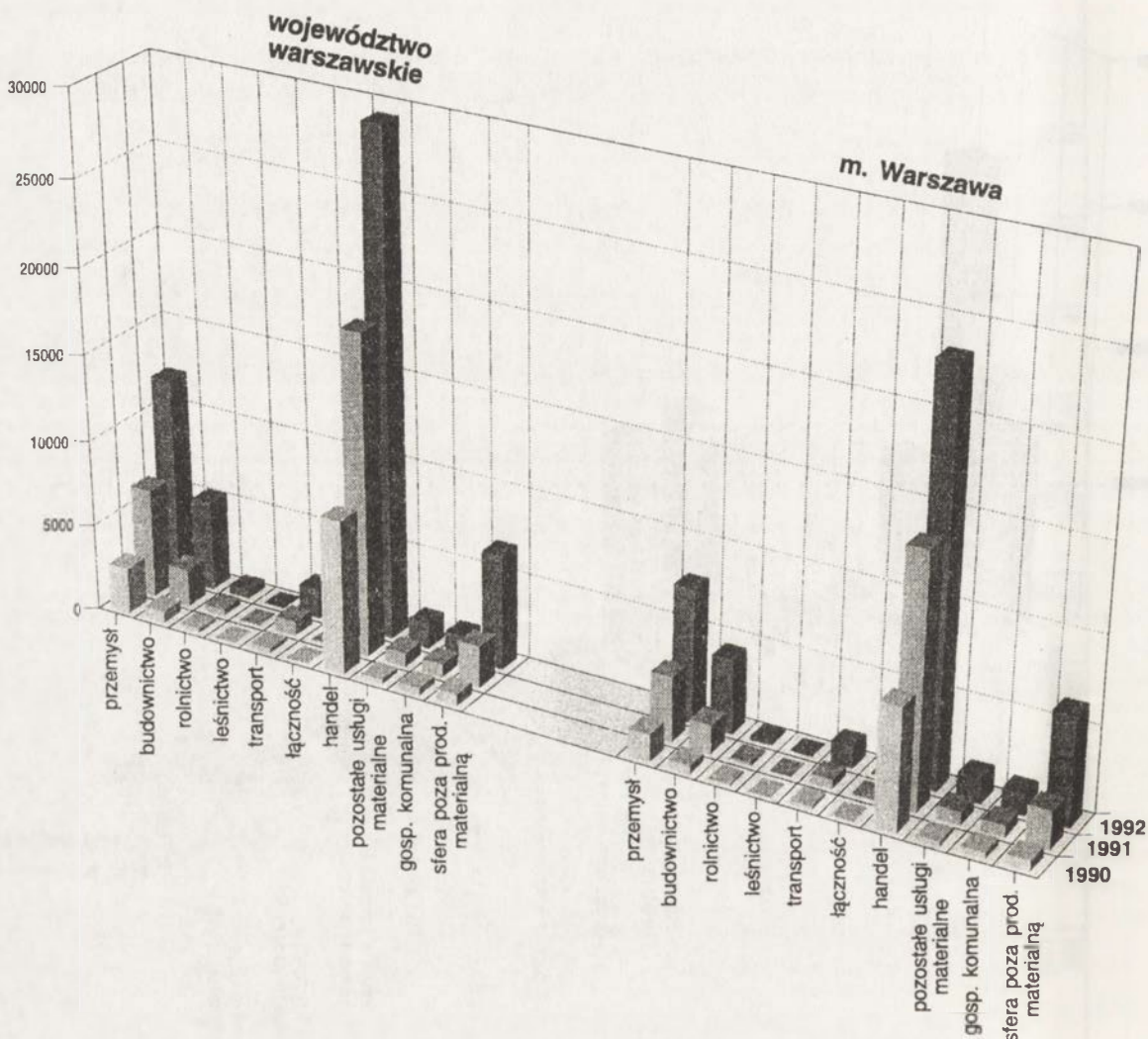
Stan na koniec kwartału	liczba bezrobotnych wg stanu na koniec m-c poprzedzającego	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych	liczba osób wyłączonych z ewidencji	z tego z przyczyn											liczba bezrobotnych wg stanu na koniec m-ca	
				podjęcia pracy	z tego			nie potwierdzona gotowość do pracy	dobrowolnej rezygnacji	podjęcia nauki	wyjazd za granicą	powołanie do zasadniczej służby woj.	ukończenie 60 lat - kobiety 60 lat mężczyźni	nabywanie praw emerytalnych		innych
					pracy stałej	prac interwencyjnych	robót publicznych									
województwo warszawskie																
IV kw 1992	63159	14659	12672	5547	5138	270	139	3561	1007	47	55	156	13	31	2255	65146
III kw 1993	73577	19764	12096	5019	4415	453	151	5006	1564	53	72	40	11	27	304	81245
rejon Warszawa																
IV kw 1992	33371	9098	7298	3525	3466	24	35	2619	665	13	36	52	5	16	367	35171
III kw 1993	41464	11249	5405	2453	2346	93	14	1778	1014	12	27	13	5	20	83	47308
rejon Pruszków																
IV kw 1992	8917	1613	1424	611	553	40	18	186	90	15	4	35	7	10	466	9106
III kw 1993	10186	2649	1743	814	667	128	19	640	181	13	21	13	0	2	59	11092
rejon Legionowo																
IV kw 1992	4320	739	703	299	218	56	25	62	14	5	3	11	0	0	309	4356
III kw 1993	4552	1011	706	193	176	17	0	383	49	1	2	2	0	2	74	4857
rejon Nowy Dwór Mazowiecki																
IV kw 1992	3541	658	323	159	128	25	6	5	23	1	1	17	0	2	115	3876
III kw 1993	3714	978	714	313	229	60	24	336	43	4	6	5	1	2	4	3978
rejon Otwock																
IV kw 1992	3385	863	836	306	245	33	28	144	183	5	2	11	0	0	185	3412
III kw 1993	3780	1302	959	358	278	21	59	510	64	12	1	4	1	1	8	4123
rejon Piaseczno																
IV kw 1992	5972	964	1013	269	227	42	0	506	26	5	4	8	1	1	193	5923
III kw 1993	6616	1431	1678	485	446	33	6	919	203	7	5	3	4	0	52	6369
rejon Wotomin																
IV kw 1992	3653	724	1075	378	301	50	27	39	6	3	5	22	0	2	620	3302
III kw 1993	3265	1144	891	403	273	101	29	440	10	4	10	0	0	0	24	3518

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

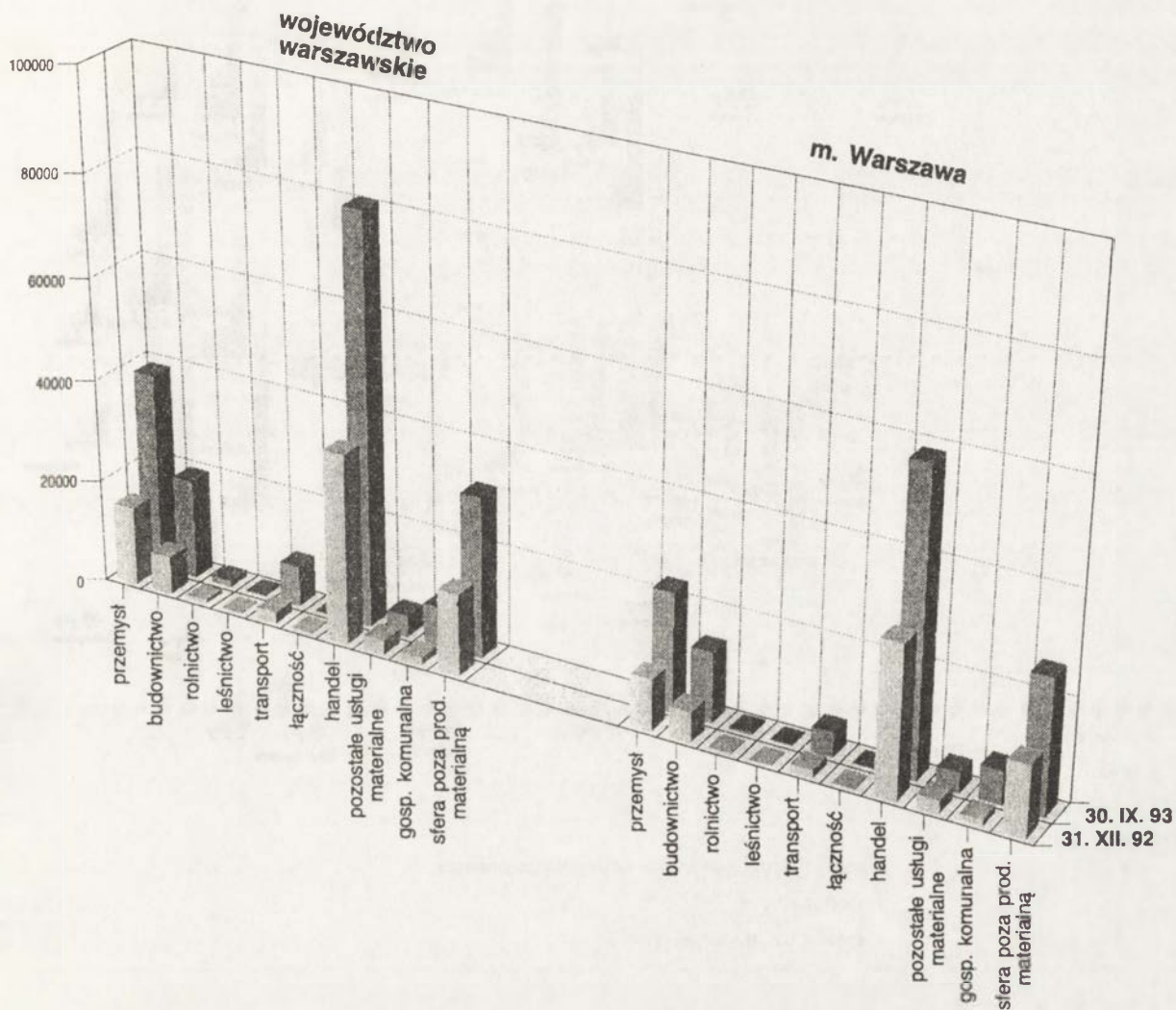

Ryc. 1. Pracujący w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą, zatrudniających ponad 5 osób, w woj. warszawskim, wrzesień 1993 r.

Employed in economic undertakings employing over 5 persons, Warszawa voivodship, September 1993

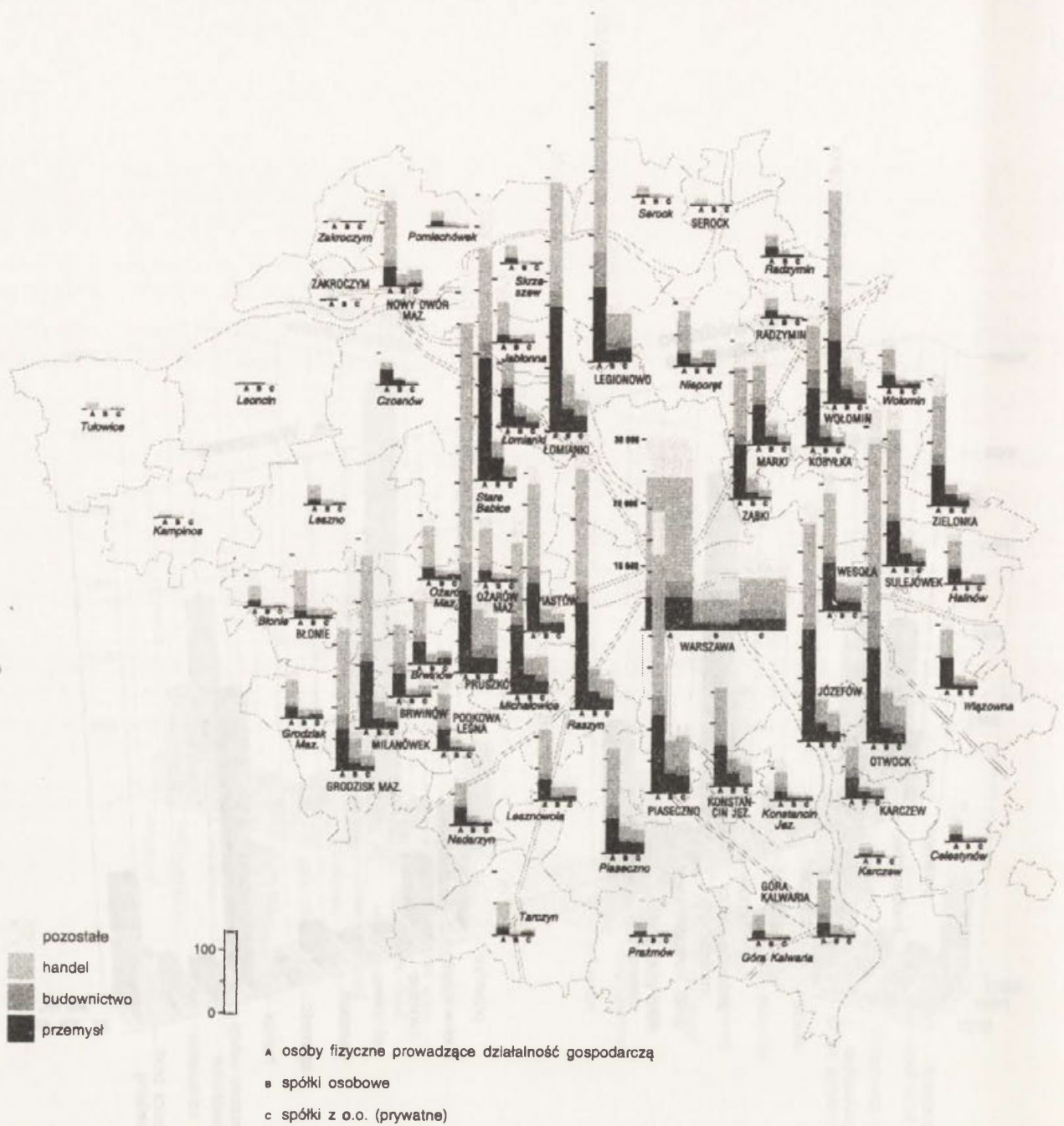

Ryc. 2. Liczba zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w woj. warszawskim i m. Warszawie według działów gospodarki narodowej, 1990-1992 (stan w dniu 31 XII)
 Number of undertakings owned by private persons in Warszawa voivodship and Warszawa town according to branches of national economy 1990-1992 (as in 31 December)

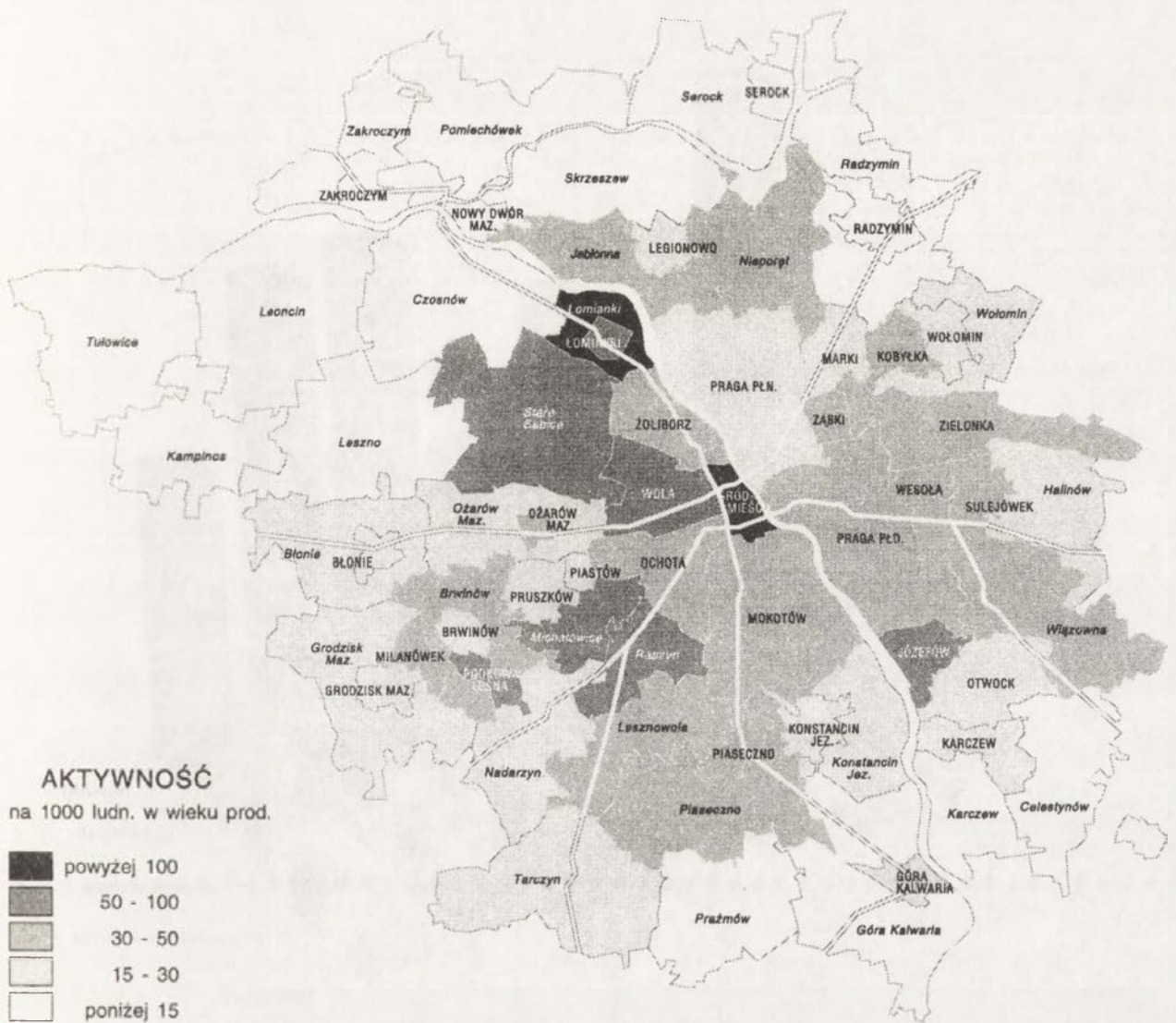

Ryc. 3. Liczba zakładów zarejestrowanych w systemie REGON w woj. warszawskim i m. Warszawie według działów gospodarki narodowej, 31 XII 1992 r. i 31.XII.1993 r.

Number of undertakings registered in system REGON in Warszawa voivodship and Warszawa town according to branches of national economy, 31 December 1992 and 31 December 1993

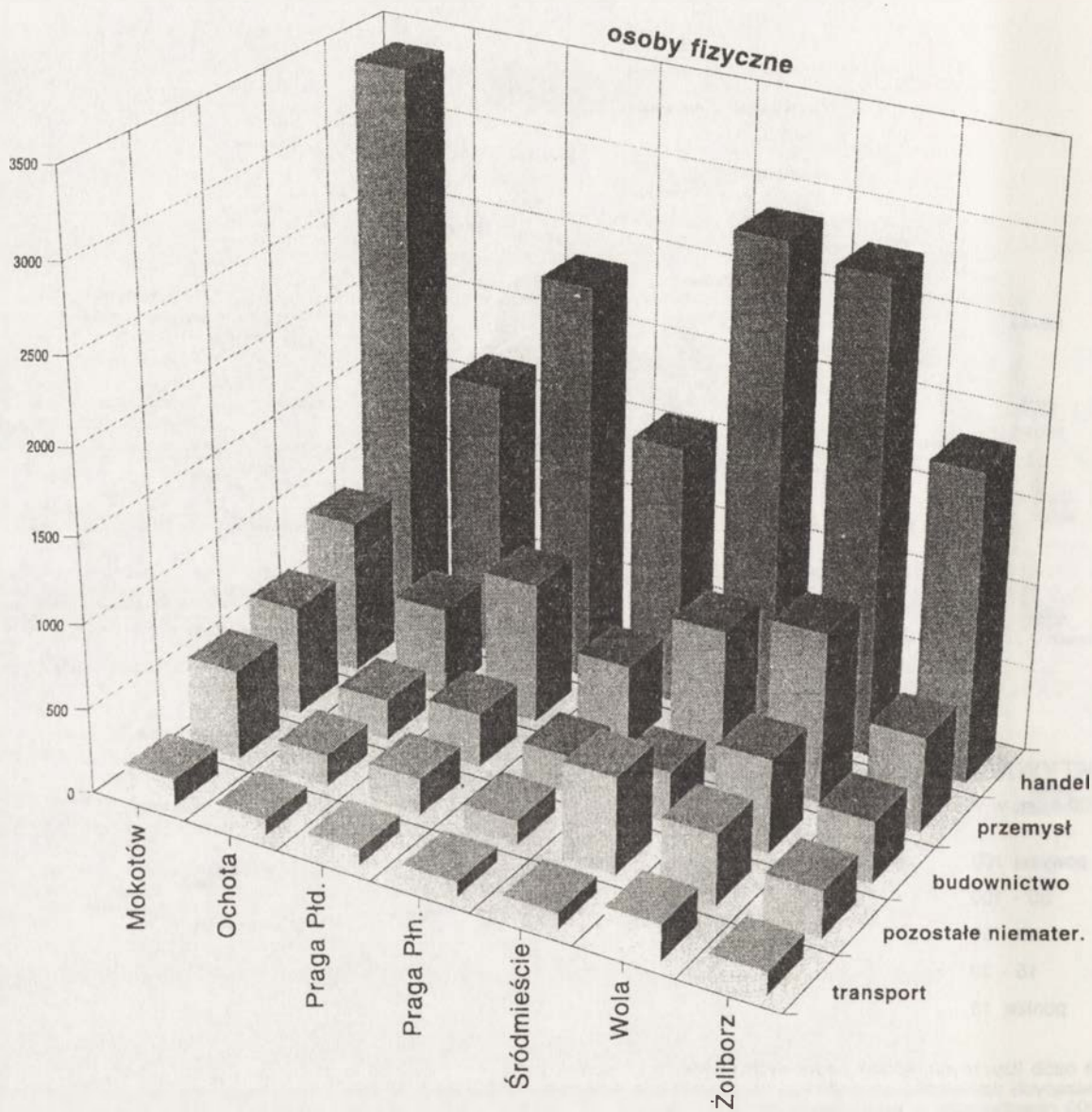

Ryc. 4. Osoby fizyczne, spółki osobowe i spółki z o.o. (prywatne) prowadzące działalność gospodarczą według działów gospodarki, miast i gmin woj. warszawskiego, zarejestrowane w systemie REGON, 30 VI 1992 r.
 Private persons, personal companies, private limited companies carrying out economic activities according to branches of economy, towns and rural communes in Warszawa voivodship, registered in system REGON, 30 June 1992

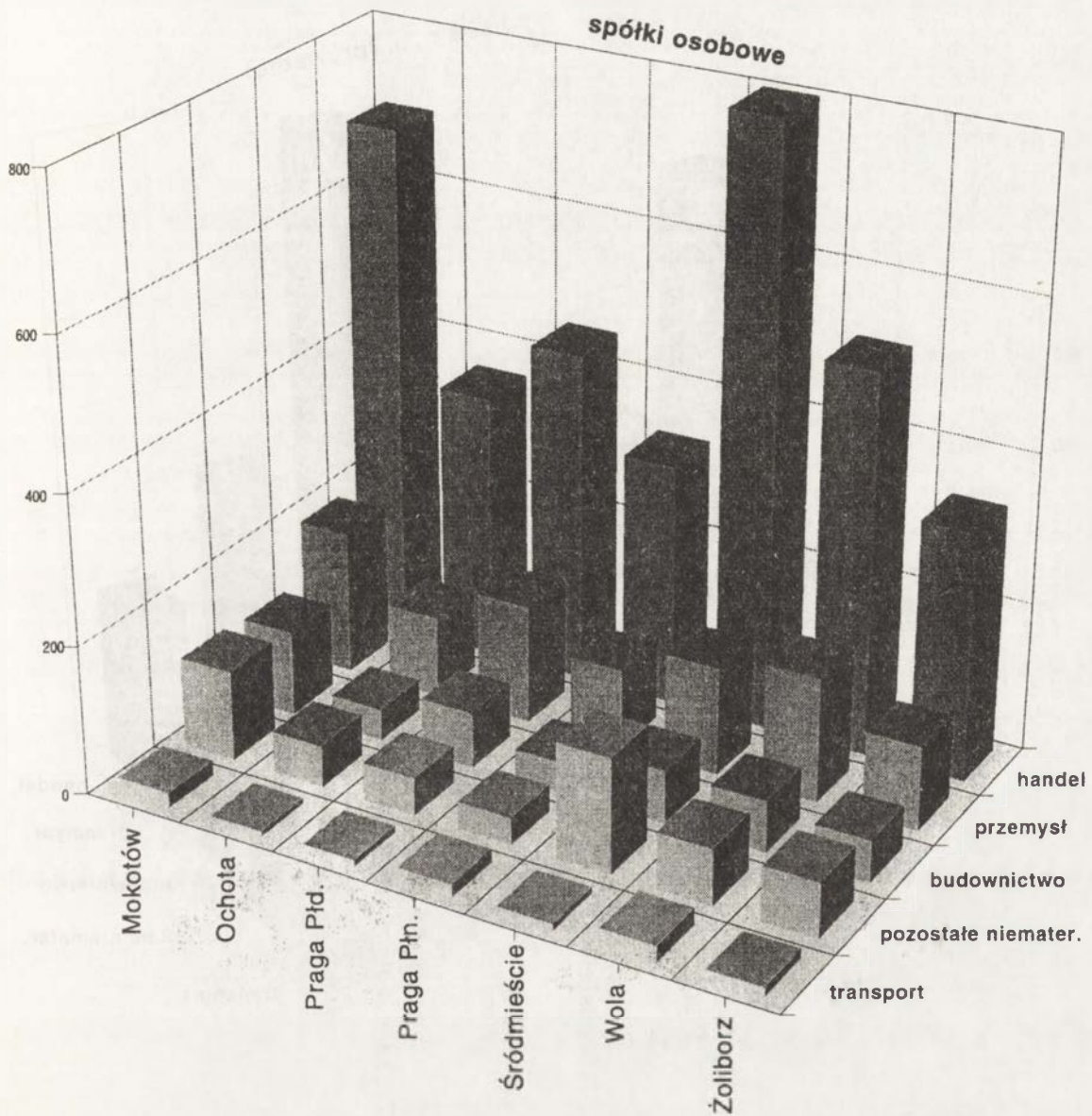

Liczba osób fizycznych, spółek osobowych i prywatnych spółek z o.o. prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowaną w systemie REGON 30.VI.1992r. na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

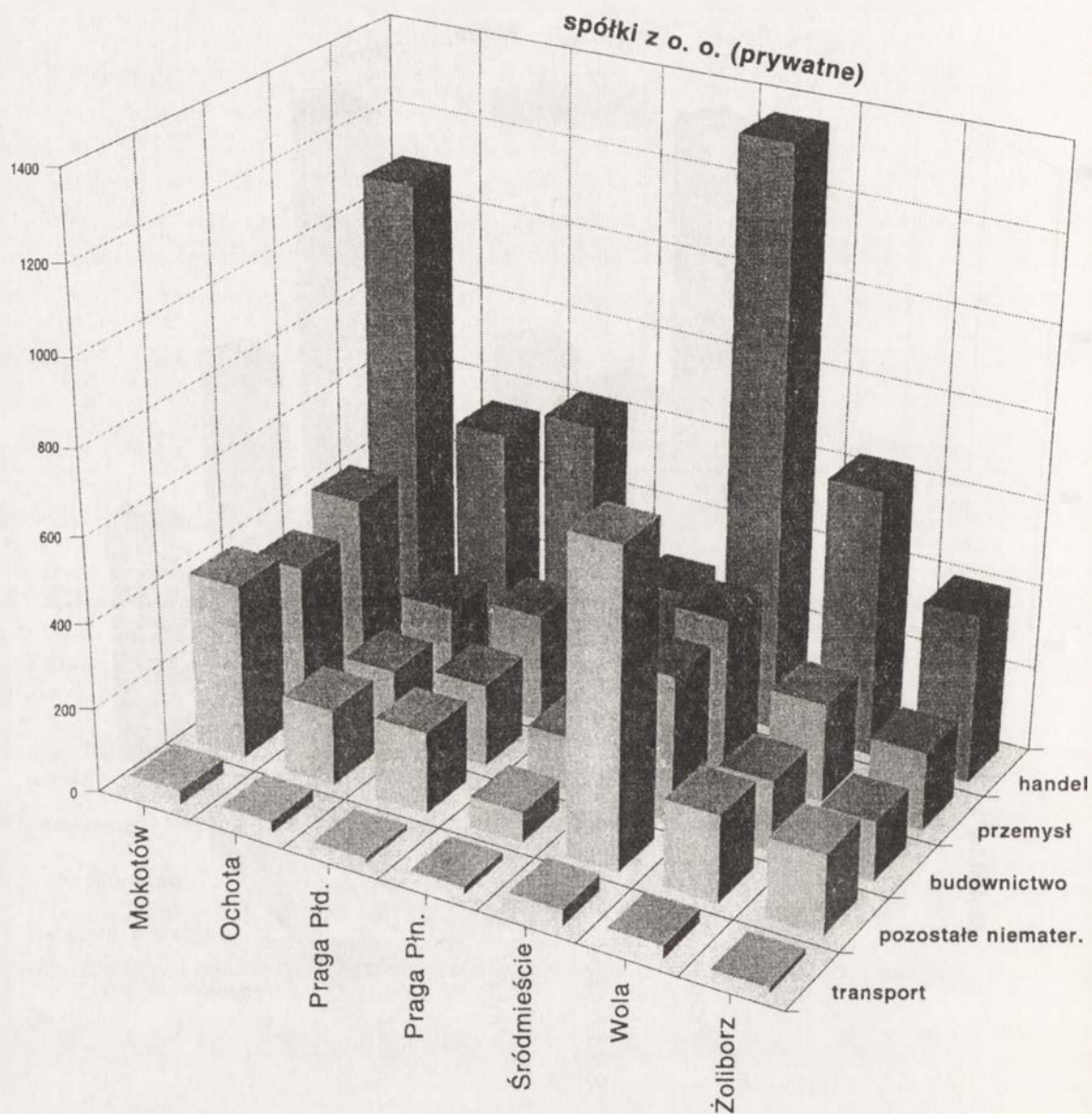
Ryc. 5. Aktywność gospodarcza ludności według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 VI 1992 r.
Economic activity of population in towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 June 1992

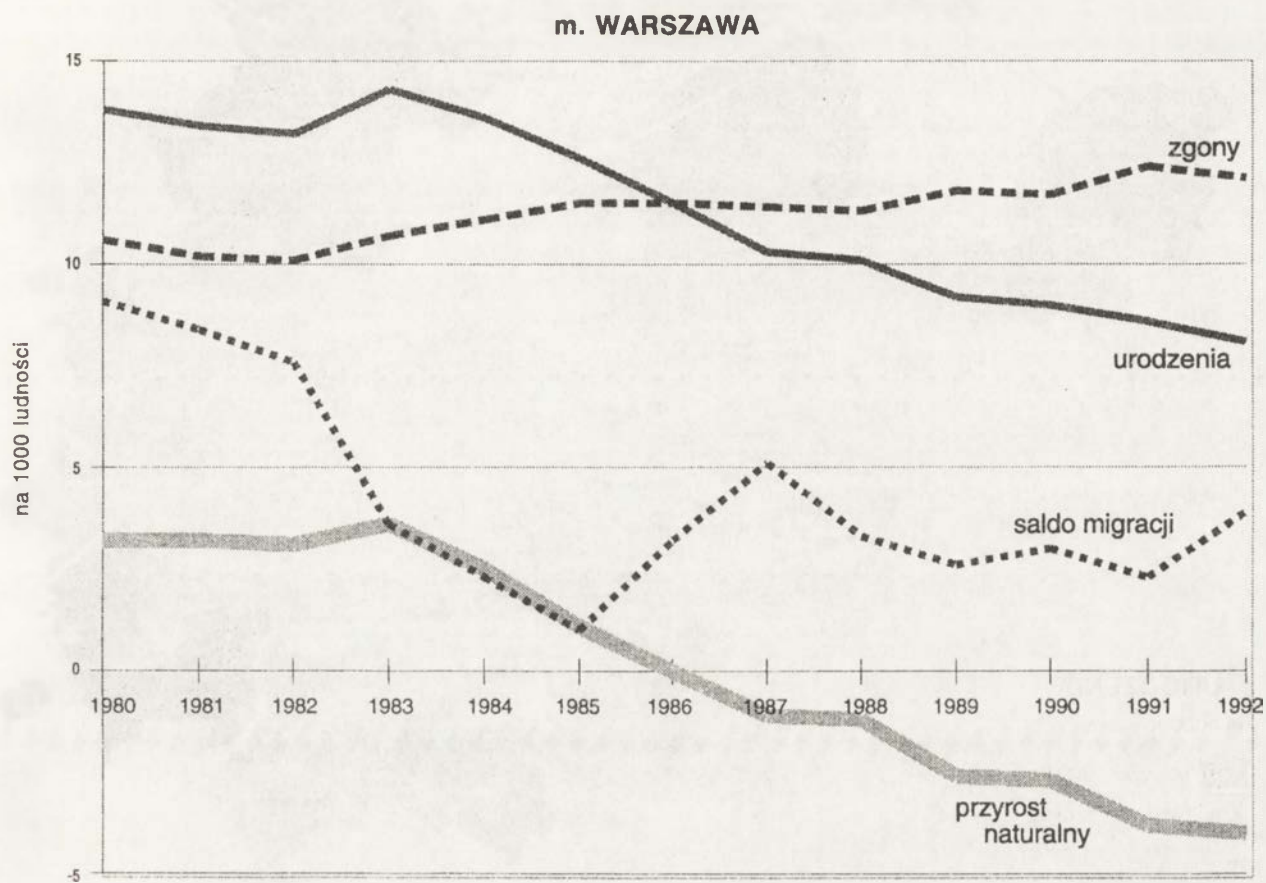
Ryc. 6. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w m. Warszawie (według dzielnic), zarejestrowane w systemie REGON, 30 VI 1992 r.
Private persons carrying out economic activities in Warszawa town (according to districts), registered in system REGON, 30 June 1992

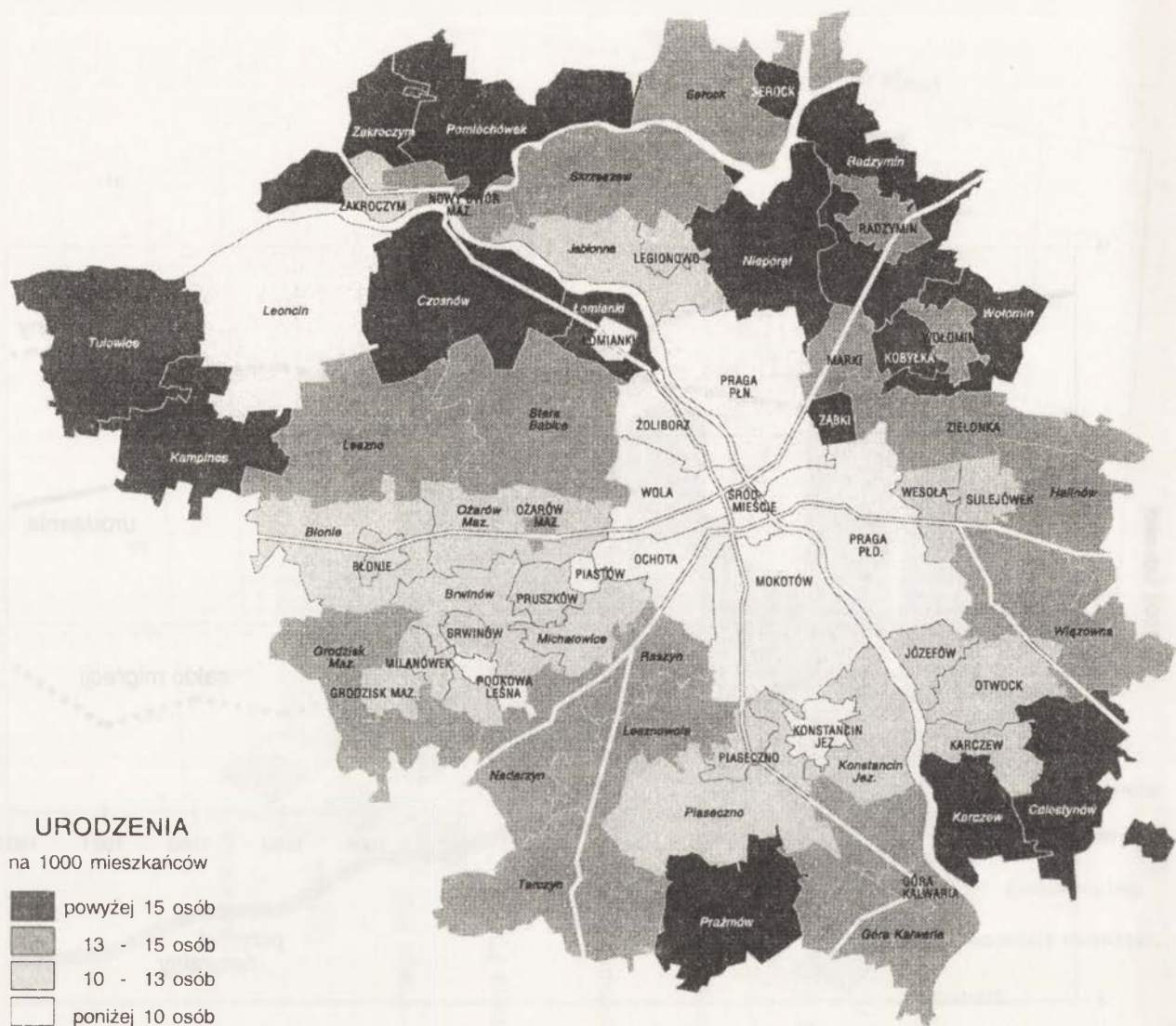
Ryc. 7. Spółki osobowe prowadzące działalność gospodarczą w m. Warszawie (według dzielnic), zarejestrowane w systemie REGON, 30 VI 1992 r.
 Personal companies carrying out economic activities in Warszawa town (according to districts), registered in system REGON, 30 June 1992

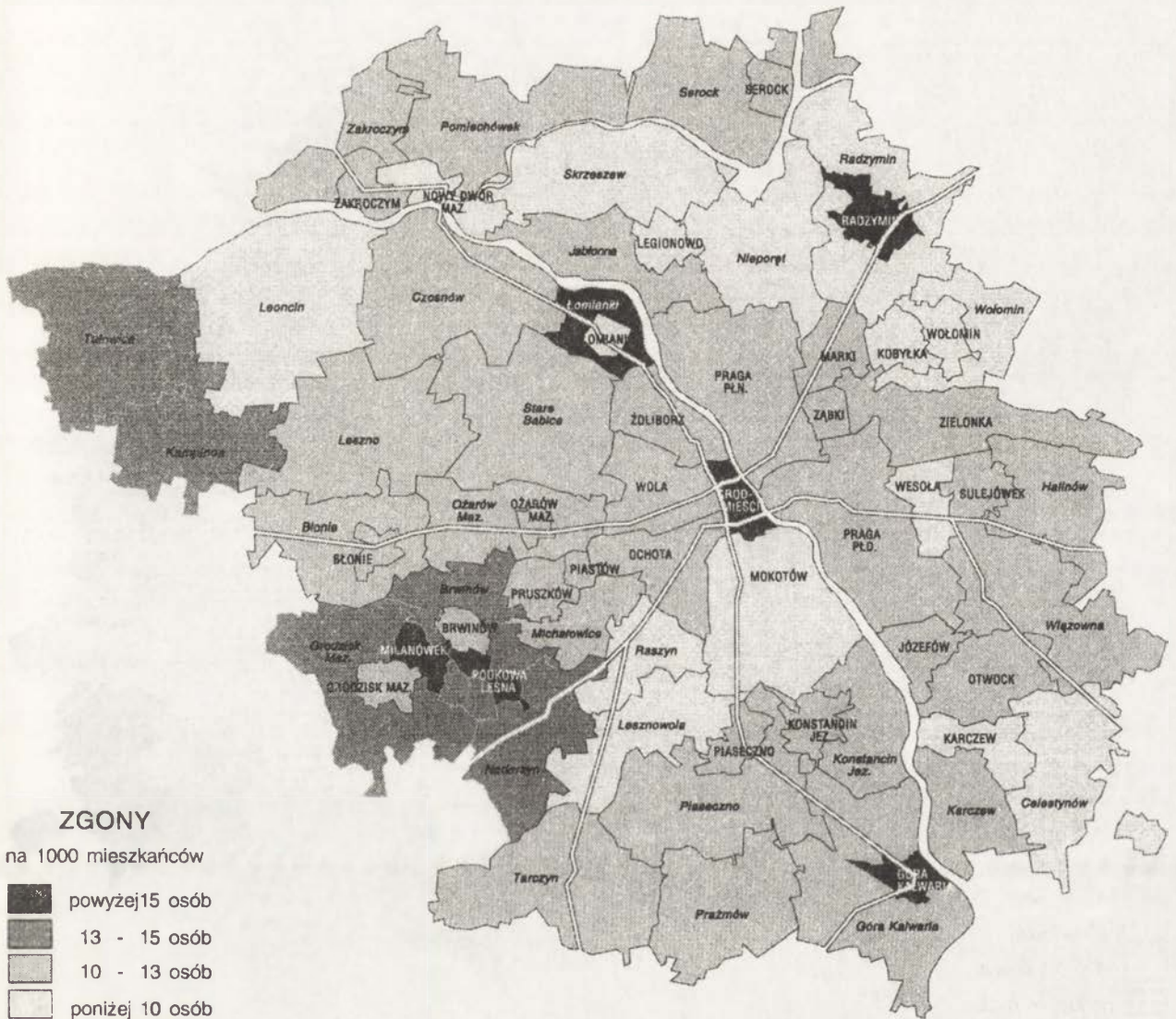
Ryc. 8. Spółki z o.o. (prywatne) prowadzące działalność gospodarczą w m. Warszawie (według dzielnic), zarejestrowane w systemie REGON, 30 VI 1992 r.
Private companies limited carrying out economic activities in Warszawa town (according to districts), registered in system REGON, 30 June 1992

Ryc. 9. Rozwój ludnościowy Warszawy, 1980-1992
Growth of Warszawa population, 1980-1992

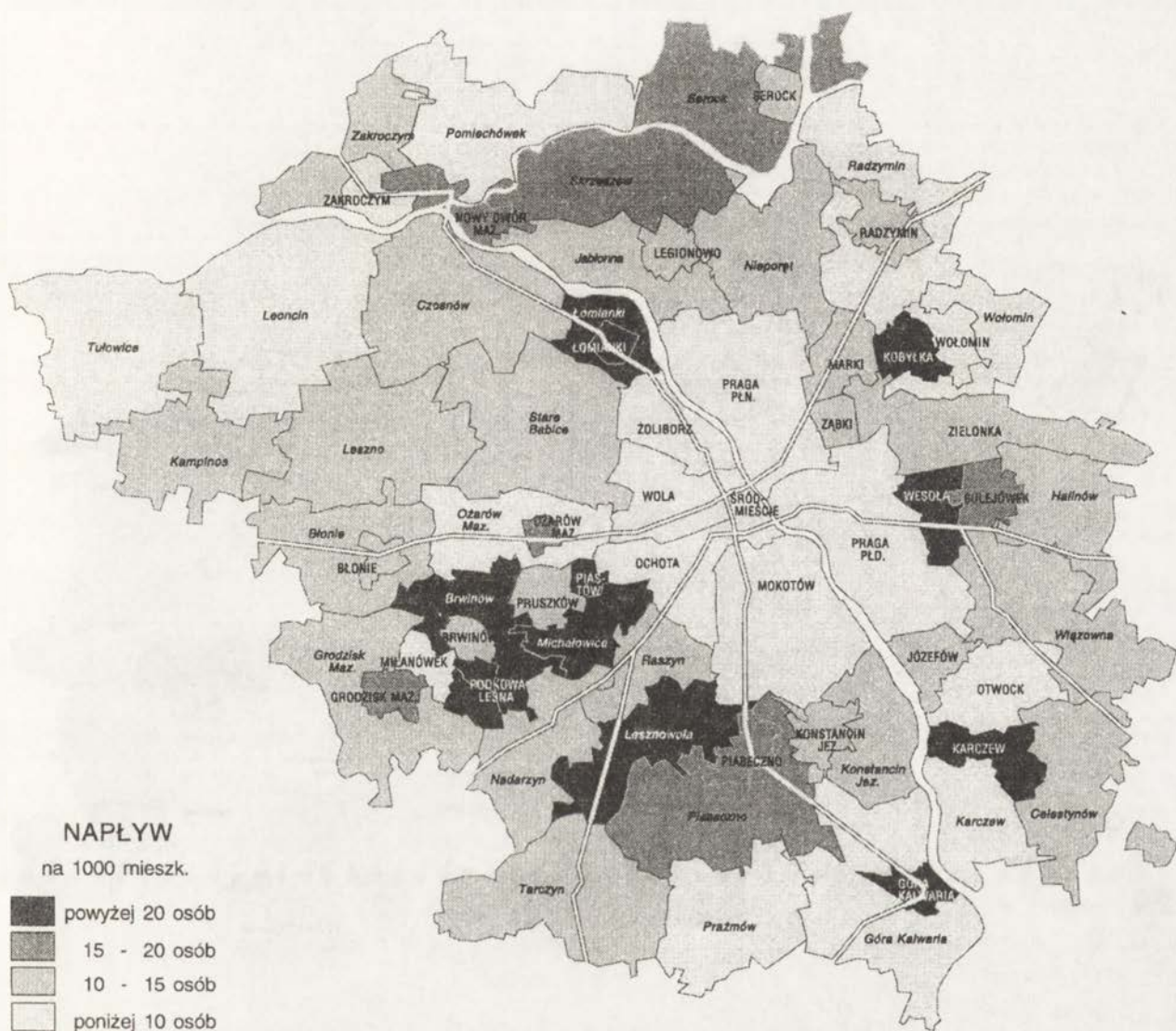
Ryc. 10. Urodzenia na 1000 mieszkańców według miast i gmin woj. warszawskiego, 1990-1992 (przeciętne roczne)
Births per 1000 inhabitants in towns and rural communes in Warszawa voivodship, 1990-1992 (annual average)

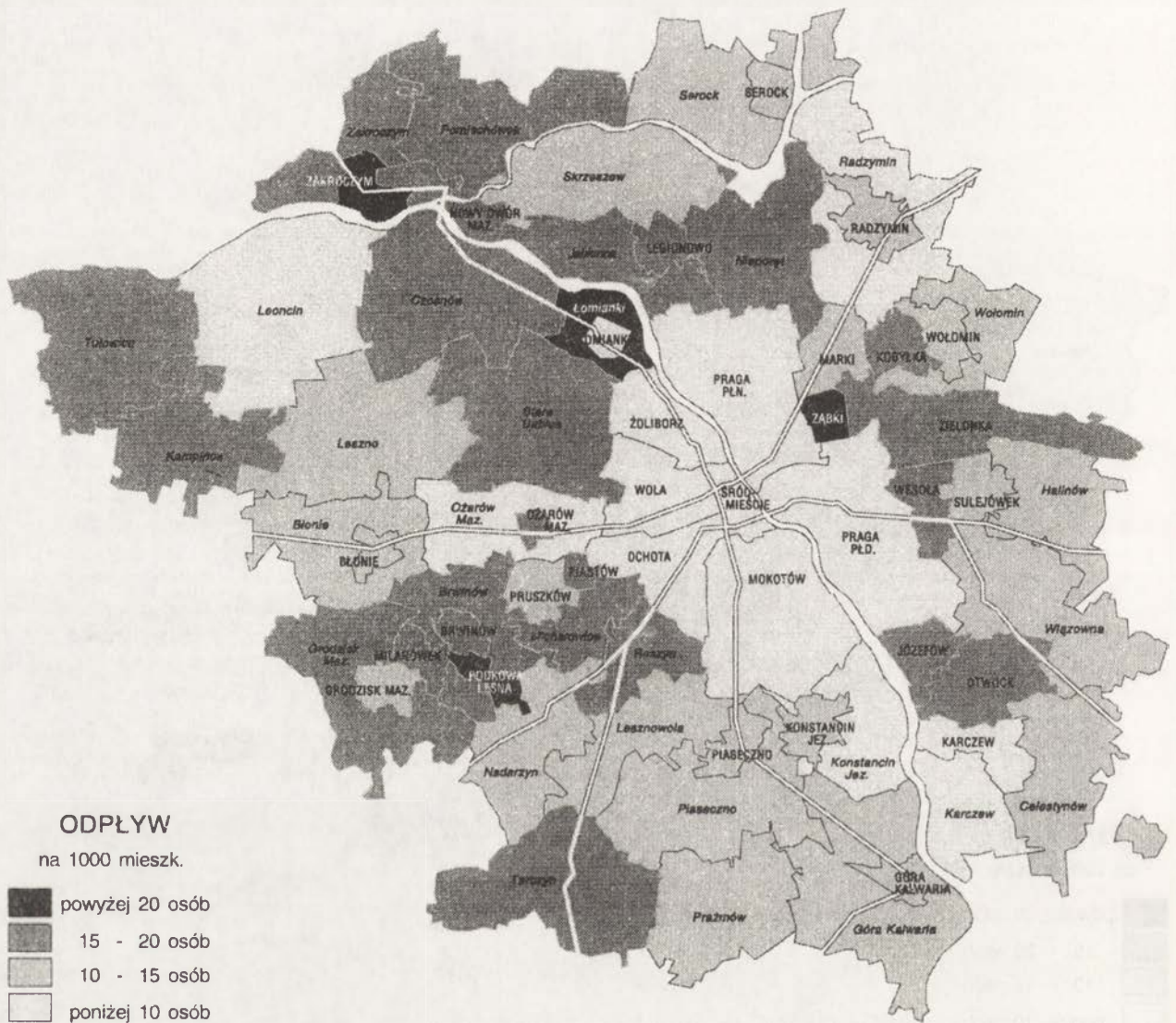
Ryc. 11. Zgony na 1000 mieszkańców według miast i gmin woj. warszawskiego, 1990-1992 (przeciętne roczne)
Deceases per 1000 inhabitants in towns and rural communes in Warszawa voivodship, 1990-1992 (annual average)

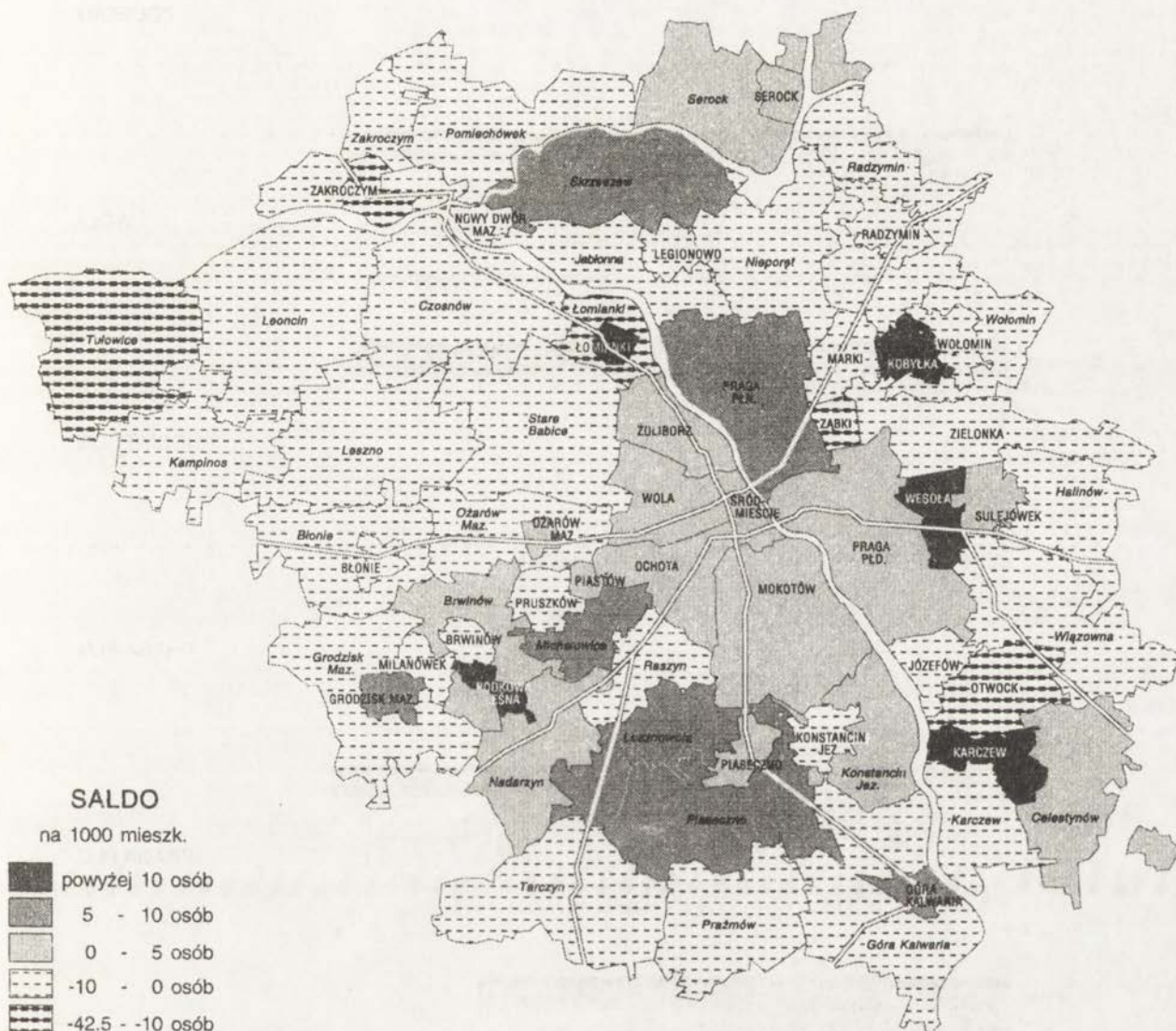
Ryc. 12. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców według miast i gmin woj. warszawskiego, 1990-1992 (przeciętny roczny)
Natural increase per 1000 inhabitants in towns and rural communes in Warszawa voivodship, 1990-1992 (annual average)

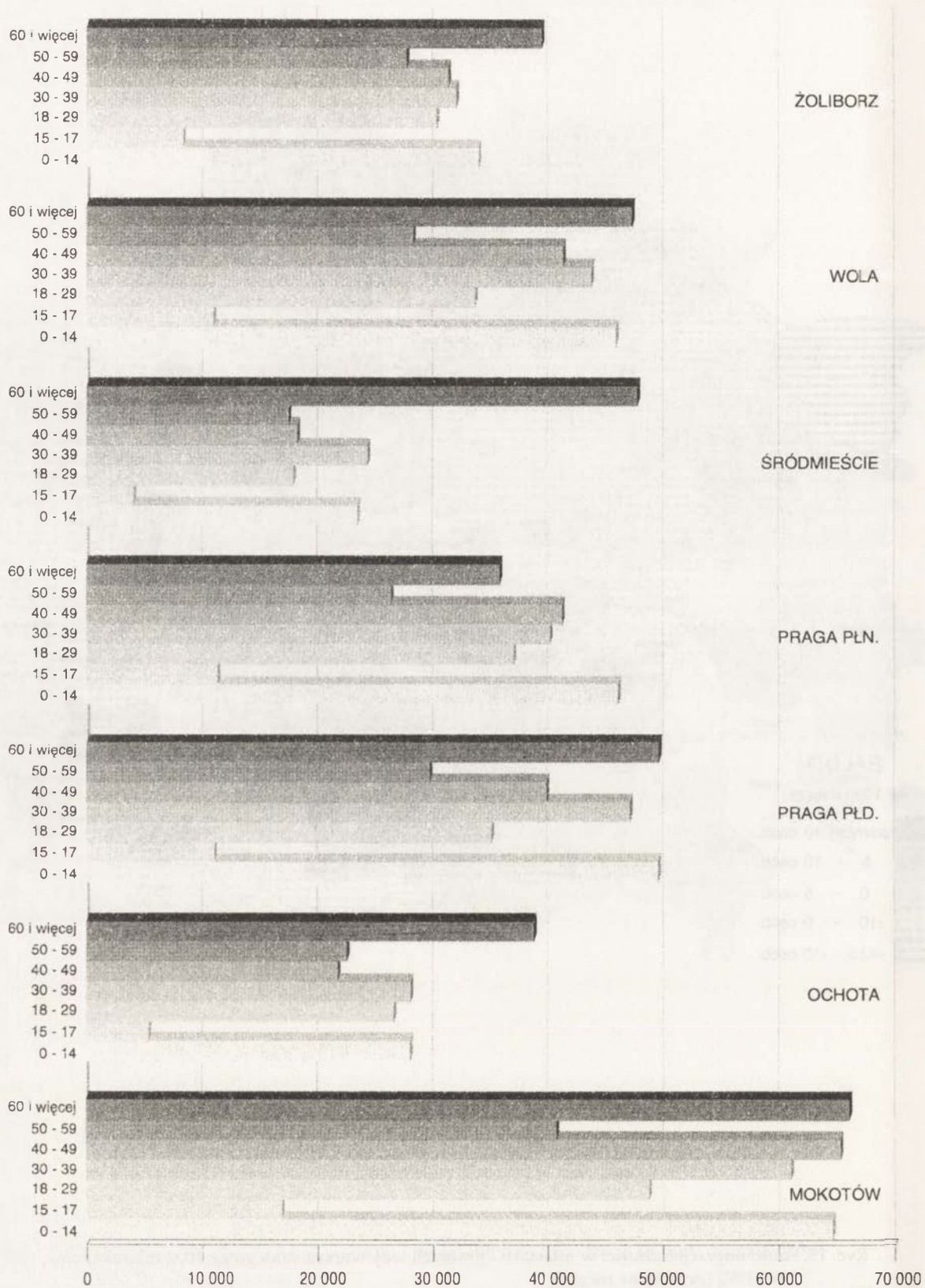
Ryc. 13. Napływ migracyjny ludności do miast i gmin woj. warszawskiego na 1000 mieszkańców, 1990-1992 (przeciętne roczne)
Inflow of population to towns and rural communes in Warszawa voivodship per 1000 inhabitants, 1990-1992 (annual average)

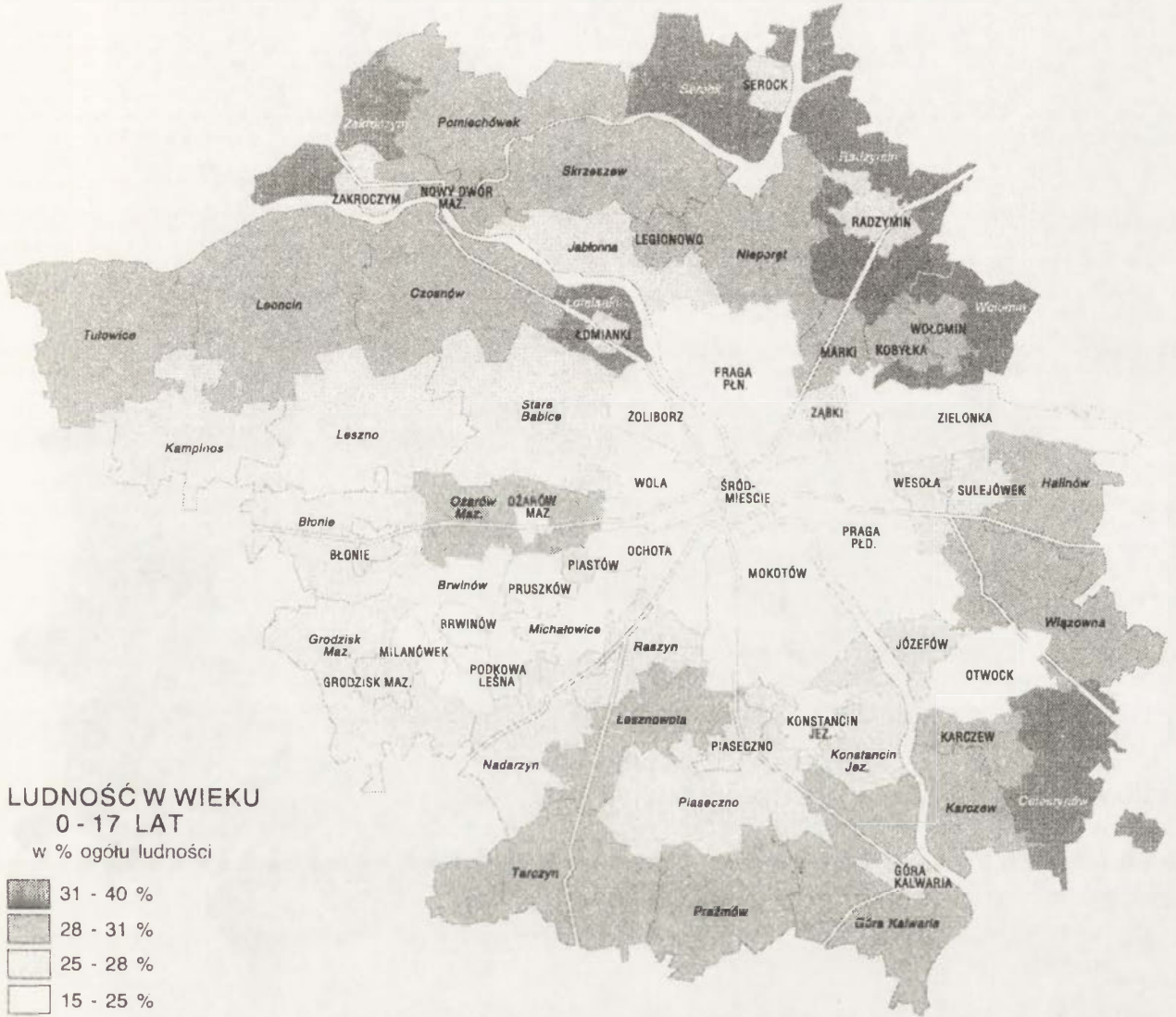
Ryc. 14. Odpływ migracyjny ludności z miast i gmin woj. warszawskiego na 1000 mieszkańców, 1990-1992 (przeciętne roczne)
Outflow of population from towns and rural communes in Warszawa voivodship per 1000 inhabitants, 1990-1992 (annual average)

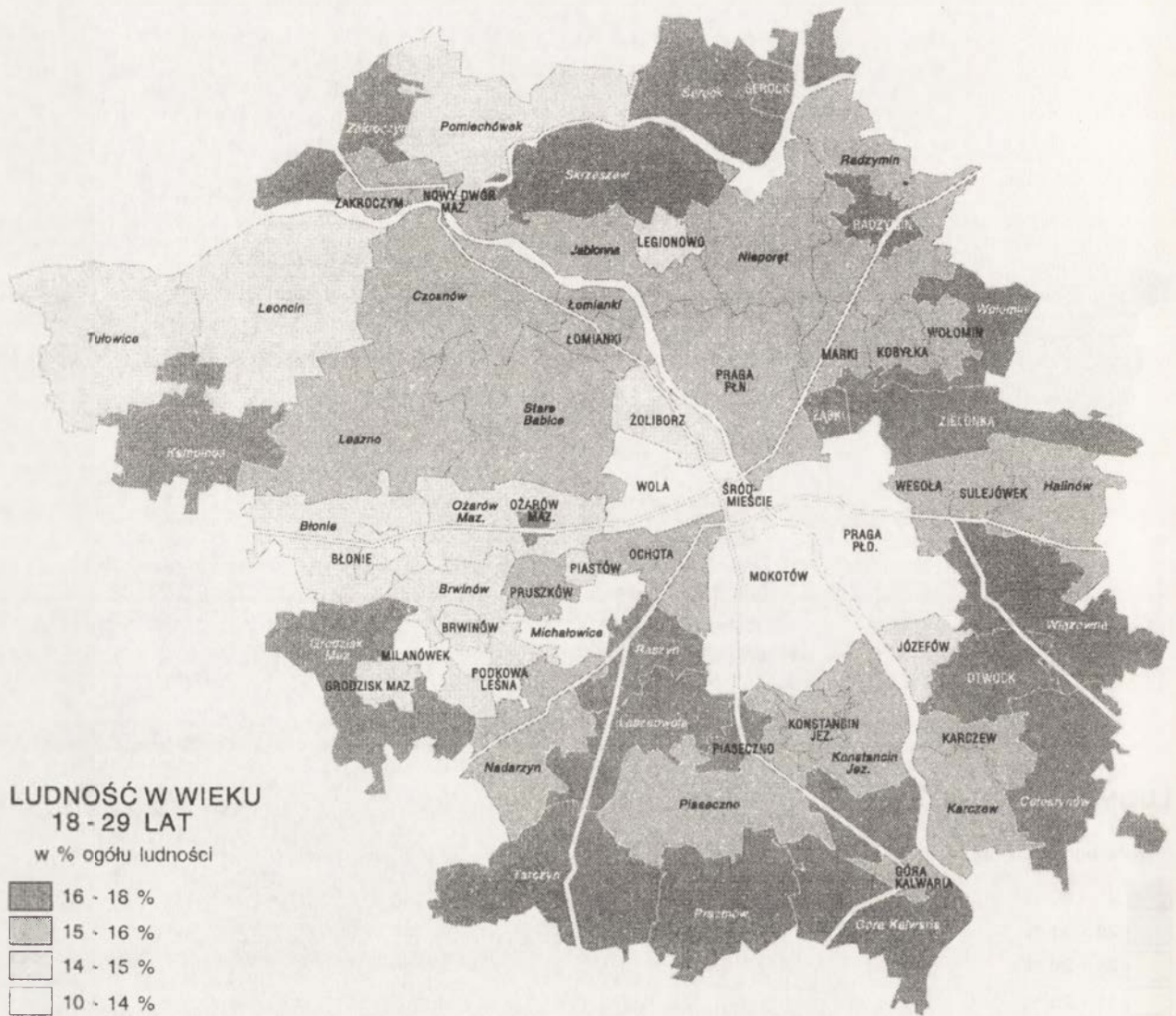
Ryc. 15. Saldo migracji ludności w miastach i gminach woj. warszawskiego na 1000 mieszkańców, 1990-1992 (przeciętne roczne)
Net migration in towns and rural communes in Warszawa voivodship per 1000 inhabitants, 1990-1992 (annual average)

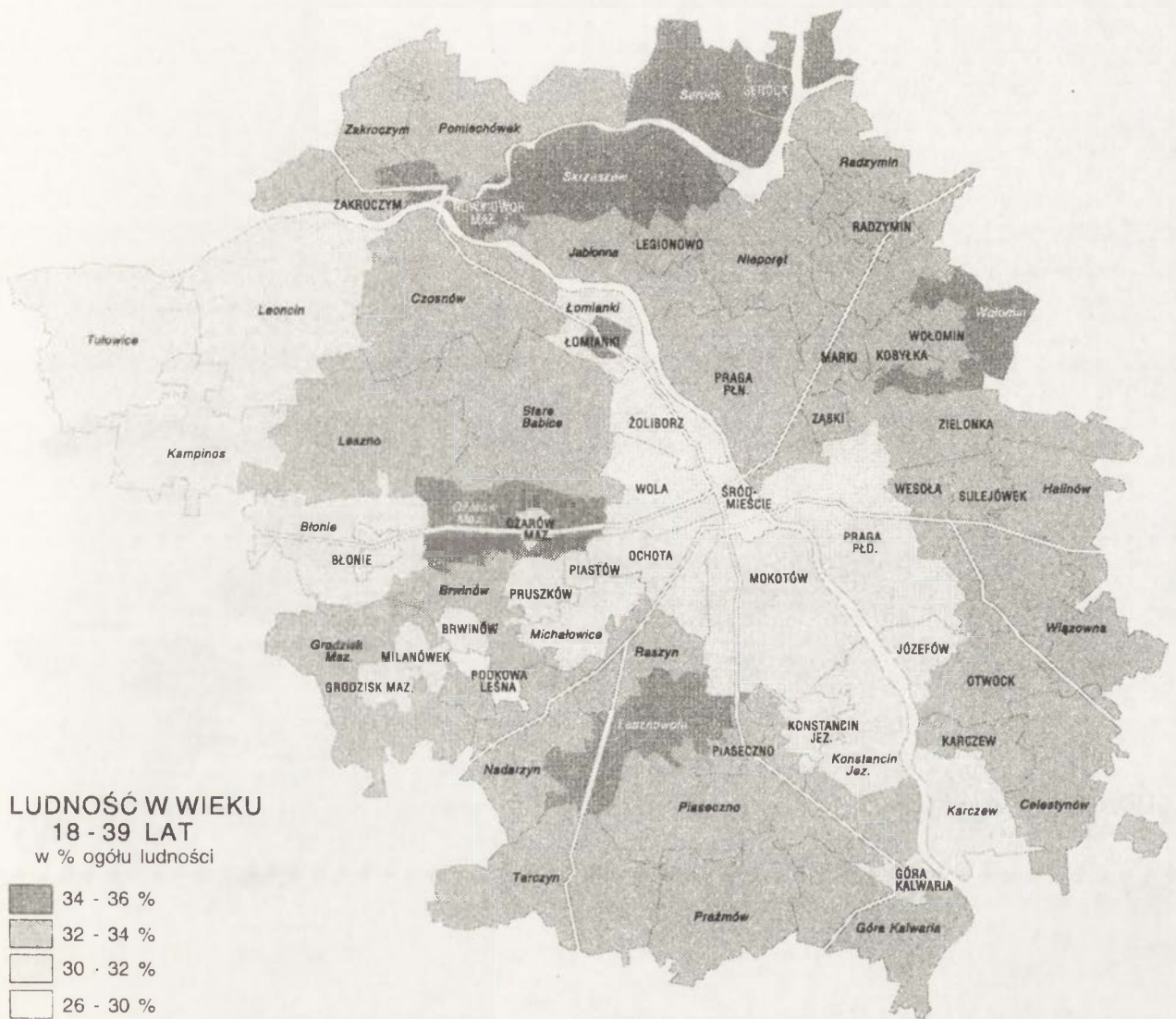
Ryc. 16. Struktura wieku ludności według dzielnic (gmin) Warszawy, 31 XII 1992 r.
Age structure of Warszawa population (according to districts), 31 December 1992

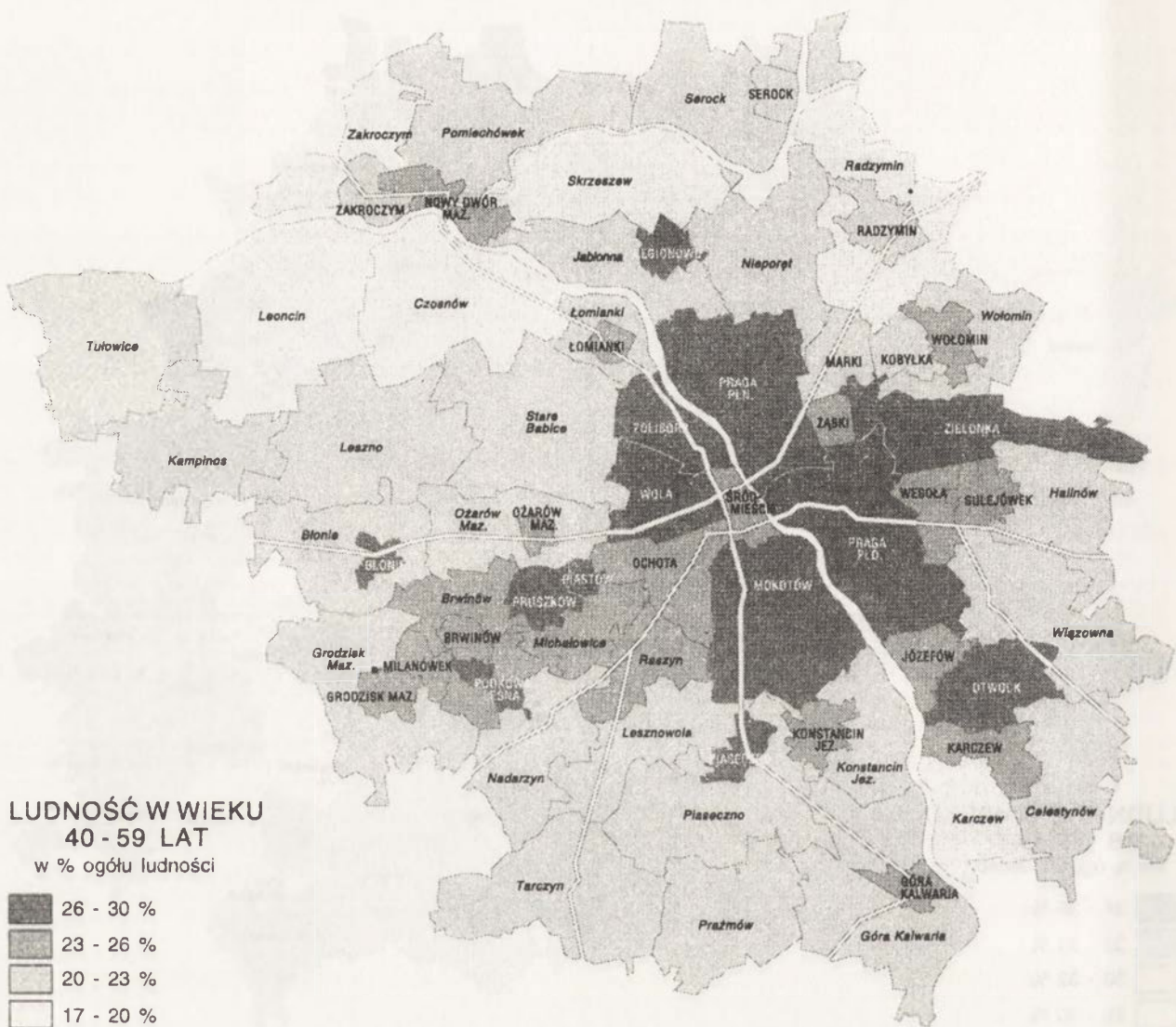
Ryc. 17. Ludność w wieku 0-17 lat w % ogółu ludności według miast i gmin woj.warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Population aged 0-17 as percentage of total population according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

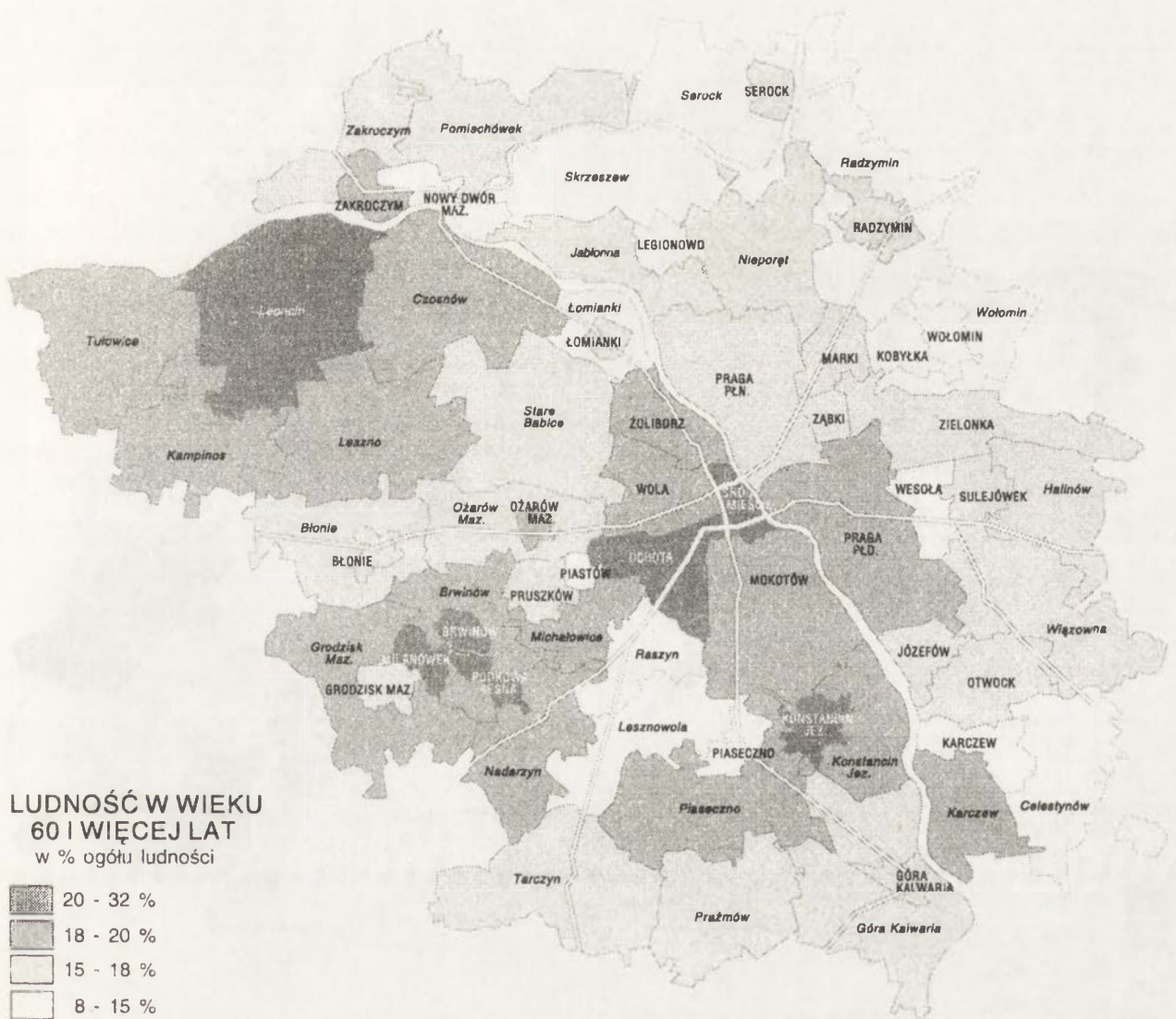
Ryc. 18. Ludność w wieku 18-29 lat w % ogółu ludności według miast i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Population aged 18-29 as percentage of total population according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

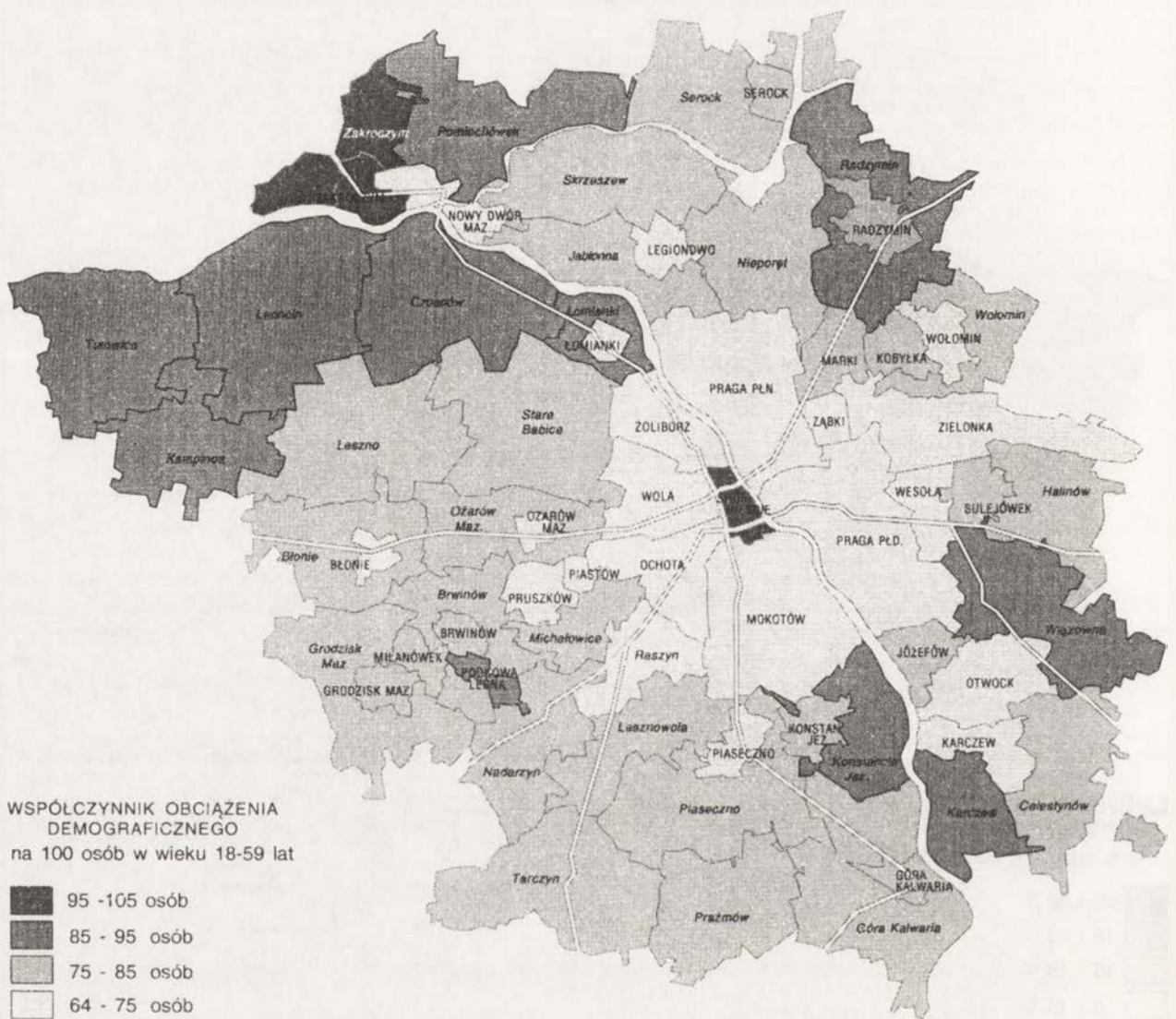
Ryc. 19. Ludność w wieku 18-39 lat w % ogółu ludności według miast i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Population aged 18-39 as percentage of total population according to towns and rural communes in
Warszawa voivodship, 31 December 1992

Ryc. 20. Ludność w wieku 40-59 lat w % ogółu ludności według miast i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Population aged 40-59 as percentage of total population according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

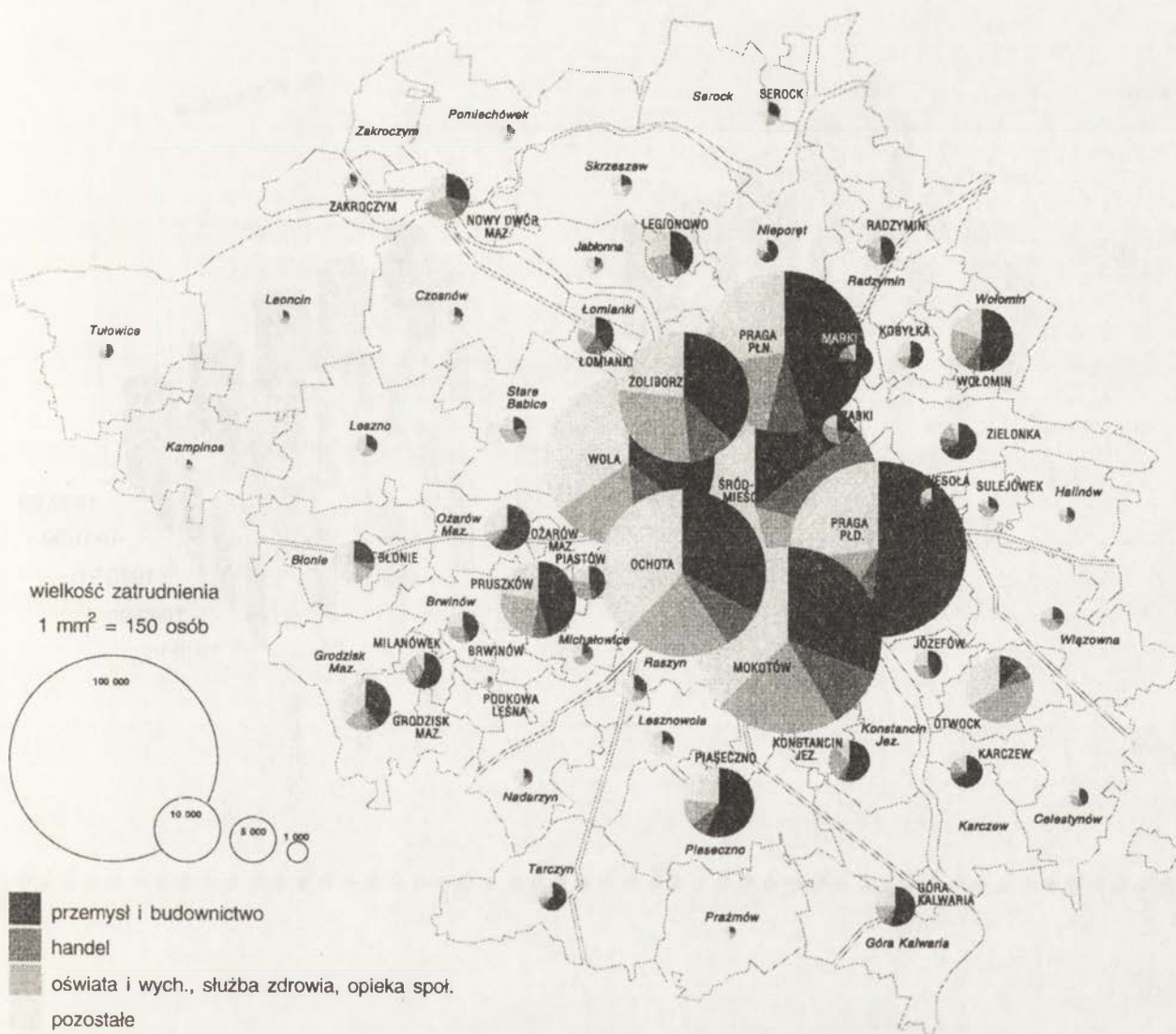

Ryc. 21. Ludność w wieku 60 lat i więcej w % ogółu ludności według miast i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Population aged 60 and more as percentage of total population according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

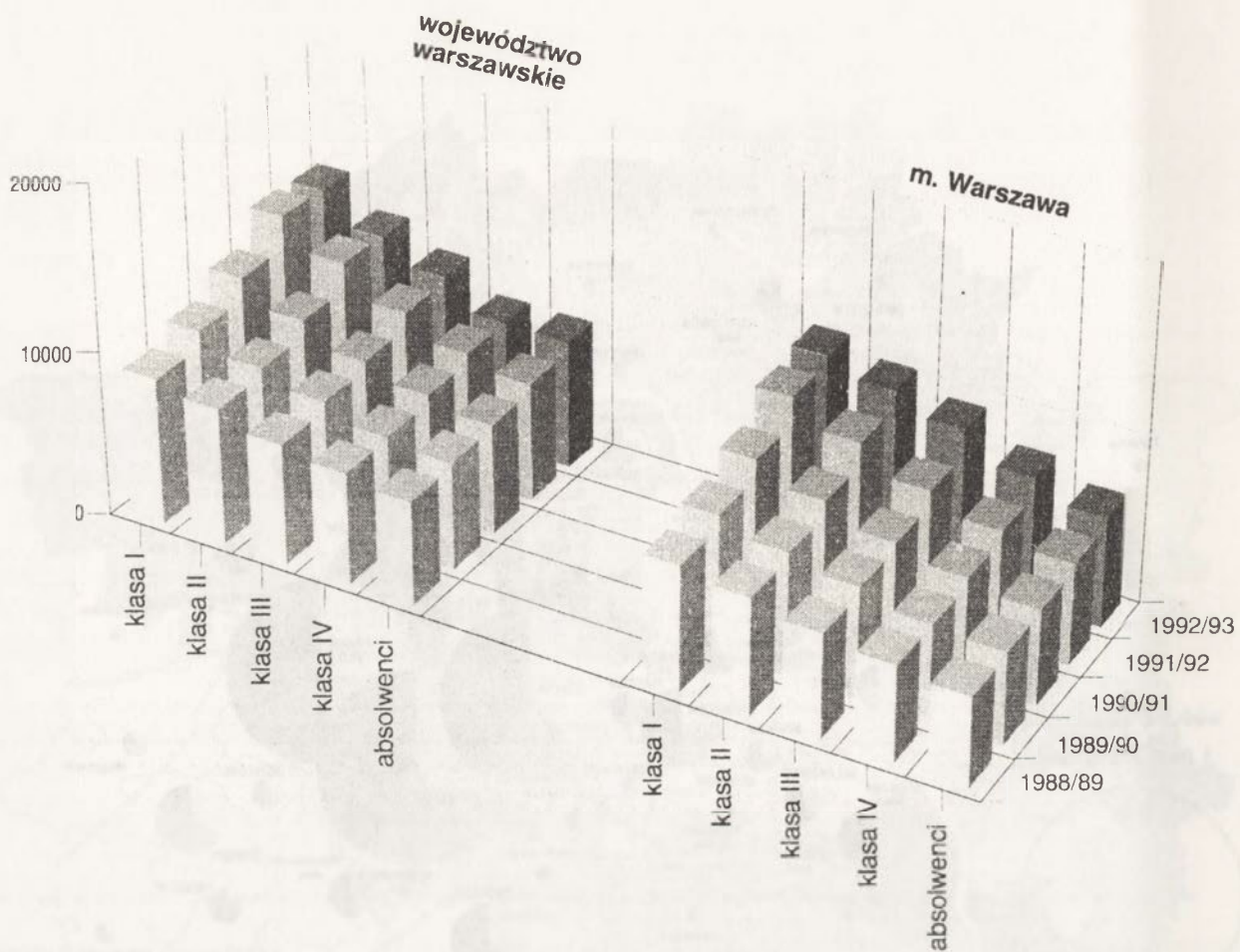

Ryc. 22. Ludność w wieku 0-17 lat oraz 60 lat i więcej na 100 osób w wieku 18-59 lat według miast i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.

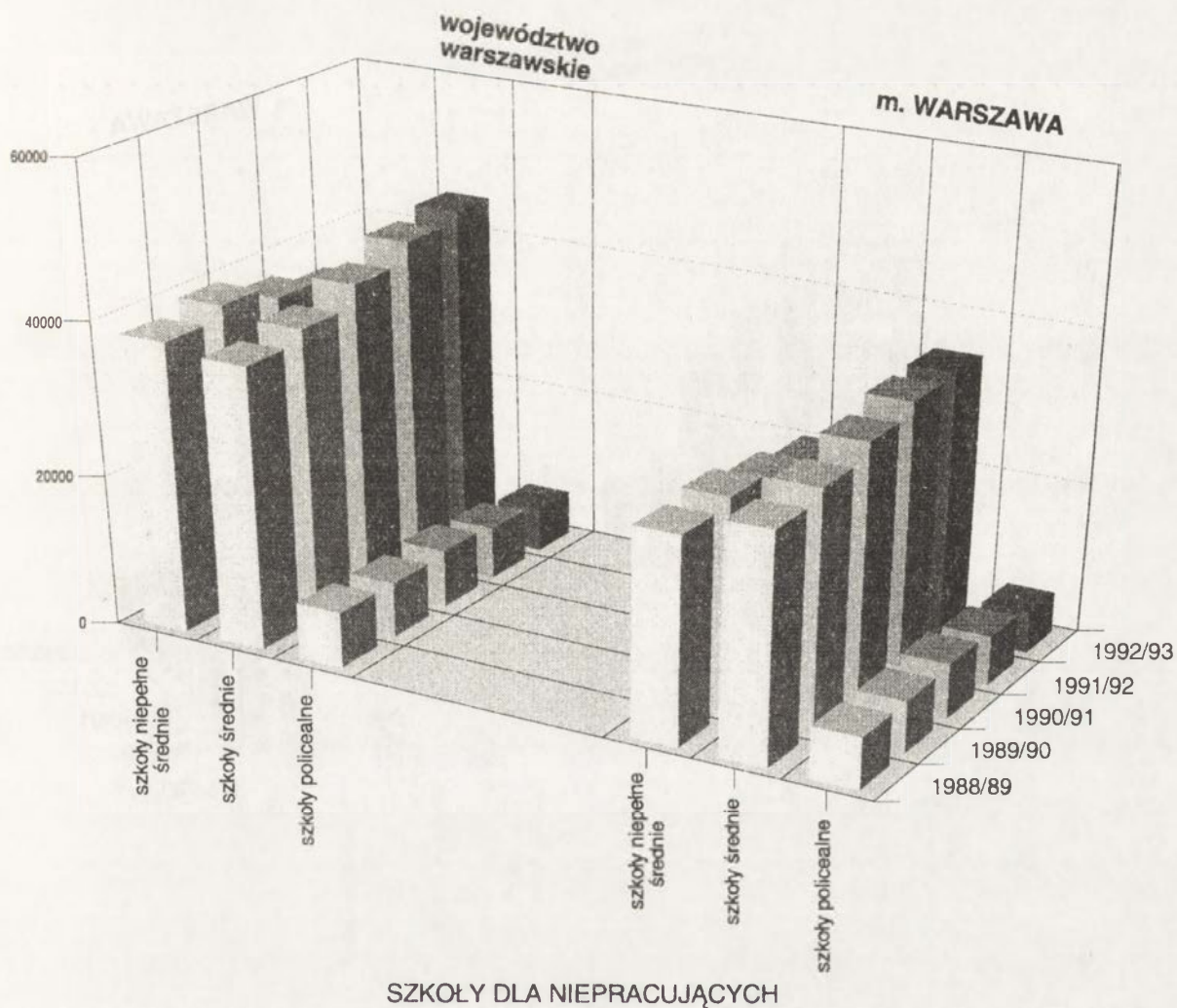
Population aged 0-17 and 60 and more per 100 inhabitants aged 18-59 according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

Ryc. 23. Pracujący w gospodarce narodowej w jednostkach zatrudniających powyżej 5 pracowników (bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i bez osób pracujących w tych zakładach) według działów gospodarki (bez rolnictwa indywidualnego) i gmin woj. warszawskiego, 31 XII 1992 r.
Employed in national economy in undertakings employing over 5 workers (without private persons running economic activity and persons employed in such undertakings) according to branches of economy (omitting individual farms) and rural communes in Warszawa voivodship, 31 December 1992

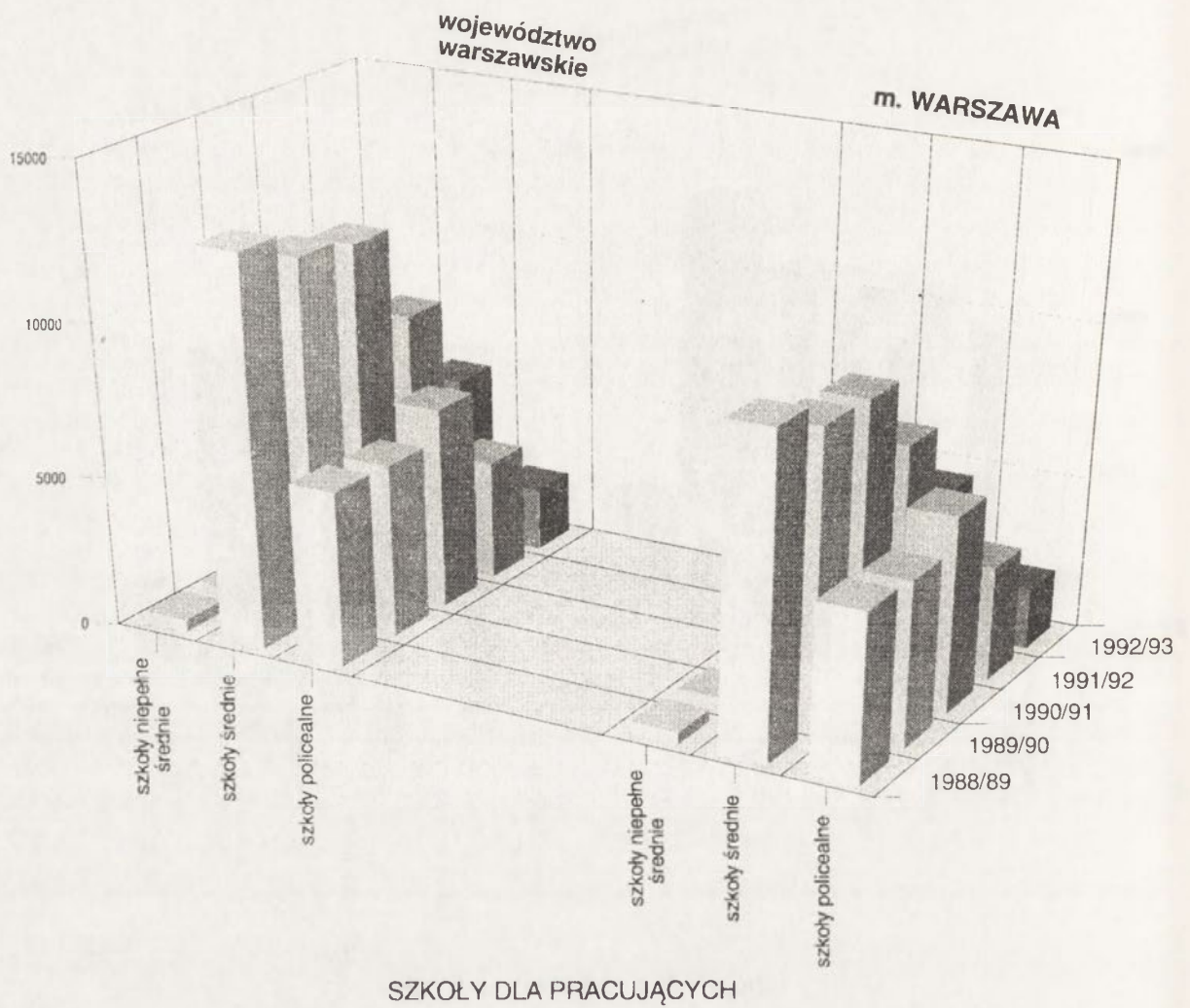

Ryc. 24. Uczniowie liceów ogólnokształcących dla niepracujących (bez specjalnych) według klas, 1988-1992
 Pupils of secondary schools (without special) for those not employed, according to classes, 1988-1992

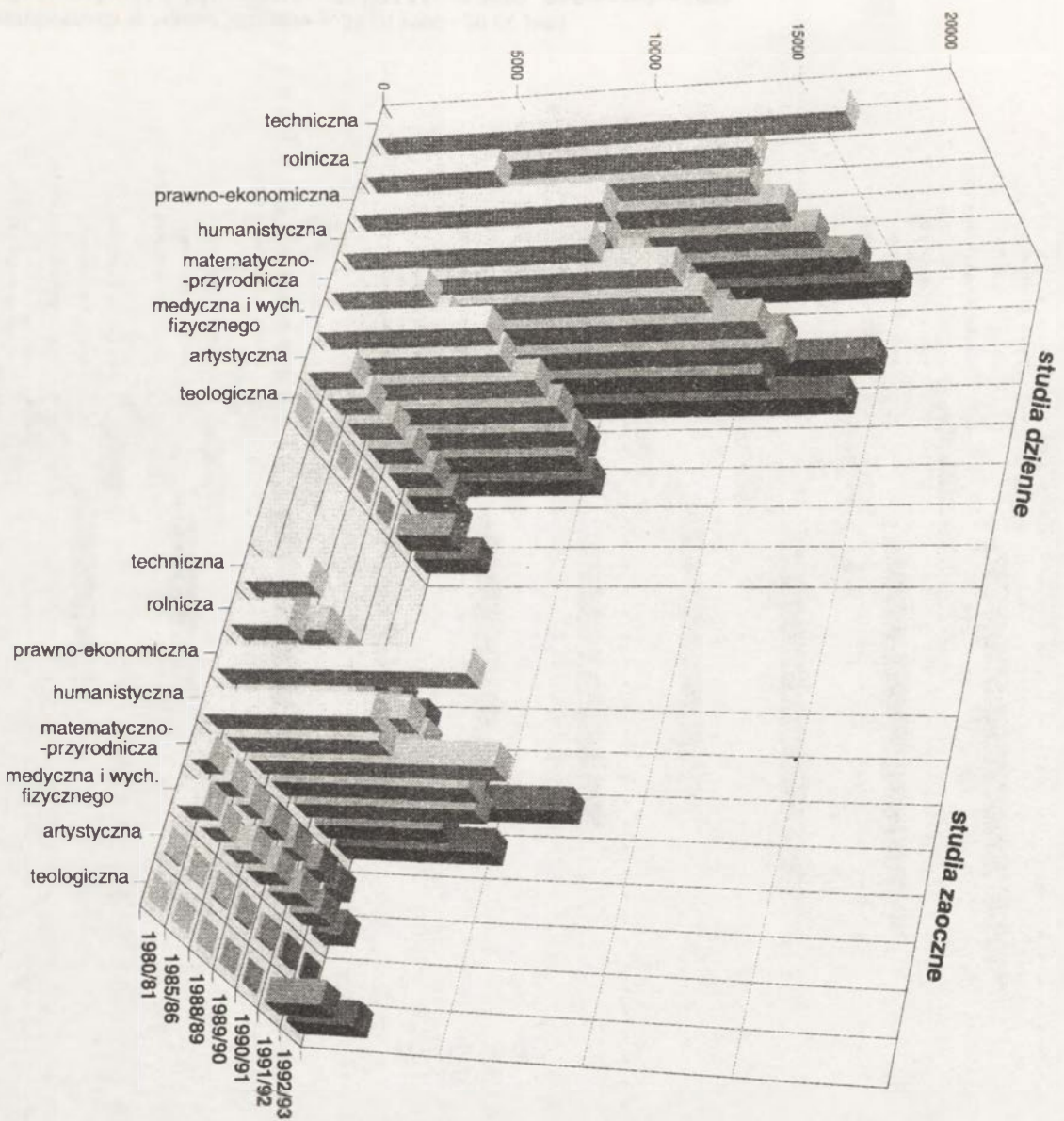

SZKOŁY DLA NIEPRACUJĄCYCH

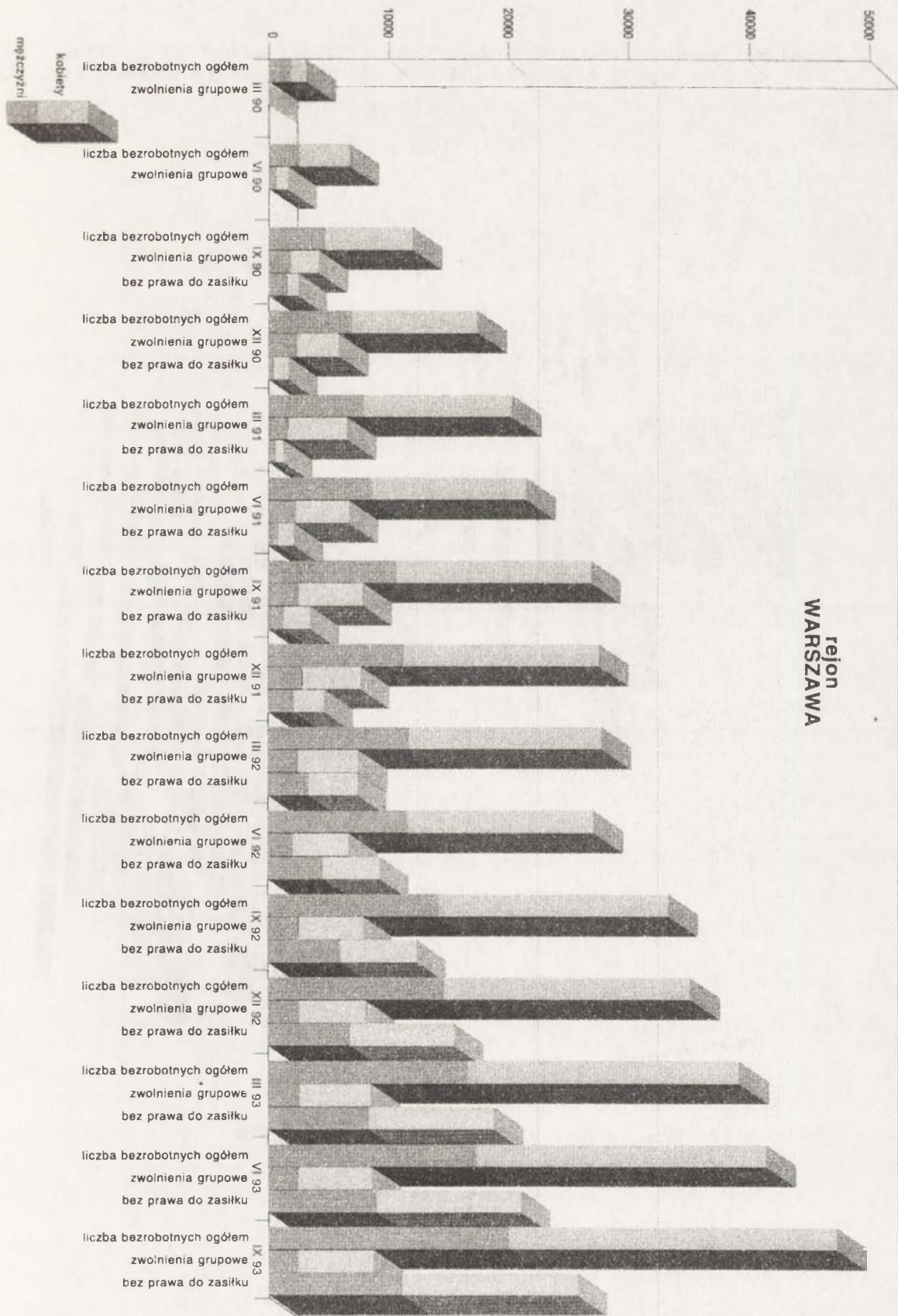
Ryc. 25. Uczniowie szkół zawodowych dla niepracujących w woj. warszawskim i Warszawie, 1988-1992
Pupils of vocational schools for those not employed in Warszawa voivodship and Warszawa town, 1988-1992

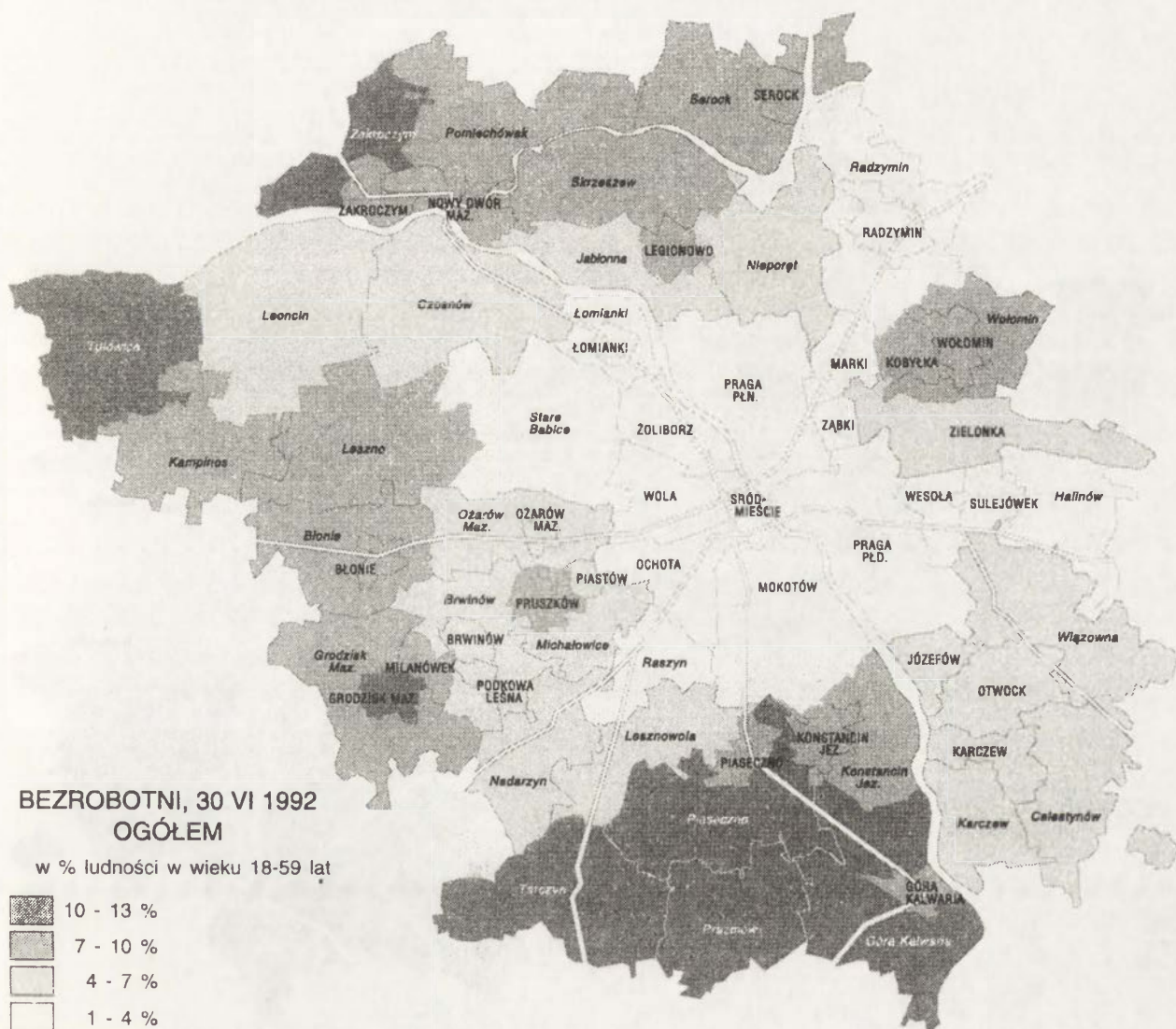
Ryc. 26. Uczniowie szkół zawodowych dla pracujących w woj. warszawskim i Warszawie, 1988-1992
 Pupils of vocational schools for those employed in Warszawa voivodship and Warszawa town, 1988-1992

Ryc. 27. Studenci szkół wyższych w Warszawie według grup kierunków studiów, 1980-1993
 Students of university level schools in Warszawa according to study orientation, 1980-1993

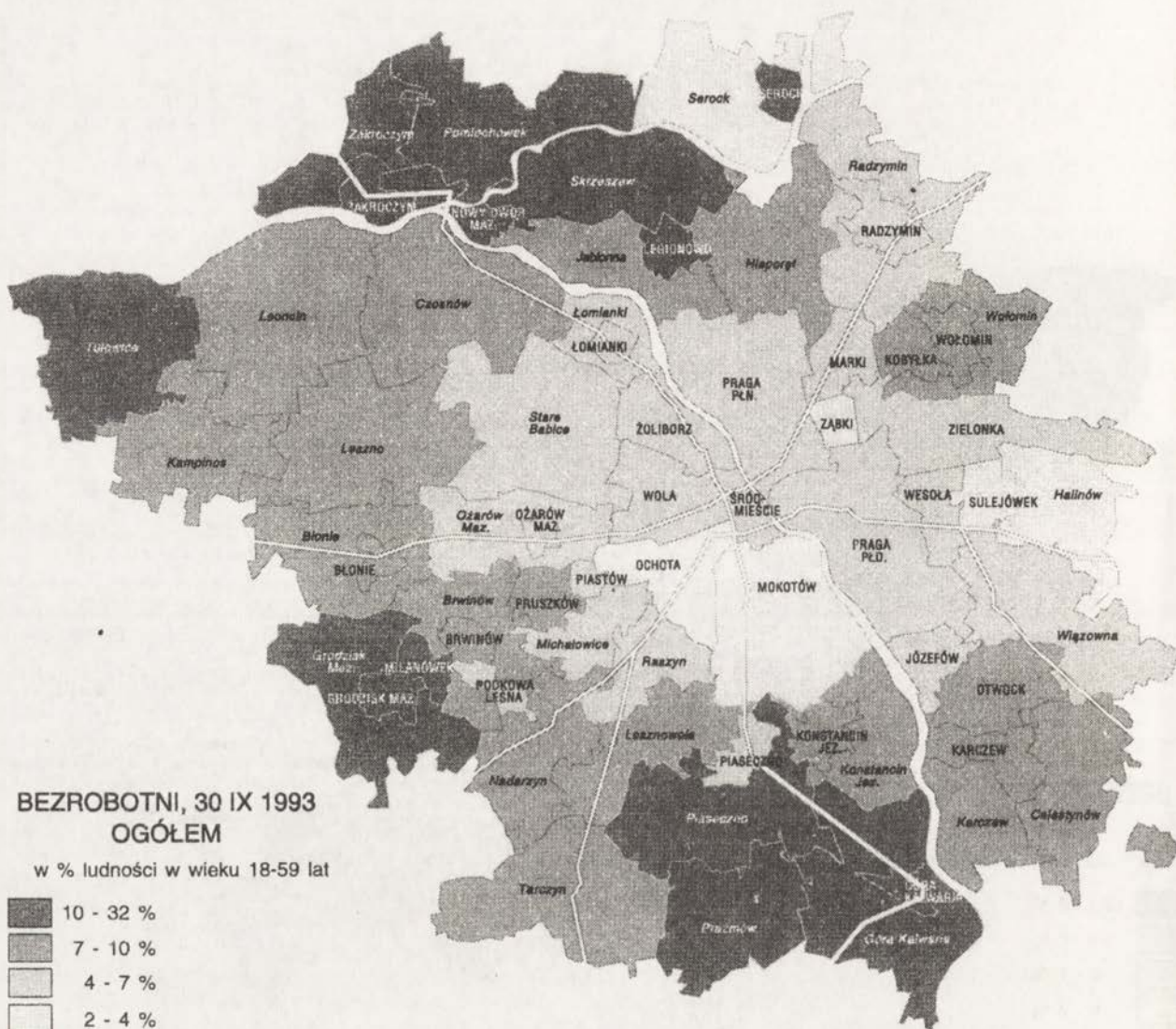

Ryc. 28. Liczba bezrobotnych w rejonie Warszawy, 31 III 1990 - 30 IX 1993
 Number of unemployed in Warszawa locality, 31 March 1990 - 30 September 1993

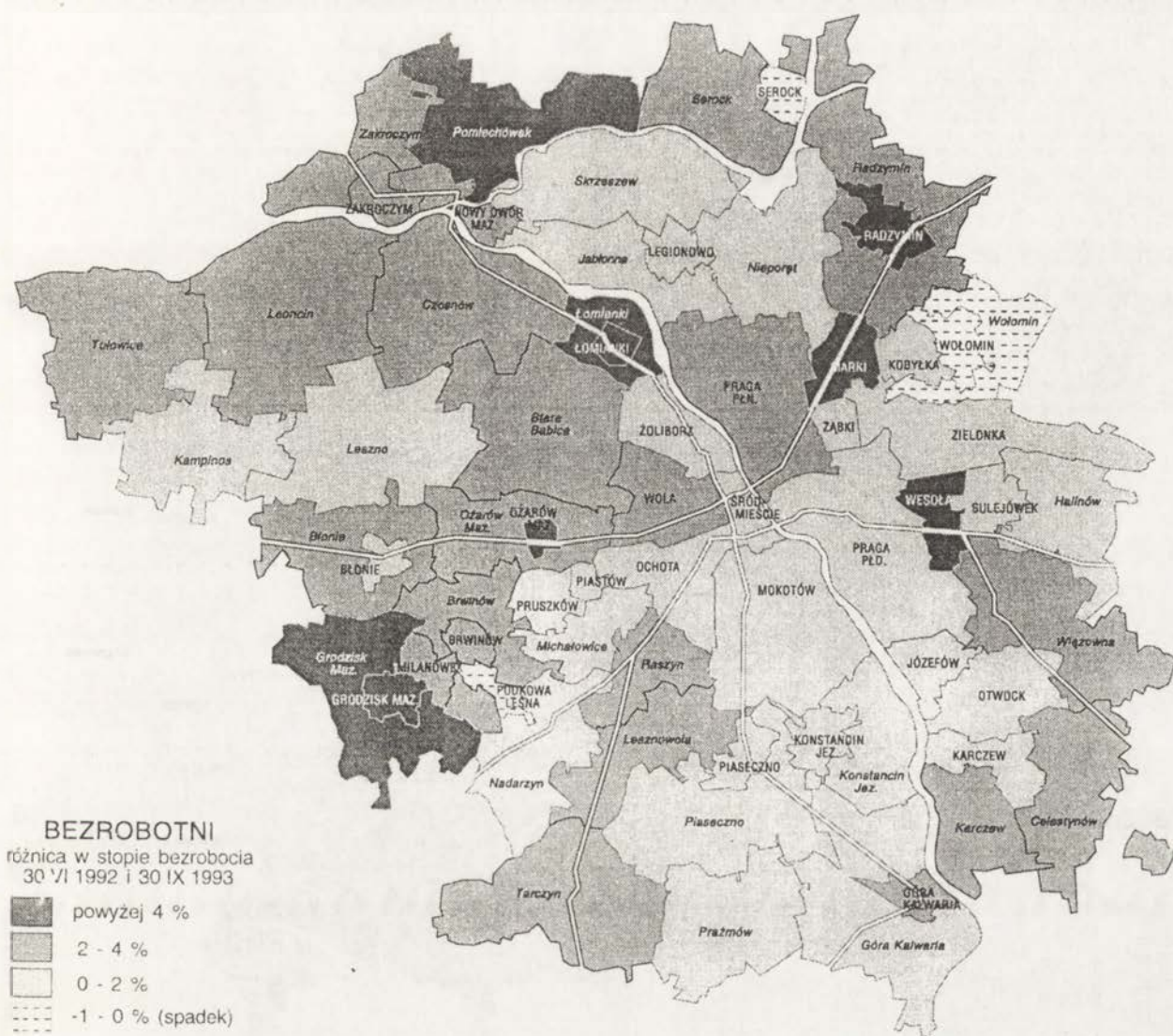

Ryc. 29. Zarejestrowani bezrobotni ogółem według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.

Total number of registered unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

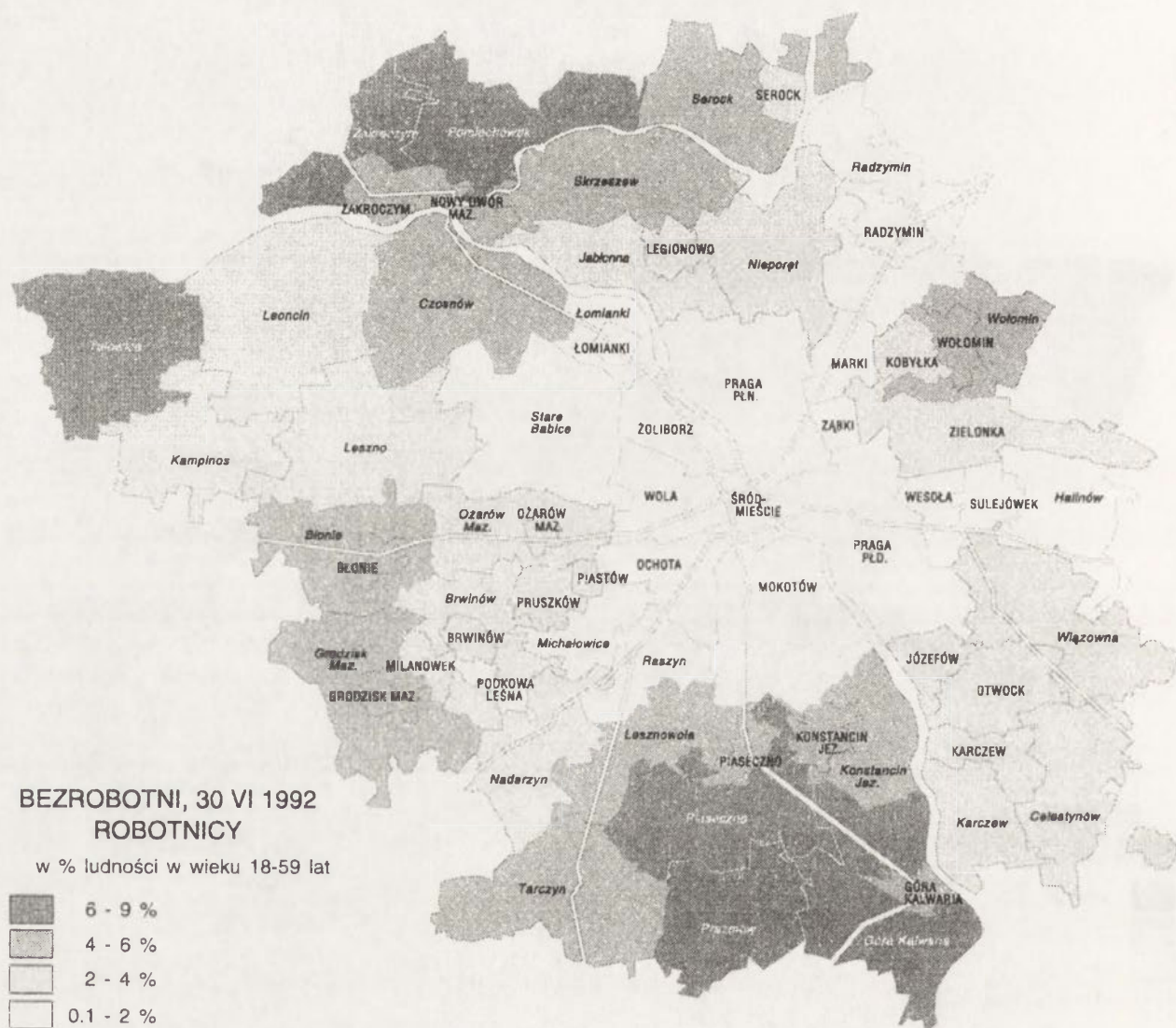

Ryc. 30. Zarejestrowani bezrobotni ogółem według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.
Total number of registered unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

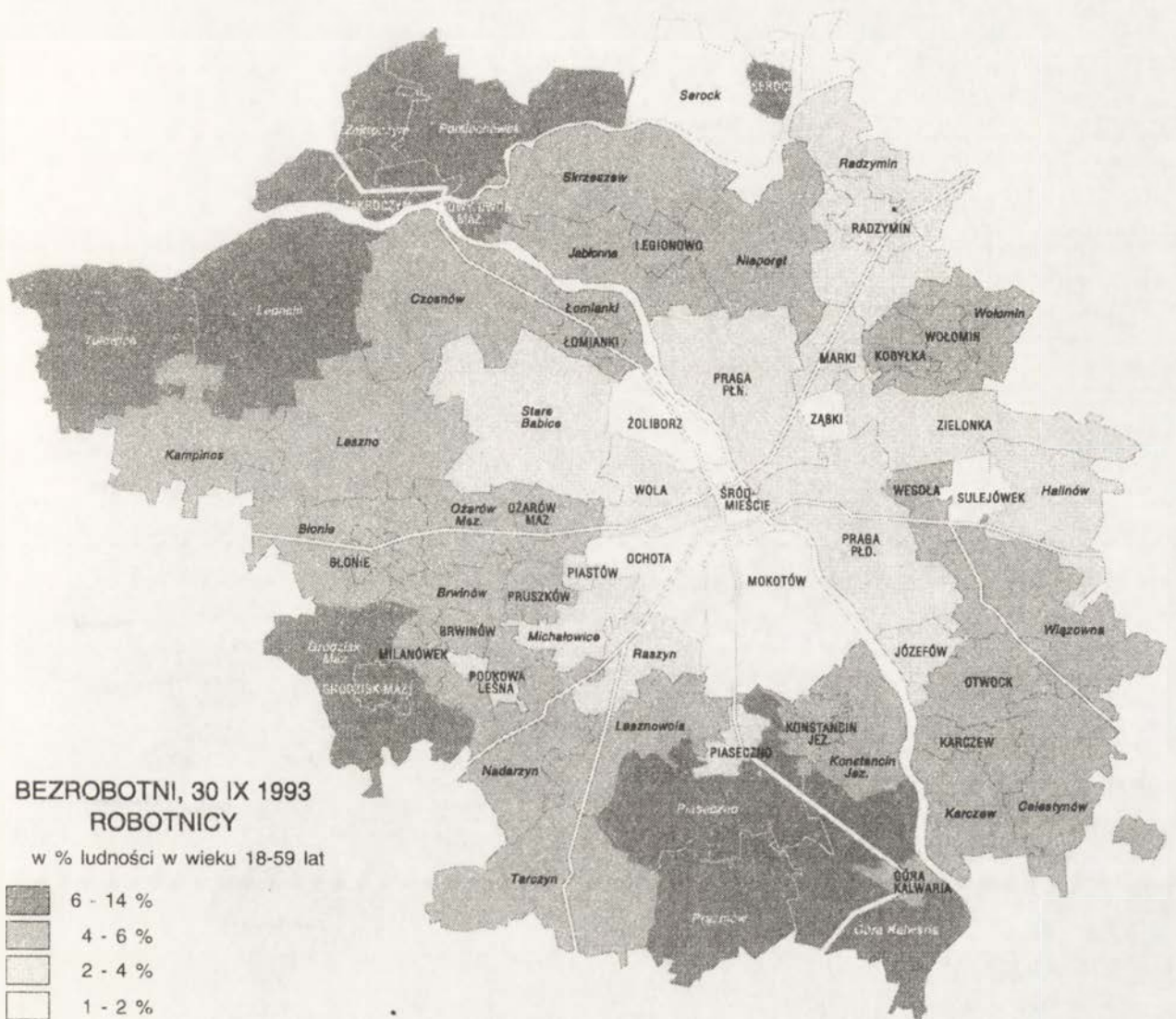
Ryc. 31. Zmiany w stopie bezrobocia według miast i gmin woj. warszawskiego w okresie 30 VI 1992 - 30 IX 1993 r.

Changes of unemployment rate according to towns and rural communes in Warszawa voivodship during 30 June 1992 - 30 September 1993

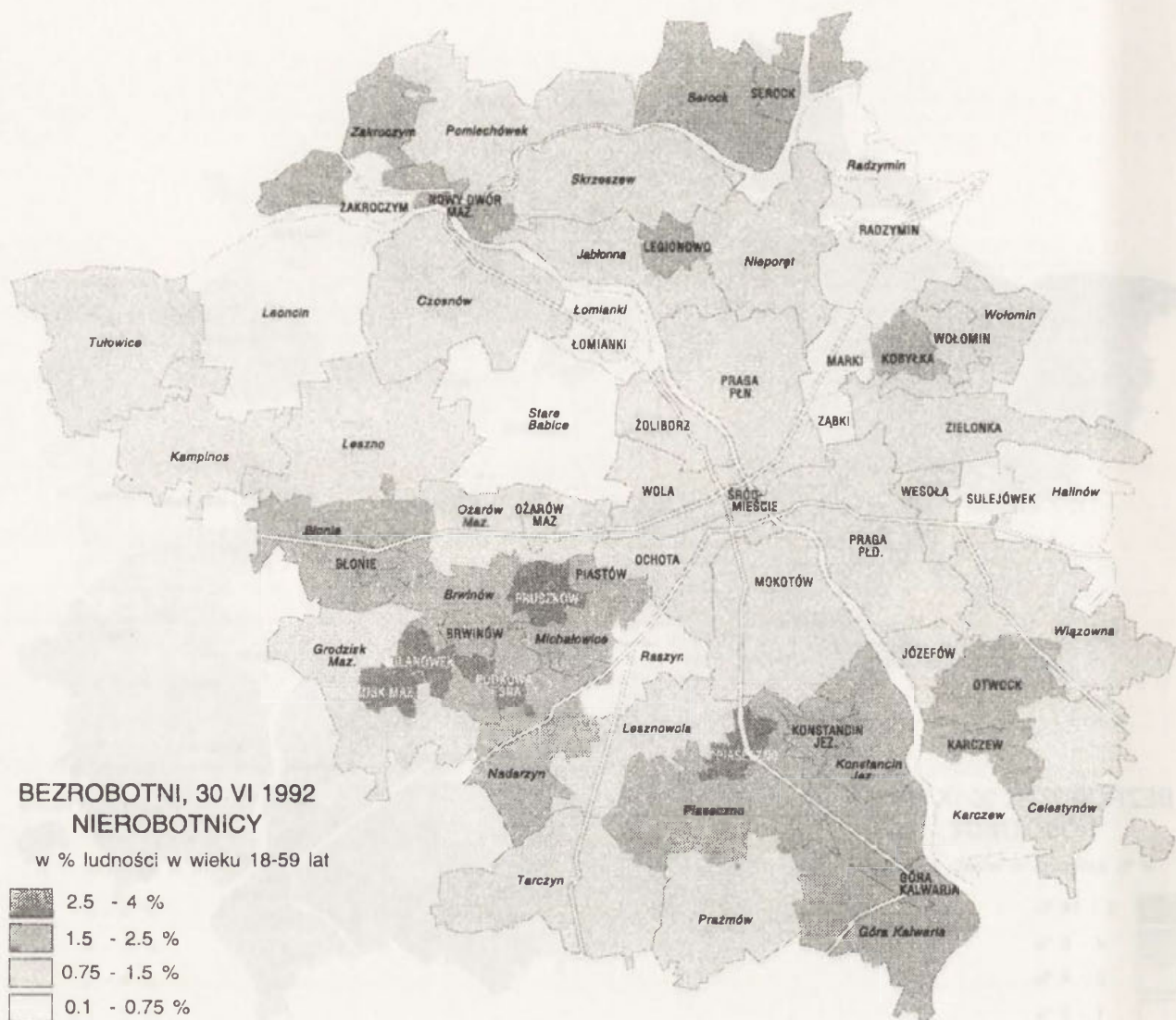
Ryc. 32. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni ze stanowisk robotniczych według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.

Registered unemployed reduced from workers posts according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

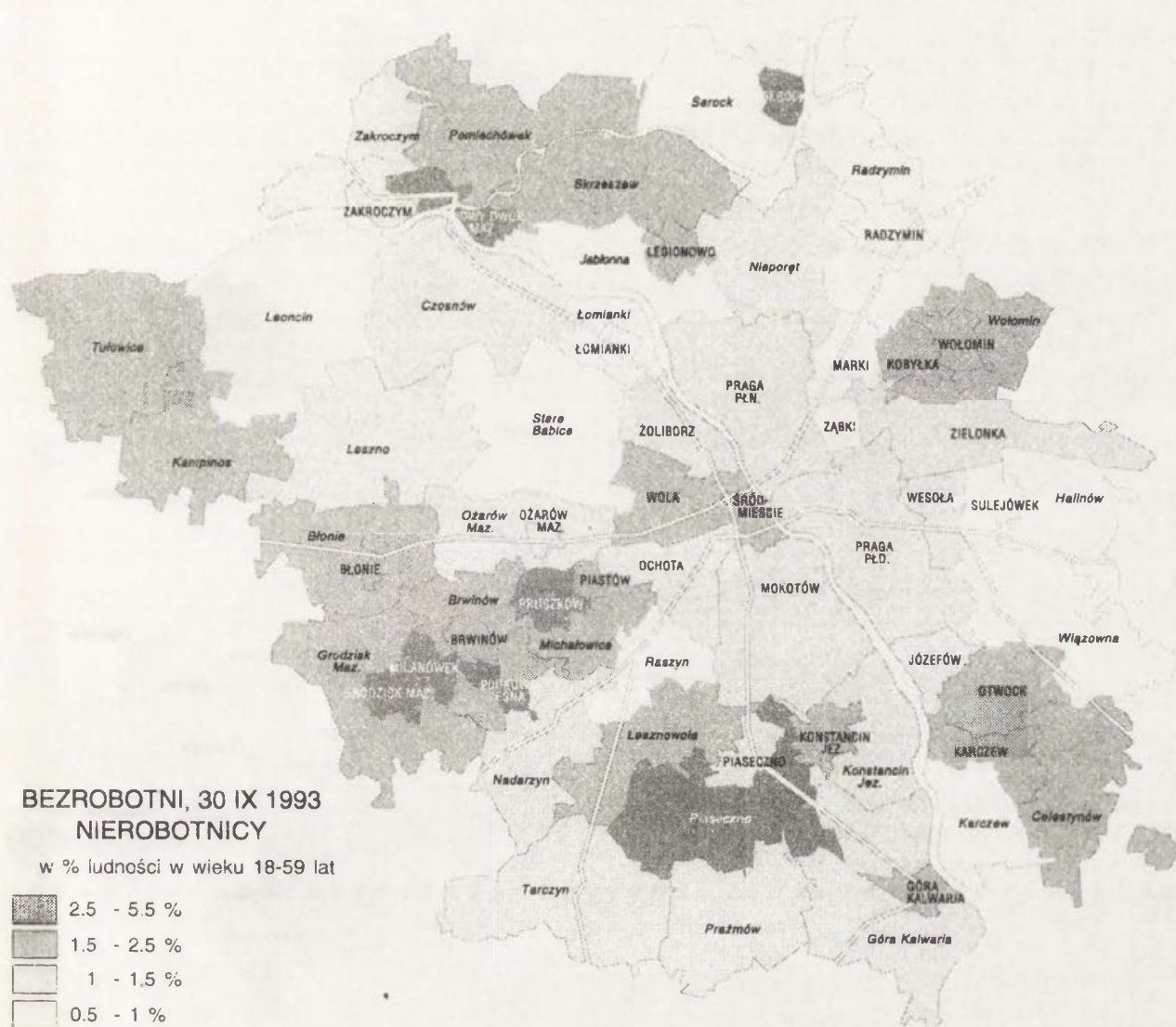

Ryc. 33. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni ze stanowisk robotniczych według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.

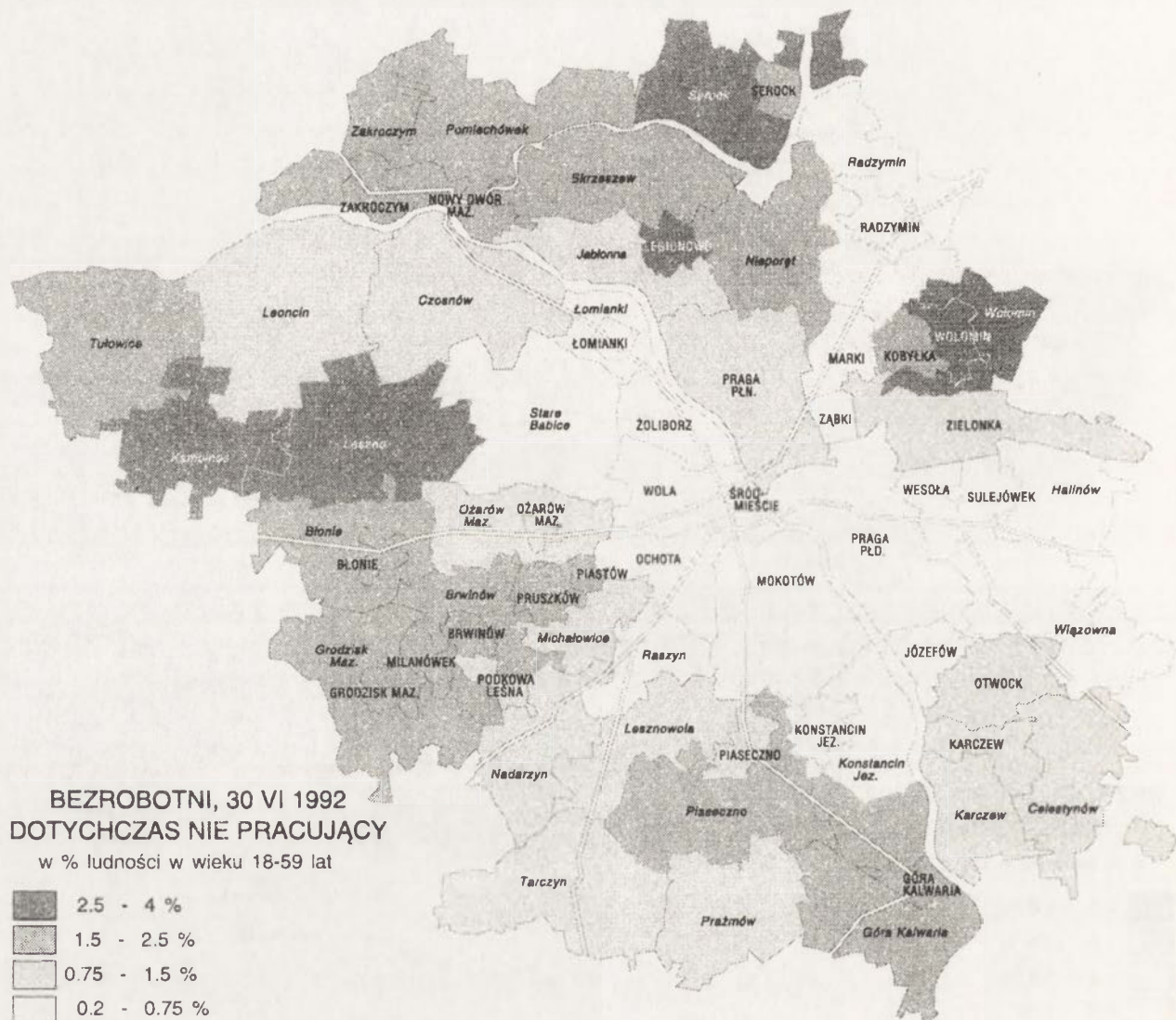
Registered unemployed reduced from workers posts according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

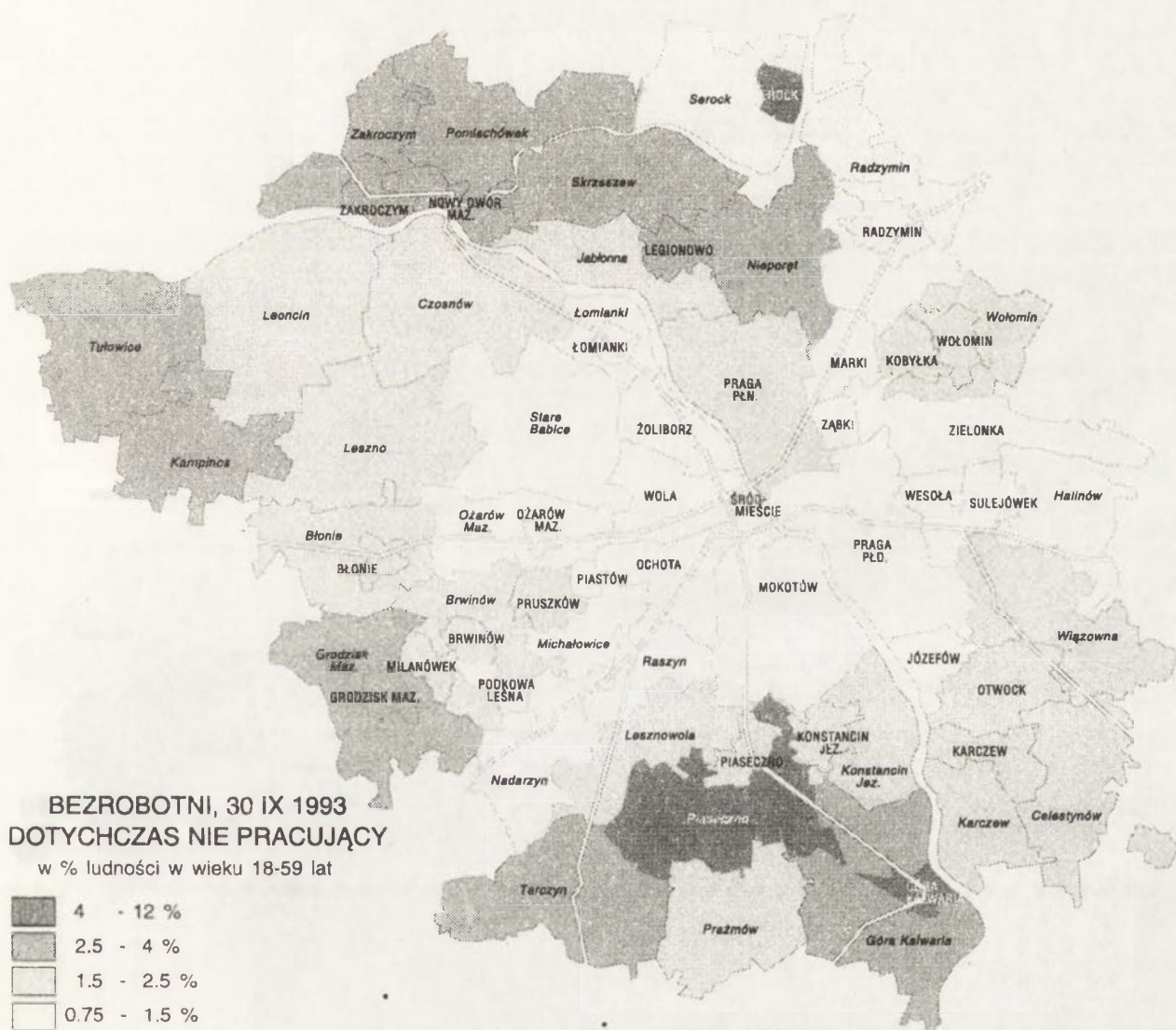
Ryc. 34. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni ze stanowisk nierobotniczych według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.
Registered unemployed reduced from non-workers posts according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

Ryc. 35. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni ze stanowisk nierobotniczych według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed reduced from non-workers posts according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

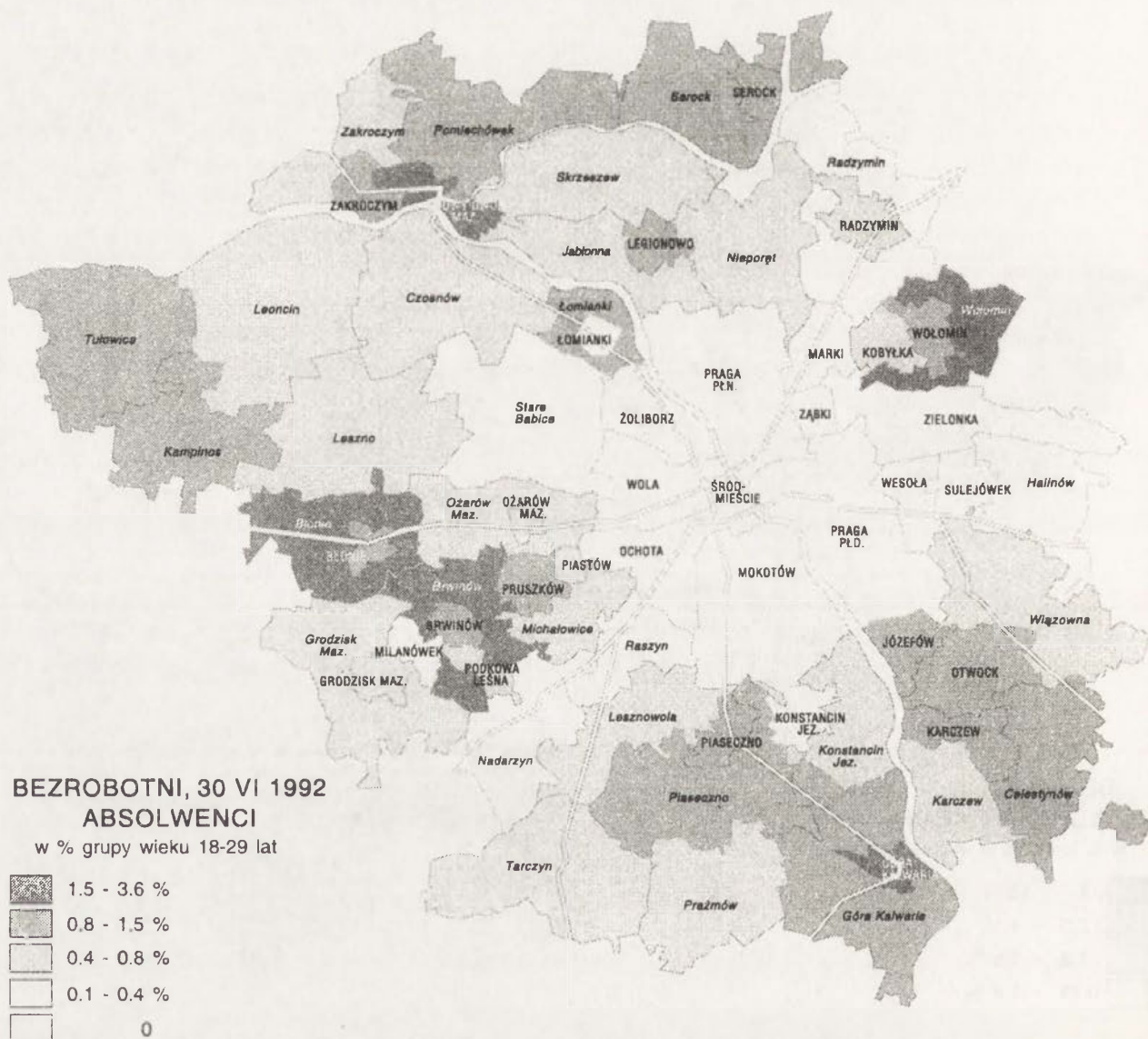

Ryc. 36. Zarejestrowani bezrobotni dotychczas nie pracujący według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.
Registered unemployed hitherto not employed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

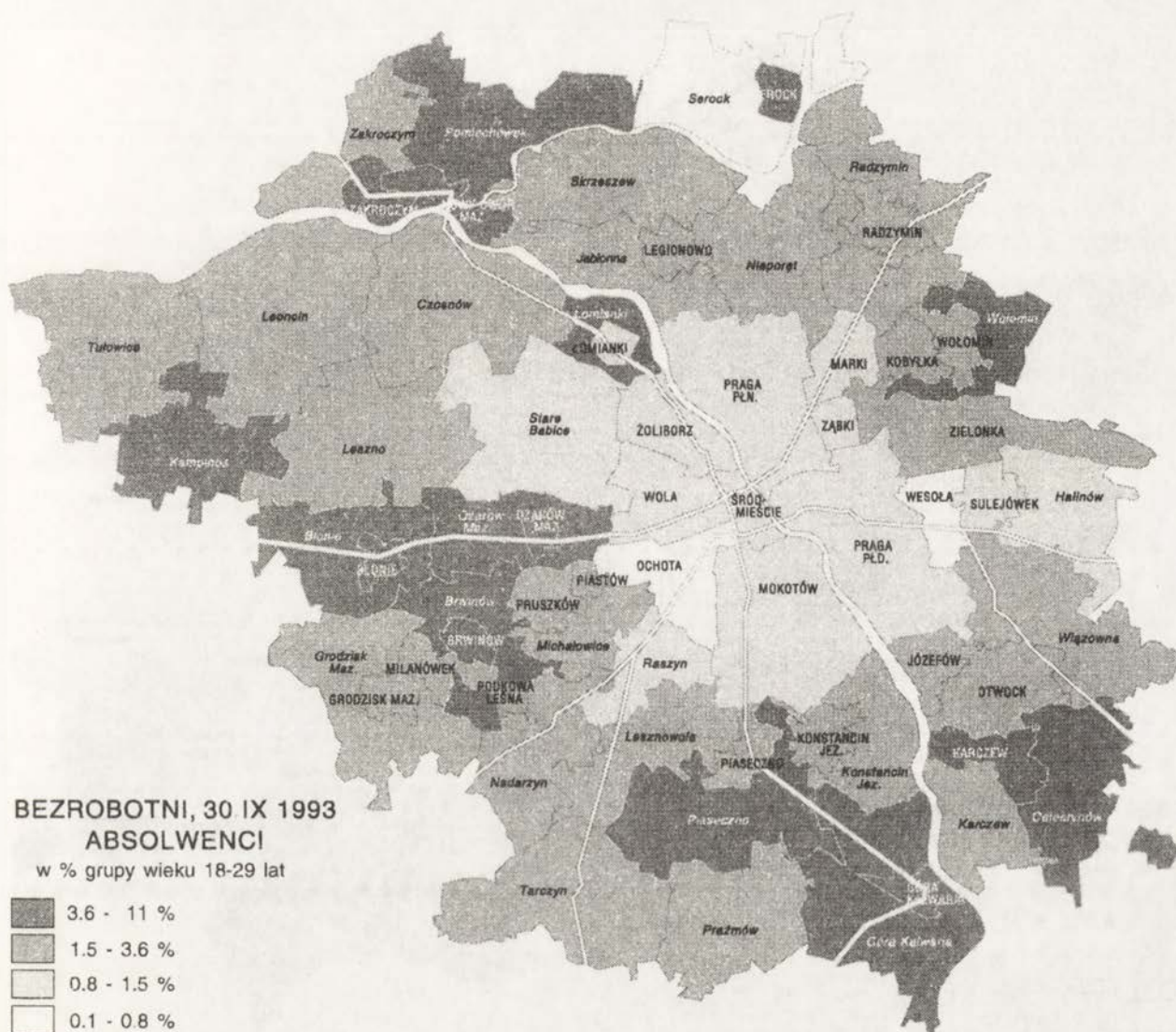
Ryc. 37. Zarejestrowani bezrobotni dotychczas nie pracujący według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed hitherto not employed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

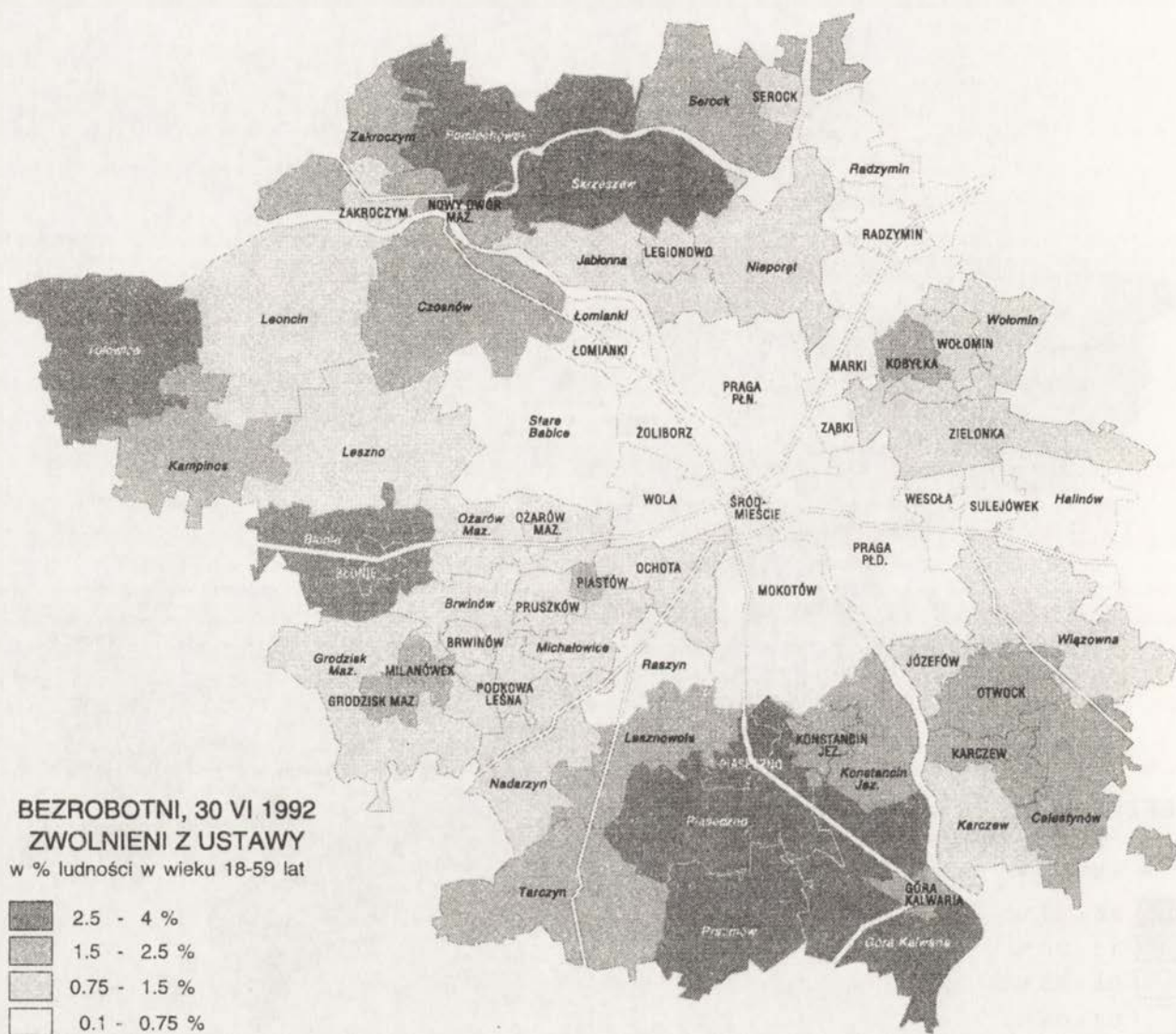
Ryc. 38. Zarejestrowani bezrobotni absolwenci (ogółem) według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-29 lat, 30 VI 1992 r.

Registered unemployed graduates (total) according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-29, 30 June 1992

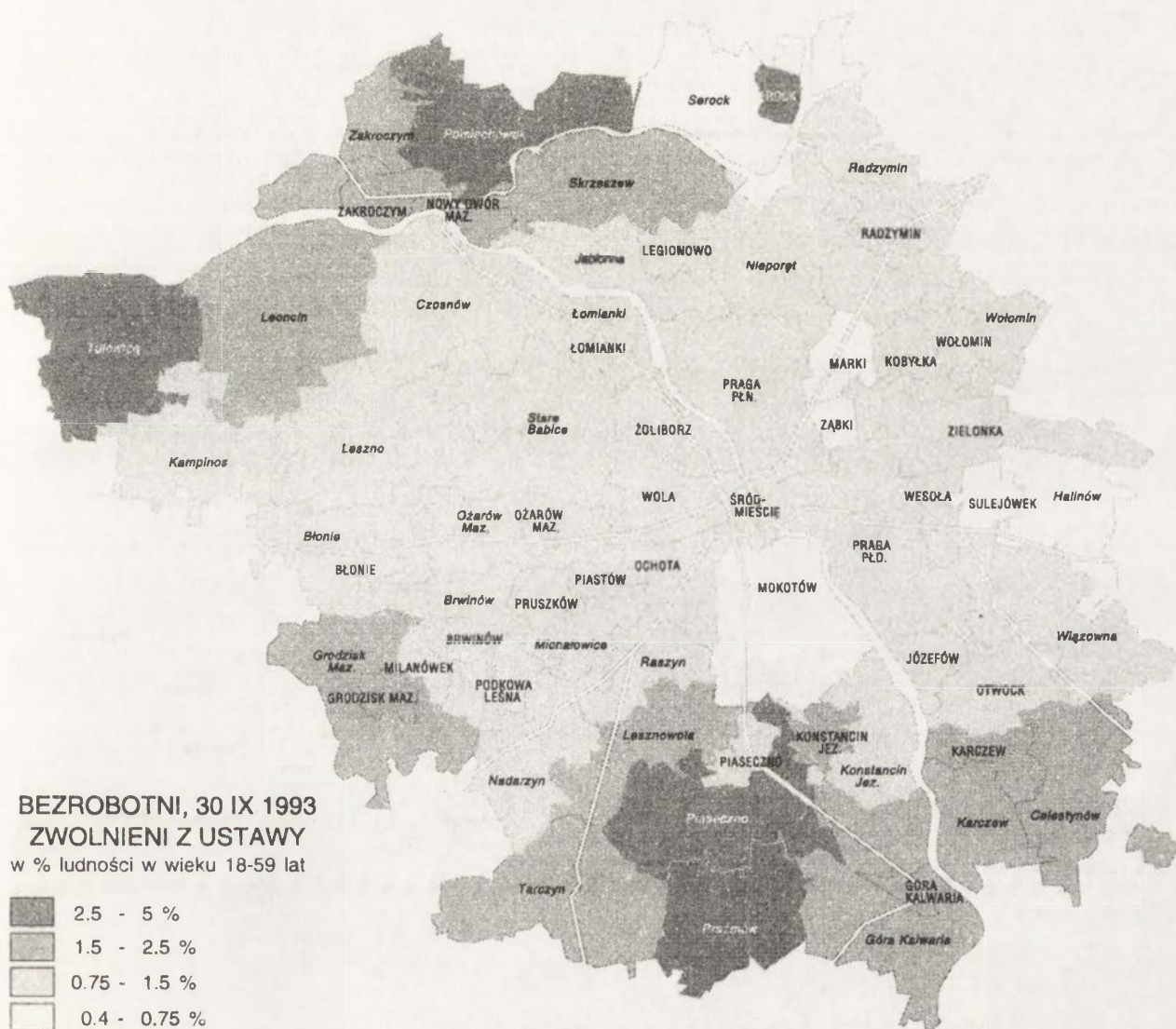
Ryc. 39. Zarejestrowani bezrobotni absolwenci (ogółem) według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-29 lat, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed graduates (total) according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-29, 30 September 1993

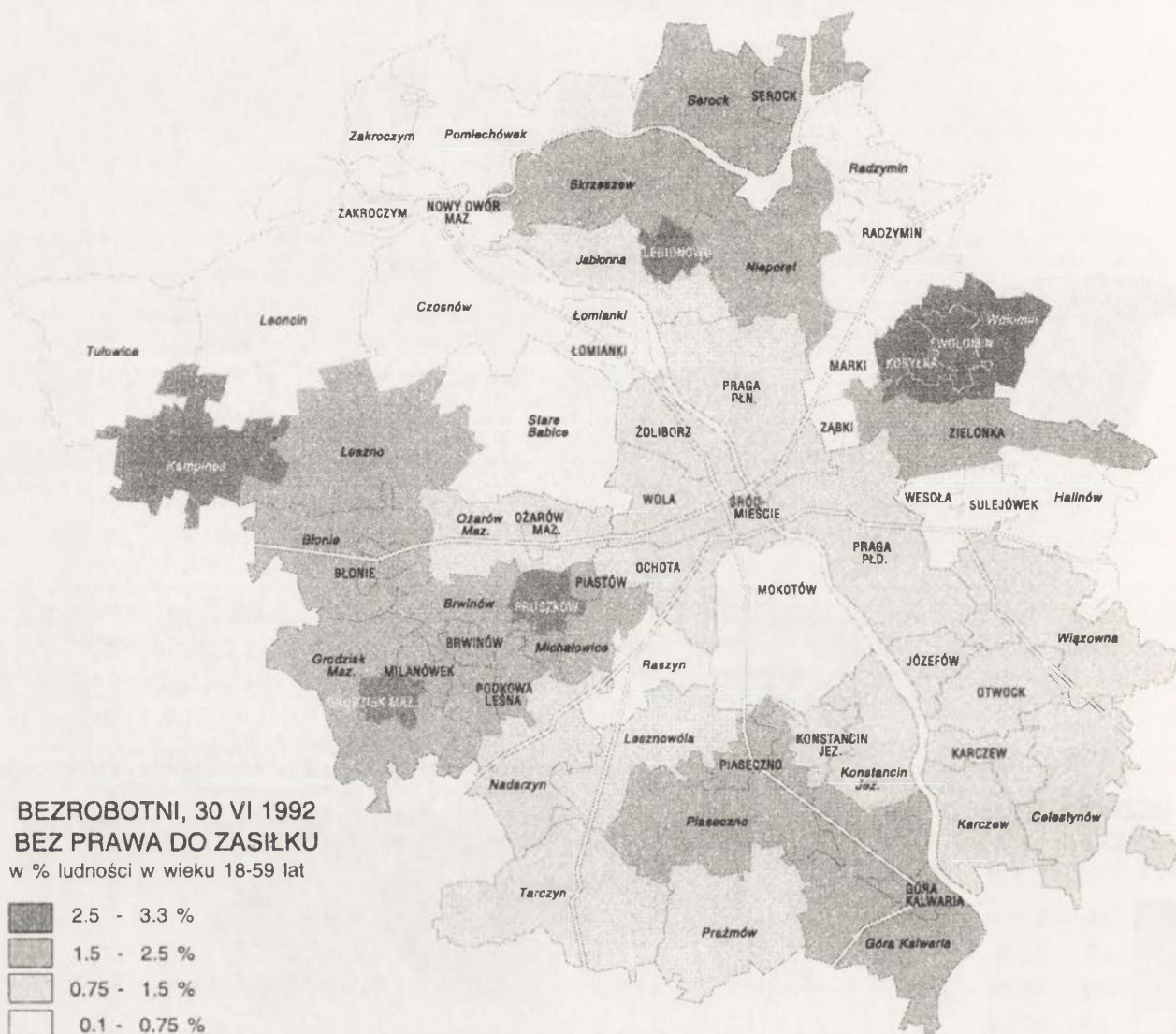
Ryc. 40. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni z ustawy według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.

Registered unemployed dismissed in groups according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

Ryc. 41. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni z ustawy według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed dismissed in groups according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

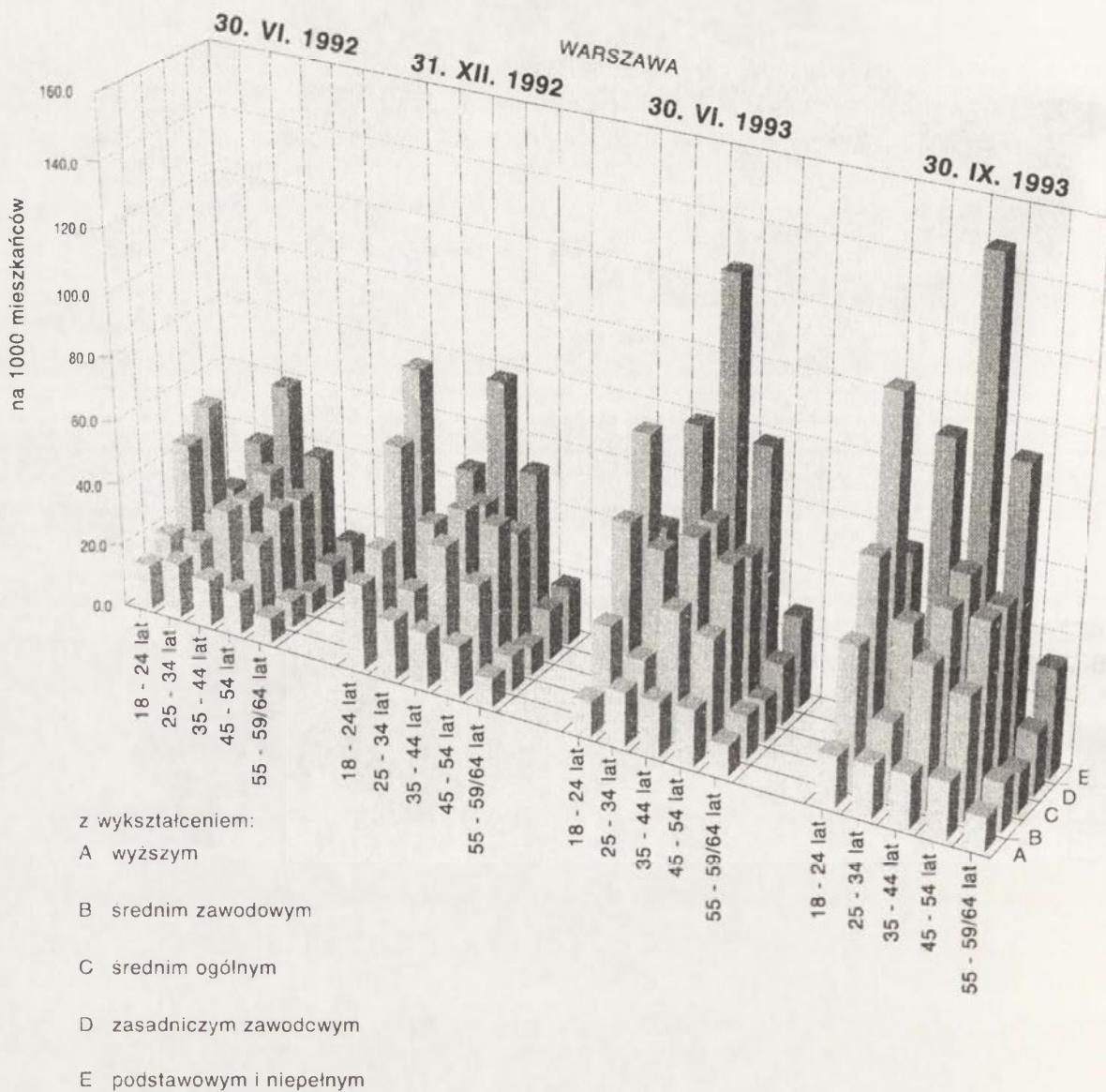
Ryc. 42. Zarejestrowani bezrobotni bez prawa do zasiłku według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 VI 1992 r.

Registered unemployed not authorized for unemployment subsidy according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 June 1992

Ryc. 43. Zarejestrowani bezrobotni bez prawa do zasiłku według miast i gmin woj. warszawskiego w % ludności w wieku 18-59 lat, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed not authorized for unemployment subsidy according to towns and rural communes in Warszawa voivodship as percentage of population aged 18-59, 30 September 1993

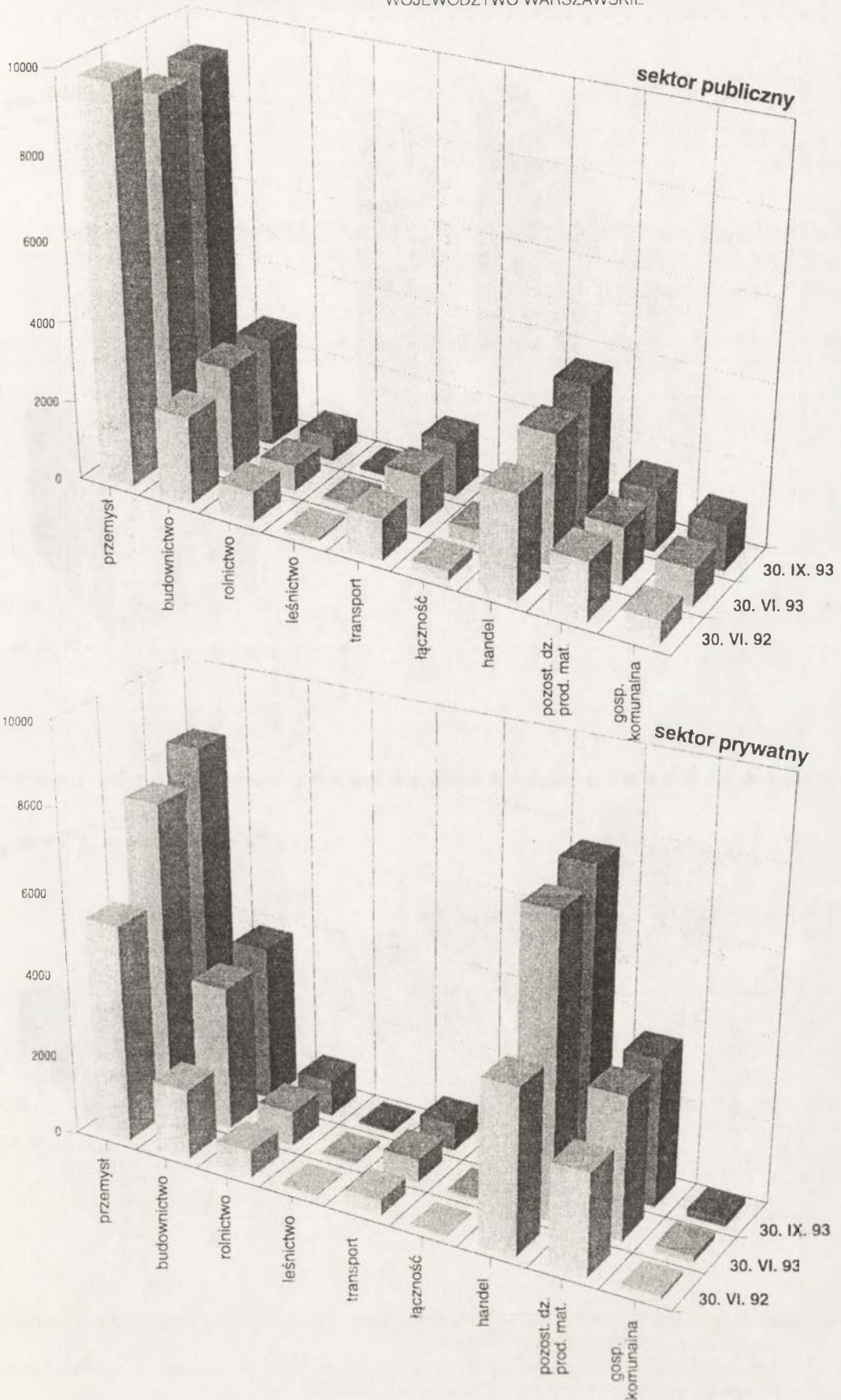

Ryc. 44. Zarejestrowani bezrobotni w Warszawie na 1000 mieszkańców według wieku i wykształcenia, 30 VI 1992 - 30 IX 1993 r.

Registered unemployed in Warszawa per 1000 inhabitants according to age and education, 30 June 1992 - 30 September 1993

SFERA PRODUKCJI MATERIALNEJ

WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE

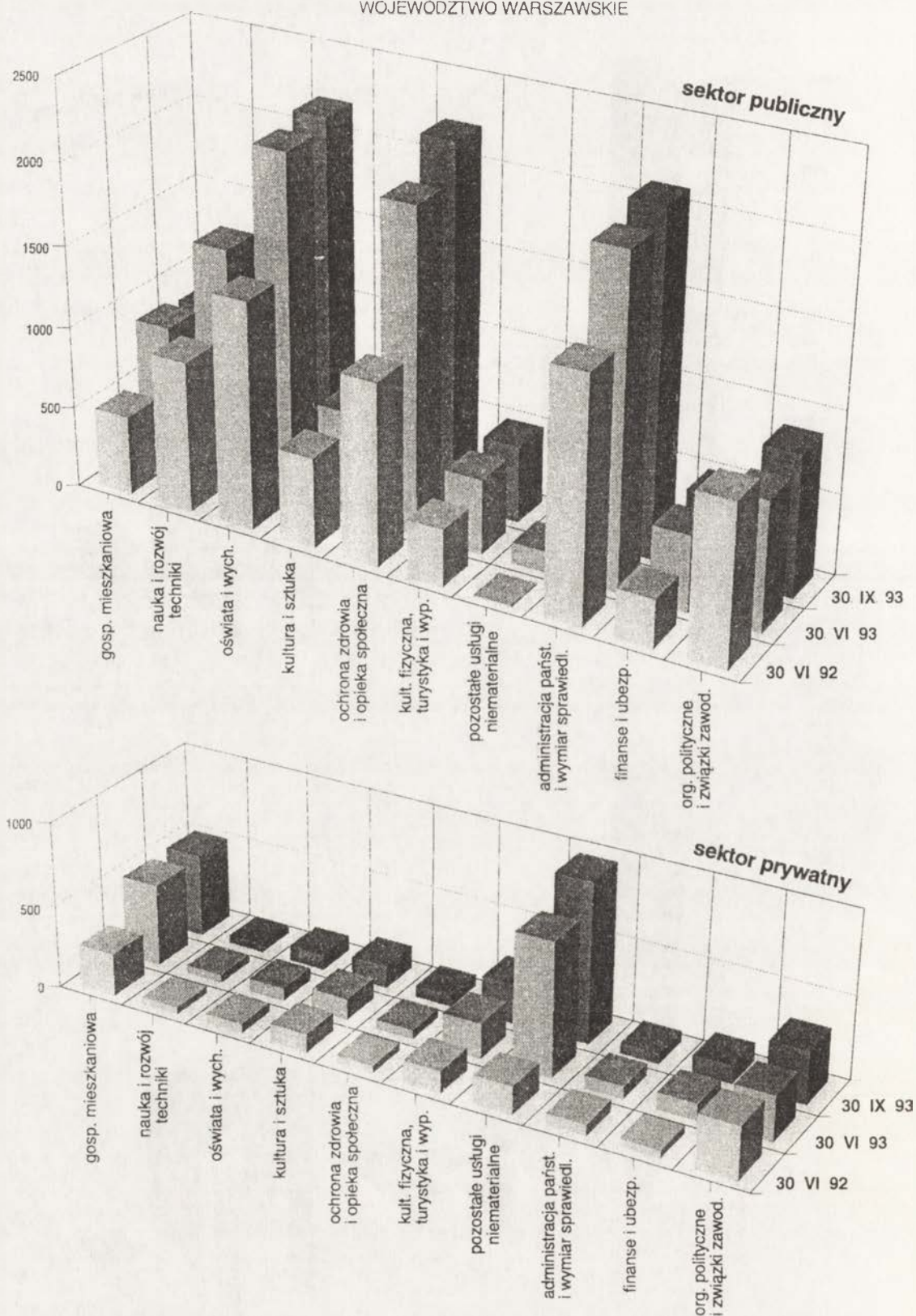
Ryc. 45. Zarejestrowani bezrobotni według ostatniego miejsca pracy w sferze produkcji materialnej w woj.

warszawskim, 30 VI 1992 - 30 IX 1993 r.

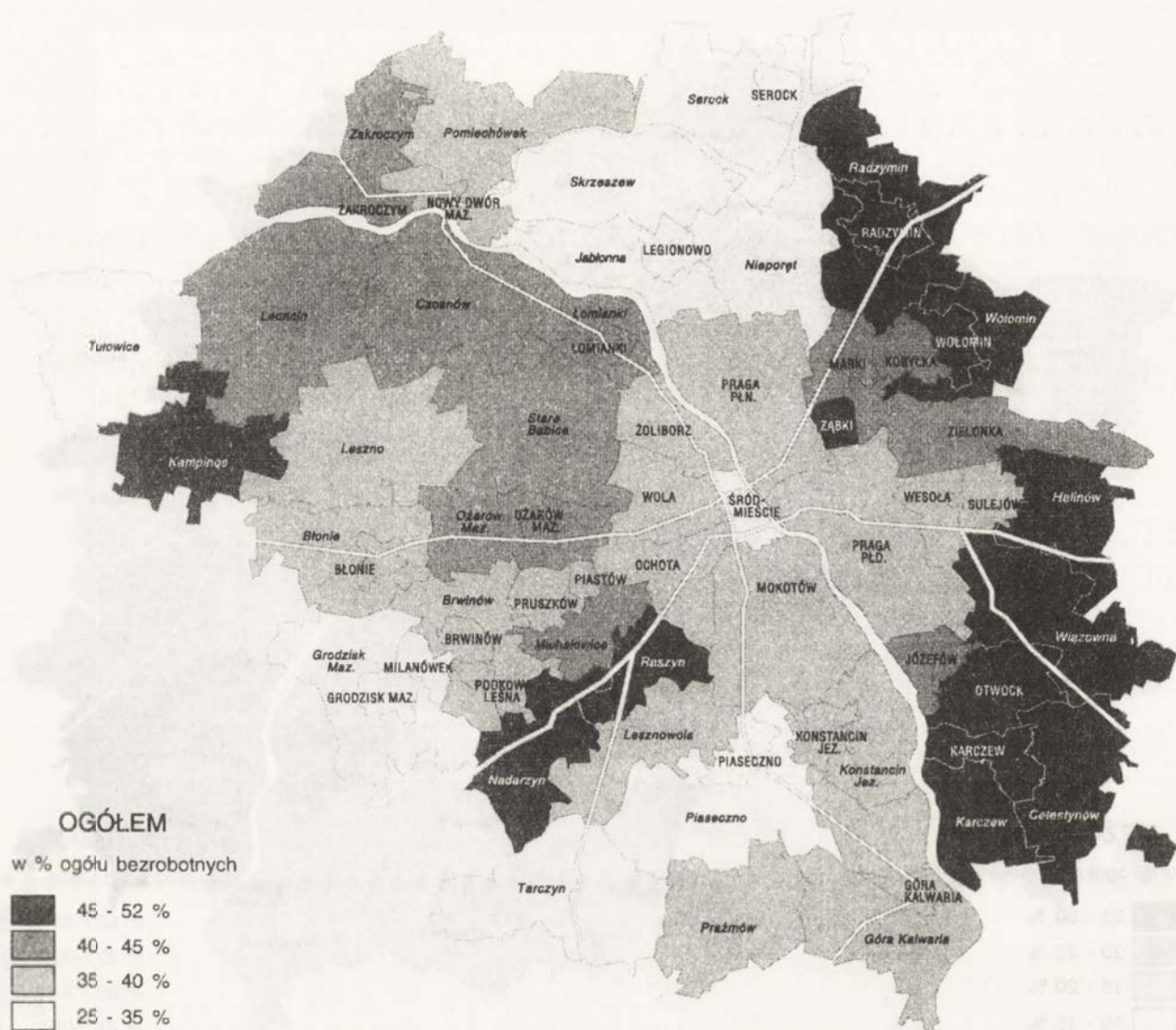
Registered unemployed according to recent place of work in the sphere of material production in Warszawa voivodship, 30 June 1992 - 30 September 1993

SFERA POZA PRODUKCJĄ MATERIALNĄ

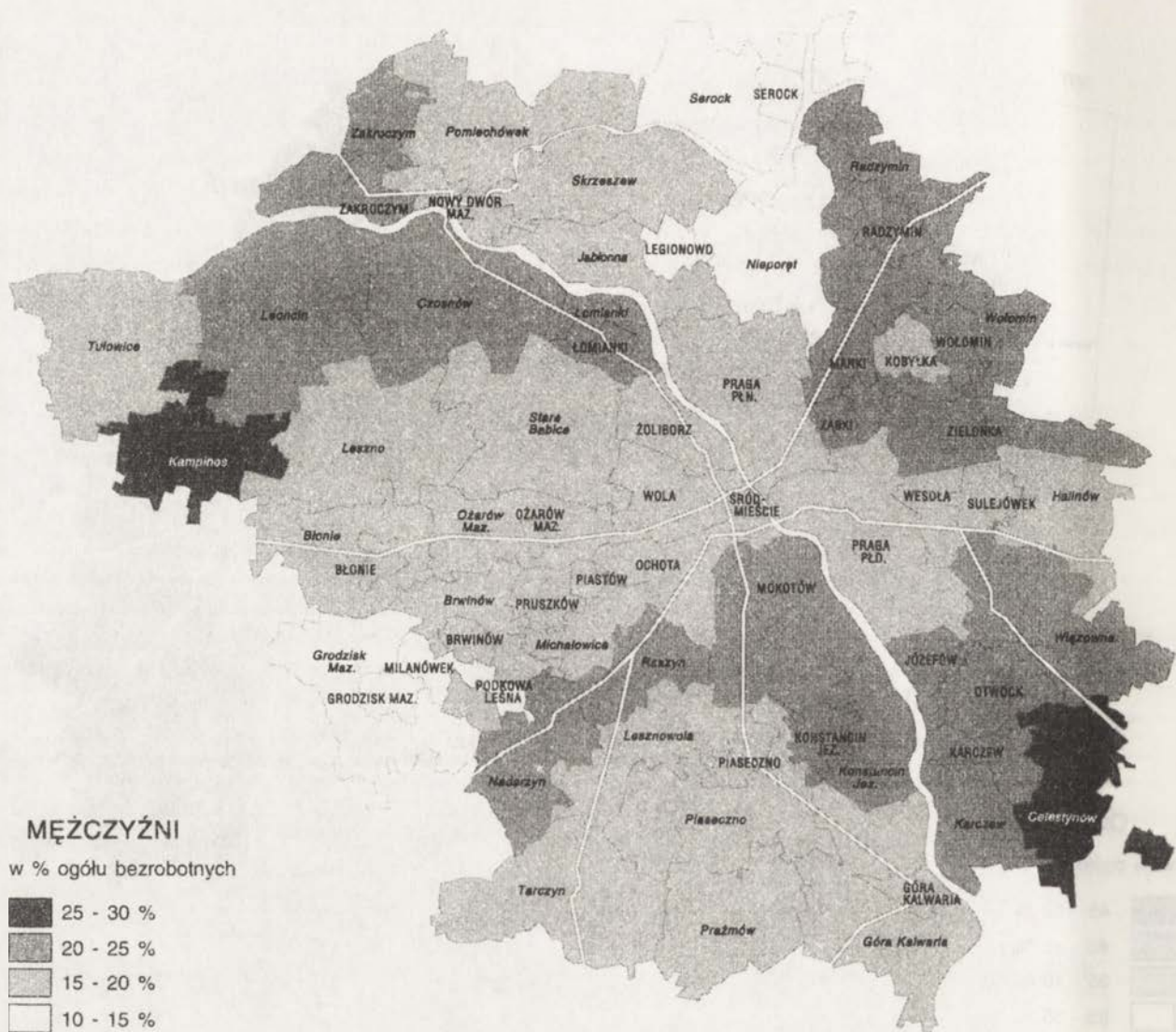
WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE

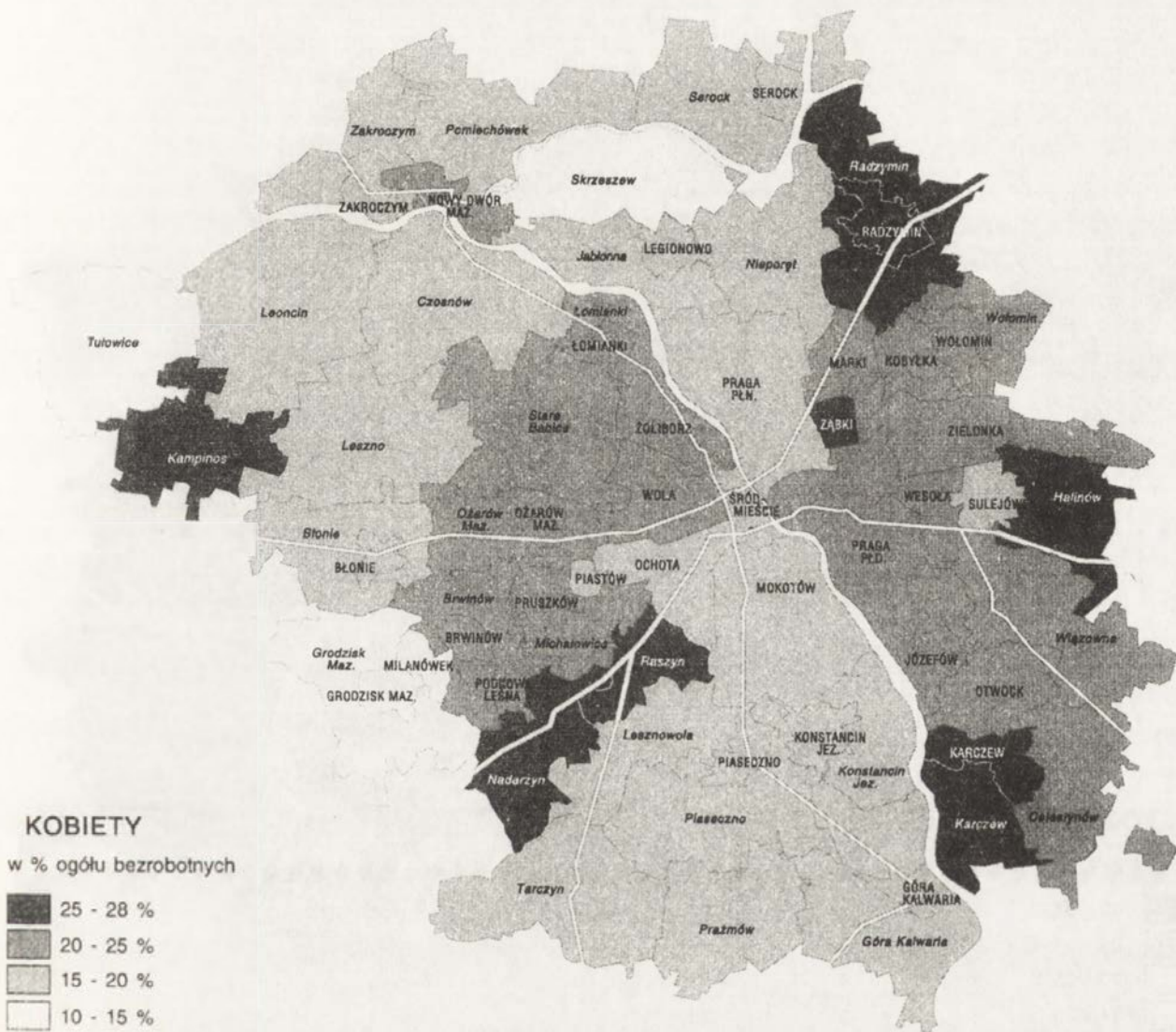
Ryc. 46. Zarejestrowani bezrobotni według ostatniego miejsca pracy w sferze poza produkcją materialną w woj. warszawskim, 30 VI 1992 - 30 IX 1993 r.
Registered unemployed according to recent place of work in the non-material sphere of production in Warszawa voivodship, 30 June 1992 - 30 September 1993

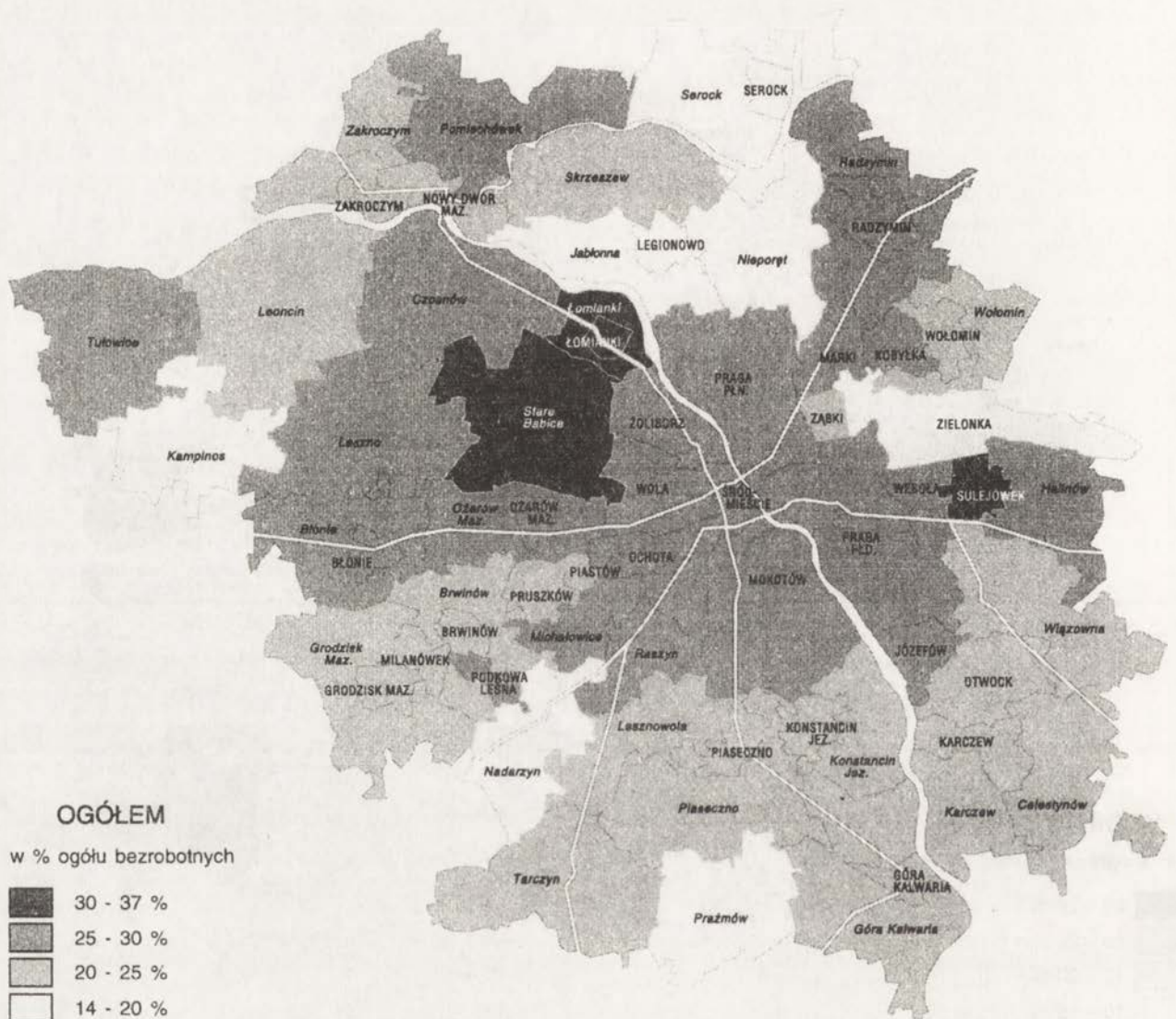
Ryc. 47. Zarejestrowani bezrobotni pozostający bez pracy przez 6 miesięcy i krócej w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed not working 6 months and less as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

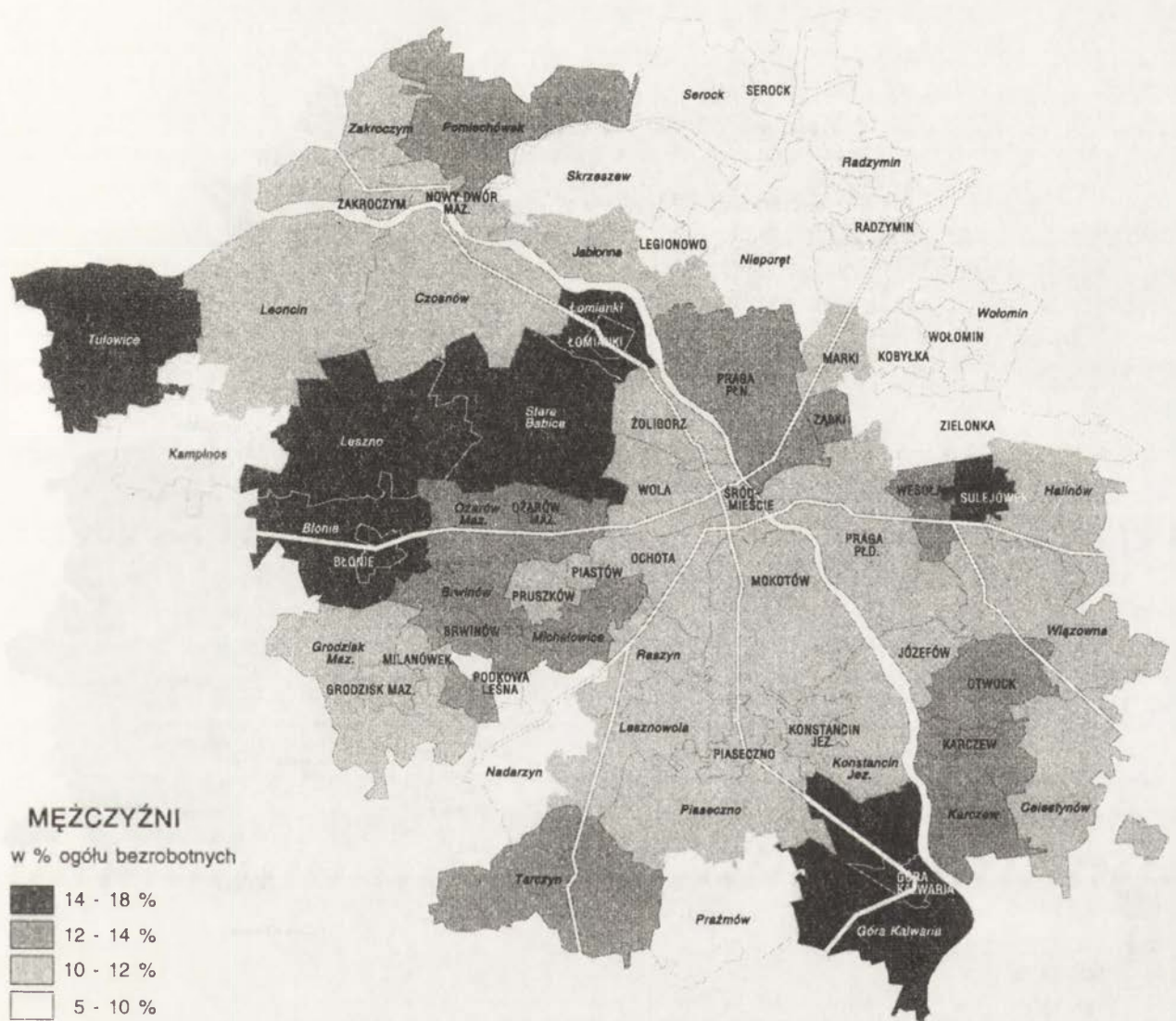
Ryc. 48. Zarejestrowani bezrobotni mężczyźni pozostający bez pracy przez 6 miesięcy i krócej w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed male not working 6 months and less as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

Ryc. 49. Zarejestrowane bezrobotne kobiety pozostające bez pracy przez 6 miesięcy i krócej w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed female not working 6 months and less as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

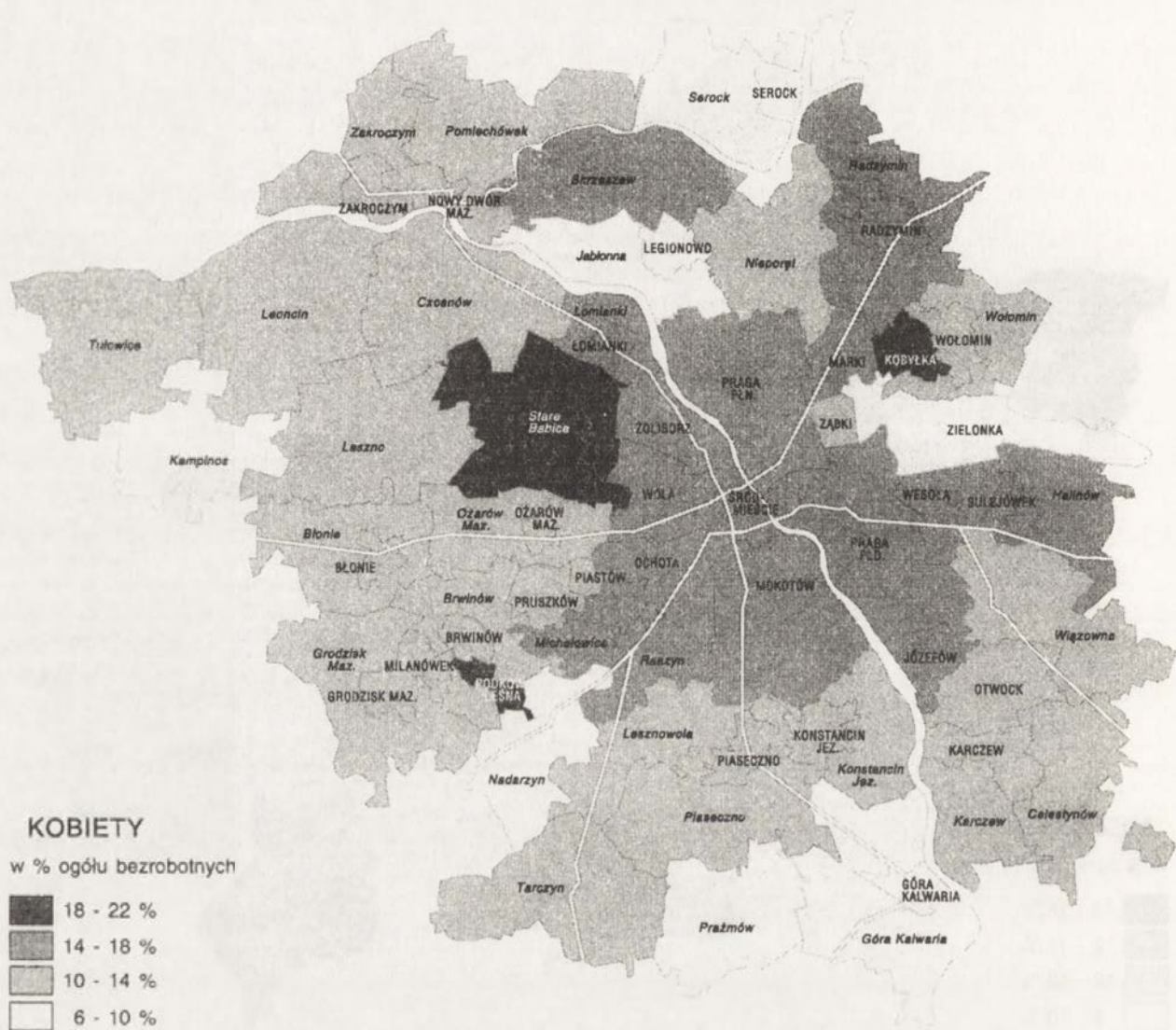

Ryc. 50. Zarejestrowani bezrobotni pozostający bez pracy od 7 do 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed not working 7 to 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

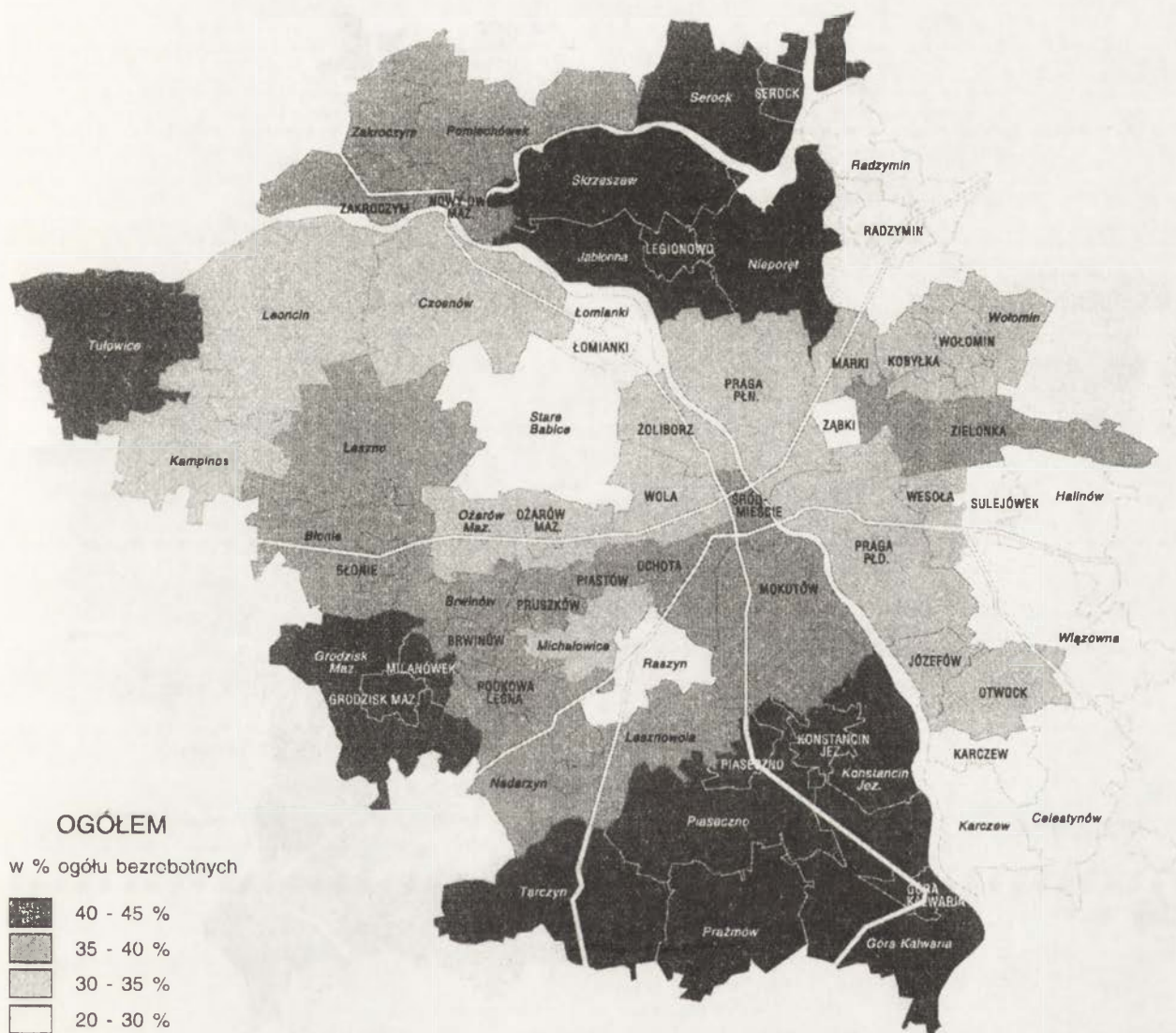
Ryc. 51. Zarejestrowani bezrobotni mężczyźni pozostający bez pracy od 7 do 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed male not working 7 to 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

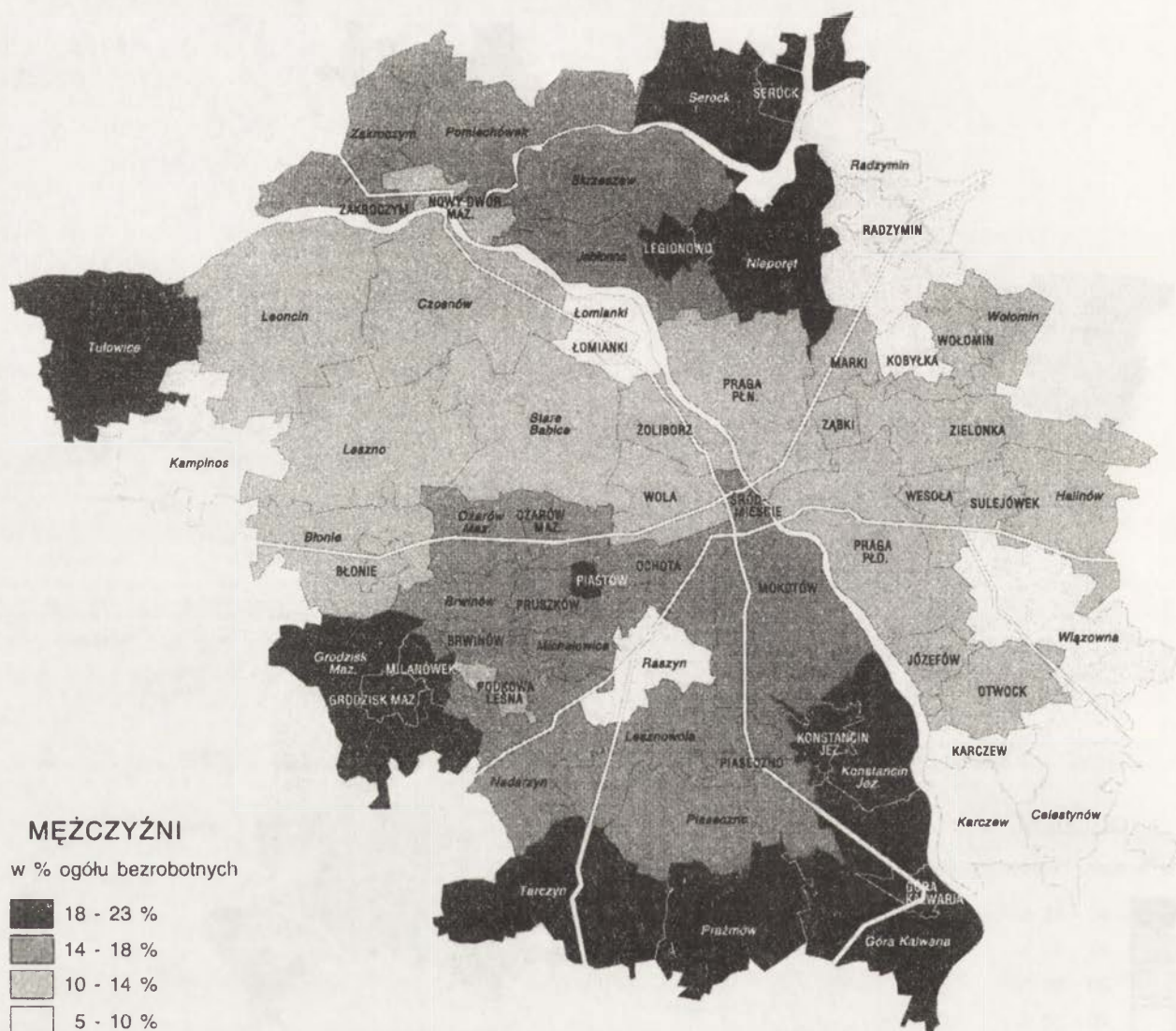
Ryc. 52. Zarejestrowane bezrobotne kobiety pozostające bez pracy od 7 do 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed female not working 7 to 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

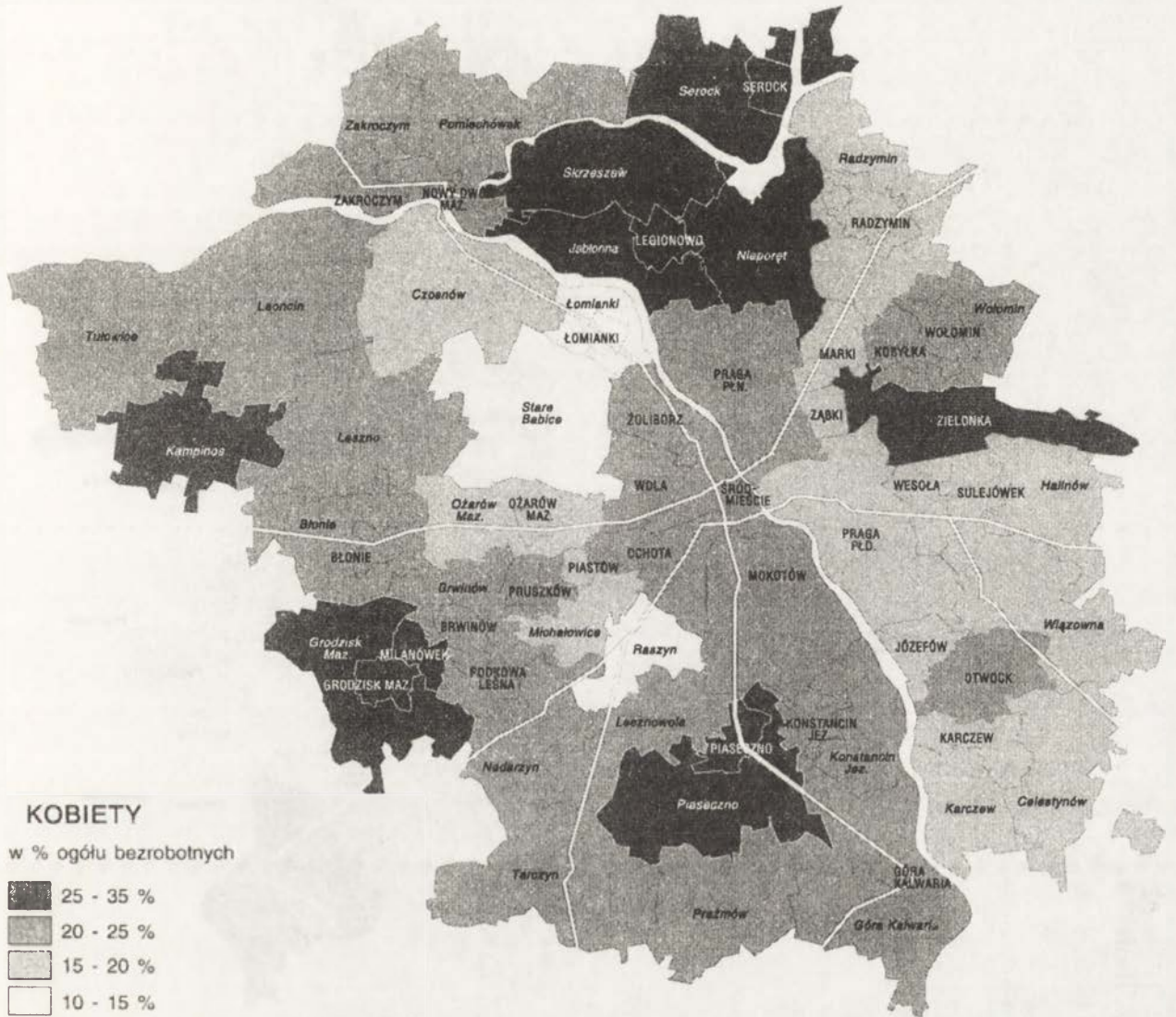

Ryc. 53. Zarejestrowani bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed not working longer than 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

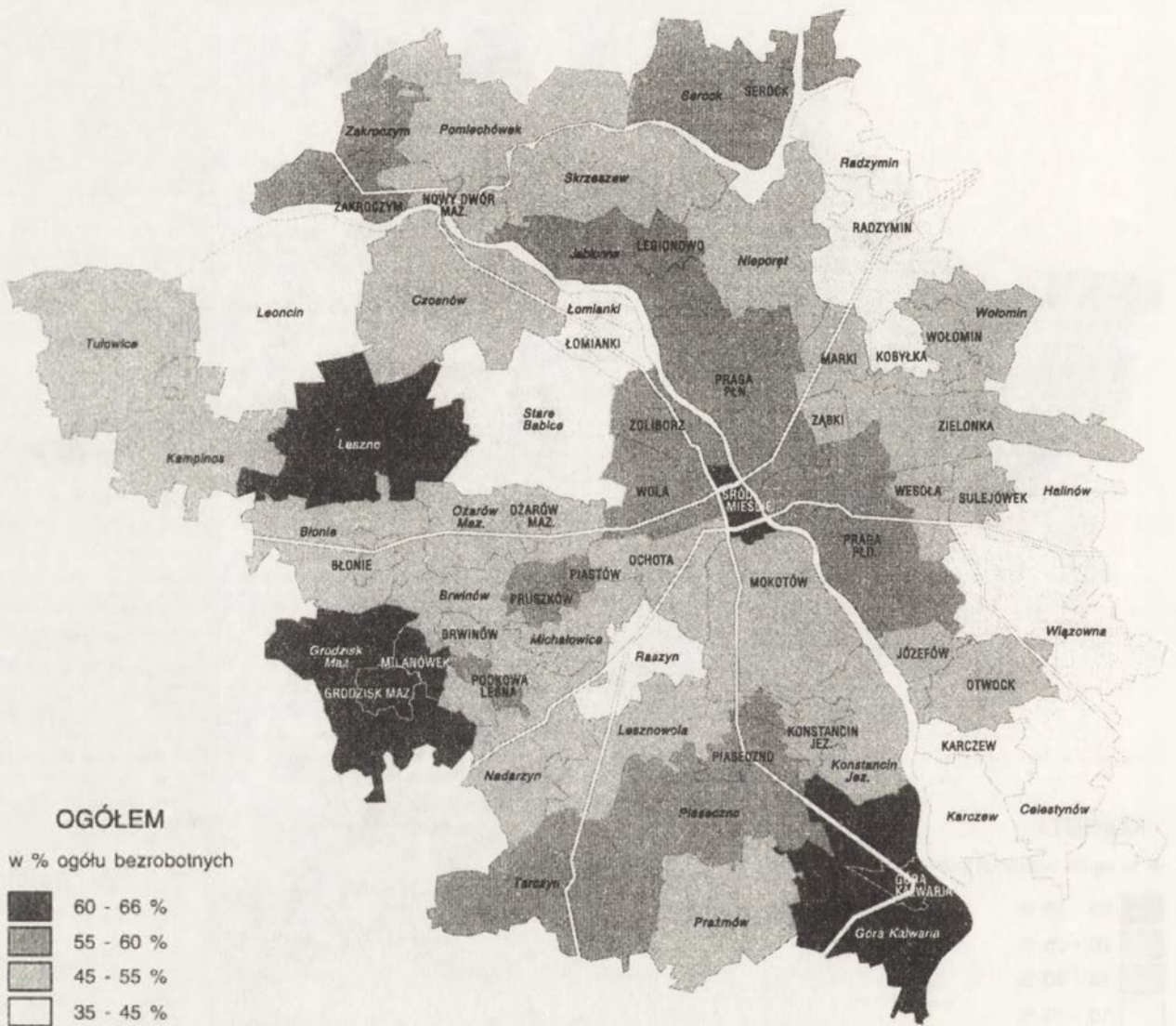

Ryc. 54. Zarejestrowani bezrobotni mężczyźni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed male not working longer than 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

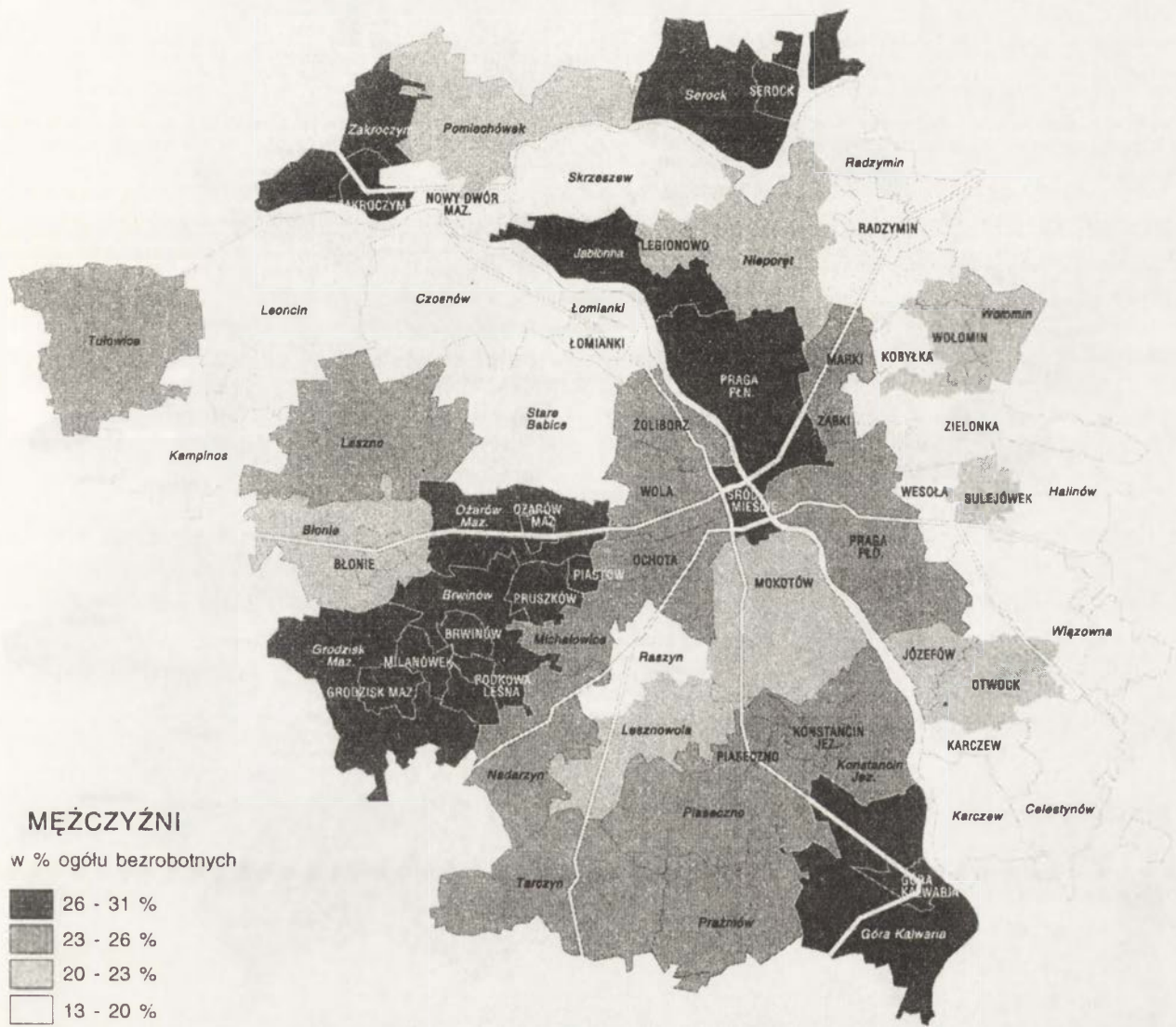
Ryc. 55. Zarejestrowane bezrobotne kobiety pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed female not working longer than 12 months as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

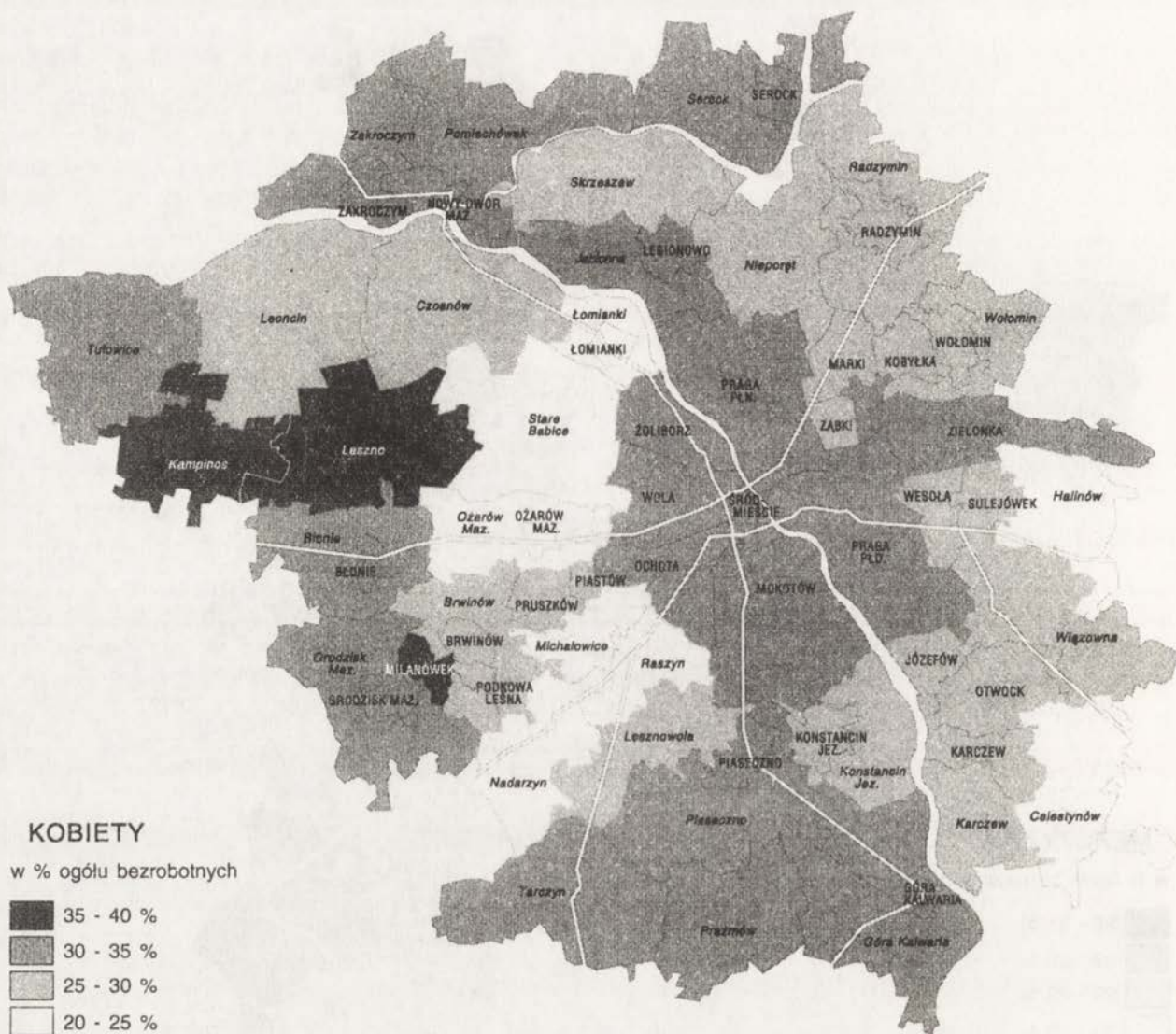
Ryc. 56. Zarejestrowani bezrobotni bez prawa do zasiłku w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

Registered unemployed not authorized for unemployment subsidy as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

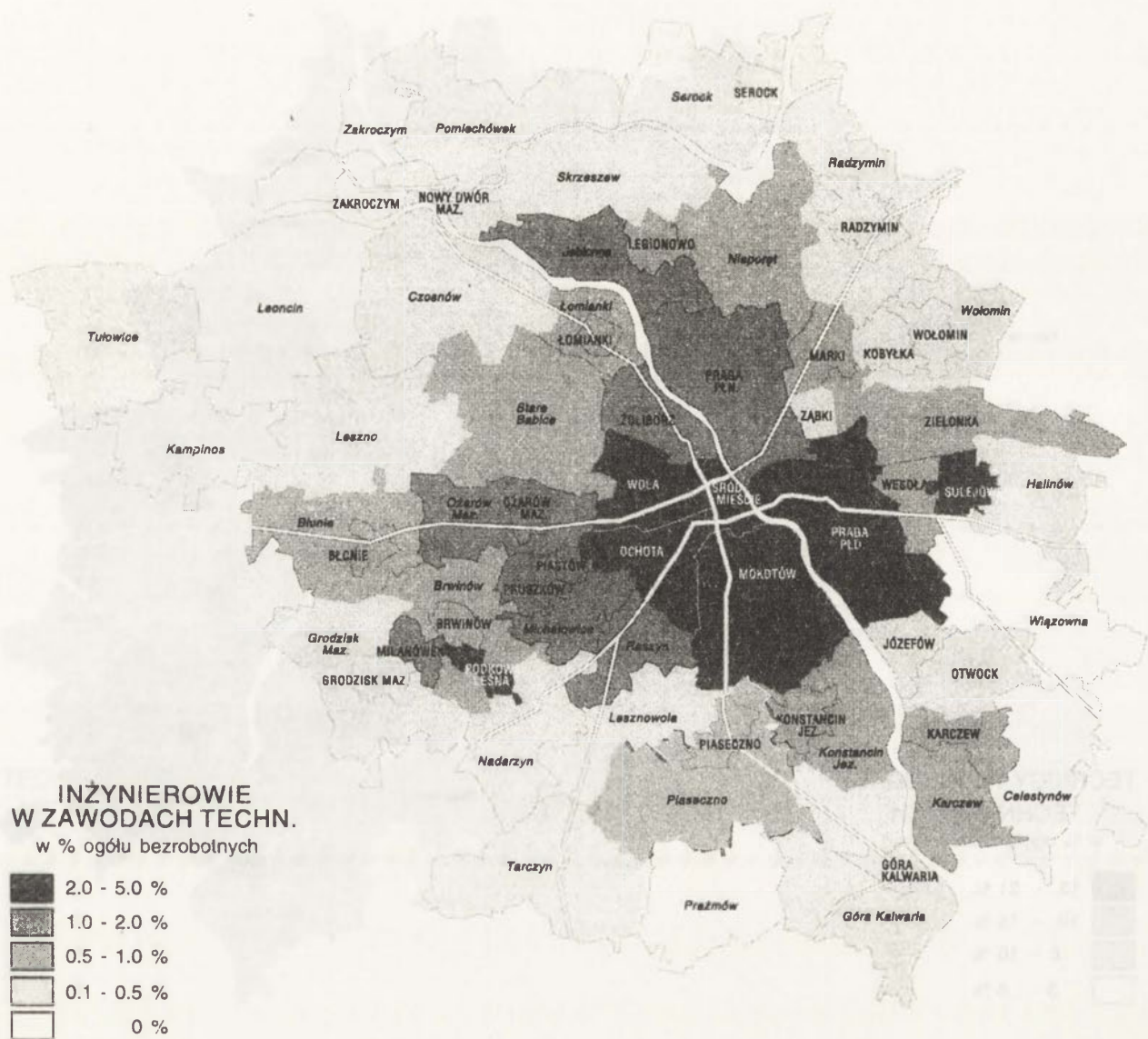

Ryc. 57. Zarejestrowani bezrobotni mężczyźni bez prawa do zasiłku w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

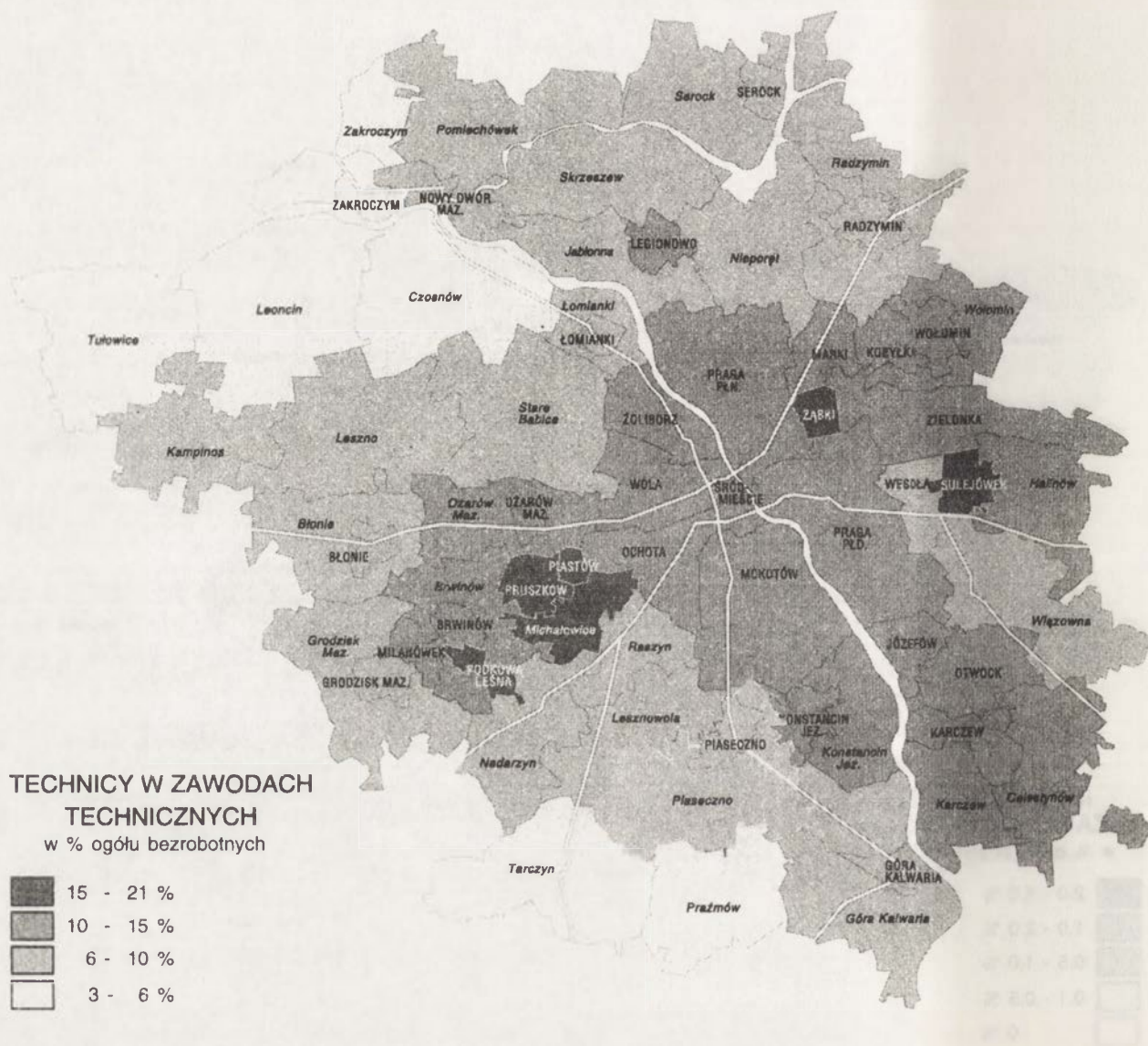
Registered unemployed male not authorized for unemployment subsidy as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

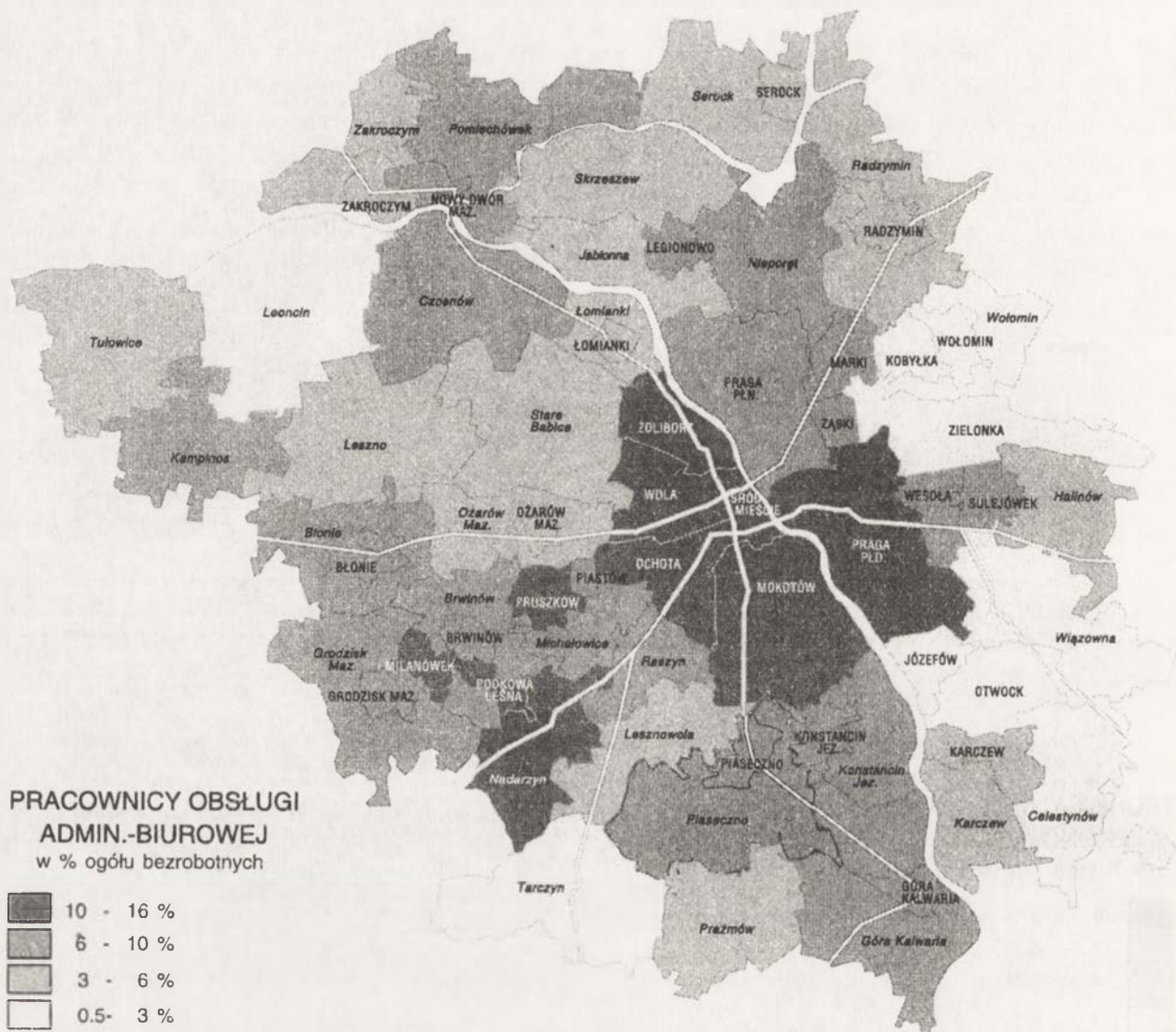
Ryc. 58. Zarejestrowane bezrobotne kobiety bez prawa do zasiłku w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed female not authorized for unemployment subsidy as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

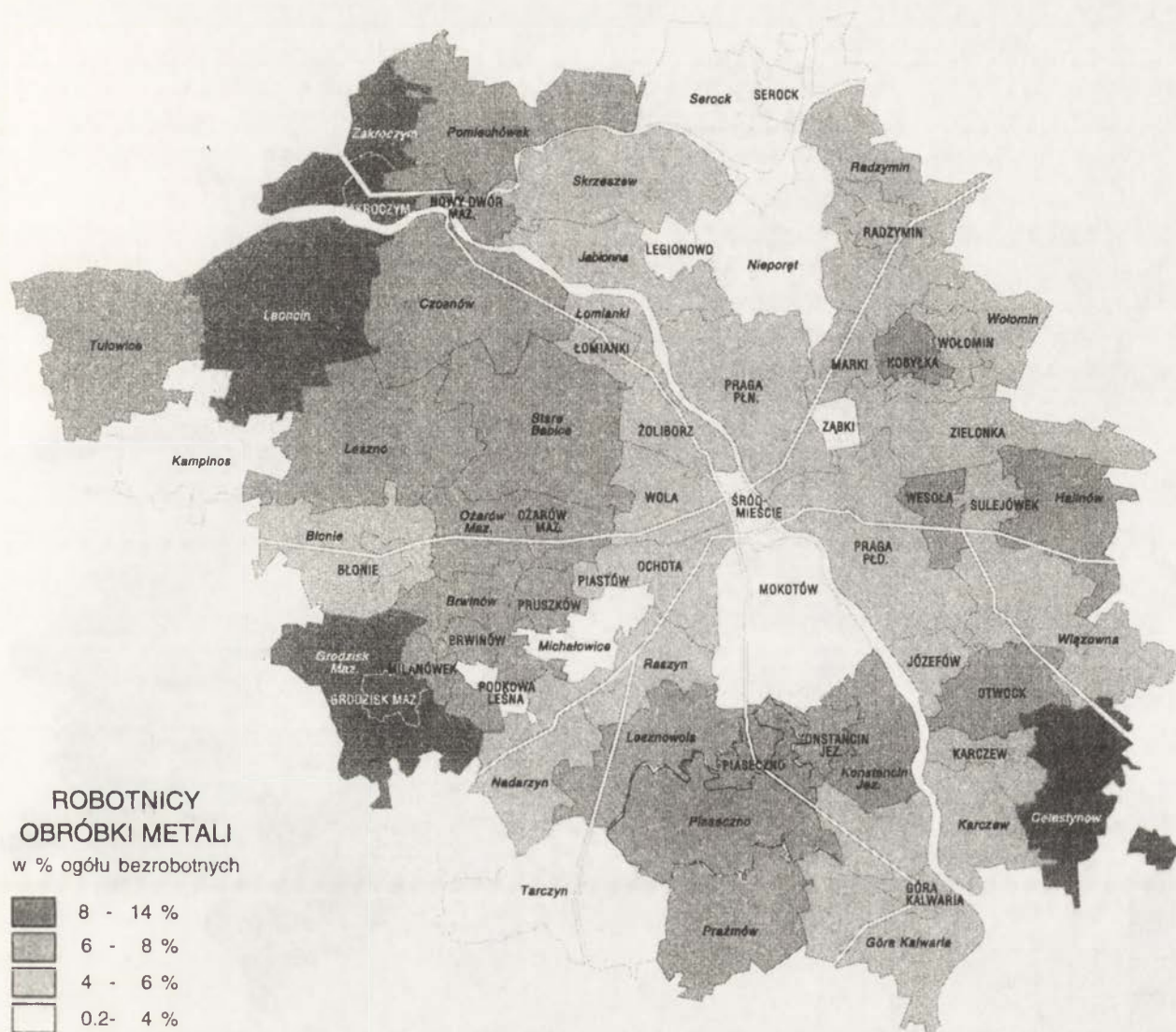
Ryc. 59. Zarejestrowani bezrobotni inżynierowie w zawodach technicznych w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed engineers in technical skills as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

Ryc. 60. Zarejestrowani bezrobotni technicy w zawodach technicznych w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed technicians in technical skills as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

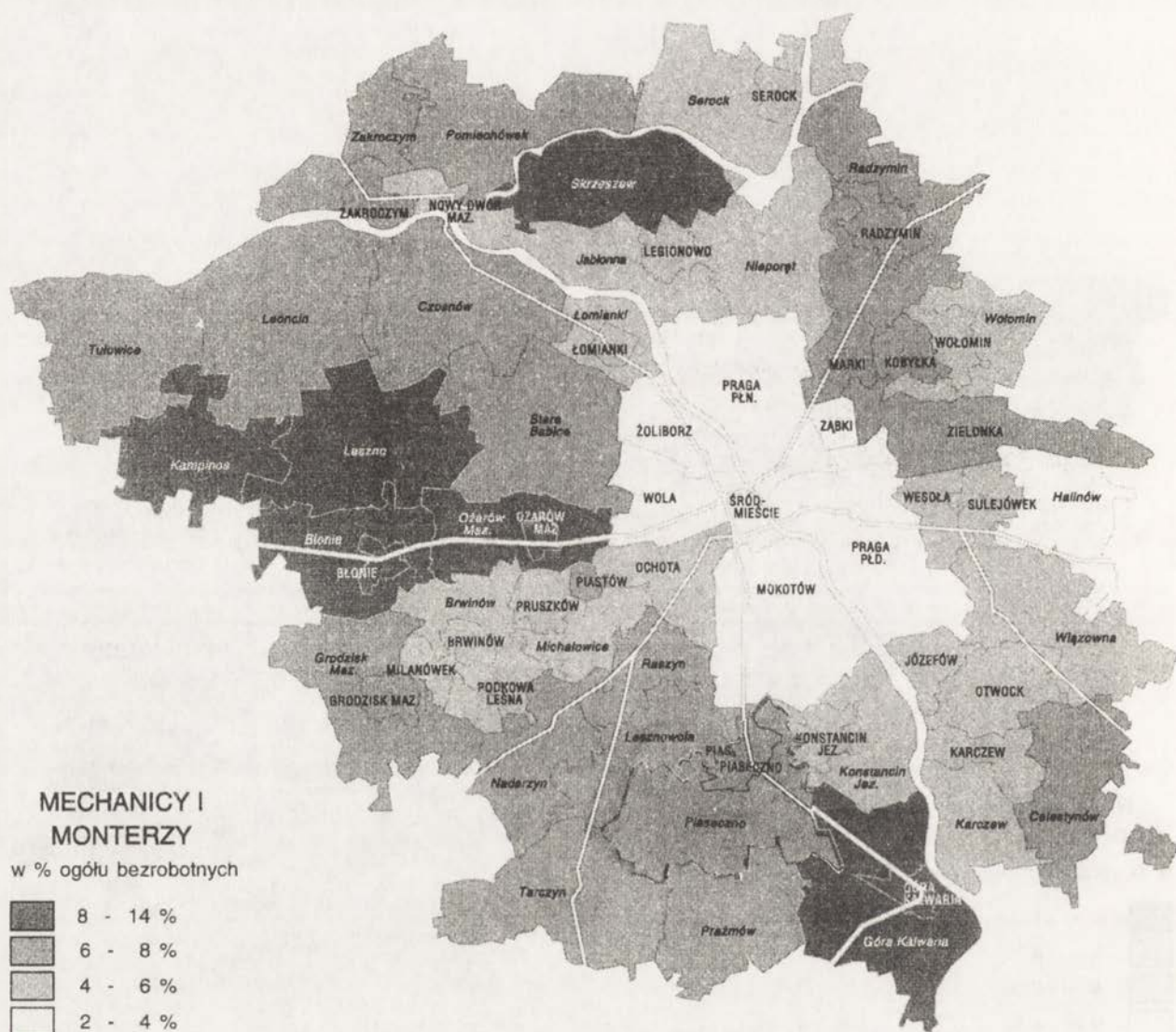

Ryc. 62. Zarejestrowani bezrobotni pracownicy obsługi administracyjno-biurowej w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed office and administration personnel as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

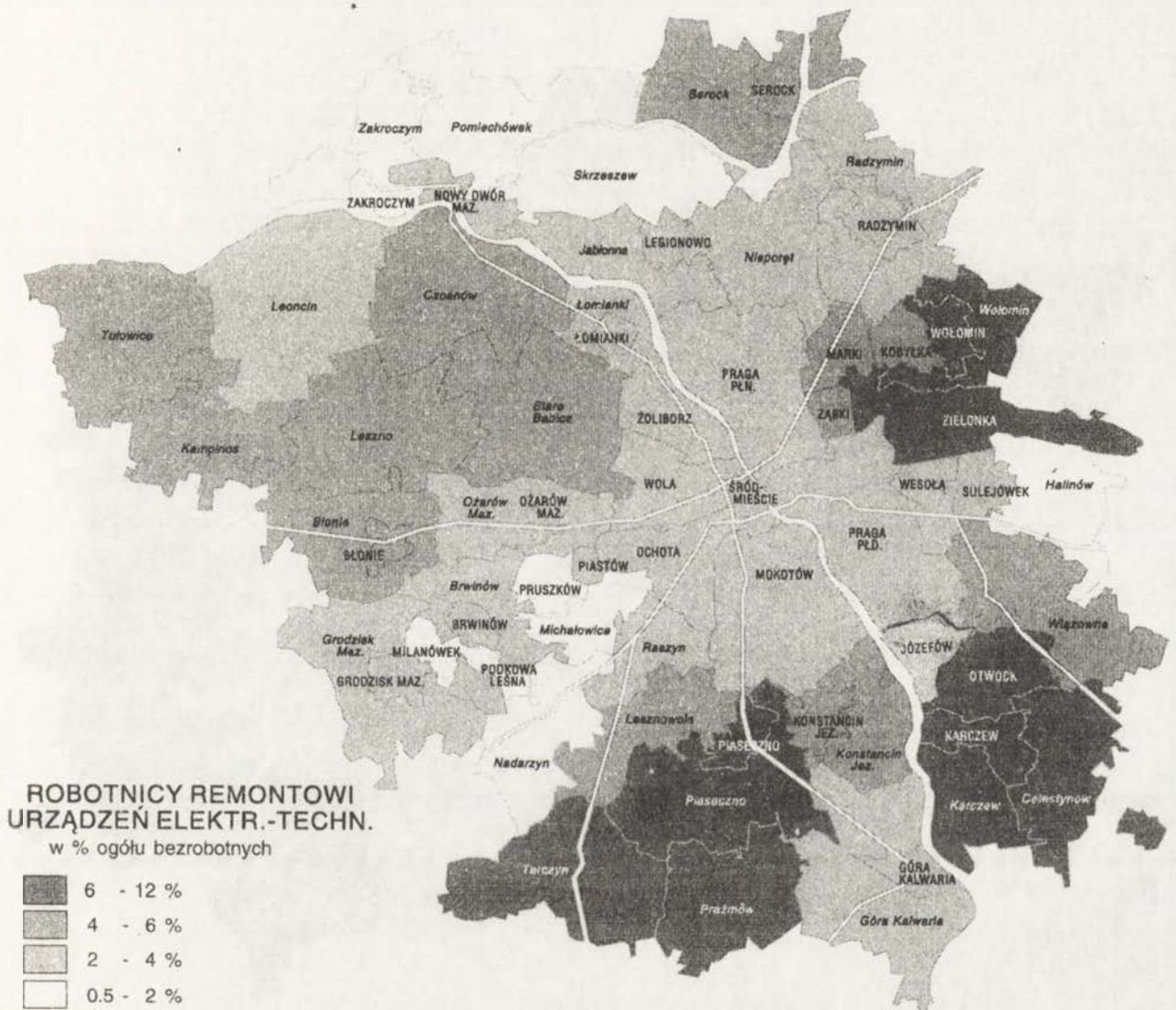

Ryc. 63. Zarejestrowani bezrobotni robotnicy obróbki metali w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

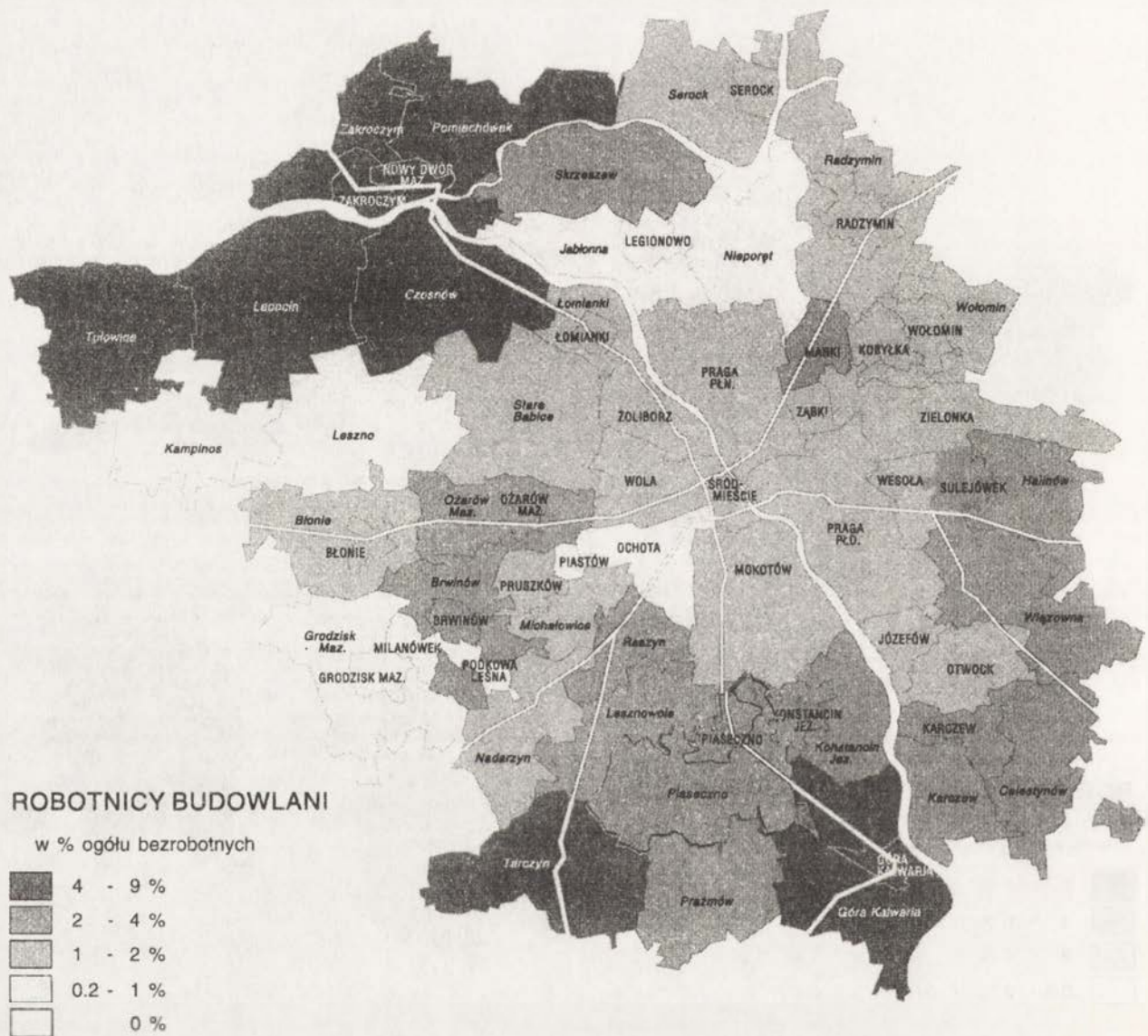
Registered unemployed workers of metal treatment as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

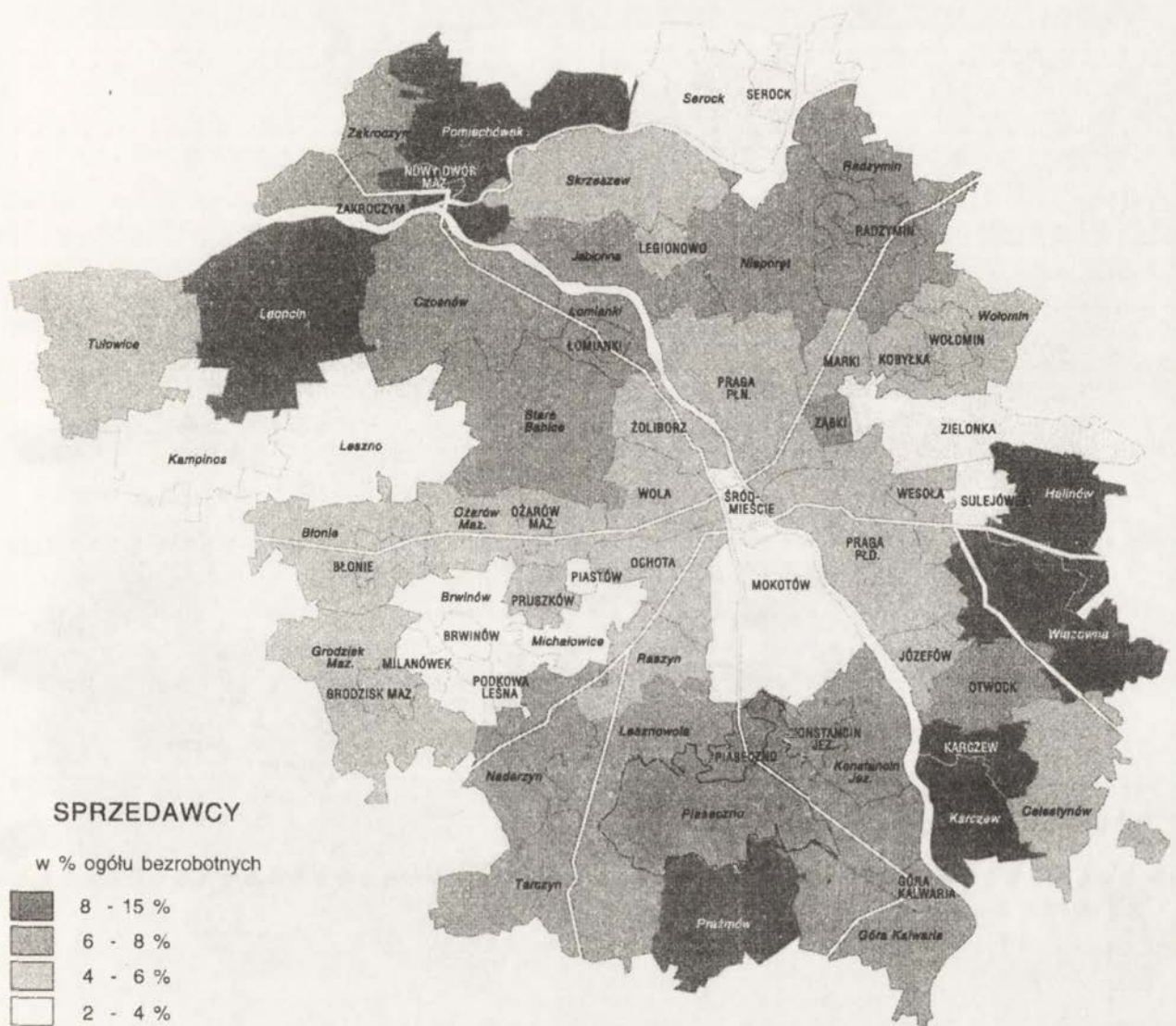
Ryc. 64. Zarejestrowani bezrobotni mechanicy i monterzy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed mechanics and up-fitters as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

Ryc. 65. Zarejestrowani bezrobotni robotnicy remontowi urządzeń elektrotechnicznych i elektronicznych w% ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed repair workers of electrotechnic and electronic appliances as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

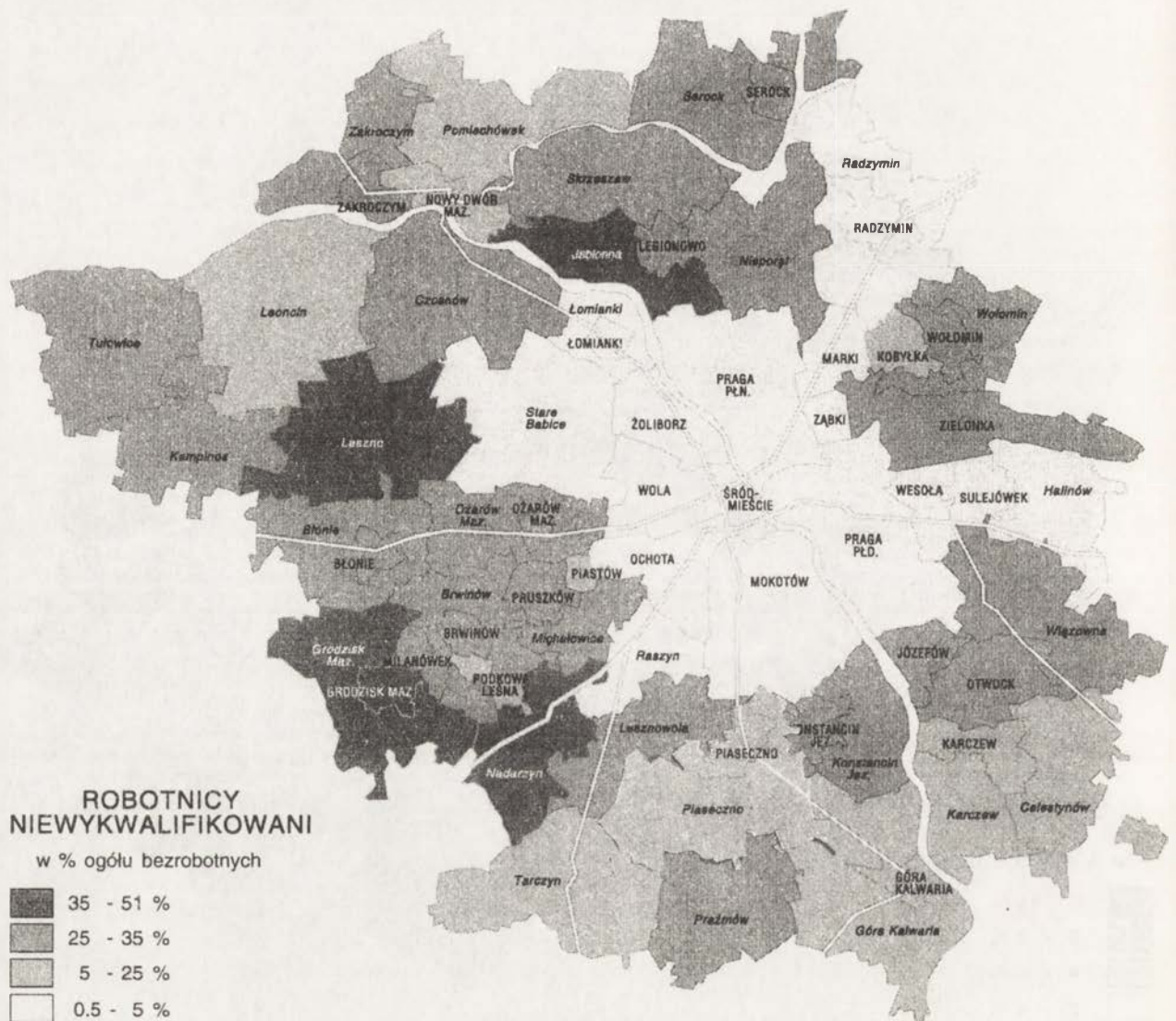

Ryc. 66. Zarejestrowani bezrobotni robotnicy budowlani w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed construction workers as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

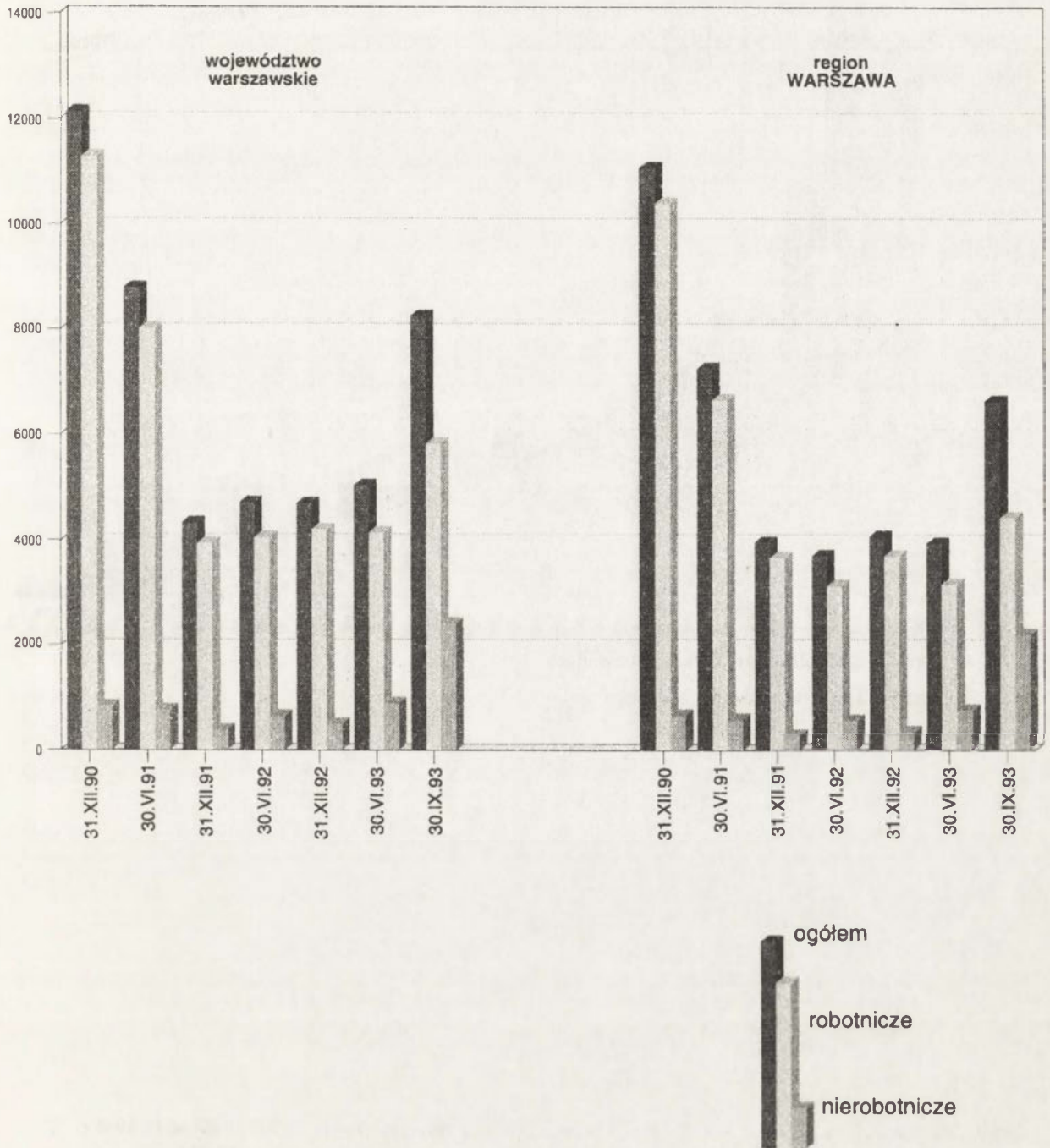

Ryc. 67. Zarejestrowani bezrobotni sprzedawcy w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.

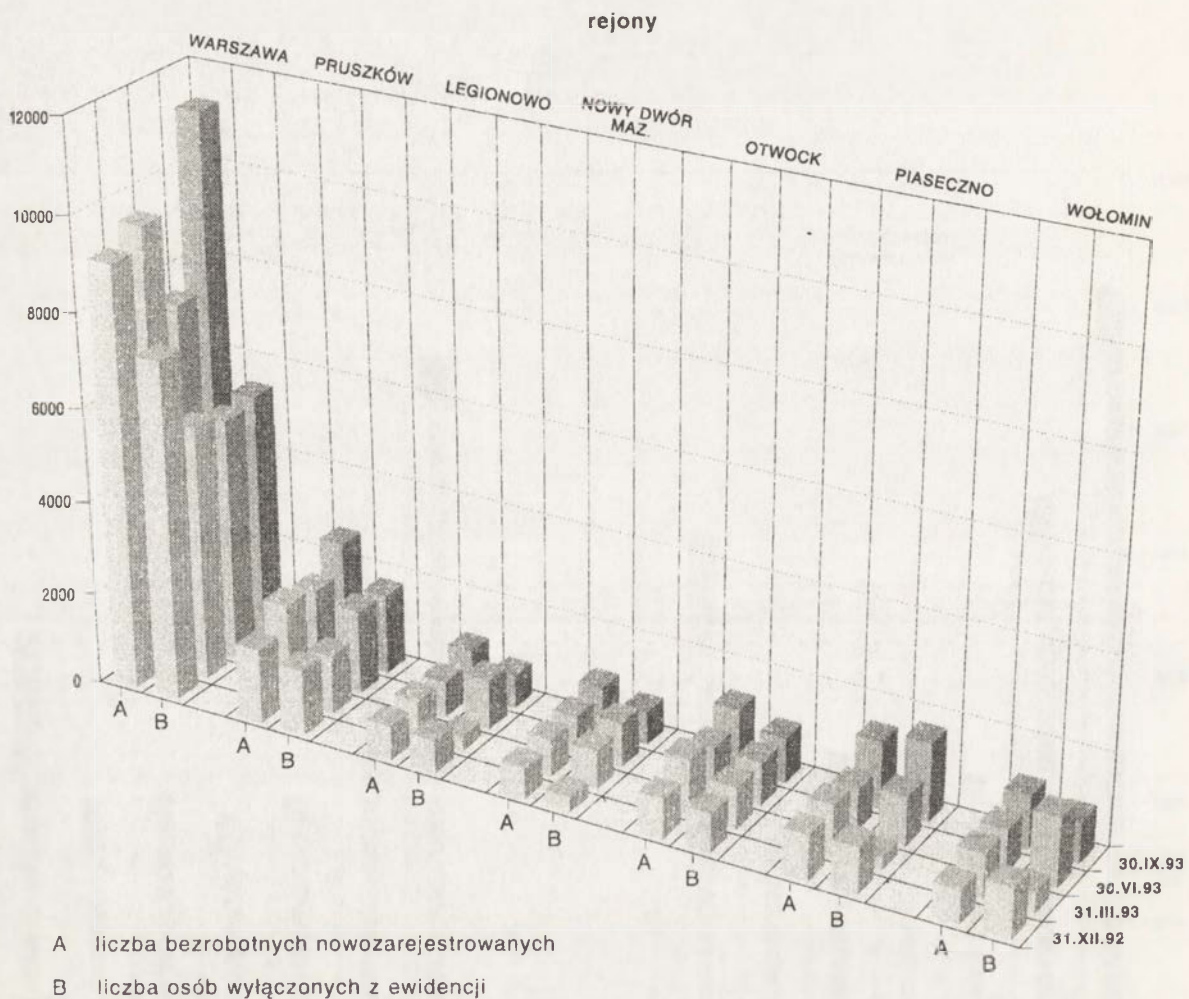
Registered unemployed sellers as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

Ryc. 68. Zarejestrowani bezrobotni robotnicy niewykwalifikowani w % ogółu bezrobotnych według miast i gmin woj. warszawskiego, 30 IX 1993 r.
Registered unemployed not qualified workers as percentage of total unemployed according to towns and rural communes in Warszawa voivodship, 30 September 1993

Ryc. 69. Liczba ofert pracy ogółem, 31 XII 1990 - 30 IX 1993 r.
Number of vacancies, 31 December 1990 - 30 September 1993

Ryc. 70. "Napływ" i "odpływ" bezrobotnych w rejonach woj. warszawskiego, 31 XII 1992 - 30 IX 1993 r.
Inflow and outflow of unemployed in particular localities in Warszawa voivodship,
31 December 1992 - 30 September 1993

Wykaz gmin objętych działaniem rejonowych urzędów pracy w woj. warszawskim
Stan 30 września 1993 r.

Rejonowe Biuro Pracy WARSZAWA

Gminy-dzielnice Warszawy: Mokotów, Ochota, Praga Południe, Praga Północ, Śródmieście, Wola, Żoliborz.

Gminy miejskie: Marki, Sulejówek, Wesoła, Żąbki.

Gminy miejsko-wiejskie: Łomianki, Radzymin.

Gminy wiejskie: Halinów, Raszyn, Stare Babice.

Rejonowe Biuro Pracy LEGIONOWO

Gminy miejskie: Legionowo.

Gminy miejsko-wiejskie: Serock.

Gminy wiejskie: Jabłonna, Nieporęt, Skrzyszew.

Rejonowe Biuro Pracy NOWY DWÓR MAZOWIECKI

Gminy miejskie: Nowy Dwór Mazowiecki.

Gminy miejsko-wiejskie: Zakroczym,

Gminy wiejskie: Czosnów, Leoncin, Pomiechówek, Tułowice.

Rejonowe Biuro Pracy OTWOCK

Gminy miejskie: Józefów, Otwock.

Gminy miejsko-wiejskie: Karczew.

Gminy wiejskie: Celestynów, Wiązowna.

Rejonowe Biuro Pracy PIASECZNO

Gminy miejsko-wiejskie: Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Piaseczno.

Gminy wiejskie: Lesznowola, Prażmów, Tarczyn.

Rejonowe Biuro Pracy PRUSZKÓW

Gminy miejskie: Milanówek, Piastów, Podkowa Leśna, Pruszków.

Gminy miejsko-wiejskie: Błonie, Brwinów, Grodzisk Mazowiecki, Ożarów Mazowiecki.

Gminy wiejskie: Kampinos, Leszno, Michałowice, Nadarzyn.

Rejonowe Biuro Pracy WOŁOMIN

Gminy miejskie: Kobyłka, Zielonka.

Gminy miejsko-wiejskie: Wołomin.

1993

12. Z. BABIŃSKI - Stopień wodny Ciechocinek i jego zbiornik Nieszawa - prognoza zmian środowiska geograficznego:
P. GIERSZEWSKI - Denudacja chemiczna w zlewni Rudy.
13. A. GAWRYSZEWSKI - Struktura przestrzenna zatrudnienia i bezrobocia w Polsce, 1990-1992.
14. M. SOBCZYŃSKI - Trwałość dawnych granic państwowych w krajobrazie kulturowym Polski.
15. P. KORCELLI, A. GAWRYSZEWSKI, E. IWANICKA-LYRA, A. MUZIOL-WĘCŁAWOWICZ, A. POTRYKOWSKA, M. POTRYKOWSKI, Z. RYKIEL - Program rozwoju Warszawy - synteza.
16. T. GERLACH, M. KRYSOWSKA-IWASZKIEWICZ, K. SZCZEPANEK, M.F. PAZDUR - Nowe dane o pokrywie karpackiej odmiany lessów w Humniskach koło Brzozowa.
17. R. SZCZĘSNY - Poziom produkcji towarowej rolnictwa indywidualnego w Polsce. Przestrzenne zróżnicowanie i przemiany w latach 1960 - 1988.
18. T. KOZŁOWSKA-SZCZĘSNA, D. LIMANÓWKA, T. NIEDŹWIEDŹ, Z. USTRNUL, S. PACZOS - Charakterystyka termiczna Polski.
19. R. SZCZĘSNY - Zróżnicowanie produkcji rolnictwa polskiego w aspekcie gospodarki żywnościowej w 1990r.
20. A. WOŚ - Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody.

1994

21. A. WERWICKI - Sfera usług społeczno-kulturalnych w wybranych krajach środkowoeuropejskich w ostatniej dekadzie istnienia nakazowo-rozdziałowego systemu gospodarczego (1980-1989); Potencjały naukowe w Polsce w 1990 roku i ich rozmieszczenie.
22. E. NOWOSIELSKA - Sfera usług w badaniach geograficznych. Główne tendencje rozwojowe ostatniego dwudziestolecia i aktualne problemy badawcze.
23. T. LIJEWSKI - Infrastruktura komunikacyjna Polski wobec zmian politycznych i gospodarczych w Europie Środkowej i Wschodniej.
24. A. BOKWA, A. MROCZKA, R. PRZYBYŁA, J. ŚMIAŁKOWSKI, R. TWARDOSZ - Wybrane zagadnienia z klimatologii i bioklimatologii.
25. M. DEGÓRSKI, A. MATUSZKIEWICZ, W. MATUSZKIEWICZ, J.M. MATUSZKIEWICZ - Badania porównawcze ekosystemów leśnych w Finlandii.
26. T.S. KONSTANTINOVA, J. BOLOBAN, J. PASZYŃSKI, J. SKOCZEK, B. KRAWCZYK - Badania topoklimatyczne w Moldawii.
27. R. SZCZĘSNY - Rolnictwo Finlandii. Przestrzenne zróżnicowanie i przemiany.
28. K. BŁAŻEJCZYK, B. KRAWCZYK - Bioclimatic research of the human heat balance.
30. Z. BABIŃSKI, M. GRZEŚ - Monografia hydrologiczna zbiornika stopnia wodnego Włocławek.
31. J. GRZESZCZAK - Przestrzenne zróżnicowanie społeczno-gospodarcze "północ - południe" w krajach Unii Europejskiej Wielka Brytania, Niemcy, Francja.

**Wymagania techniczne
stawiane pracom składanym do druku w „Zeszytach IGIPZ PAN”**

Teksty na dyskietkach muszą spełniać następujące warunki:

1. Zapis w kodach ASCII (większość edytorów ma możliwość eksportu do ASCII; wykluczamy edytor Chi-Writer dla tekstów polskich) z rozszerzeniem TXT, np. BAZA.TXT.
2. Pojedyncza interlinia.
3. Bez wcięć akapitowych, przenoszenia wyrazów, wyrównywania prawego marginesu.
4. Paragrafy (akapity) rozdzielone jedną linią wolną.
5. Tekst gładki, bez wyróżnień (tj. pogrubień, podkreśleń, subskryptów itp.).
6. Podanie jedynie podpisów rysunków i tabel.
7. Miejsca, w których występują wzory, zaznaczyć w nawiasach; same wzory osobno na wydruku lub na kartce.

8. Tabele oraz rysunki przygotowane za pomocą innych programów (np. LOTUS) należy umieścić w osobnym pliku o stosownym rozszerzeniu (np. KOŁO.PIC dla rysunków z LOTUSA).

Wydruk dołączony do dyskietki powinien być wydrukowany z podwójną interlinią oraz zawierać wymiary rycin i tabel.

Uwaga!

Do pracy należy dołączyć streszczenie (maksymalnie do 5 stron), spis rycin i tabel oraz abstrakt (3-4 zdania) i słowa kluczowe (3-4) w wersji polskiej i angielskiej.

Informacje dla autorów

"Zeszyty IGIPZ PAN" wychodzą w standardowym nakładzie 120 egzemplarzy (w tym 15 autorskich).

Bieżące numery publikacji IGIPZ PAN rozprowadza ORWN, Pałac Kultury i Nauki, Warszawa.

Numery wcześniejsze są do nabycia w Dziale Wymiany Biblioteki IGIPZ PAN ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa, w godz. od 9 do 15.

PL - ISSN 0867-6836

WYDAWNICTWA IGI PZ PAN, WARSZAWA

<http://rcin.org.pl>